

Programmabegroting 2020-2023

definitief 12-11-2019

gemeente
gouda

Inhoudsopgave

1	Introductie	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Leeswijzer	4
2	Begroting 2020 op hoofdlijnen	6
3	Beleidsbegroting: programma's	9
3.1	Economie, werk en onderwijs	10
3.2	Energie en klimaat	17
3.3	Wonen en leefomgeving	21
3.4	Sociaal domein	29
3.5	Cultuur, sport en recreatie	39
3.6	Leefbaarheid en veiligheid	46
3.7	Bestuur en organisatie	51
3.8	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	58
4	Beleidsbegroting: paragrafen	63
4.1	Lokale heffingen	64
4.2	Weerstandvermogen en risicobeheersing	69
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	78
4.4	Bedrijfsvoering	81
4.5	Financiering	87
4.6	Investerings	93
4.7	Verbonden partijen	94
4.8	Grondbeleid	105
5	Financiële begroting	107
5.1	Inleiding	107
5.2	Financieel beleid en indicatoren	107
5.3	Uiteenzetting van de financiële positie en toelichting	107
5.4	Grondslagen	118
5.5	Overzicht van baten en lasten	119
5.6	Incidentele baten en lasten	120
5.7	Concerninvesteringsplan	122
5.8	Financiering	122
5.9	Stand en verloop reserves	123
5.10	Stand en verloop voorzieningen	124
5.11	Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	124
6	Besluit bij Programmabegroting 2020-2023	125
7	Bijlagen	126
7.1	Concerninvesteringsplan 2020-2024	126
7.2	Specificatie per reserve en voorziening	129
7.3	Financiële onderbouwing taakvelden	134

1 Introductie

1.1 Inleiding

Voor u ligt de begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023 (hierna: programmabegroting) van de gemeente Gouda. De programmabegroting bevat onder andere de uitwerking van het document Kaders voor de programmabegroting 2020-2023 en maakt deel uit van de Planning & Controlcyclus. Gemeenten zijn volgens de [Gemeentewet](#) verplicht om ieder jaar een begroting, meerjarenraming, jaarverslag en jaarrekening binnen deze Planning & Controlcyclus vast te stellen.

In de begroting wordt het gemeentelijk beleid op hoofdlijnen toegelicht. De plannen zijn beschreven in zeven programma's, waarbij steeds drie vragen centraal staan:

- Wat wil Gouda bereiken?
- Wat gaat de gemeente daarvoor doen?
- Wat gaat het kosten?

Met deze begroting legt het college van burgemeester en wethouders de voor 2020 geplande lasten en baten ter vaststelling aan de gemeenteraad voor. De begroting dient ter ondersteuning van de rol van de raad. In deze rol ligt de nadruk op kaderstelling, controle, sturing op hoofdlijnen, autorisatie en allocatie van middelen. De budgetten voor 2020 worden door het vaststellen van deze begroting door de raad op programmaniveau geautoriseerd. Daarnaast geeft de meerjarenraming de raad een beeld van de verwachtingen ten aanzien van de financiële ontwikkelingen in de drie daaropvolgende jaren.

1.2 Leeswijzer

De brede samenstelling van het gemeentelijk takenpakket maakt het lezen van een gemeentebegroting niet eenvoudig. Deze leeswijzer is bedoeld om u daarbij op weg te helpen.

De programmabegroting is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

De begroting op hoofdlijnen

Dit onderdeel bevat een samenvatting van de belangrijkste ambities uit de begroting en de bijbehorende financiële vertaling.

Programma's

Een (beleids-)programma is een samenhangende verzameling van taken, activiteiten en geldmiddelen, wat gericht is op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten. De burgers kunnen de raad aanspreken op de te realiseren prestaties van de programma's in de begroting.

Elk programma gaat in op de eerder aangehaalde drie W-vragen:

- Wat wil Gouda bereiken? (geeft inzicht in de gestelde doelen);
- Wat gaat de gemeente daarvoor doen? (geeft een beschrijving van de doelen en prestaties en de bijbehorende beleidsindicatoren);
- Wat gaat het kosten? (bevat een overzicht van lasten, baten en investeringen).

Ieder programma wordt afgesloten met een overzicht van de verbonden partijen.

Verplichte overzichten

De overzichten Overhead en Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien zijn verplichte onderdelen van de programmabegroting. Het overzicht Overhead is verwerkt in programma 7 Bestuur en organisatie. Op algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien wordt ingegaan in hoofdstuk 3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Paragrafen

In de paragrafen worden financiële en bedrijfsmatige onderwerpen (van belang voor het inzicht in de financiële positie) gebundeld en per thema gepresenteerd. De volgende paragrafen maken onderdeel uit van de begroting: Lokale heffingen, Risicobeheersing en Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering, Investeringen, Verbonden partijen en Grondbeleid. Het onderwerp Investeringen is wederom dit jaar toegevoegd om extra inzicht in de verwachte uitgaande geldstroom te creëren; de andere 7 onderwerpen zijn wettelijk verplicht.

Financiële begroting

Dit onderdeel bevat een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente Gouda. Met onder andere de geprognosticeerde balans in meerjarenperspectief, de meerjarige ontwikkeling van het EMU-saldo en een meerjarig overzicht van baten en lasten. Ook de investeringsplanning, een overzicht van de reserves en voorzieningen en de

grondslagen waarop de ramingen zijn gebaseerd worden gepresenteerd. De meeste overzichten in dit onderdeel zijn wettelijk voorgeschreven.

Besluit en bijlagen

De begroting wordt gecompleteerd met het voorgestelde raadsbesluit en enkele bijlagen, waaronder een vertaaltabel met baten en lasten per programma / taakveld.

2 Begroting 2020 op hoofdlijnen

Begroting Gemeente Gouda koersvast in balans

In het coalitieakkoord 2018 - 2022 'Met nieuwe energie' is afgesproken te investeren in belangrijke thema's in de stad en in de samenleving. Die inspanningen gaan in 2020 onverminderd door, zodat daarmee ook nieuwe energie in de stad ontstaat.

ECONOMIE, WERK EN ONDERWIJS

20
MILJOEN

- Start *triple helix projecten*
- Versterking *HBO-aanbod* in Gouda
- Start uitvoering *1ste uitvoeringsplan Integraal Huisvestingsplan*
- *Doorlopende leerlijnen techniek* (o.a. Technieakkoord, werkplaats)
- Vernieuwing *Economische Agenda Gouda Ondernemt*

ENERGIE EN KLIMAAT

26
MILJOEN

- *Klimaatadaptatie*: water en groen
- *Bodemdaling* (uitwerking Regiodeal, kenniscentrum)
- *Energietransitie*: gasloos bouwen en wonen
- Realisatie *verduurzamingsprogramma Vastgoed* en 5 showcases

OMGEVING, BOUWEN EN WONEN EN MOBILITEIT

42
MILJOEN

- De *woningbouw* in Gouda versnellen o.a. in Westergouwe
- Maatregelen *Verkeerscirculatieplan* uitwerken
- Met private en publieke partijen samenwerken aan de ontwikkeling van de *Spoorzone*
- Met woningbouwprojecten bijdragen aan de *wijkontwikkeling in Korte Akkeren en Gouda Oost*
- Totstandbrenging *Omgevingsvisie*

SOCIAAL DOMEIN

123
MILJOEN

- Uitvoeringsagenda *SamenLeven voor een inclusieve stad* opstellen en uitvoeren
- Interventies op gebied van preventie inzetten op *jeugdzorg, schuldhulp, inclusie en communicatie*
- Verbeteren van aanpak *jongeren met zware zorg*
- *Basis van de Sociale Dienst* op orde
- Verdere reductie *aantal bijstandsgerechtigden*

CULTUUR, SPORT EN RECREATIE

18
MILJOEN

- *Gebiedsaanpak* Agnietenstraat - Korte Vest en Zuidelijk Stationsgebied
- Doorontwikkeling *Chocoladefabriek*
- Omvormen *Cheese Valley* naar *Publiek Private Samenwerking*
- Verdere uitrol *Gouda750*
- Uitvoering *Sportakkoord*

LEEFBAARHEID EN VEILIGHEID inclusief Toekomstvisie

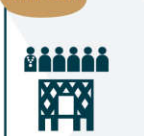
9
MILJOEN

- Daling aantal *Woninginbraken* vasthouden
- Afname van *jeugd- en drugscriminaliteit*
- Tegengaan van *overlast en ondermijning*
- Stadstoezicht houdt de leefomgeving *schoon, heel en veilig*

BESTUUR EN ORGANISATIE

28
MILJOEN

- Ruimte voor *initiatieven*
- *Regionale samenwerking*
- Invulling geven aan *Toekomstvisie* "Gouda ligt goed"

FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

8
MILJOEN

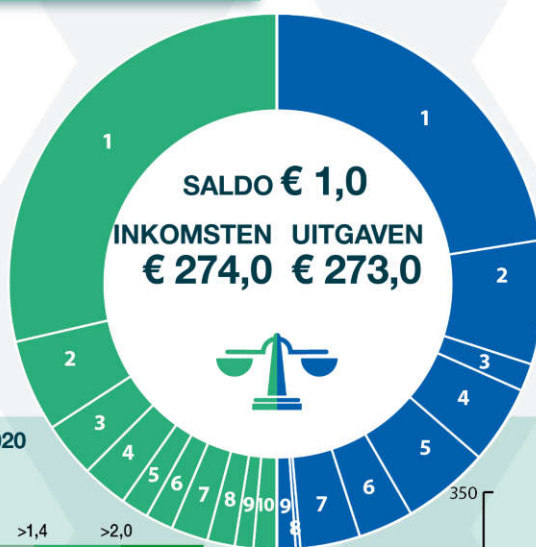
INKOMSTEN

UITGAVEN

RIJK			
€	Gemeentefonds	€ 157,7 miljoen	1
€	Specifieke uitkeringen	€ 29,9 miljoen	2
	Rioolheffing	€ 17,9 miljoen	3
	OZB	€ 14,7 miljoen	4
	Huur en erfpacht	€ 10 miljoen	5
	Overig	€ 9,9 miljoen	6
	Grondexploitatie	€ 10,8 miljoen	7
	Afvalstoffenheffing	€ 9,8 miljoen	8
	Overige lokale heffingen	€ 6,6 miljoen	9
	Inzet van reserves	€ 6,7 miljoen	10

	Sociaal domein	€ 123,3 miljoen	1
	Wonen en leefomgeving	€ 41,6 miljoen	2
	Leefbaarheid en veiligheid	€ 9,1 miljoen	3
	Energie en klimaat	€ 26,3 miljoen	4
	Bestuur en organisatie	€ 28,4 miljoen	5
	Cultuur, sport en recreatie	€ 18,2 miljoen	6
	Economie, werk en onderwijs	€ 20,4 miljoen	7
	Algemene dekkingsmiddelen	€ 1,3 miljoen	8
	Toevoeging aan reserves	€ 4,4 miljoen	9

WEERSTANDSCAPACITEIT 2020

SCHULDPOSITIE

3 Beleidsbegroting: programma's

3.1 Economie, werk en onderwijs

Waar staat het programma voor?

Lasten in €
20.454.000

Baten in €
8.007.000

Percentage van totale uitgaven
7%

Het programma Economie, werk en onderwijs draait om het versterken van de economie waarbij inwoners zoveel mogelijk meedoen. Dit vraagt om een stevige verbinding tussen de drie werkvelden economie, werk en onderwijs. Het programma draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, aan innovatie en aan een goed functionerende arbeidsmarkt. Tevens draagt dit bij aan een goed onderwijsaanbod, adequate onderwijshuisvesting en een goede verbinding tussen onderwijs en het sociaal domein. Circulair produceren en consumeren gelden in dit kader als uitgangspunt.

Wat wil Gouda bereiken?

Verbeteren aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt en stimuleren innovatie

Gouda wil, vanuit een stimulerende rol, dat het aanbod van opleidingen aansluit op de vraag van het bedrijfsleven en innovatie in Triple Helix-verband optimaliseren. Gouda stimuleert dat jongeren opleidingen kiezen met een beroepsperspectief en de kans krijgen zich optimaal te ontwikkelen en aan het werk te gaan.

Sluitende aanpak jeugdwerkloosheid

Gouda wil jeugdwerkloosheid voorkomen. Gouda zet in op preventie jeugdwerkloosheid en een effectieve aanpak, opdat de jeugdwerkloosheid in de periode 2019-2022 met 100 jongeren structureel daalt.

Versterken vestigingsklimaat in Gouda en de regio

Gouda wil een aantrekkelijke stad zijn voor het midden- en kleinbedrijf en grote ondernemers. Met Gouda Onderneemt is een economische agenda 2018-2020 opgesteld, met maatregelen die het vestigingsklimaat versterken. De gemeente evalueert samen met Gouda Onderneemt de economische agenda en stelt in samenwerking met Gouda Onderneemt een nieuwe agenda op. In regionaal verband werken de gemeenten van Midden-Holland, samen met vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en het onderwijs aan een nieuw perspectief op de economische ontwikkeling van de regio.

Versterken onderwijs en tegengaan schooluitval

Gouda wil dat jongeren zich tijdens hun schoolloopbaan zo optimaal mogelijk ontwikkelen. Vanuit een 'Onderwijsagenda' werkt Gouda met het onderwijs aan een goed onderwijsaanbod, aan doorlopende leerlijnen en aan de voorwaarden opdat jongeren een startkwalificatie behalen.

Kostenefficiënte onderwijshuisvesting met toekomstbestendige schoolgebouwen

Gouda wil kostenefficiënte onderwijshuisvesting met duurzame- en toekomstbestendige schoolgebouwen realiseren. Samen met het onderwijs is een Integraal Huisvestigingsplan opgesteld, dat als basis geldt voor een meerjarige aanpak.

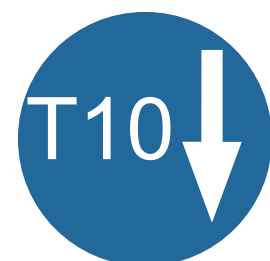
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

Streefwaarde 2020: afname aantal voortijdige schoolverlaters tot 1,75% (= 100 jongeren)

Streefwaarde periode 2019-2022: afname jeugdwerkloosheid met 100 jongeren structureel

Streefwaarde 2020: leegstand kantoren buiten top 10 gemeenten met hoogste leegstand

3.1.1 Doelen en prestaties

Dit programma heeft een sterke relatie met de opgave in hoofdstuk 4 Sociaal Domein, die zicht richt op 'aan het werk en meedoen'.

Verbeteren aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt en innovatie

We werken aan een sterkere samenwerking in de 'Triple Helix', tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid. Met als doel om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken en innovatie aan te jagen.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Triple Helix meerjarige projectenagenda

Met partners (gemeenten in de regio Midden-Holland, bedrijfsleven en onderwijs) wordt, op basis van een 'Triple Helix projectenagenda', gewerkt aan innovatieve oplossingen voor maatschappelijke problemen en een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Gouda doet dit vanuit een regierol en voert concrete projecten uit. Er wordt gewerkt aan de thema's zorg en technologie, green technology/bodemdeling en stadsdistributie. Met de regio is besloten om in het najaar 2019 rond deze thema's regionale bijeenkomsten te beleggen om zo tot een projectaanpak te komen.

Centra voor Innovatief Vakmanschap

De gemeente Gouda continueert de samenwerking in het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology (CIV ST) en het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Welzijn en Zorg (CIV WZ), en bouwt dit verder uit. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de arbeidsmarkttekorten in de techniek- en zorgsector. Daarnaast draagt het CIV ST bij aan innovatie. Gouda zet in 2020 in op een uitbreiding van (Goudse) projecten en living labs binnen het CIV ST en koppelt deze aan de Triple Helix projectenagenda. De programmamanager Economische Actieagenda (GoudaOnderneemt/gemeente) speelt hier een verbindende rol.

De samenwerking in het CIV WZ wordt verder vormgegeven en onderzoeksopdrachten worden gekoppeld aan het nieuwe practoraat. Ook wordt vanuit de Triple Helix agenda ingezet op nieuwe projecten op het snijvlak van zorg en technologie samen met het CIV WZ.

Acquisitie HBO

In 2020 wordt verder ingezet op versterking van het hoger onderwijs in Gouda en de regio Midden-Holland. De start van de ICT praktijkopleiding in september 2019 is een eerste stap. Met een bidbook wordt vanuit een open samenwerkingsstructuur gewerkt aan meer samenwerking met hoger onderwijs en onderzoek. Met dit bidbook wil Gouda hogescholen 'verleiden' om in Gouda onderwijsactiviteiten te ontplooiën.

Techniekakkoord en Techniekwerkplaats

Met onderwijspartners (incl. brede school en bibliotheek) en bedrijven wordt een Gouds Techniekakkoord afgesloten. Dit akkoord zorgt voor een brede inhoudelijke inbedding van en samenwerking rond de eveneens te realiseren Techniekwerkplaats in de Chocoladefabriek..

MBO opleiding groen en energie agenda

In het bedrijfsleven zullen, om de energietransitie te realiseren, nieuwe vacatures en functies ontstaan. Gouda wil dat het onderwijs hierop inspeelt door her- bij- en omscholing. Daarom stimuleert Gouda de onderwijspartners, waaronder mboRijnland en het Wellant College, om een 'MBO opleiding Energie en Milieu' te starten. In dit kader heeft de gemeente een agenderende en faciliterende rol.

Kom Binnen bij Bedrijven

'Kom Binnen bij Bedrijven' wordt, wegens succes in de afgelopen jaren, in 2020 opnieuw in de regio Midden-Holland georganiseerd. Het doel van dit evenement is dat bedrijven hun vacatures en stageplaatsen onder de aandacht brengen, bewoners kennis maken met het bedrijfsleven en werkzoekenden aan het werk komen. Het neveneffect voor de gemeente is, dat het organiseren van dit evenement een manier is om een duurzaam netwerk met bedrijven en scholen op te bouwen en werkzoekenden te plaatsen. Dit evenement wordt samen met onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven en andere gemeenten in de regio georganiseerd. De gemeente Gouda neemt zelf als werkgever ook deel.

Match vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in relatie tot de energietransitie

In 2020 wordt in regionaal verband, met extra inzet van eenmalige middelen (Perspectief op Werk), in nauwe samenwerking met werkgevers (waaronder VNO/NCW) die actief zijn in de energietransitie, werkzoekenden opgeleid met als doel vacatures in deze sector te vervullen.

Versterken en evalueren arbeidsmarktpartijen

In 2020 wordt in regionaal verband, met extra inzet van eenmalige middelen (Perspectief op Werk) nauw samengewerkt met de arbeidsmarktpartners en uitzendbureaus. Hiermee worden garantiebanen voor arbeidsbeperkten gerealiseerd en werkzoekenden, waaronder statushouders, richting werk geholpen.

Sluitende aanpak jeugdwerkloosheid

Door binnen de gemeente in toenemende mate integraal te werken en door een intensieve samenwerking met de partners in de regio realiseert Gouda een 'sluitende aanpak jeugdwerkloosheid'.

School@work

Gouda blijft het project School@work ondersteunen, omdat het voorkomt dat jongeren langdurig werkloos worden. Jongeren die niet binnen het reguliere onderwijs passen, behalen binnen School@work een diploma op niveau 1 (of een Praktijkverklaring). Dit is een activiteit van het MBO Rijnland en Promen. In 2020 start aanvullend een nieuw traject voor statushouders met extra aandacht voor taalonderwijs.

Praktijkverklaringen

Gouda heeft, vanuit de rol als penvoerder namens de arbeidsmarktregio, in 2019 toestemming gekregen om in een landelijk 'Pilot Praktijkverklaringen' te participeren. De pilot duurt twee jaar en het doel is om 150 werkzoekenden, in overleg met de werkgever, om te scholen voor erkende deeldiploma's. Hiermee draagt de pilot bij aan het terugdringen van de werkloosheid onder werkzoekenden zonder startkwalificatie en het invullen van werkgelegenheid.

Opleidingskeuze met goede kansen op de arbeidsmarkt

Gouda wil dat jongeren een opleiding kiezen met arbeidsmarktperspectief. Om jongeren te helpen bewust te kiezen, brengt Gouda jaarlijks een overzicht uit met de meest kansrijke beroepen. Deze wordt bij alle scholen onder de aandacht gebracht.

Sluitende aanpak stage- en leerwerkplekken

Samen met het Samenwerkingsverband Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) zet Gouda in op voldoende stage- en leerwerkplekken en het oplossen van knelpunten. Hiermee draagt Gouda bij aan het voorkomen dat jongeren hun opleiding vroegtijdig onderbreken. Dit thema wordt op de onderwijsagenda geagendeerd.

Versterken vestigingsklimaat in Gouda en de regio

Om het vestigingsklimaat in Gouda en de regio te versterken is een Economische Agenda 2018-2020 opgesteld. In deze agenda zijn negen thema's benoemd die het vestigingsklimaat beïnvloeden, waaronder stadsmarketing en toerisme, programma binnenstad, mobiliteit en bereikbaarheid en duurzaamheid. Deze thema's worden uitgewerkt in andere onderdelen van de programmabegroting. De gemeente werkt samen met Gouda Onderneemt aan de uitvoering van de Economische Agenda. In 2020 vindt een evaluatie plaats van het functioneren van de Economische Agenda en worden samen met Gouda Onderneemt (nieuwe) speerpunten benoemd voor de samenwerking in de komende jaren.

Daar waar nodig en mogelijk vindt samenwerking met andere gemeenten in de regio plaats om de circulaire economie vorm te geven, de energietransitie mogelijk te maken en uitvoering te geven aan de Triple Helix samenwerking.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Ontwikkelstrategie Goudse Poort met als doel versterken van de vitaliteit van de Goudse Poort

De Goudse Poort is een belangrijk bedrijventerrein voor Gouda. Samen met betrokken partijen heeft de gemeente in de Versnellingskamer Goudse Poort een ontwikkelstrategie opgesteld voor het gebied. In 2019 evalueert de gemeente samen met de partijen de uitvoering van de ontwikkelstrategie. Ook zet de gemeente stappen in de uitvoering van de ontwikkelstrategie. De gemeente werkt met de eigenaar van de detailhandelsvoorziening op Kromme Gouwe aan een gebiedsdeal om deze commerciële voorzieningen te verplaatsen naar de Goudse Poort om het PDV-cluster (de GoStores) daar te versterken. Hiervoor is medewerking nodig van de provincie waarvoor de gemeente zich inspannt.

De gemeente wil samen met de eigenaren en gebruikers van de Goudse Poort (EVGP en BVGP) en het parkmanagement van de Goudse Poort meer werk maken van het verhogen van de kwaliteit van het bedrijventerrein en het profileren van de Goudse Poort als aantrekkelijke plek om te ondernemen.

De entree van de Goudse Poort via de afrit van de A12 (de Shell-entree) wordt aangepakt. Gemeente en betrokken partijen zoeken naar een variant waarbij een goede bereikbaarheid van het bedrijventerrein en de ecologische waarde/kwaliteit van dit gebied samen gaan. De gemeente spant zich in om een nieuwe invulling van de Engelvaartlocatie te faciliteren. Een oplossing voor het Goudse Poort gebouw is heel lastig te realiseren. De gemeente wil samen met de partijen van de Versnellingskamer Goudse Poort een aantal scenario's ontwikkelen wat te doen met het Goudse Poort gebouw met als doel de urgentie op het dossier aan te jagen.

Versterken vestigingsklimaat

In samenwerking met Gouda Onderneemt vindt uitvoering van de Economische Agenda 2018-2020 plaats. In 2019 starten de gemeente en Gouda Onderneemt een evaluatie van de Economische Agenda met als doelstelling het formuleren van (nieuwe) speerpunten voor de samenwerking in de komende jaren.

De gemeente zet daarnaast in op het accountmanagement voor bedrijven in Gouda.

Circulaire economie

De circulaire economie geldt als uitgangspunt. Afval is grondstof. In ons beleid en de uitvoering neemt Gouda kansen voor circulariteit mee in de afwegingen die worden gemaakt. In 2020 inventariseert de gemeente de huidige activiteiten in het kader van Groene Hart Werkt, de regionale agenda Midden-Holland en de activiteiten van het Duurzaamheidsplatform Gouda. Waar nodig en mogelijk participeert de gemeente in deze activiteiten.

Versterken onderwijs en tegengaan schooluitval

De gemeente werkt met Goudse scholen aan de totstandbrenging van een gezamenlijke Goudse onderwijsagenda. Dit met als doel om onder andere het onderwijs te versterken en schooluitval tegen te gaan.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Doorlopende leer en ontwikkellijnen

De overgang tussen voorschools onderwijs, basisonderwijs, voortgezet onderwijs e.v. wordt in 2020 doorontwikkeld. Tevens wordt ingezet op een soepele overgang van VMBO naar middelbaar beroepsonderwijs (MBO) om uitval te voorkomen. Jongeren worden vroegtijdig in aanraking gebracht met techniek en 21e eeuwse vaardigheden. Dat doen we o.a. door de realisatie van een techniekwerkplaats in de Chocoladefabriek en het afsluiten van een Gouds Techniekakkoord. Vanuit het VMBO wordt gestimuleerd om voor een technisch beroep te kiezen. Via het regionaal plan Sterk Techniekonderwijs, en de inzet van de door OCW hiervoor toegekende subsidie, krijgt vanaf 2020 het technisch vmbo, en de aansluiting met het bedrijfsleven cq de arbeidsmarkt, een impuls. Zo worden de mogelijkheden gecreëerd voor een doorlopende leerlijn techniek in de Goudse regio. Gouda blijft participeren in het centrum voor innovatief vakmanschap Smart Technology. De inzet op dit thema sluit aan op de Triple Helix agenda zoals hierboven benoemd.

Voor- en vroegschoolse educatie, onderwijsachterstandenbeleid en samenwerking Brede school en Weekendschool

Gouda zet in op het bestrijden van onderwijsachterstanden, binnen de landelijke kaders, ingevuld met gemeentelijk beleid. De rijksuitkering onderwijsachterstandenbeleid (OAB) wordt via gemeentelijke subsidieregelingen doorgezet naar kinderopvangorganisaties, schoolbesturen, Brede school en Weekendschool.

Activiteiten zijn:

- voorschoolse educatie op de peuteropvang; in 2020 van 10 naar 16 uur per week (nieuw rijksbeleid);
- vroegschoolse educatie, schakelklassen en onderwijstijdverlenging op de scholen, en
- stadsbrede collectieve voorzieningen via de Brede School en de Weekendschool.

De uitvoerende organisaties werken, waar mogelijk, wijkgericht samen aan een afgestemd en doorlopend OAB aanbod voor de doelgroep.

Passend onderwijs en versterken samenhang jeugdhulp-onderwijs

Gemeenten in Midden-Holland hebben, samen met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, thema's vastgesteld binnen de ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp. Gouda gaat aan de slag met het thema onderwijszorgarrangementen. Er worden samen met de regiogemeenten en de samenwerkingsverbanden nieuwe combinaties ontwikkeld van onderwijs en zorg voor leerlingen die minder dan 50% van hun tijd leerbaar zijn ("leerrecht").

Daarnaast werken we aan een verbeterde inzet van zorg op het speciaal onderwijs, zodat dit ten goede komt aan de kwaliteit, efficiëntie en effectiviteit. Er vindt een evaluatie plaats van Jeugdhulp op school (JOS) binnen het reguliere voortgezet onderwijs. Daarnaast heeft in het licht van de sluiting van de Regenboogschool medio 2019 de realisatie van een nieuwe cluster 4 school in de regio Midden Holland beleidsprioriteit.

Reductie schooluitval en bieden van kansen aan jongeren die een startkwalificatie willen behalen

Vanuit het Regionaal Meldpunt Schoolverlaters en door Leerplicht wordt voortdurend gewerkt aan het voorkomen van voortijdige schooluitval. Jongeren die niet terug naar school kunnen, worden toegeleid naar werk. Tevens wordt meer integraal gewerkt met het zorgdomein. Ook eerdere schoolverlaters worden zoveel mogelijk toegeleid naar werk en/of school.

In 2020 is er extra aandacht voor:

- tegengaan 'Groenpluk' (jongeren die hun mbo opleiding afbreken en gaan werken) krijgt in 2020 extra aandacht;
- begeleiding van de overgang van Praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar het mbo;
- begeleiding van jongeren in het vinden van een leerbaan.

Wettelijk is RMC verantwoordelijk voor jongeren tot 23 jaar. Voor jongeren van 23 tot 27 jaar die bij de gemeente een uitkering aanvragen, kan RMC wel adviseren (wat is passend voor deze jongere?) aan de gemeente. Door preventief te werken en in samenwerking met het arbeids- en zorgdomein, voorkomt RMC problemen als jeugdwerkloosheid.

Bemiddelen maatschappelijke stages

Bemiddeling rond maatschappelijke stages is primair de verantwoordelijkheid van de vo-scholen. De gemeente faciliteert in het kader van de maatschappelijke diensttijd (mbo / hbo) het netwerk 'Samen voor Goud'.

Kosten efficiënte onderwijshuisvesting met duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen

Uitgangspunt is een goede balans tussen kosten én duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen, onder andere gebaseerd op een clustering van scholen.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Start realisatie bouwprojecten 1e tranche Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting

De gemeenteraad heeft april 2019 de bouwstenen en strategische (inhoudelijke) uitvoeringskaders van het integraal huisvestingsplan onderwijs vastgesteld. Samen met de betrokken schoolbesturen is dit uitgewerkt in het Uitvoeringsplan 1e tranche onderwijshuisvesting 2019-2023. Na instemming van de raad zullen de voorbereidende werkzaamheden voor deze bouwprojecten worden gestart en waar mogelijk gerealiseerd vanaf 2020.

Planvorming en uitvoering van reeds in gang gezette huisvestingsopgaven buiten het uitvoeringsplan onderwijshuisvesting

Dit betreft onder andere het huisvestingsproject locatie Heemskerkstraat van De Goudse Waarden en de huisvesting van De Ark-Gemiva aan de Clematislaan. In 2020 worden verder nadere voorbereidingen getroffen voor de realisatie van een nieuw permanent schoolgebouw in Westergouwe.

3.1.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Aantal banen	36.300	Behoud van het aantal banen
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Aantal bedrijfsvestigingen	6.449	Behoud van het aantal bedrijfsvestigingen
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Leegstand kantoren als positie van gemeente met hoogste leegstand (Bron Cushman & Wakefield)	plek 11 (C&W, jan 2018)	Plek buiten top 10
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Afname aantal jongeren zonder werk t/m 27 jaar	226	In de periode 2020-2023 daling realiseren van 100 jongeren

3.1.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
3. Economie	Vestigingen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 65 jaar)	per 1.000 inw. 15-65 jr	2018	126,9	145,9	Gouda stuurt niet op deze indicator
3. Economie	Funciemenging	%	2018	52,2	52,8	Gouda stuurt niet op deze indicator
4. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2018	2	1,9	Afname naar 1,75 (100 jongeren)
4. Onderwijs	Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	per 1.000 inw. 5-18 jr	2018	1,67	1,91	Gelijk blijven
4. Onderwijs	Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	per 1.000 inw. 5-18 jr	2018	47,21	23,28	Afname

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Vestigingen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 65 jaar)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Funciemenging	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

3.1.4 Wat gaat het kosten?

3.1.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Lasten	20.454	19.719	19.330	19.616
Baten	-8.007	-7.098	-6.821	-6.824
Saldo van lasten en baten	12.447	12.621	12.509	12.792
Toevoegingen aan reserves (lasten)				
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-303	-113	-37	-37
Saldo mutaties reserves	-303	-113	-37	-37
Resultaat	12.144	12.508	12.472	12.755

3.1.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2019 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Kadernota 2020				
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	80	80	80	-20
4.2 Onderwijshuisvesting	78	177	45	923
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	0	0	30
Tweede ijkmoment 2019				
2.4 Economische havens en waterwegen	0	1	1	1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	1	1	1
3.4 Economische promotie	0	9	9	9
4.2 Onderwijshuisvesting	128	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	17	16	16
Tweede ijkmoment 2019				
Overige mutaties	-265	-549	-360	-97
Totaal	21	-264	-207	864

3.1.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
2.4 Economische havens en waterwegen	830	974	1.117	1.259
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	50	57	57	55
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	23	23	23	23
3.4 Economische promotie	2.206	1.992	1.913	1.622
4.2 Onderwijshuisvesting	7.110	7.289	7.175	7.610
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.231	2.287	2.225	2.225
Totaal	12.450	12.622	12.510	12.794

3.1.4.4 Investeringen

Investeringen op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Integraal Huisvestingsplan	2.570	5.500	2.900	4.950
Permanente uitbreiding De Triangel met 4 lokalen, Coniferensingel 20	0	200	0	0
Renovatie Goudse Waarden	0	0	8.072	0
Vernieuwbouw De Ark	5.320	0	0	0
Voorbereiding, niet-commerciële voorzieningen Westergouwe (2007) gesloten deel	0	0	518	0
Totaal	7.890	5.700	11.490	4.950

3.1.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Voor bedrijven is een prettige woon- en leefomgeving voor medewerkers een aspect dat een rol speelt bij de keuze voor een vestigingsplaats. Gouda biedt met zijn historische binnenstad én zijn aantrekkelijke omgeving met gevarieerde recreatieve mogelijkheden een aantrekkelijke vestigingsplaats. De recreatiegebieden van de Groenalliantie in Gouda en de bredere regio zijn hierin van groot belang.

De recreatiegebieden zijn de afgelopen periode doorontwikkeld qua inrichting, waarbij op verschillende doelgroepen wordt ingespeeld: actieve recreatie, beleven en gebruiken (creatief, sportief, ontdekkend, luxe genieten, natuur genieten, familieverband etc.). Een aantal planonderdelen wordt de komende periode nog uitgevoerd, waarna de gebieden up-to-date zijn.

Bedrijvenschap Regio Gouda

Het Bedrijvenschap Regio Gouda is een zelfstandige organisatie waarin de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas op gelijkwaardige basis samenwerken. Het bedrijvenschap ontwikkelt het regionale bedrijventerrein Gouwe Park van 45 ha netto om zo ruimte te bieden voor de vestiging van bedrijven en daarmee werkgelegenheid te behouden of te verbeteren. De begroting 2020 voorziet in een geleidelijke uitgifte van alle gronden tot eind 2021. Daarmee wordt de samenwerking in Gouwe Park afgerond. De wenselijkheid van een verlenging van het bedrijvenschap is onderdeel van overleg.

Grondbank RZG Zuidplas

Door de deelname in de Grondbank met 6% heeft Gouda invloed op de regionale woningbouwopgave. In 2019 is een concept ontwikkelvisie Middengebied door de gemeente Zuidplas opgesteld. Deze concept ontwikkelvisie is in relatie met de grondeigendommen van de Grondbank verder uitgewerkt o.a. met het doel de waarde van deze gronden minimaal te behouden. Medio 2020 zal deze ontwikkelvisie, na verwerking van de zienswijzen en de nodige aanpassingen door de raad van de gemeente Zuidplas worden vastgesteld.

Als belangrijkste ontwikkeling voor de Grondbank RZG Zuidplas geldt de bepaling van het (woon)programma in de Zuidplaspolder en de ruimtelijke vertaling daarvan naar de grondeigendommen van de Grondbank. Aanvullende voorzieningen zijn nodig, als de waardering van de gronden lager uitvalt dan verwacht. Als er geen ontwikkelperspectief is voor de Zuidplaspolder kan het verlies oplopen tot circa 60 mln. waarvan reeds 21 mln. is voorzien. Gouda draagt hiervan 6% ofwel 3,6 mln. respectievelijk 1,26 mln.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de marktgeden en toeristenbelasting als algemeen dekkingsmiddel.

3.2 Energie en klimaat

Lasten in €
26.320.000

Baten in €
28.945.000

Percentage van totale uitgaven
9%

Waar staat het programma voor?

Op het gebied van klimaatadaptatie, bodemproblematiek, groen en water wil de gemeente werken aan een toekomstbestendige stad met droge voeten voor onze kinderen en kleinkinderen. De gemeente handhaaft het ambitieuze doel om in 2040 CO₂-neutraal te zijn. In aanvulling hierop wordt 2040 als streefdatum vastgesteld voor een gasvrije stad.

Wat wil Gouda bereiken?

Klimaatadaptatie: water en groen

De gemeente wil werken aan een toekomstbestendige stad in relatie tot wateroverlast, hitte en droogte. Tegelijkertijd moet de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de stad vergroot worden. Dat kan onder meer door het creëren van nieuw groen en water en het verbeteren van de kwaliteit van het bestaande groen.

Bodemdaling

Gouda ligt in een gebied met sterke bodemdaling. De gemeente wil samen met partners werken aan een innovatieve aanpak. Dit moet leiden tot oplossingsrichtingen die bijdragen aan een toekomstbestendige stad.

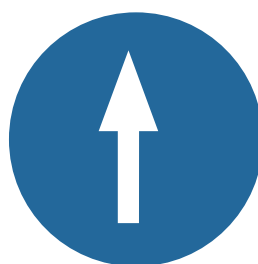
Energietransitie: gasloos bouwen en wonen

Als Gouda in 2040 een aardgasloze stad wilt zijn, dan moet nu met onze partners in de stad gestart worden met een grootschalig traject van energietransitie voor bestaande bouw. In 2025 wil de gemeente een eerste Goudse woonbuurt gasloos hebben

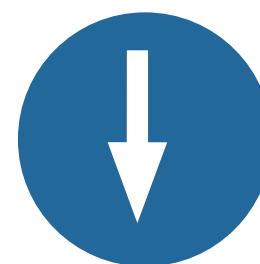
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

Huishoudelijk restafval in kg per inwoner in 2016; streefwaarde 100 kg per inwoner in 2020

Toename van het aantal m² openbaar groen

CO₂ uitstoot omlaag

3.2.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Klimaatadaptatie: water en groen

1. Gouda start in 2020 met de uitvoering van de vastgestelde klimaatadaptatiestrategie;
2. De in 2019 vastgestelde Structuurvisie Groen en Subsidieverordening Groenfonds worden in 2020 voor de eerste keer geëvalueerd;
3. De locaties met mogelijkheden om te vergroenen in het openbaar gebied zijn in beeld. Deze locaties worden vanaf 2020 projectmatig tot uitvoering gebracht;
4. Gouda gaat door met de operatie steenbreek waarbij de gemeente bewoners aanspoort om verharding te vervangen door groen;
5. Bij oplevering van woningen in gemeentelijke nieuwbouwprojecten en projecten van derden wordt zo veel mogelijk gewerkt met zwarte aarde in plaats van zand om bewoners te stimuleren hun tuin groen in te richten.

Bodemdaling

1. De gemeente gaat in het kader van het project Stevige Stad samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland een kaderplan vaststellen, waarin oplossingen worden gedefinieerd voor de bodemdalingsproblematiek in de binnenstad;
2. De gemeente gaat intensiever communiceren met de stad als het gaat om grondwater en funderingsproblematiek.
3. De deelname aan de pilot met het fonds funderingsherstel wordt verlengd;
4. Deelname aan het platform slappe bodem wordt gecontinueerd met inzet op extra middelen voor innovatie en wetenschappelijk onderzoek;
5. Vanuit de regiodeal bodemdaling wordt verder uitwerking gegeven aan het kenniscentrum bodemdaling. Daarbij gaat het o.a. over de locatiekeuze en de exploitatie.

Energietransitie: gasloos bouwen en wonen

1. In goede samenwerking met betrokkenen en partners in de stad wordt een WarmteTransitieVisie opgesteld. Hierin komt te staan op welke plekken elektriciteit, een warmtenet of een andere warmtebron in de plaats komt van aardgas als warmtevoorziening. Op grond van deze visie kan de raad bepalen hoe en wanneer de energietransitie vorm krijgt, zodat de Goudse woonwijken uiterlijk 2040 gasvrij zijn. Deze visie moet op grond van landelijke richtlijnen (het Klimaatakkoord) en afgestemd met de Regionale EnergieStrategie eind 2021 gereed zijn;
2. De gemeente levert inbreng in het opstellen van de Regionale Energie Strategie Midden-Holland (RES-MH). Het regionaal vertalen van de nationale afspraken uit het Klimaatakkoord voor de sectoren elektriciteit en gebouwde omgeving via regionale warmteplannen, energie-infrastructuurplannen en de opgave voor hernieuwbare energie opwekking. Medio 2020 is de concept RES gereed;
3. De gemeente voert een communicatie- en participatiecampagne om bewustwording te bewerkstelligen, draagvlak te ontwikkelen in de Goudse samenleving en handelingsbereidheid te creëren;
4. De gemeente overlegt met partijen in de stad over de eerste gasvrije woonbuurt;
5. De gemeente neemt ook in 2020 deel aan het leertraject van het Rijk over proeftuinen voor aardgasvrije wijken.
6. De gemeente stimuleert samen met het duurzaamheidsplatform Gouda (DPG) en de Omgevingsdienst (ODMH) bedrijven om aan de slag te gaan met de energietransitie (besparing en opwekking). We streven ernaar om zoveel mogelijk daken in de stad te (laten) benutten voor de opwekking van elektriciteit door zonnepanelen;
7. De gemeente faciliteert kansrijke duurzame initiatieven die aansluiten bij het huidige beleid;
8. De gemeente neemt zijn voorbeeldfunctie serieus door in de eigen organisatie te zoeken naar duurzame oplossingen. Ons gemeentelijk vastgoed wordt planmatig verduurzaamd. In 2020 wordt gestart met de verduurzaming van de garensponnerij, schouwburg, kinderboerderij en chocoladefabriek; daarna volgt het overig vastgoed van de gemeente. Andere voorbeelden zijn maatschappelijk verantwoord inkopen en het verduurzamen van de bedrijfsvoering;
9. De gemeente zet in op het stimuleren van inwoners om energie te besparen door inzet van een energieloket en energiecoaches.

3.2.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
7. Volksgezondheid en milieu	Bomenbalans	22.000	Minimaal 22.000 bomen in openbaar gebied (peil 2006)
7. Volksgezondheid en milieu	Groenbalans	2.067.000	Minimaal 2.067.000 m2 groen (peil 2016)
7. Volksgezondheid en milieu	Groenherstel	2.067.000	Toename aantal m2 openbaar groen in bestaande stad, exclusief Westergouwe

3.2.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
7. Volksgezondheid en milieu	Huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2017	169	174	100 kg in 2020
7. Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	2015	0,9	11,8	in 2020 10% toename t.o.v. 2015
			2017	1,6	16,9	

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Fijn huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Hernieuwbare elektriciteit	Het CBS hanteert de volgende definitie: Hernieuwbare elektriciteit is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. Kernenergie valt niet onder hernieuwbare elektriciteit.

3.2.4 Wat gaat het kosten?

3.2.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 2 Energie en klimaat

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Lasten	26.319	27.609	28.368	28.356
Baten	-28.945	-30.098	-30.703	-30.803
Saldo van lasten en baten	-2.626	-2.489	-2.335	-2.447
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	0	0	0	0
Resultaat	-2.626	-2.489	-2.335	-2.447

3.2.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2019 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
2de ijkmoment 2019				
7.2 Riolering	-323	-328	-328	-332
7.3 Afval	8	-3	-3	-3
7.4 Milieubeheer	0	4	4	6
Kadernota 2020				
7.4 Milieubeheer	65	65	65	490
Tweede ijkmoment 2019				
Overige mutaties	36	36	36	42
Totaal	-214	-225	-226	204

3.2.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
7.2 Riolering	-2.680	-2.501	-2.312	-2.317
7.3 Afval	-2.269	-2.315	-2.350	-2.350
7.4 Milieubeheer	2.323	2.327	2.327	2.220
Totaal	-2.626	-2.489	-2.335	-2.447

3.2.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Rioleringskrediet	9.802	9.515	7.772	8.603
Totaal	9.802	9.515	7.772	8.603

3.2.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)

De milieutaken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels, advisering, ontwikkeling en uitvoering van milieu- en duurzaamheidsbeleid. Voor 2020 gaat het daarbij onder meer bij Gouda om 150 milieuvergunningen, meldingen en ontheffingen en 300 toezichtstaken.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Niet alleen groen in de stad is van belang voor klimaatadaptatie; groen rondom de stad vervult die functie ook. De recreatiegebieden van de Groenalliantie dragen bij aan vermindering van hittestress, geven de bewoners ruimte om de warme stad voor een paar uur te 'ontvluchten' en fungeren mee in het totale wateropvangsysteem van de stad. De Groenalliantie is gestart om de mogelijkheden voor verduurzaming te onderzoeken.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel.

3.3 Wonen en leefomgeving

Lasten in €
42.161.000

Baten in €
16.726.000

Percentage van totale uitgaven
16%

Waar staat het programma voor?

Veranderingen in de maatschappij stellen steeds weer andere vragen aan de fysieke leefomgeving. Hoe blijft Gouda bereikbaar? Hoe komen de juiste woningen op de juiste plek? Wat is nodig voor een gezonde en veilige leefomgeving? Al deze onderwerpen komen samen in het programma Wonen en leefomgeving.

Wat wil Gouda bereiken?

Versnelling woningbouw: In Gouda en de gehele randstad is sprake van een zeer grote vraag naar woningen. Om deze vraag te faciliteren is het nodig de woningbouw voor alle doelgroepen te versnellen. In Westergouwe wordt gewerkt aan de realisatie van fase 2 en planvorming van fase 3. Aan de hand van de verstedelijkingsagenda worden binnenstedelijke locaties in Gouda getransformeerd naar woningbouwlocaties. Hiervoor werkt de gemeente Gouda samen met woningcorporaties en private partijen. Het zwaartepunt ligt hierbij op de betaalbare koop- en huurwoningen, zowel in de middeldure als in de sociale sector.

Verbeteren bereikbaarheid: De gemeente Gouda onderzoekt welke maatregelen nodig zijn om het wensbeeld van de wegenstructuur uit het Mobiliteitsplan te realiseren. Nog in de tweede helft van 2019 wordt hiervoor het Verkeerscirculatieplan opgeleverd. Resultaat: een voorkeursvariant voor de verkeerscirculatie inclusief verkeersmaatregelen. De resultaten van de voorkeursvariant van de verkeerscirculatie werkt Gouda in 2020 uit tot concrete maatregelen per kruispunt en wegvakken.

Gebiedsontwikkeling Spoorzone: In de omgeving van station Gouda, Burgemeester Jamessingel en Antwerpseweg liggen veel kansrijke locaties voor transformatie naar wonen. Met een ontwikkelperspectief wordt vanuit een integrale benadering richting gegeven aan de gebiedsontwikkeling, zodat woningcorporaties en private partijen duidelijkheid hebben over de doelstellingen en kaders. Met slim ruimtegebruik en transformatie wordt een bijdrage geleverd aan de kwaliteitsverbetering en versterking van de positie van het stationsgebied en Gouda als centrumgemeente in de regio Midden-Holland.

Aan de slag voor vitale wijken: Samen met de woningcorporaties wordt de wijkontwikkeling in Korte Akkeren en Gouda Oost voortgezet. In 2020 worden op vier locaties woningbouwprojecten uitgevoerd, om een passend woningaanbod in de wijken te realiseren. Ook wordt gestart met een onderzoek om in beeld te brengen hoe en waar de "wijkontwikkeling" van de toekomst gestalte kan krijgen in kwetsbare buurten.

Omgevingsvisie voor Gouda: Om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken en een positieve bijdrage te laten leveren aan de stad, werkt de gemeente Gouda aan de implementatie van de Omgevingswet. Met de samenleving wordt een integrale visie op de fysieke leefomgeving opgesteld, de Omgevingsvisie. Dit moet bijdragen aan efficiënte en integrale besluitvorming over initiatieven.

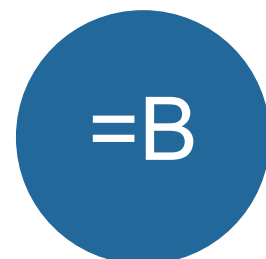
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

In 2020 worden 50 extra sociale
50 extra middeldure
huurwoningen toegevoegd

In 2020 worden 6 knelpunten
aangepakt voor een betere
bereikbaarheid

De gemiddelde kwaliteit van de
openbare ruimte blijft minimaal op
het niveau B(CROW)

3.3.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Versnelling woningbouw

Programma versnelling woningbouw

Het programma Versnelling Woningbouw geeft invulling aan de ambitie in het coalitieakkoord, om 200 extra woningen te realiseren in de categorie sociale huur en 200 woningen in de categorie middeldure huur. De gemeente Gouda biedt ruimte voor menging van functies en voor de transformatie van zakelijke panden en voormalig zorgvastgoed naar woningen. Het stimuleren van private partijen om woningen te realiseren boven winkels wordt gecontinueerd.

Samenwerking met de woningcorporaties en marktpartijen voor sociale woningbouw

Met de woningcorporaties verkent Gouda concrete kansen om sociale woningbouw te realiseren. De prestatieafspraken worden geëvalueerd en herzien. Op grond van de woonvisie worden met marktpartijen afspraken gemaakt over de realisatie van sociale en middeldure huurwoningen.

Regionale strategie en afspraken woningbouw

De gemeente Gouda draagt bij aan een regionale verstedelijkingsvisie en legt nieuwe afspraken over de regionale woningbouwprogrammering vast in de Regionale agenda wonen (RAW), met daarbij het regionaal afsprakenkader woningbouw. Andere overheden worden actief betrokken bij de woningbouwkansen zoals verkend in de verstedelijkingsagenda.

Integrale aanpak door gebiedsontwikkeling

Gebiedsgerichte aanpak transformatie Spoorzone

In de omgeving van station Gouda, Burgemeester Jamessingel en Antwerpseweg liggen veel kansrijke locaties voor transformatie naar wonen. Met een integraal ontwikkelperspectief wordt richting gegeven aan de gebiedsontwikkeling, zodat woningcorporaties en private partijen duidelijkheid hebben over de doelstellingen en kaders. Met de transformatie van het gebied wordt een bijdrage geleverd aan de kwaliteitsverbetering en versterking van de positie van het stationsgebied en Gouda als centrumgemeente in de regio Midden-Holland.

Goudse Poort

De gemeente Gouda werkt actief mee aan initiatieven die passen binnen de Ontwikkelstrategie voor de Goudse Poort. De nadruk ligt hierbij op de transformatie van leegstaande kantoren, op plekken die geschikt zijn voor een woonfunctie. Locaties gelegen in de omgeving van de Antwerpseweg en Harderwijkweg worden meegenomen in de gebiedsontwikkeling van de Spoorzone.

Zuidelijk stationsgebied

De gemeente Gouda zet de vernieuwingsplannen door, inclusief het oplossen van de fietsenproblematiek. De voorbereidende werkzaamheden zijn gestart in 2019 en realisatie vindt plaats in 2020 -2022. Met betrekking tot de aanbesteding van de fietsenstalling heeft ProRail gemeld dat deze niet geheel zonder risico is. De aanbesteding wordt nu doorgezet. Na ontvangst van de inschrijvingen is duidelijk of de aanbesteding past binnen het beschikbare budget. Als dat niet zo is, dan zijn er mogelijkheden tot versoering of zal eventueel extra budget gevraagd worden.

Realisatie Westergouwe

In 2020 wordt gewerkt aan de realisatie van fase II van de nieuwe woonwijk Westergouwe. Het projectbureau Westergouwe werkt aan de planvorming voor fase 3 en aan een actualisatie van het Masterplan. De realisatie van de wijk wordt in samenhang gezien met het bereikbaarheidsvraagstuk voor de westkant van Gouda, alsook met een fysieke aansluiting van de wijk op de bestaande stad.

Uitvoeren van het mobiliteitsplan

Verbeteren bereikbaarheid en leefbaarheid

De gemeente Gouda onderzoekt welke maatregelen nodig zijn om het wensbeeld van de wegenstructuur uit het Mobiliteitsplan te realiseren. Nog in de tweede helft van 2019 wordt hiervoor het Verkeerscirculatieplan opgeleverd. Resultaat: een voorkeursvariant voor de verkeerscirculatie inclusief verkeersmaatregelen. De resultaten van de voorkeursvariant van de verkeerscirculatie werkt Gouda in 2020 uit tot concrete maatregelen per kruispunt en wegvakken. Daarnaast wordt ingezet op verbetering van de doorstroming op enkele routes waarop het verkeer zoveel mogelijk gebundeld moet worden, zoals op de route Goverwellesingel-Burgemeester van Reenensingel. Naast de fysieke aanpassingen van kruispunten zet Gouda ook verkeersmanagement en innovatieve systemen in (Smart Mobility).

In 2020 worden hiervoor onder meer de volgende projecten uitgevoerd:

- Korte termijn maatregelen Joubertstraat en Bodegraafsestraatweg;
- Nadere uitwerking verkeersstructuur Haastrechtsebrug en Goejanverwelledijk;
- maatregelen oversteekbaarheid Goudse Houtsingel;
- Aanpassing kruispunt Kon. Wilhelminaweg – Goudkade (korte termijn maatregel);
- Maatregelen leefbaarheid Bodegraafsestraatweg;
- Inrichten schoolzones (30 km) op Plaswijckweg rond scholen Het Vlot, De Cirkel, De Goudakker.

Gouda fietsstad nummer 1

De gemeente Gouda werkt aan diverse maatregelen die het fietsgebruik stimuleren. In 2020 wordt onderzocht hoe de fietsverbinding met Westergouwe nog verder kan worden verbeterd. Dit wordt onder meer gedaan door een actieve bijdrage te leveren aan de verkenning en realisatie van regionale fietsroutes door provincie Zuid-Holland, waaronder de route tussen Rotterdam en Gouda. Ook worden trajecten verkend voor snelfietsroutes naar onder meer Alphen a/d Rijn en Utrecht.

Op lokaal niveau worden jaarlijks fietsknooppunten aangepakt en worden tegelpaden vervangen door asfalt.

In 2020 worden hiervoor onder meer de volgende projecten uitgevoerd:

- Verbeteren route Ridder van Catsweg- H de Vrieslaan (incl. aansluiting Bloemendaalseweg);
- Terugdringen enkelvoudige ongevallen fietsers;
- Start herinrichting Noothoven van Goorstraat tot fietsstraat (fase 1 kan starten in Q4);
- Fietsvriendelijke afstelling verkeerslichten Bleulandweg en Plesmanplein;
- Herinrichting Thorbeckelaan (quick win maatregelen).

Parkeren slimmer regelen

Gouda zet in 2020 de aanpak voort om het parkeren beter te regelen. Daarbij gaat het om het actualiseren van parkeernormen, prijzen en betaaltijden van parkeren. Om de parkeerproblematiek in de randen van de betaald parkeergebieden aan te pakken zal onderzocht worden of de huidige gereguleerde gebieden kunnen worden uitgebreid. Dit gaat samen met een aanpassing van de parkeertarieven en de verbetering van de toegankelijkheid van parkeergarages en parkeerterreinen. Ook worden projecten opgezet voor deelfietsen en deelauto's. Voor toeristische bezoeken aan de binnenstad zal de bereikbaarheid en parkeermogelijkheid voor touringcars worden verbeterd.

Schone stad

Om een bijdrage te leveren aan een gezonde leefomgeving, bevordert de gemeente Gouda het gebruik van de fiets, OV en elektrische voertuigen. Ook een slimmere regeling van verkeerslichten kan veel effect sorteren. Bij binnenstedelijke woningbouwprojecten wordt eerst gekeken naar de mogelijkheden voor langzaam vervoer, OV, deelauto's en daarna pas naar het gebruik van privé auto's.

Ook de volgende maatregelen worden in 2020 nader onderzocht:

- Schonere alternatieven voor (binnenstads)distributie;
- Autoluw maken binnenstad;
- Terugdringen emissies verkeer;
- Stimuleren schoon vervoer;
- Uitbreiden E-laden;
- Uitbreiden 30 km-zones.

Optimale bereikbaarheid per openbaar vervoer

De strategische ligging van Gouda in combinatie met een uitstekende dienstregeling van treinen en bussen, is een belangrijke vestigingsfactor voor bewoners en ondernemers. De inzet voor de toekomst is dat de dienstregeling op station Gouda minimaal gelijk blijft aan het huidige niveau, waarmee Gouda bovengemiddeld goed bediend wordt. Hiervoor neemt de gemeente Gouda in 2020 actief deel aan overleggen op regionaal niveau.

Voor het verbeteren van de OV-bereikbaarheid van Westergouwe en Gouwepark, worden de gesprekken over een nieuw treinstation voortgezet. Het station zou tevens kunnen functioneren als transferium langs de A20. Ook de gebiedsontwikkeling in de Zuidplaspolder kan hiervan mee profiteren.

In 2020 zal ook worden gewerkt aan de volgende OV-bereikbaarheidsmaatregelen:

- Nieuwe invulling doelgroepenvervoer;
- Nieuwe route en voorzieningen buurtbus Gouda-Reeuwijk.

Verbeteren leefbaarheid kwetsbare buurten

Wijkontwikkeling door verbetering woningaanbod

De gemeente Gouda werkt met de woningcorporaties aan projecten in de wijken Korte Akkeren en Gouda oost:

- In 2019 zijn de bouwvoorbereidingen aan project Van Heuven Goedhartsingel gestart. Eind 2020 / begin 2021 start de bouw starten van 18 eengezinswoningen en 2 appartementencomplexen met circa 34 woningen;
- Eind 2018 is het vastgoed in de De Rijkestraat aangekocht en medio 2019 zijn de gebruikers vertrokken waarna is gestart met de sloop en bouwvoorbereidingen. Eind 2020 start de bouw van 20 appartementen en 20 eengezinswoningen;
- Gemeente start in 2020 met de bouwvoorbereidingen aan het Zuidelijk Stempel Oost. In 2021 start de bouw van 47 eengezinswoningen en 62 appartementen;
- In het 3^e kwartaal 2019 is de realisatieovereenkomst voor Gunningmavo getekend. In 2020 komt het bestemmingsplan in procedure. Eind 2020 start de bouw van 63 appartementen.

Aan de slag in kwetsbare buurten

Naast de huidige twee wijkontwikkelingsgebieden zijn er in de Woonvisie 2015 - 2020 en in de Raamovereenkomst Prestatieafspraken (2017) drie kwetsbare buurten benoemd waar gemeente en corporaties met voorrang aan de slag willen gaan: Oud-Achterwillens, Burgen & Lusten en Polderbuurt. In 2020 wordt gestart met een onderzoek om in beeld te brengen hoe en waar de "wijkontwikkeling" van de toekomst gestalte kan krijgen. Daarbij zal niet alleen gekeken worden naar de onderlinge spelregels, maar ook naar wat aan investeringen nodig is, opdat de reserve wijkontwikkeling adequaat kan worden benut.

Een passend woningaanbod

Actualiseren woonbeleid

In 2020 actualiseert gemeente Gouda de woonvisie.

De volgende aspecten worden hier in meegenomen of komen hier in terug:

- Woningvoorraad sociale en middeldure huur;
- Onderzoek naar de mogelijkheden voor een experiment met woningtoewijzing;
- De regeling voor Startersleningen.

Stimuleren en faciliteren meer middeldure huurwoningen

De gemeente Gouda is actief met stimulerende en faciliterende maatregelen ter vergroting van het aanbod van middeldure huurwoningen (€ 720 tot € 1.000). Onderzocht wordt op welke wijze gewaarborgd kan worden dat middeldure huurwoningen op langere termijn in hetzelfde prijssegment beschikbaar blijven.

Wonen kwetsbare groepen

De gemeente Gouda zet zich in voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen:

- De doorstroming in voorzieningen voor maatschappelijke opvang, beschermd wonen en tijdelijk verblijf worden bevorderd, door regionaal afspraken te maken over de uitstroom;
- De gemeente Gouda moet ook in 2020 voldoen aan de taakstelling voor de huisvesting van statushouders. In de tweede helft van 2019 zal de provincie Zuid-Holland kenbaar maken hoe hoog deze taakstelling is;
- De gemeente Gouda werkt samen met woningcorporaties aan het realiseren van tijdelijke woningen, onder andere voor spoedzoekers. Dit zijn mensen in complexe situaties die niet in aanmerking komen voor een urgentie, maar wel met spoed onderdak nodig hebben;
- Zoals in het Regionaal kader Maatschappelijke Zorg (2017-2020) is afgesproken onderzoeken we samen met de regiogemeenten de mogelijkheden voor een locatie voor Skaeve Huse in de regio Midden-Holland.

Implementatie Omgevingswet

Omgevingsvisie

De komende periode wordt met verschillende stakeholders in samenspraak een agenda voor de omgevingsvisie bepaald. Via wijkgesprekken wordt input opgehaald voor de omgevingsvisie. Het streven is om in het tweede kwartaal van 2020 de omgevingsvisie vast te stellen in de raad. Verouderd beleid wordt ingetrokken.

Omgevingsplan GoudAsfalt

Binnen de pilot op Goudasfalt wordt geëxperimenteerd met een omgevingsvisie voor het gebied, om vervolgens de doorvertaling naar een omgevingsplan (bestemmingsplan verbrede reikwijdte) te maken.

Digitale toegang tot informatie over de leefomgeving verbeteren

Informatie over de leefomgeving (waaronder bestemmingsplannen) wordt de komende jaren gedigitaliseerd en de organisatie wordt voorbereid op de koppeling met het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Met een Kompas worden medewerkers begeleid in het koppelen van nieuw beleid aan digitale werkingsgebieden. Regels over de fysieke leefomgeving worden toepasbaar opgesteld door middel van vragenbomen.

Efficiënte en integrale besluitvorming

Regelgeving en processen worden de komende jaren aangepast in lijn met de uitgangspunten van de Omgevingswet. Er wordt geëxperimenteerd met het integraal afwegen van ruimtelijke initiatieven aan de Omgevingstafel. Processen in het ruimtelijk domein worden zaakgericht uitgerold. Regelgeving over de fysieke leefomgeving wordt eenvoudiger en beter opgesteld (omgevingsplan). Er wordt gewerkt aan een participatiestrategie voor de fysieke leefomgeving en aan nieuwe afspraken over de rol/bevoegdheden raad en college.

Bestemmingsplannen en ruimtelijke onderbouwingen

Gouda stelt bestemmingsplannen en ruimtelijke onderbouwingen op ten behoeve van (particuliere) plannen en projecten. In de aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening gehouden met de Omgevingswet.

In 2020 worden onder meer de volgende bestemmingsplannen aangeboden aan de gemeenteraad voor vaststelling:

- Bestemmingsplan Goverwelle (reguliere actualisatie);
- Bestemmingsplan Spoorzone, deelgebied stationsomgeving noord (tbv ontwikkeling);

- Van Loonlocatie (tbv ontwikkeling);
- Gunningmavo (tbv ontwikkeling);
- Noothoven van Goorstraat (tbv ontwikkeling).

Duurzaam beheer openbare ruimte

Realisatie nieuw ECO-park

Op basis van de inbreng van diverse belanghebbenden is een voorlopig ontwerp opgesteld. In dit ontwerp is rekening gehouden met een toekomstige doorontwikkeling van het Ecopark in de ontwikkeling naar circulariteit. Uitgangspunt is dat het Ecopark in de nabije toekomst ook plaats gaat bieden aan start-ups (bedrijfsjes) op het gebied van circulaire economie. Daarnaast is er ruimte gereserveerd voor het rondleiden en opleiden van scholieren op het Ecopark op het gebied van afval, duurzaamheid en circulaire economie.

Nog in november 2019 zullen de projectkosten voor de realisatie van het Ecopark aan de raad worden voorgelegd. Daarna zal, na goedkeuring door de raad, in januari 2020 de aanbesteding gepubliceerd worden. Start bouw is voorzien vanaf medio 2020.

Uitvoeringsleidraad openbare ruimte (LIOR -> DIOR)

Met het oog op een duurzame inrichting van de openbare ruimte wordt een visie opgesteld.

Afvalbeleid / VANG doelstellingen

In oktober 2019 wordt een voorstel aan de raad aangeboden met een evaluatie van het eerste jaar Afval Scheiden Loont. Daarin worden voorstellen gedaan om vanaf 2020 een aantal knelpunten op te lossen en verbeteringen in de afvalinzameling door te voeren.

Transitie uitvoering Dagelijks beheer infra

Het merendeel van de teruggenomen taken hebben organisatorisch een plek gekregen bij de afdeling Beheer openbare ruimte. Het onderdeel brugbediening (Havendienst) is bij Stadstoezicht ondergebracht. De taken zijn nagenoeg allemaal aanbesteed aan de markt en worden aangestuurd volgens het regiemodel.

Reclame openbare ruimte

Op basis van het nieuwe reclamebeleid (december 2018) is gestart met de voorbereiding van de aanbesteding van diverse aflopende reclamecontracten in de openbare ruimte. In 2020 worden nieuwe partijen geselecteerd die de komende jaren, tegen een marktconforme vergoeding, reclame mogen voeren in de openbare ruimte.

3.3.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	De gemiddelde kwaliteit van de verschillende onderdelen van de openbare ruimte (Wegen, Groen, Meubilair etc.)		Blijft minimaal niveau B(CROW). Dit m.u.v. elementenverharding
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	Het aantal speelplekken in Gouda		151
8.3 Wonen en bouwen	Sociale huurwoningen		+50 per jaar
8.3 Wonen en bouwen	Middeldure huurwoningen		+50 per jaar
8.3 Wonen en bouwen	Sociale huur in grote nieuwbouwprojecten (+60 woningen)		33%
Mobiliteit	Aanpak knelpunten mobiliteit		6

3.3.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
8. VHROSV	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2019	946	669	
8. VHROSV	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2019	972	739	
8. VHROSV	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	duizenden euro's	2014	182	211	
			2015	173	206	
			2016	176	209	
			2017	179	216	
			2018	188	230	
8. VHROSV	Nieuwbouw per 1.000 woningen	per 1.000 inw.	2016	8,4	7,2	

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
8. VHROSV	Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64)	%	2019	71,4	69,8	

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Nieuwbouw per 1.000 woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen.
Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64)	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

3.3.4 Wat gaat het kosten?

3.3.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Lasten	42.161	45.022	44.177	42.836
Baten	-16.726	-19.908	-17.838	-17.472
Saldo van lasten en baten	25.435	25.114	26.339	25.364
Toevoegingen aan reserves (lasten)	3.870	2.939	1.577	1.167
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-721	-740	-1.041	-40
Saldo mutaties reserves	3.149	2.199	536	1.127
Resultaat	28.584	27.313	26.875	26.491

3.3.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2019 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
College- en raadsbesluiten				
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-2	-2	-2	-2
Tweede ijkmoment 2019				
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	58	32	32	32
2.1 Verkeer en vervoer	0	8	8	8
2.2 Parkeren	0	1	1	1
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	0	8	8	8
8.1 Ruimtelijke ordening	150	-87	-37	13
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	220	5	5	5
Kadernota 2020				
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	25	25	-25
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	-560
8.1 Ruimtelijke ordening	0	0	0	-40
8.3 Wonen en bouwen	0	0	0	140
Tweede ijkmoment 2019				
Overige mutaties	863	-25	717	500
Totaal	1.289	-34	757	80

3.3.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	701	441	416	204
2.1 Verkeer en vervoer	14.147	14.454	15.599	15.999
2.2 Parkeren	1.240	1.246	1.203	1.194
2.5 Openbaar vervoer	124	117	116	109
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	5.331	5.834	6.281	5.277
8.1 Ruimtelijke ordening	2.400	1.761	1.661	1.660
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen)	0	0	-1	-1
8.3 Wonen en bouwen	1.486	1.261	1.059	914
Totaal	25.429	25.114	26.334	25.356

3.3.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Doorontwikkeling 2de verdieping Chocoladefabriek	780	0	0	0
Herinr.Sportlaan js 2018	0	0	235	0
Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied	0	4.057	0	0
Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2020	250	0	0	0
Investerings PP jaarschijf	3.500	3.500	3.500	3.500
Mobiliteitsplan	230	280	0	0
PP CIP jaarschijf	2.700	538	1.280	1.280
PP Lange Termijn Investerings (LTI) jaarschijf	0	1.875	1.983	1.429
Verduurzaming Vastgoed	1.779	0	0	0
Vervangen computers best.Selectief Toegangssysteem Binnenstad (zakpalen)	0	0	0	350
Vervanging VRI Goejanverwelledijk - Fluwelensingel - Haastrechtsebrug, nr 24 (2017)	0	0	0	395
Vervanging VRI Graaf Florisweg - Zwarteweg - Steijnpad, nr 40 (2018)	0	181	0	0
WW-Standplaats EMT betonplaat	350	0	0	0
Herinrichting Agnietenstraat	400	0	0	0
GP: Afrit Goudse Poort - reconstructie	85	0	0	0
Maatregelen knelpunten verkeer en VCP (VerkeersCirculatieplan 2020-2021)	0	5.824	0	0
Totaal	8.459	10.250	6.998	6.559

3.3.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT-deel)

De afdeling Bouw- en woningtoezicht (BWT) van de ODMH ziet namens de aangesloten gemeenten toe op de veilige bouw en het toegestane gebruik van gronden en bouwwerken. Zij doet dat door vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op het gebied van bouwregelgeving en ruimtelijke ordening. Voor 2020 gaat het daarbij bij Gouda onder meer om circa 1000 afhandelingen van aanvragen omgevingsvergunningen en meldingen, 600 toezichtstaken, 175 juridische procedures vergunningen en 150 handhavingszaken. In 2020 en verder zal ook de implementatie van de omgevingswet ruime aandacht krijgen binnen de ODMH, waaronder ook advisering richting gemeenten. Ten slotte is de ODMH verantwoordelijk voor de implementatie van het project "Pandenaanpak Gouda 750".

Grondbank RZG Zuidplas

Door de deelname in de Grondbank met 6% heeft Gouda invloed op de regionale woningbouwopgave. In 2018 wordt onderzocht welk woningbouwprogramma wenselijk is in de Zuidplas en hoe de waarde van de aangekochte gronden minimaal kan worden behouden en zo mogelijk vergroot. Een meer kleinschalige ontwikkeling zal een negatieve invloed hebben op de waardering van de bij de Grondbank zijnde gronden.

Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing in de invordering van de leges bouwvergunningen ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van de aanvraag en het verstrekken van een dergelijke vergunning.

Cyclus N.V.

Op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomst met Cyclus NV heeft Cyclus een vijfjarig contract voor Afval (inzameling / verwerking), Reiniging en Gladheidsbestrijding. Cyclus opereert op het snijvlak van markt en overheid en biedt haar klanten een marktconforme prijs en dienstverlening. Als zodanig levert zij een bijdrage aan schoon en duurzaam leefmilieu.

Coöperatie ParkeerService U.A.

ParkeerService ondersteunt en ontzorgt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid. ParkeerService ondersteunt bij het maken van een vertaalslag tussen strategische visies en tactisch parkeerbeleid. Daarnaast geeft de coöperatie adviezen over verordeningen, tarifiering, parkeereexploitaties etc.

3.4 Sociaal domein

Lasten in €
123.125.000

Baten in €
27.388.000

Percentage van totale uitgaven
45%

Waar staat het programma voor?

De groeiende verantwoordelijkheid en de (zorgen over de) omvang van de middelen voor de sociale opgaven in de stad vragen om een gerichte integrale aanpak binnen het programma sociaal domein. Wat is ieders rol in de inclusieve stad; hoe kunnen we stimuleren dat zoveel mogelijk mensen meedoen in de samenleving; hoe kunnen mensen worden gestimuleerd om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en gebruik te maken van hun eigen kracht; voor welke kwaliteit van zorg en ondersteuning staan we; hoe kunnen we onze dienstverlening inrichten naar de taken en opgaven in het sociaal domein; en hoe zorgen we voor normalisatie en demedicalisering; hoe zorgen we ervoor dat kinderen veilig opgroeien en doorbreken we de cirkel van opgroeien in armoede. Dit is een greep uit de vraagstukken, die in dit programma aan bod komen.

Wat wil Gouda bereiken?

Nieuw beleidskader sociaal domein 2020-2023

2020 is het jaar waarin de koers voor de komende jaren wordt vastgesteld. Er komt een nieuw integraal beleidskader sociaal domein, waarmee beleid en begroting beide ontschot zijn en op elkaar aansluiten.

Werken aan een inclusieve en tolerante stad

Een stad waarin iedereen zich thuis kan voelen en kan deelnemen aan de samenleving. Een integrale uitvoeringsorganisatie sociaal domein. Een gemeentelijke toegang en dienstverlening in het sociaal domein die optimaal aansluit bij de persoonlijke situatie, mogelijkheden en verantwoordelijkheden van de inwoners met een zorg- en ondersteuningsvraag.

Transformatie jeugdhulp

Effectievere samenwerking in de keten zodat gezinnen met complexe problemen sneller en effectiever worden geholpen. Normalisatie en demedicalisering van de zorg.

Preventie

Meedoen mogelijk maken en beschermen en bevorderen van kwaliteit van leven. Specifieke aandacht voor vroegsignalering van schulden en voorkomen problematische schulden bij jongeren.

Gewoon thuis wonen mogelijk maken

We maken (beschutte) woonvormen mogelijk met ambulante intensieve begeleiding en streven ernaar dat zoveel mogelijk kinderen veilig kunnen opgroeien in de (t)huissituatie.

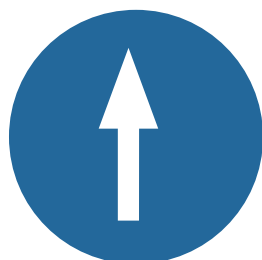
Aanpak huiselijk geweld

Vroegsignalering van huiselijk geweld en geweld duurzaam te stoppen.

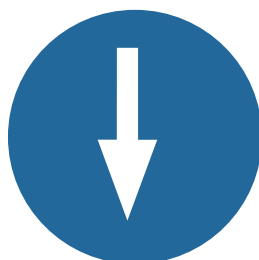
Programma 'naar een nieuwe sociale dienst'

Doel is om de dienstverlening aan cliënten duurzaam op een hoger plan te brengen, meer inwoners te laten participeren en een blijvende reductie te bewerkstelligen van minimaal 200 inwoners die langdurig afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering.

Wat zijn de belangrijkste indicatoren

Toename % inwoners tevreden over deelname aan de samenleving

Afname jongeren met jeugdbescherming en jeugdclassering

Structurele afname aantal langdurig bijstandsgerechtigden vanaf medio 2018

3.4.1 Doelen en prestaties

Wat wil Gouda bereiken?

De thema's waarop ingezet wordt, zijn:

- **Een inclusieve en tolerante stad;**
- **Preventie (inclusief aanpak armoede);**
- **(Thuis) wonen in de wijk;**
- **Kwaliteit van zorg en ondersteuning & samenwerking in de keten;**
- **Programma 'integrale uitvoeringsorganisatie';**
- **Aan het werk en meedoen & programma 'naar een nieuwe sociale dienst'.**

Thema: Een inclusieve en tolerante stad

Gouda is een diverse, inclusieve en tolerante stad, waarin iedereen zichzelf kan zijn binnen de rechten en plichten van burgerschap. Wanneer inwoners van Gouda elkaar allereerst zien als mede-Gouwenaar en pas daarna als een bijzondere Gouwenaar, met een bepaalde afkomst, beperking, religie, status, geaardheid, een goed idee, of bepaalde principes, zal er meer onderling begrip en verdraagzaamheid zijn.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De volgende activiteiten hebben in 2020 prioriteit:

Uitvoeringsagenda SamenLeven 2020-2022

VN Verdrag Handicap

- Mensen met een beperking voelen zich welkom in de samenleving;
- Opstellen lokale inclusie agenda.

Regenboogstad

- Vergroten van de zichtbaarheid, acceptatie en veiligheid van LHBTI-personen;
- Uitvoeren Regenboogplan.

Burgerschap / Respect

- Vergroten van kennis over de democratie en de rechten en plichten van burgerschap bij de inwoners van Gouda, en van respect en tolerantie tussen Gouwenaars onderling;
- Deelnemen aan Nationale Respect Tour; Afstemmen gastlessen PO en VO; gezamenlijke activiteit met Libertum.

Verder wordt ingezet op:

Actieplan antidiscriminatie

- Tegengaan discriminatie, waar mogelijk actief in gesprekgaan na meldingen;
- Continueren en beter zichtbaar maken van het meldpunt discriminatie.

SamenLeven in buurten

- Buurtgenoten zien elkaar allereerst als mede-Gouwenaar en daarna pas als Gouwenaar met een afkomst, religie, bepaalde principes, geaardheid, etc.
- Bijdragen aan activiteiten vanuit Veiligheid en wijken

Thema: Preventie

Meedoen op school, werk en in de samenleving mogelijk maken door versterking van de eigen kracht en het probleemoplossend vermogen, normalisatie en gerichte interventies die kwaliteit van leven beschermen en bevorderen. Specifieke aandacht voor preventie van armoede en schulden en positieve gezondheid.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De volgende activiteiten hebben in 2020 prioriteit:

Preventie en gezondheidsbeleid

Op basis van een analyse van de Goudse problematiek een top drie van gerichte interventies opstellen. Keuzes en uitgangspunten verwerken in het nieuw beleidskader Sociaal Domein. Vanuit het perspectief van positieve gezondheid stimuleren van gezondheidsbevorderende en gezondheidsbeschermende interventies in de fysieke leefomgeving (omgevingsvisie).

Preventie van schulden

Bij de aanpak van schulden is het van groot belang om een goed netwerk te hebben waardoor voor allerlei diverse vragen gerelateerd aan financiële problematiek een passende ondersteuning geboden kan worden. Om dit netwerk te versterken, wordt in 2019 het convenant Goudse Standaard getekend dat inzet op een sluitende keten voor hulp bij schulden en de verdere professionalisering van die ondersteuning.

Om preventie van schulden verder vorm te geven, worden in 2020 de volgende acties ingezet:

1. Starten met vroegsignalering van schulden via een directe benadering van inwoners waar signalen zijn betalingsachterstanden;
2. Structureel maken van de Inzet van ervaringsdeskundigen;
3. Specifieke interventies op het voorkomen van problematische schulden bij jongeren.

Jongerenwerk

Met het jongerenwerk in Gouda wordt beoogd (kwetsbare) jongeren die opvallen door overlastgevend en risicovol gedrag op positieve wijze mee te laten doen in de samenleving door hen aan te spreken op kwaliteiten, talenten en verantwoordelijkheden en grenzen te stellen. Op deze wijze hopen we een ontwikkeling richting criminaliteit te voorkomen.

In 2019 wordt het jongerenwerk geëvalueerd. Centraal staat de vraag of de wijze waarop het jongerenwerk wordt uitgevoerd past bij de behoeften, vragen en problematiek van de (risico) jeugd in Gouda en of het aansluit bij het aanbod van andere voorzieningen voor de jeugd in Gouda. Ketenpartners, gemeenteraad en gemeente worden bij de evaluatie betrokken. De uitkomst van de evaluatie wordt gebruikt voor een nieuwe aanbesteding in 2020.

Verder wordt ingezet op:

Preventieve ondersteuningsstructuur jeugd

Vormgeven van een nieuwe ondersteuningsstructuur jeugd in de wijk en om de school gericht op een effectieve samenwerking tussen jeugdpartners in de stad zoals de Brede school en de jeugdgezondheidszorg. Dit behelst onder andere de uitwerking van de toekomst van de netwerksamenwerking van het Centrum voor Jeugd en Gezin en deze vormgeven in een nieuwe opdracht aan de partners in de stad. Deze structuur wordt opgenomen in de nieuwe nota sociaal domein.

Uitvoeren armoedebeleid

De raad krijgt in 2019 inzicht in de effecten van het armoedebeleid. In 2018 en 2019 zijn pilots gedaan gericht op voorkomen van armoede door kinderen in staat te stellen te leren met geld om te gaan (financiële educatie) en door het bieden van laagdrempelige huiswerkbegeleiding teneinde te voorkomen dat kinderen niet mee kunnen komen op school. Conform beleid is met de armoede nota vooral ingezet op het bestrijden van de gevolgen van armoede onder kinderen. Daarnaast heeft de raad in diverse moties verzocht om een regeling of voorziening voor andere doelgroepen dan kinderen. Of daaraan invulling kan worden gegeven en zo ja op welke wijze is onderwerp van beleidsontwikkeling en politieke besluitvorming in 2020.

Aanpak laaggeletterdheid (taal, rekenen en digitale vaardigheden) en versterken Taalhuis

Gouda participeert in het programma Tel mee met Taal 2020 - 2024, dat door het Rijk wordt geïnitieerd.

Gouda is centrumgemeente voor deze arbeidsmarktregio en zet extra in om de aanpak van laaggeletterdheid te versterken, door:

- Voorkomen van laaggeletterdheid en versterken digivaardigheid onder inwoners steviger onderdeel van gemeentelijk beleid te laten zijn;
- Versterken van het netwerk en de samenwerking in het sociale domein gericht op signaleren en ondersteunen van inwoners met een beperkte vaardigheid op het gebied van lezen, schrijven, rekenen of omgaan met de computer;
- Beter rechtstreeks bereiken van de doelgroep;
- In de arbeidsmarktregio met werkgevers op te trekken voor het bereiken van laaggeletterde werknemers.

In Gouda hebben 27 partijen gezamenlijk een taalakkoord gesloten met als voornaamste punt de oprichting van het Taalhuis. Het taalakkoord loopt tot en met 2019. Voor 2020 worden nieuwe afspraken gemaakt worden als basis voor een vernieuwd Taalhuis, in lijn met het programma Tel mee met Taal.

Thema: (Thuis) wonen in de wijk

De ambitie is dat onze inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen wonen met de juiste ondersteuning. We streven naar verschillende woonvormen met flexibele intensieve begeleiding.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De volgende activiteiten hebben in 2020 prioriteit:

Transformatie maatschappelijke zorg en Gewoon Thuis

- De transformatie van de maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen, voor wie dat mogelijk is, naar (beschutte) woonvormen met flexibele ambulante intensieve begeleiding;
- Opstellen en uitvoeren samenwerkingsafspraken in de regio, toekomstplan zorglandschap, project innovatie in de opvang.

Gewoon Thuis Jeugd

Zoveel mogelijk kinderen veilig in een (t)huis situatie laten opgroeien. We voeren samen met de regio, aanbieders en onderwijs het plan van aanpak Gewoon Thuis Jeugd (actielijn 2 van het transformatiefonds jeugd) uit. Hiervoor zijn middelen beschikbaar uit het landelijk Transformatiefonds jeugd.

Wat gaan we doen:

- Inzet op alternatief van verblijfszorg in de thuissituatie door de innovatie van een intensief integraal ambulant team over de domeinen heen (lichtverstandelijk beperkt, ggz en jeugd en opvoedondersteuning), met inzet van het eigen netwerk;
- Een expertteam kan in vastlopende complexe zorgcasussen doorbraken forceren door het bieden van passend (maatwerk)traject met perspectief;
- Start van een project rond versterking van de pleegzorg, beschut wonen voor jongeren en zelfstandig wonen met begeleiding voor jongeren.

Verder wordt ingezet op:

Langer Thuis Wonen

- Goede ondersteuning en zorg thuis van kwetsbare ouderen. We richten ons hierbij op een passende woningvoorraad, nieuwe woonvormen, de woonomgeving en zorg en ondersteuning thuis;
- - Plan van aanpak opstellen en uitvoeren van 1 actielijn binnen dit plan van aanpak.

Inclusieve Wijk: Westergouwe

- Werken aan de inclusieve wijk Westergouwe: een wijk waar iedereen kan wonen, de woonomgeving is afgestemd op de wensen van de bewoners en een sociale gemeenschap kan ontstaan;
- Uitwerking van de drie innovatiethema's door de gebiedscoalitie.

Participatie in de Buurt 3.0

- Een infrastructuur van ondersteunende (accommodatiegebonden) voorzieningen die bijdragen aan sociale cohesie; voorkomen van sociaal isolement en ontlasting van mantelzorgers;
- De regeling Participatie in de buurt wordt herijkt en aangepast aan de huidige wensen.

Mantelzorg

- Verbeteren mantelzorgondersteuning waar mogelijk. Het gaat daarbij om individuele mantelzorgondersteuning en respijtzorg (ook voor jeugd);
- In 2020 worden de mogelijkheden voor respijtzorg uitgebreid. De wens is om meer mogelijkheden voor mantelzorgers te bieden om even vrijaf te hebben van de zorg. Het is een aanvulling op de al bestaande mogelijkheden van respijtzorg.

Thema: Kwaliteit van zorg en ondersteuning & samenwerking in de keten

Het doel is zo goed mogelijke kwaliteit van zorg en ondersteuning leveren. Dit uit zich in goed contractmanagement en het kunnen monitoren van gegevens, waardoor op aspecten van kwaliteit van zorg gestuurd kan worden.

De gemeente en de zorgaanbieders zijn niet de enige actoren in en rond het zorgdomein. De relatie met andere 'schakels in de keten', onder meer vanwege de raakvlakken tussen de Wet Langdurige Zorg (Wlz), de Zorgverzekeringswet (ZvW), de Wmo en Jeugdwet is belangrijk om te komen tot een sluitende aanpak en gezamenlijk nieuwe initiatieven te kunnen opzetten.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De volgende activiteiten hebben in 2020 prioriteit:

Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Kinderen groeien op in een veilige omgeving, daar waar dat kan thuis. We voeren samen met de regio het plan van aanpak actielijn 5 van het transformatiefonds uit (dit wordt financieel ondersteund met middelen uit het landelijke Transformatiefonds jeugd).

Wat gaan we doen:

- De jeugdbeschermingsketen wordt verkort en er wordt effectiever en waar nodig intensiever samengewerkt in de keten zodat gezinnen sneller worden geholpen;
- Er wordt een gemeenschappelijk afwegingskader ontwikkeld om complexe problemen en (intergenerationele) patronen eerder te herkennen;
- Ouders worden eerder en intensiever betrokken, waardoor hun motivatie voor hulp groter is en er minder escalaties zijn.

Hulp is intensief wanneer nodig, integraal, op maat en snel beschikbaar. Door eerdere inzet en signalering wordt voorkomen dat kinderen de dupe worden van complexe scheidingen.

Aanpak Huiselijk Geweld

Met alle gemeenten in Hollands Midden is een Regiovisie 2019-2023 vastgesteld waarin de ambities zijn om de doelgroep eerder en beter in beeld te krijgen, geweld duurzaam te stoppen en aandacht te besteden aan specifieke doelgroepen. De

uitvoeringsplannen zijn gericht op de thema's: Meldcode, Complexe scheidingen, Ouderenmishandeling, Mensenhandel, Versterken lokale samenwerking, Kwetsbare kinderen in de jeugdbeschermingsketen, MDA++, 1Gezin1Plan en het Zorg- en Veiligheidshuis.

Invulling taakstelling

Het doel is om duurzaam binnen de financiële kaders invulling te geven aan de ambities van het sociaal domein. Hiertoe wordt een pakket aan maatregelen uitgevoerd dat gericht is op het realiseren van de in de begroting opgenomen taakstelling voor 2020 en verder.

Verder wordt ingezet op:

Transformatie jeugd GGZ

Preventie binnen de jeugd GGZ probeert zorg te normaliseren, voorkomen dan wel vroegtijdig te signaleren. Door koppeling van zorg, verwijzers en scholen kan GGZ problematiek eerder en effectiever worden aangepakt. Door uitbreiding van het product Basis GGZ kunnen er meer kinderen en jongeren geholpen worden binnen de basis GGZ.

- Inzet op laagdrempelige collectieve trainingen jeugd GGZ en gerichte normalisatie en preventie jeugd GGZ
- Verwijzingen en triage naar jeugd GGZ mee nemen binnen het programma integrale uitvoeringsorganisatie.
- Sturing op aanbieders en het zorglandschap via contractmanagement en ontwikkel afspraken met de grootste jeugd GGZ aanbieders.

Ontwikkeling zorg en veiligheidshuis

Door koppeling van de zorg en veiligheidsketen is er betere afstemming tussen deze domeinen en kan complexe casuïstiek efficiënter en effectiever worden aangepakt. In 2020 wordt het zorg en veiligheidshuis verder vormgegeven in samenwerking met de gemeenten in Hollands Midden, het Veiligheidshuis en de GGD.

Wet verplichte GGZ (Wvvgz)

De rechten van Goudse inwoners met GGZ problematiek zijn goed geborgd. In 2020 is de wet van kracht en wordt de implementatie voltooid in samenhang met overige ontwikkelingen zoals de vorming van een zorg en veiligheidshuis.

Analyse en monitoring

Structurele en adequate analyse op basis waarvan prognoses gemaakt kunnen worden en gestuurd kan worden, om zo structureel grip te houden op de omvangrijke bedragen in het sociaal domein en waar nodig tijdig beleidsmatig bij te kunnen sturen.

Contractmanagement en toezicht Wmo en Jeugd

Door gerichtere sturing op aanbieders op kwaliteit, wachtlijsten, zorglandschap en budget wordt het aanbod van zorg in Gouda en de regio verbeterd.

Thema: Programma Integrale uitvoeringsorganisatie sociaal domein

Het doel is dat inwoners de ondersteuning krijgen die past bij de soms complexe problemen op diverse levensterreinen (op maat). Daarbij streven we ernaar dat de dienstverlening naast efficiënt ook snel en toegankelijk is, zodat mensen niet het gevoel hebben dat zij in een woud aan (soms tegenstrijdige regels) zijn beland.

Uitgangspunten rondom dienstverlening in het sociaal domein en de gevolgen voor het toekomstige takenpakket van het sociaal team behoren ook tot dit programma. Het tijdspad van dit programma is afgestemd met het programma vernieuwing sociaal domein en de nieuwe sociale dienst. In alle drie de programma's wordt gewerkt aan dezelfde doelstelling.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De volgende activiteiten hebben in 2020 prioriteit:

Inrichten integrale uitvoeringsorganisatie

De gemeentelijke toegang en dienstverlening in het sociaal domein dient – binnen de gegeven kaders - optimaal aan te sluiten bij de persoonlijke situatie en mogelijkheden van de Goudse inwoner met een zorg – en ondersteuningsvraag. Afhankelijk van besluitvorming en de ingangsdatum van de nieuwe organisatie zal in 2020 de implementatie en het toewerken naar de nieuwe integrale uitvoeringsorganisatie centraal staan.

Sociaal teams

Drie teams in drie gebieden leveren basishulp (beschikkingsvrij en laagdrempelig), zorgcoördinatie, mantelzorgondersteuning, budgetbeheer, cliëntondersteuning, bemoeizorg (nog verder uit te werken) en geven informatie en advies. De teams zorgen voor advisering over maatwerk en het realiseren van vernieuwende oplossingen voor inwoners van 0 tot 100+ in samenwerking met het preventieve veld, vrijwilligers en de wijk. De huidige teams worden in 2020 verder doorontwikkeld. De intentieverklaring met de huidige coöperatie loopt af, daarom wordt in 2020 de voorbereiding opgepakt voor de periode 2021 en verder. Hierbij wordt gekeken naar de omvang van het takenpakket en de juridische constructie.

Thema: Aan het werk en meedoen & programma 'naar een nieuwe sociale dienst'

De gemeente wil met het programma "Naar een nieuwe sociale dienst" een effectieve en efficiënte dienstverlening op maat voor werkzoekenden bereiken, met de nadruk op werk. En een bestandsdaling met 200 langdurig bijstandsgerechtigden.

Het programma duurt 4 jaar, van medio 2018 tot medio 2022. Het kent drie fasen: de 'Basis op orde' brengen, 'Verbinden en Vernieuwen' en 'Integrale uitvoeringsorganisatie'. In 2020 rondt de gemeente de fase 'basis op orde' af en werkt door aan de fase 'Verbinden en Vernieuwen'.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

De volgende activiteiten hebben in 2020 prioriteit:

Bijstandsgerechtigden aan het werk en effectieve en efficiënte dienstverlening op maat voor werkzoekenden

De gemeente Gouda stelt als hoge prioriteit om in 2020 een verdere reductie van het aantal bijstandsgerechtigden te realiseren. Hiermee wordt bijgedragen aan de reductie van 200 bijstandsgerechtigden gedurende de gehele coalitieperiode 2018-2022. De afdeling Werk&Participatie werkt in 2020 verder aan de volgende resultaten: een beheerorganisatie voor de bedrijfsvoering, continuïteit en opvolging van cliënten in beeld, een werkwijze voor het structureel beheren van de re-integratie instrumenten, strakke sturing op personeel en vergaande en bindende afspraken over samenwerking in de arbeidsmarktregio (Perspectief op Werk). Tevens wordt het Werkgeversservicepunt gerevitaliseerd in nauwe samenwerking met Promen, gemeenten uit de arbeidsmarktregio Midden-Holland en het UWV.

Ruimte voor experimenten

In 2020 worden twee experimenten uitgevoerd:

1. Deeltijd ondernemen met een bijstandsuitkering. In 2020 biedt de gemeente voor bijstandsgerechtigden met ondernemerspotentie de mogelijkheid om part time te ondernemen naast part time werk;
2. Bijstandsgerechtigden met een lange afstand tot de arbeidsmarkt kunnen ondernemen binnen een sociale coöperatie.

Maximale inzet voor inburgering; begeleiden bij taalverwerving, integratie en werk

De gemeente continueert de ondersteuning van statushouders, waarbij de interne- en externe werkprocessen verder worden gestroomlijnd. Er wordt nauw samengewerkt met Vluchtelingenwerk en andere maatschappelijke organisaties (sociale teams, vrijwilligersorganisaties) met als doel om de integratie van de doelgroep te bevorderen en hen zoveel mogelijk in de samenleving te laten deelnemen. Statushouders met een bijstandsuitkering krijgen maatwerkbegeleiding richting school, werk of vrijwilligerswerk.

In 2020 wordt er extra aandacht aan de taalvaardigheid besteed en in toenemende mate integraal gewerkt. In 2020 wordt geanticipeerd op de "Nieuwe Inburgeringswet" die 1 januari 2021 ingaat (met inzet van de extra middelen van het Ministerie van € 84.628).

Inzet van app

De gemeente Gouda wil in 2020 een online matchingsplatform voor werkzoekende en werkgevers invoeren. Dit is een extra instrument voor werkzoekende om sneller werk te vinden en vacatures worden sneller vervuld. Werkzoekende en werkgevers worden direct met elkaar in contact gebracht. Door middel van zelfservice, kan de werkzoekende zichzelf presenteren, zoeken naar vacatures en direct regeren. Werkgevers hebben de mogelijkheid om te zoeken naar geschikte werknemers op basis van hun talenten. Waar nodig kan de gemeente met persoonlijke dienstverlening ondersteunen.

Promen

Voor de Participatiewet (PW) dienstverlening is binnen Promen een aparte BV opgericht: ProWork. Om de PW dienstverlening vorm te geven en ook vast te leggen, is met ProWork een dienstverleningsovereenkomst (DVO) opgesteld. De looptijd van deze DVO is tot eind 2020. In 2020 wordt de DVO geëvalueerd en wordt bezien of er een nieuwe overeenkomst kan worden afgesloten.

Als grondslag van deze DVO is een productportfolio 'Modules voor Re-integratie Participatiewet' opgesteld. Hierin staan de eenheidsprijzen van de verschillende aangeboden re-integratiemodules (Diagnose, Leren Werken, Werken naar Werk, Vakvaardigheden en Proefplaatsingen) vermeld. Tevens zijn afspraken gemaakt voor diverse arbeidscontracten (Beschat Werk, Garantiebaan en Regulier contract). Jaarlijks worden er afspraken gemaakt over de minimale omvang van de af te nemen re-integratiemodules en arbeidscontracten.

Voor 2020 krijgt ProWork de opdracht om 30 mensen uit het doelgroepenregister te begeleiden naar werk (garantiebaan of regulier contract) en t/m 2020 in totaal 38 werkzoekenden op een werkplek Beschat Werk te plaatsen. Daarnaast is het doel om vanuit de PW 30 mensen uit het doelgroepenregister te begeleiden naar de reguliere arbeidsmarkt. In 2020 wordt in overleg met Prowork verkent of Prowork een prominentere rol kan vervullen in het beheer van de openbare ruimte.

Social Return

In 2020 worden 60 werkzoekenden via Social Return (SR) aan werk geholpen. De huidige aanpak wordt voortgezet en doorontwikkeld. Er wordt verder ingezet op het stimuleren van subsidierelaties om SR toe te passen. Daarnaast wordt de nadruk gelegd op sectoren met personeelstekorten passend bij de doelgroep. Tevens worden woningcorporaties

gestimuleerd en ondersteund met als doel gebruik te maken van SR-mogelijkheden. Contractpartners (zoals WMO-organisaties, Jeugdorganisaties, Beschermd Wonen) worden in 2020 extra gestimuleerd om SR in te zetten.

Broekriem

In 2020 maakt de gemeente Gouda wederom (5de jaar op rij) gebruik van de diensten van 'Stichting de Broekriem'. Deze organisatie organiseert, met behulp van tot eventmanager opgeleide vrijwilligers, gratis bijeenkomsten voor werkzoekenden. Hier worden zij geactiveerd en handvatten gegeven met als doel om versneld een geschikte baan te vinden.

3.4.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Inclusie: % inwoners dat tevreden is over deelname aan de samenleving	68%	Gelijk blijven of groter; bandbreedte 65-70%
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Tolerantie: % inwoners dat tevreden is met de mate van respect in de buurt	79%	Gelijk blijven of groter; bandbreedte 75-80%
6.2 Wijkteams	kinderen: % kinderen met een gezond gewicht	77%	Afname
6.2 Wijkteams	Eenzaamheid: % ouderen (65+) dat zich ernstig eenzaam voelt	12%	Afname
6.2 Wijkteams	Gebruik kindpakket: % van doelgroep dat gebruik maakt van regelingen uit het kindpakket	79%	Gelijk blijven of groter; bandbreedte 50-100%
6.2 Wijkteams	Schuldhelpverlening: % geslaagde trajecten schuldhelpverlening	n.n.t.b.	Toename
6.2 Wijkteams	Bekendheid: % inwoners dat aangeeft bekend te zijn met het sociaal team	31%	Toename
6.2 Wijkteams	Toegang: % inwoners dat aangeeft dat het sociaal team de problematiek goed begrijpt	76%	Toename
6.3 Inkomensregeling	Bijstand: afname aantal inwoners dat 2 jaar of langer een bijstandsuitkering ontvangt	177	Minimale afname 200 in 4 jaar vanaf 1 juli 2018
6.5 Arbeidsparticipatie	Sociale dienst: cijfer waardering sociale dienst	7,0	Toename
6.6 Maatwerkvoorziening	Wmo: % inwoners dat tevreden is met de kwaliteit van de ondersteuning	81%	Toename
6.6 Maatwerkvoorziening	Wmo: % inwoners die tevreden zijn met de manier waarop er geluisterd werd tijdens het (keuken)gesprek	85%	Toename
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Kwaliteit zorg: % jeugdigen dat aangeeft goed geholpen te zijn bij vragen en problemen	80%	Toename
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Jeugdzorg: % ambulante jeugdzorg	91%	Toename
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Beschermd wonen: aantal cliënten in beschermd wonen	291	Afname
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Veilig thuis: % meldingen Veilig Thuis waar binnen 5 werkdagen triage plaatsvindt	84,60%	Toename
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Veilig thuis: % onderzoeken Veilig Thuis dat binnen 10 werkdagen is afgesloten	42,30%	Toename
7.1 Volksgezondheid	Voorzieningen: % ouderen dat tevreden is over voorzieningen in de buurt	16%	Toename

3.4.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
6. Sociaal domein	Banen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 65 jaar)	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2018	762,5	774	Indirecte sturing op behoud of toename
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2018	67,7	67,8	Monitoring Goudse waarde t.o.v. landelijke waarde
6. Sociaal domein	Personen met bijstandsuitkeringen (per dzd. inw. 18 jr en ouder)	per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	tweede halfjaar 2018	40,9	39	Afname
6. Sociaal domein	Aantal re-integratievoorzieningen (per dzd. inw. 15-65 jr)	per 1.000 inw. 15-65 jr	eerste halfjaar 2018	31,9	30,5	Geen doel op zich (maatwerk)
6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (per dzd. inw.)	%	tweede halfjaar 2018	64	60	Geen; aantal is geen doel
6. Sociaal domein	% Kinderen in armoede	%	2015	6,44	6,58	Geen

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
6. Sociaal domein	% Jeugdwerkloosheid	%	2015	2,05	1,52	Hier wordt niet op gestuurd.
6. Sociaal domein	% Jeugdcriminaliteit	%	2015	2,24	1,45	Geen
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	% van alle jongeren tot 18 jaar	tweede halfjaar 2018	16,9	10,4	Afname of gelijk
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering (in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	%	tweede halfjaar 2018	0,5	0,3	Afname of gelijk
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	%	tweede halfjaar 2018	1,4	1,1	Afname of gelijk

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Banen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 65 jaar)	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar.
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
Personen met bijstandsuitkeringen (per dzd. inw. 18 jr en ouder)	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Aantal re-integratievoorzieningen (per dzd. inw. 15-65 jr)	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (per dzd. inw.)	Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
% Kinderen in armoede	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
% Jeugdwerkloosheid	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
% Jeugdcriminaliteit	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Jongeren met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
Jongeren met jeugdreclassering (in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.
Jongeren met jeugdbescherming (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

3.4.4 Wat gaat het kosten?

3.4.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 4 Sociaal domein

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Lasten	123.125	120.824	120.918	120.512
Baten	-27.388	-27.288	-28.475	-28.455
Saldo van lasten en baten	95.737	93.536	92.443	92.057
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-4.400	-1.080	-1.537	0
Saldo mutaties reserves	-4.400	-1.080	-1.537	0
Resultaat	91.337	92.456	90.906	92.057

3.4.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2019 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Meicirculaire 2019				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	520	448	461	473
6.2 Wijkteams	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	-2	-2	-2	-2
6.4 Begeleide participatie	691	575	397	500
6.5 Arbeidsparticipatie	77	79	82	86
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	206	219	229	238
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.354	1.367	1.381	1.393
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	614	656	621	621
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	150	150	151	152
Tweede ijkmoment 2019				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	11	11	11
6.2 Wijkteams	0	1	1	1
6.3 Inkomensregelingen	216	355	356	360
6.4 Begeleide participatie	0	5	5	5
6.5 Arbeidsparticipatie	0	16	16	16
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	0	8	8	8
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	16	16	16
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	6	-1.281	-1.281
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	0	5	5	5
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	0	503	503	503
Tweede ijkmoment 2019				
Overige mutaties	2.783	1.522	1.204	873
Totaal	6.607	5.941	4.163	3.977

3.4.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.009	6.851	7.229	6.905
6.2 Wijkteams	6.586	6.587	6.587	6.587
6.3 Inkomensregelingen	6.997	7.145	7.152	7.155
6.4 Begeleide participatie	11.017	10.506	10.410	10.213
6.5 Arbeidsparticipatie	3.597	3.399	3.468	3.577
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.931	2.939	2.939	2.939
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	12.375	12.368	12.390	12.399
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	18.851	17.401	15.857	15.868
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	20.178	20.173	20.246	20.246
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	3.554	3.557	3.557	3.558
7.1 Volksgezondheid	2.612	2.581	2.581	2.581
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	32	32	32	32
Totaal	95.739	93.539	92.448	92.060

3.4.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Aanpassing Lekkenburg	1.605	0	0	0
Totaal	1.605	0	0	0

3.4.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Promen

Met Promen is het 'Hoofdlijnenbesluit 2018-2025' afgesloten. Hiermee is een financiële en juridische knip ingevoerd tussen de Sociale Werkvoorziening en de BV die Participatiewet (PW) dienstverlening uitvoert.

De BV die de PW dienstverlening uitvoert (re-integratiemodules, diverse arbeidscontracten zoals 'Beschut Werk', Garantiebaan en Regulier contract) heet ProWork. Jaarlijks maakt de gemeente Gouda maatwerkafspraken met Prowork.

Voor de WSW, die wordt uitgevoerd door Promen, zal de kostprijs per WSW-fte de komende jaren stijgen. Daarnaast neemt het aantal WSW'ers af. Om te voorkomen dat de exploitatietekorten toenemen, wordt continue de formatie van leiding en staf teruggebracht en worden de bedrijfskosten verlaagd.

Beide onderdelen (Promen en ProWork) zorgen ervoor dat – buiten onverwachte wijzigingen in wet- en regelgeving - er geen grote begrotingstekorten te verwachten zijn. Voor de wetwijzigingen die mogelijk leiden tot begrotingstekorten kan in dit verband genoemd worden de CAO ontwikkelingen voor nieuw beschut werk.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidsdienst Hollands Midden (RDOG HM)

De meest omvangrijke taak van de RDOG HM is de jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar. Het betreft o.a. over- en ondergewicht, kindermishandeling, internetgebruik en school-/ziekteverzuim/schooluitval. De RDOG HM voert werkzaamheden uit voor Veilig Thuis, het Meldpunt Zorg en Overlast, Basiszorg Kwetsbare Kinderen (BKK) en draagt zij bij aan het op gang brengen van de hulpverlening bij een huisverbod. Ook ondersteunt de RDOG HM gemeenten in de ontwikkeling van beleid voor kwetsbare burgers.

3.5 Cultuur, sport en recreatie

Lasten in €
18.228.000

Baten in €
2.634.000

Percentage van totale uitgaven
7%

Waar staat het programma voor?

Gouda is een bruisende, vitale en authentieke stad, waar de historie volop wordt beleefd. Goede voorzieningen en toonaangevende evenementen zijn cruciaal voor Gouda als aantrekkelijke stad om te wonen en werken. Mede daarom investeren we in cultuur voor al onze inwoners. Het beleid uit de nieuwe cultuurnota wordt de komende jaren uitgevoerd en de relatie tussen cultuur en het sociaal domein en tussen cultuur en economie wordt versterkt.

Bewegen en sporten brengt mensen dichterbij elkaar. Dat geldt voor jong en oud, via het sporten zelf maar ook via het verenigingsleven. In een stad met voor iedereen toegankelijke sportvoorzieningen is het goed en gezond leven. Toerisme is van wezenlijk belang voor Gouda.

Wat wil Gouda bereiken?

Cultuurnota

We geven verdere uitvoering aan de ambities zoals verwoord in de cultuurnota 'het cultureel vermogen van Gouda'.

Gouda 750 jaar

In 2022 heeft Gouda 750 jaar stadsrechten. Dit is bij uitstek een feest van en met de stad. In aanloop naar de viering van Gouda 750 vinden (culturele) evenementen plaats en zorgt de gemeente dat het erfgoed er goed bij staat.

Kaas

Via Cheese Valley wordt ingezet op samenwerking in de regio rond het thema en versterking van kaas als streekproduct. We werken verder aan de realisatie van de Cheese Experience als nieuwe Goudse attractie.

Watertoerisme en -recreatie

Gouda wil de ligging van de binnenstad aan het water zo goed mogelijk benutten in samenwerking met betrokken partijen. Koppelkansen met de inzet rond klimaatadaptatie worden benut. Waterrecreatie in het Groene Hart wordt een impuls gegeven.

Uitvoeren Programma Binnenstad

De binnenstad van Gouda is dé plek voor ontmoeting, beleving en winkelen. De gemeente organiseert dit in samenwerking met ondernemers, vastgoedeigenaren, makelaars, culturele instellingen en bewoners en heeft daarbij oog voor de inrichting van de openbare ruimte. De omgeving is schoon, heel en veilig.

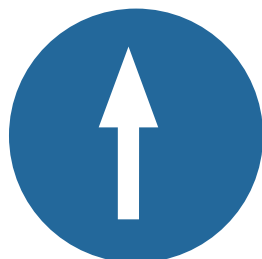
Continueren verzakelijking van de relatie met Sport.Gouda

Om de dienstverlening naar sportverenigingen en sporters te optimaliseren is het van belang de relatie met Sport.Gouda verder te verzakelijken.

Versterken samenhang tussen sport en sociaal domein

Speerpunt in het sportbeleid is en blijft het ondernemen van initiatieven op dit snijvlak.

Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

Bijdragen uit de stad in het kader van Gouda750

Besteding bezoekers: stijgende trend

Niet-sporters conform wettelijke indicator

3.5.1 Doelen en prestaties

Cultuur

We geven verdere uitvoering aan de uitgangspunten en ambities uit de cultuurnota "het culturele vermogen van Gouda". Samen met onze culturele partners werken we aan een verbreding van cultuurparticipatie en –educatie voor al onze inwoners in de stad. Dit draagt bij aan een gezonde, toekomstbestendige culturele infrastructuur. Om de infrastructuur verder te verstevigen, zijn onze grote culturele organisaties continu in ontwikkeling om alle doelgroepen te blijven aanspreken en prikkelen. Ook wordt cultureel ondernemerschap toegepast om financieel gezond te blijven. De relatie met het sociale domein is van belang, cultuur is naast een doel ook een middel om groepen te bereiken en hen te helpen met bijvoorbeeld het bouwen en houden van een sociaal netwerk en zelfexpressie.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Doorontwikkeling Chocoladefabriek

In mei 2019 heeft de gemeenteraad budget ter beschikking gesteld aan de hand van de businesscase Leren & Creëren, Doorontwikkeling Chocoladefabriek. Om deze doorontwikkeling verder vorm te geven wordt in 2020 gestart met de nodige verbouwingen en wordt de samenwerking tussen de diverse deelnemende partijen verder vorm gegeven. De Techniekwerkplaats wordt bijvoorbeeld mede vormgegeven op basis van een Gouds Techniekakkoord. Bij de opzet van Libertum is de regionale inbedding een aandachtspunt.

Schouwburg businesscase

Er wordt een businesscase opgesteld die een antwoord moet geven op een aantal vraagstukken die spelen rond de schouwburg. Het gaat dan om zaken als uitstraling publieksruimte, adequate kantoorruimte, onderhoud, de eigendomsrelatie en verduurzaming. De businesscase geeft inzicht in de nut en noodzaak van eventuele aanpassingen op de verschillende onderdelen. Afhankelijk van de uitkomst van de businesscase, wordt er een voorstel voorgelegd aan de raad voor eventuele verbeteringen aan de Schouwburg. Wanneer op basis van de businesscase wordt besloten investeringen te doen in het gebouw, wordt waar mogelijk gezocht naar publiek private samenwerking. De uitvoering van verduurzaming is in eerdere besluitvorming al vastgelegd en de voorbereidingen zijn gestart.

Museum Gouda

Het Museum Gouda is gehuisvest in een monumentaal pand dat eigendom is van de gemeente. Het pand kent een aantal knelpunten die belemmerend werken voor de uitvoering van de museale taken conform landelijke richtlijnen (oa klimaatbeheersing) en bijvoorbeeld voor de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. In 2020 wordt een concreet beeld opgesteld van welke acties noodzakelijk zijn.

Project zuidelijk Stationsgebied

In het project Zuidelijk Stationsgebied is ruimte (fysiek en budgettair) voor een nieuw kunstobject in de openbare ruimte. De aangewezen kunstcommissie verzorgt in afstemming met het project de volledige opdrachtuitvraag en –verstrekking. Het moment van de plaatsing van het uiteindelijke kunstwerk wordt nog bepaald.

Cultuurhistorie

Gouda wil haar authentieke historische stad koesteren en versterken. We zetten in op vitaal en bruikbaar erfgoed. De aanpak van achterstallig onderhoud van monumentale en beeldbepalende panden in de binnenstad is daarin een belangrijke factor, evenals de maatschappelijke benutting (via herbestemming) ervan. In 2022 (Gouda 750) staat de binnenstad er verzorgd bij. We spreken eigenaren van monumentale en beeldbepalende panden aan op hun verantwoordelijkheid en stimuleren hen om hun panden planmatig te onderhouden ter voorkoming van kostbare restauraties. De verduurzaming van de historische panden is belangrijk, maar vraagt bijzondere aandacht. Omdat de gewenste maatregelen soms op gespannen voet staan met het belang zijn van de monumentwaarden en het beschermd stadsgezicht, maakt Gouda duidelijke richtlijnen over hoe de verduurzaming het beste kan worden vormgegeven.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Vaststellen nieuwe instandhoudingsregeling Erfgoed/ bescherming regime

Om na het wegvallen van de ISV-subsidieregeling de instandhouding van het Goudse erfgoed en de historische binnenstad te kunnen continueren, zal een nieuwe Instandhoudingsregeling aan de raad worden voorgelegd. Een en ander conform planning: eind 2019. Hierin zullen onder meer de volgende onderwerpen worden geregeld: Planmatig onderhoud gemeentelijke monumenten, Aanpak gevelherstel in het kader van Gouda 750, Wonen boven winkels. De financiële uitwerking vindt plaats op basis van de door de coalitie beschikbaar gestelde middelen.

Nota Duurzaamheid en Erfgoed

In 2019 is een 'Duurzaam Gouds Erfgoed' verschenen met tips over wat er zoal mogelijk is. De duurzaamheidsambities zijn hoog, maar dat geldt ook voor het behoud van monumenten, ruimtelijke kwaliteit en historisch waardevolle gebieden. Om deze belangen optimaal op elkaar af te stemmen zal in 2020 een meer specifieke Nota over duurzaamheid en erfgoed aan de raad worden voorgelegd.

Herbestemming en maatschappelijke benutting van erfgoed

De herbestemming en maatschappelijke benutting van erfgoed blijft van groot belang en vraagt creatieve oplossingen. De uitvoering ervan betreft hoofdzakelijk ambtelijke inzet die zich richt op het vinden van passende mogelijkheden en ondersteunen van het ontwikkelproces. Daarnaast is het mogelijk om voor moeilijk te financieren, urgente, langdurig leegstaande objecten een laagrentende lening af te sluiten.

Gouda 750

In 2022 is het 750 jaar geleden dat Gouda haar stadsrechten ontving. Dit gaan we groots vieren in het 750e levensjaar. Vanaf juli 2021 t/m augustus 2022 zullen gedurende het hele jaar grote en kleine feesten en/of evenementen plaatsvinden in de stad. Een jubileum waarbij zowel de rijke historie als het huidige en toekomstige Gouda aandacht krijgen.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Verdere uitvoering en organisatie Fonds Geef Gouda Door

De gemeentelijke middelen voor Gouda750 worden aan het Fonds verstrekt als subsidie. Vanaf 1 januari 2020 wordt de subsidie eventueel in fasen beschikt en is het Fonds Geef Gouda Door operationeel. Vanaf die datum kunnen organisaties en inwoners aanvragen doen voor financiële bijdragen voor activiteiten en evenementen. Naast de gemeentelijke middelen is het Fonds ook verantwoordelijk voor het aantrekken van aanvullende middelen uit het bedrijfsleven en de stad in de vorm van sponsoring. De doelstelling is om de publieke inleg minimaal te verdubbelen met bijdragen uit de stad (andere fondsen, bedrijfsleven, bijdragen in natura, crowdfunding door inwoners etc). Met het fondsbestuur wordt hier een wervingsstrategie voor ontwikkeld.

Zorgen voor juiste programmering in feestjaar waaronder de Grande Finale

Om het feestjaar mogelijk te maken is een programmastructuur opgezet waarvoor o.a. twee kwartiermakers uit de stad zijn geworven. Zij zullen er met name voor zorgen dat inwoners, organisaties en andere belangstellenden worden gestimuleerd om activiteiten en evenementen te organiseren. Om de organisaties te ondersteunen bij het verder organiseren van de evenementen worden werkgroepen opgezet die hen kunnen helpen bijv. bij vergunningaanvragen en wordt een toolkit ontwikkeld. Tevens is de nieuwe website operationeel waardoor er één loket is voor informatie, ideeën en het indienen van aanvragen.

In de stad worden bijeenkomsten en events georganiseerd om Gouda750 onder de aandacht te brengen en mensen te activeren om activiteiten te organiseren in het kader van Gouda750. In de programmering (die door de stuurgroep is vastgesteld) zijn reeds vijf hoofdprogramma-onderdelen benoemd. Eén daarvan is de Grande finale die in het laatste weekend van de zomervakantie 2022 plaatsvindt.

Sport

Sport en bewegen leveren een bijdrage aan de bevordering van maatschappelijke participatie en betrokkenheid, van een actieve, gezonde levensstijl en van het (behoud van) een goede gezondheid. We geven verdere uitvoering aan de uitgangspunten en ambities uit de sportnota "Sport en bewegen in Gouda 2022". Samen met uitvoeringspartner Sport.Gouda werken we aan een toekomstbestendig aanbod van sportvoorzieningen, vitale sportverenigingen, het stimuleren van sport in de buitenruimte en de inzet van sport en bewegen voor het sociaal domein en kwetsbare doelgroepen.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Actualiseren Nota sportaccommodaties

In 2019 is een nieuw meerjaren investerings- en onderhoudsplan voor de sportaccommodaties opgesteld. Daarnaast is de behoefte aan sportaccommodaties voor de komende vijftien jaar in kaart gebracht en is duurzaamheid ook in de sport een belangrijk item geworden. Er wordt steeds meer in de openbare ruimte gesport en de eigendomssituaties met betrekking tot opstallen op sportparken zijn in de loop der jaren uiteen gaan lopen. Ten slotte zijn er trends in bepaalde sporttakken die de druk op het ruimtegebruik doen toenemen. Deze ontwikkelingen maken het noodzakelijk om de beleidsuitgangspunten ten aanzien van de ruimte en accommodaties voor sport te herformuleren. De uit 2009 stammende Nota Sportaccommodaties wordt daarom geactualiseerd.

Versterken samenhang sport en sociaal domein

De Sportimpulsregeling loopt nog tot medio 2020. Voor die tijd wordt de werking van de regeling geëvalueerd en wordt bepaald of en zo ja hoeveel budget er nodig is om de regeling te verlengen. De initiatieven die Sport.Gouda onderneemt in het kader van sport en sociaal domein blijven een speerpunt in de uitvoering van het sportbeleid. Verder is in 2019 onder begeleiding van sportformateur (rijkssubsidie) een lokaal sportakkoord opgesteld. Een groot aantal organisaties heeft daarin steun uitgesproken om sport en bewegen een gezamenlijk belang van de stad te laten zijn en worden concrete acties benoemd. Vanaf 2020 wordt dit Sportakkoord uitgevoerd, in 2020 en 2021 is hiervoor rijkssubsidie beschikbaar. Daarnaast worden samen met maatschappelijke instellingen kwetsbare groepen inwoners ondersteund door middel van sport en bewegen. Aanvullend wordt uitvoering gegeven aan de conclusies van het naar aanleiding van een motie gestarte onderzoek naar hoe sporters en sportverenigingen nog beter vertegenwoordigd kunnen worden bij het sportbeleid.

Continuering verzakelijking relatie met Sport.Gouda

Via de vastgelegde afspraken in de bestaande Dienstverleningsovereenkomst (DVO, 2017) wordt de samenwerking met Sport.Gouda verder geoptimaliseerd. Onder andere via een heldere overlegstructuur worden de doelstellingen en ambities afgestemd en gemonitord en worden actuele onderwerpen besproken. Afspraken over de financiering en uitvoering van acties worden concreet en schriftelijk vastgelegd. Dat geldt ook voor de afspraken in het kader van eventuele gevolgen van de wijzigingen in de btw-regelgeving voor de sport.

Binnenstad Gouda

Vanuit economisch perspectief willen we bereiken dat Gouda een levendige en bruisende binnenstad heeft. Dit doen we o.a. door de leegstand te bestrijden, de panden op te knappen (ook in verband met het feestjaar Gouda 750) en waar mogelijk de openbare ruimte op te knappen. Om de stad aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers proberen we waar mogelijk meer groen te creëren.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Aanpak achterstallig onderhoud via subsidieregeling

De aanpak van het achterstallig onderhoud van panden in de binnenstad heeft prioriteit in het kader van Gouda 750. Eigenaren van de geïnventariseerde panden worden benaderd en kunnen subsidie krijgen voor herstel. De subsidieregeling die hiervoor nodig is, wordt conform planning eind 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. Meer hierover onder het kopje: "Cultuurhistorie".

Leegstand bestrijden en continueren uitvoering wonen boven winkels

Om de leegstand in de binnenstad te bestrijden heeft de gemeenteraad in 2017 de leegstandsverordening vastgesteld. De uitvoering hiervan loopt nu reeds 1,5 jaar. De verordening wordt vooral gebruikt om met eigenaren in contact te komen. Daarnaast wordt de regeling Wonen boven winkels uitgevoerd. Beide regelingen worden vaak in combinatie opgepakt omdat via de regeling wonen boven winkels ook een financiële tegemoetkoming geboden kan worden aan eigenaren. Twee keer per jaar vindt een schouw plaats om de leegstand te monitoren.

Herinrichting Korte Vest/ Agnietenstraat

De gemeenteraad heeft extra middelen beschikbaar gesteld om de Korte Vest/ Agnietenstraat opnieuw in te richten. De reden hiervoor is dat in de straat vele nieuwe winkels en voorzieningen (o.a. de Cheese Experience en een supermarkt) gehuisvest gaan worden en tevens de damwand aan de Korte Vest vervangen moet worden. De toename van het aantal voorzieningen zal vermoedelijk leiden tot andere/grotere verkeersstromen waardoor gekeken moet worden naar de juiste indeling van het gebied. Ook moeten sommige delen op beeldkwaliteit A- plus worden gebracht. De planontwikkeling start in het najaar van 2019. De eerste actie zal zijn om te komen tot een definitief ontwerp (2020) waarna de uitvoering fasegewijs wordt opgepakt. De damwand wordt in 2021 vervangen. De ambitie is om de realisatie van een steiger onderdeel uit te laten maken van de plannen.

Meer groen in de binnenstad

Uit onderzoek van Platform 31 is gebleken dat de binnenstad aantrekkelijker wordt voor bezoekers als er meer groen in de binnenstad aanwezig is. Ook vanuit het programma klimaatadaptatie is het van belang om meer groen in de stad te creëren voor het tegengaan van hittestress en het verhogen van het woongenot. We werken hierbij samen met de Samenwerkende Ondernemersvereniging Gouda en het Singelpark.

Verkeerscirculatieplan, emissie loze stadsdistributie binnenstad.

Met deze maatregelen beogen wij om de binnenstad aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers. We streven hierbij een autoluwe binnenstad na. Zie verder hoofdstuk

Uitrol evenementenbeleid.

In 2019 is Gouda uitgeroepen tot Nationale Evenementenstad en is de nieuwe evenementennota vastgesteld. De uitrol van het nieuwe evenementenbeleid gaat plaatsvinden, tevens werken we aan verduurzaming van evenementen.

Toerisme, stadsmarketing en recreatie

Toeristisch bezoek moet bijdragen aan een aantrekkelijke binnenstad door meer uitgaven in de binnenstad en bezoekers die langer blijven. Nu we 1,1 miljoen bezoekers hebben gehaald, werken we aan een nieuwe koers voor toerisme en een nieuw uitvoeringsplan. We willen in ieder geval graag het aantal zakelijke evenementen (vergaderingen, congressen e.d.) verhogen. Dit pakken we samen met de stakeholders in de stad op. Ook werken we met de regio verder aan de uitvoering van plan van aanpak Cheese Valley, daarbij zoeken we naar uitbreiding van partners.

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Uitvoeringsplan toerisme

Samen met de belangrijkste stakeholders in de stad werken we aan een nieuwe koers voor toerisme, waarbij kwaliteit belangrijker is dan kwantiteit. In het uitvoeringsplan wordt uitgewerkt hoe we verder met toerisme aan de slag gaan.

Investeren in zakelijke toerisme

We werken aan een samenwerkingsverband om zakelijke evenementen in Gouda te stimuleren. We richten ons op Gouda via onze netwerken en de Nederlandse markt via meeting & events organisatoren.

Cheese Valley

We willen de samenwerking rondom Cheese Valley breder trekken door de kaassector te betrekken in een privaat publieke samenwerking.

Kwaliteitsimpuls Groenalliantie

De afgelopen jaren is een kwaliteitsimpuls gestart om de groengebieden weer up-to-date te maken. Daarvoor zijn plannen ontwikkeld in overleg met betrokken partijen; inmiddels is de uitvoering van plannen gestart. Zo is in de Oostpolder is een informatiebord geplaatst met uitleg over de historie van het gebied. Er zijn plannen in de afrondende fase om het padenverloop in de Goudse Hout aan te passen met het doel wandelaars en fietsers meer te scheiden gezien het nu al soms intensieve gebruik. Ook worden dan aanpassingen in de beplanting doorgevoerd. Verder wordt in de planvorming gezocht naar een betere verbinding met 't Weegje en wordt de entree bij 't Weegje uitnodigender ingericht. De Kwaliteitsimpuls Groenalliantie biedt ook kansen voor combinaties met toerisme.

Waterrecreatie

We blijven in gesprek met lokale en regionale partners om de waterrecreatie verder te stimuleren, in de regio in de vorm van de Samenwerkingskaart Waterrecreatie voor Midden-Holland en met de Wateralliantie over de opgestelde Watervisie.

3.5.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
5. Sport, cultuur en recreatie	Bijdragen uit de stad in het kader van Gouda750		Stijging
5. Sport, cultuur en recreatie	Bestedingen bezoekers	2018: € 35,10 per persoon	Stijgende trend vanaf 2010
5. Sport, cultuur en recreatie	Leegstand winkels gemeten in vloeroppervlak		Doel in 2023 (eind van collegeperiode) het leegstandspercentage in het kernwinkelgebied: 7% Doel in 2020: 8,6%
5. Sport, cultuur en recreatie	Cultuurdeelname bij de gesubsidieerde culturele organisaties (zowel actief en als receptief)		Stijging
5. Sport, cultuur en recreatie	Aantal inwoners van 19 jaar en ouder dat voldoet aan de Beweegrichtlijn	63,50%	64%

3.5.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
5. Sport, cultuur en recreatie	% Niet-sporters	%	2016	50,4	48,7	minder dan 50

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
% Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

3.5.4 Wat gaat het kosten?

3.5.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Lasten	18.228	18.717	17.461	16.753
Baten	-2.634	-2.634	-2.634	-2.634
Saldo van lasten en baten	15.594	16.083	14.827	14.119
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-350	-975	0	0
Saldo mutaties reserves	-350	-975	0	0
Resultaat	15.244	15.108	14.827	14.119

3.5.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2019 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Kadernota 2020				
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part	0	0	0	90
5.6 Media	0	0	0	170
Tweede ijkmoment 2019				
2.3 Recreatieve havens	0	2	2	2
5.1 Sportbeleid en activering	300	1	1	1
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part	0	2	2	2
5.4 Musea	0	2	2	2
5.5 Cultureel erfgoed	0	2	2	2
Tweede ijkmoment 2019				
Overige mutaties	245	176	91	15
Totaal	545	184	100	284

3.5.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
2.3 Recreatieve havens	152	154	155	154
5.1 Sportbeleid en activering	6.646	6.483	6.294	5.908
5.2 Sportaccommodaties	458	340	234	186
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part	3.807	3.766	3.749	3.476
5.4 Musea	2.156	2.158	2.158	2.157
5.5 Cultureel erfgoed	461	1.223	237	237
5.6 Media	1.910	1.957	1.998	1.998
Totaal	15.590	16.081	14.825	14.116

3.5.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Mammoet/handbalveld Vires (2021)	0	45	0	0
Sportvelden	210	180	305	305
Vervanging hekwerken	15	15	0	0
Totaal	225	240	305	305

3.5.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

De gebieden van de Groenalliantie hebben recreatieve waarde voor bewoners. De Groenalliantie werkt aan goed ingerichte en beheerde recreatiegebieden, waarmee wordt bijgedragen aan een actieve en gezonde samenleving. De natuurspeelplaats in de Goudse Hout is inmiddels aangelegd en nodigt ouders en kinderen uit om naar buiten te gaan en te wandelen, fietsen, spelen. De speelplek werd al in gebruik genomen toen de aanleg nog niet eens helemaal was afgerond.

Wat betreft de Oostpolder wordt gezocht naar bevordering van wandelen en genieten van natuur door meer samenhang te organiseren met het Weegje aan de andere kant van het spoor.

Streekarchief Midden-Holland

Het Streekarchief Midden-Holland (SAMH) is het cultuurhistorisch 'geheugen' van Midden-Holland. SAMH behoudt en beheert relevante publicaties uit Gouda en de regio. SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland.

Beleidsdoelstellingen van SAMH voor 2020 zijn:

- Het in stand houden en benutten van de archiefbewaarplaats;
- Professioneel beheer van de in de bewaarplaats opgeslagen archieven en collecties;
- Het in stand houden en benutten van de publieksruimte van het Streekarchief in de Chocoladefabriek;
- Archieven en toegangen zijn raadpleegbaar via de website en in de studiezaal;
- Registreren en afhandelen van (aan)vragen archieven door gemeenten en onderzoekers;
- Bouwen aan het geheugen van de regio;
- Faciliteren van gemeenten bij archiefzorg;
- Archief in het geschiedenisonderwijs, bewustwording van de eigen omgeving én kennis over praktische tools voor verenigingen, kerken enz. voor het beheer van het eigen archief;
- Het in stand houden en benutten van regionale Historische Ontmoetingspunten;
- Streekarchief op de kaart zetten en laagdrempelig maken;
- Sturen en adviseren van gemeenten bij duurzame toegankelijkheid van de informatiehuishouding.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de haven- en liggelden als algemeen dekkingsmiddel.

Sport.Gouda

Sport.Gouda zorgt voor de instandhouding van het aanbod aan sportvoorzieningen, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en sportvelden. Daarnaast stimuleert Sport.Gouda actieve sportbeoefening, o.a. door het ondersteunen van sportverenigingen en het organiseren van buitenschoolse activiteiten en sportevenementen.

3.6 Leefbaarheid en veiligheid

Lasten in €
9.157.000

Baten in €
171.000

Percentage van totale uitgaven
3%

Waar staat het programma voor?

Het programma Leefbaarheid en veiligheid omvat een breed scala aan onderwerpen, van jeugdcriminaliteit en radicalisering tot de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit. Veel energie is gericht op de aanpak woninginbraken.

Voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken is de verbinding en samenwerking met en inzet van tal van partijen in de veiligheidsketen en ook daarbuiten essentieel. Stadstoezicht ondersteunt de uitvoering van het beleid met toezicht en handhaving.

Wat wil Gouda bereiken?

Door de aanpak van jeugdcriminaliteit de woninginbraken verder laten dalen

De aanpak van het aantal woninginbraken blijft de hoogste prioriteit houden in 2020. Het aantal inbraken is in 2019 verder gedaald. Dit resultaat moet nu structureel vastgehouden worden.

De inzet op jeugdcriminaliteit bestaat uit zowel preventieve als repressieve maatregelen. In de nieuwe Kadernota 2019-2022 staat de aanpak van jeugdcriminaliteit centraal, met een intensieve samenwerking tussen de domeinen van veiligheid en zorg.

Aanpak van drugscriminaliteit

Door analyse van informatie en het gezamenlijke optrekken met partners wordt de aard en omvang van drugscriminaliteit in Gouda in kaart gebracht.

Voorkomen van radicalisering en polarisatie

De nadruk ligt in 2020 op de opvang van mogelijke terugkeerders, het verkleinen van de voedingsbodem van radicalisering en jihadisme en het bieden van tegenwicht aan radicalisering.

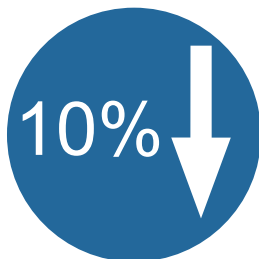
Tegengaan van ondermijning

Het is een maatschappelijk probleem wanneer de onderwereld en de bovenwereld zich met elkaar vermengen. Voor het tegengaan van ondermijnende criminaliteit wordt een integrale aanpak gehanteerd.

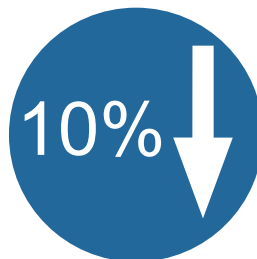
Afname sociale overlast: focus op woonoverlast en personen met verward gedrag

De zorg- en veiligheidspartners streven naar een hanteerbare mate van overlast op straat en in de buurt. Bij escalatie kunnen bestuurlijke instrumenten uitkomst bieden.

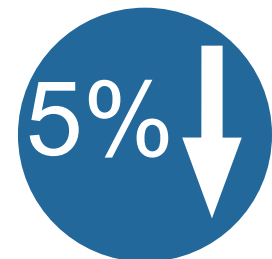
Wat zijn de belangrijkste indicatoren

Streefwaarde afname aantal
woninginbraken in 2020

Streefwaarde afname aantal
meldingen jeugdoverlast in 2020

Streefwaarde afname aantal
meldingen burenruijze en
conflictbemiddeling in 2020

3.6.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Door de aanpak van jeugdcriminaliteit de woninginbraken verder omlaag brengen

Persoonsgerichte aanpak van daders

De partners in het Veiligheidshuis en politie werken aan een structurele aanpak van daders van woninginbraken om het aantal inbraken te verminderen. In een combinatie van repressie en zorg wordt gepoogd tot een vermindering van recidive te komen bij personen die op de Top 60-lijst staan. De inzet van bestuurlijke maatregelen zoals de last onder dwangsom voor vervoer van inbrekerswerktuigen en de aanpak van heling zijn hierbij effectief.

Aanpak overlast & inzet op risicjongeren

Op de locaties in Gouda waar sprake is van overlast door jeugd op straat worden snel en gericht (bestuurlijke) maatregelen getroffen. De stadsmarinier en het jongerenwerk investeren in relaties met de jongeren, maar zij pakken samen met de partners binnen de aanpak jeugdveiligheid ook door als dat nodig is. Voor ondersteuning van risicjongeren is trajectbegeleiding beschikbaar.

Vroegtijdig signaleren en preventie

In diverse Actieoverleggen worden vroegtijdige signalen van overlast en risicogedrag in de wijken gedeeld en nemen de partners hierop maatregelen. Ook het onderwijs speelt hier een steeds grotere rol in. In Loods15, een onderwijsopvangvoorziening, is plaats voor 5 jongeren tegelijk om structureel uitvallen te voorkomen.

Inbraakpreventie

Met name in nieuwe hotspots (straten waar in korte tijd meerdere inbraken plaatsvinden) wordt ingezet op voorlichting over bestaande subsidieregelingen en het geven van anti-inbraaktips aan bewoners. Ook via de ruim 100 WhatsApp groepen worden tips met bewoners gedeeld. De omgevingsgerichte aanpak bestaat uit het beter verlichten van straten en achterpaden en de aanpak van vluchtroutes en begroeiing waarbij het zicht wordt ontnomen.

Analyse aard en omvang drugscriminaliteit

Door analyse van informatie en het gezamenlijke optrekken met partners wordt de aard en omvang van drugscriminaliteit in Gouda in kaart gebracht. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de verbanden tussen jeugdcriminaliteit, Top60 en de aanpak van ondermijning.

Voorkomen van radicalisering en polarisatie

Netwerk en preventie

De gemeente onderhoudt een strategisch netwerk binnen de stad en werkt samen met sleutelpersonen aan het organiseren van activiteiten en debatten om het onderwerp radicalisering bespreekbaar te maken. Ouders kunnen weerstandstraining ontvangen vanuit Oumnia works, samen met CJG en de GGD. Professionals ontvangen training op links-, rechts- en Islamitisch extremisme.

Persoonsgerichte aanpak

Vanuit casusregie worden contacten onderhouden met (mogelijk) radicaliserende personen. De samenhang tussen de verschillende activiteiten van de partners (zoals de gemeente, politie, Openbaar Ministerie, zorg) wordt bewaakt om te komen tot een aanpak op maat. Dit geldt ook voor eventuele terugkeerders.

Tegengaan van ondermijning

Het centrale doel van het Programma Ondermijning is het (zoveel mogelijk) uitschakelen van de ondermijnende invloed van criminele netwerken door het verstoren van hun 'bedrijfsproces'. Het schakelteam (projectteam) werkt op basis van signalen aan misstanden in de horeca, drugshandel, fraude, prostitutiebranche of andere vormen van criminaliteit. Alle lopende casuïstiek wordt verzameld, geduid, geprioriteerd en waar nodig wordt een (integrale) aanpak bepaald.

Spoor 1: Aanpak knooppunten

Inzet van Bibob-toetsing op alle nieuwe aanvragen voor horeca, inzet van het integraal handhavingsteam voor (onaangekondigde) handhavingsacties bij vergunningsplichtige panden en met inzet van het project Gezonde Horeca Gouda vier probleem panden per jaar aanpakken.

Spoor 2: Aanpak hennepcultuur/drugshandel

Het verdiepen en aanscherpen van de samenwerking met de wooncorporaties bij het handhaven na de vondst van hennep, integrale controle van coffeeshops en het toepassen van bestuurlijk instrumentarium in reactie op Hennep Informatie Berichten (HIB's) vanuit de politie.

Spoor 3: Aanpak criminele netwerken

De focus ligt hierbij op beperken van instroom en bevorderen van uitstroom uit netwerken, zowel criminele families als Outlaw Motor Clubs. De inzet op criminele families valt onder het Veiligheidshuis. De aanpak van de eerste familie heeft een positief effect gehad op de omgeving (minder dreiging en overlast).

Spoor 4: Tegengaan bestuurlijke ondermijning

In 2020 wordt een meldpunt opgestart voor het intern melden van ondermijningssignalen. De uitkomsten van het onderzoek naar bestuurlijke weerbaarheid worden omgezet in acties. Dit heeft betrekking op het gebied van de uitvoering van de Wet Bibob, de aanwezige kennis over de bevoegdheden van de verschillende samenwerkingspartners en over de screeningsprocedure van medewerkers.

Afname van sociale overlast: focus op woonoverlast en personen met verward gedrag

Tegengaan woonoverlast

De gemeente werkt integraal aan de aanpak van woonoverlast. Woonoverlast is vaak een combinatie van zorgmijding, een psychische stoornis, agressief gedrag, vervuiling en /of geluidsoverlast. Voor burens en omwonenden kan dit langdurig tot heel vervelende situaties leiden. Het Meldpunt Zorg en Overlast van de GGD is het eerste aanspreekpunt voor dergelijke meldingen en dat coördineert vervolgens de benodigde inzet. Bij escalatie kunnen bestuurlijke instrumenten soms uitkomst bieden.

Buurtbemiddeling

Het aantal meldingen rondom burenruzie en overlastgevende personen blijft hoog. Buurtbemiddeling wordt ingezet om escalatie te voorkomen. Zij bemiddelt en leert inwoners, die conflicten met burens hebben, deze met enige ondersteuning zelf op te lossen.

Toezicht en handhaving

Het team Stadstoezicht werkt aan een schone, hele en veilige leefomgeving. Dit doet zij onder meer door toezicht te houden op parkeren, afval, jeugd, evenementen en horeca. Handhavers zijn zichtbaar en aanspreekbaar voor inwoners in de wijken. Daarbij werkt Stadstoezicht samen met de politie, de omgevingsdienst en met organisaties in de wijk. De leefbaarheid in de openbare ruimte staat daarbij centraal. Daarnaast zorgt Stadstoezicht voor het cameratoezicht, de brugbediening, de Havendienst en voor de beveiliging Huis van de Stad. Toezicht en handhaving werkt informatiegestuurd, waardoor leefbaarheidsvraagstukken sneller in beeld zijn en adequaat aanpak kunnen worden. Het ontwikkelen van een effectieve aanpak met de samenwerkingspartners op leefbaar en veilig wordt verder doorontwikkeld in 2020.

3.6.2 Eigen indicatoren

Voor het monitoren van de doelstellingen van dit programma gebruikt Gouda de volgende eigen indicatoren.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde
Openbare orde en veiligheid	Afname aantal woninginbraken	364	-10% per jaar
Openbare orde en veiligheid	Afname aantal meldingen jeugdoverlast	582	-5% per jaar
Openbare orde en veiligheid	Afname aantal meldingen gestoord/ overspannen persoon	637	-5% per jaar
Openbare orde en veiligheid	Afname aantal meldingen burenruzie en conflictbemiddeling	671	-5% per jaar

3.6.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2018	2,2	2,2	Hier wordt niet op gestuurd in het Integraal Veiligheidsbeleid
1. Veiligheid	Diefstal uit woningen per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2018	5	2,5	4,1
1. Veiligheid	Gewelds- en seksuele misdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2018	5,6	4,8	Hier wordt niet op gestuurd in het Integraal Veiligheidsbeleid
1. Veiligheid	Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2018	6,5	5,4	Hier wordt niet op gestuurd in het Integraal Veiligheidsbeleid
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	aantal per 10.000 inwoners	2014	201	138	Hier wordt niet op gestuurd in het Integraal Veiligheidsbeleid
			2015	180	134	idem
			2016	117	137	idem
			2017	136	131	idem
			2018	97	119	idem

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Diefstal uit woningen per 1.000 inwoners	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Gewelds- en seksuele misdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde per 1.000 inwoners	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straft. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

3.6.4 Wat gaat het kosten?

3.6.4.1 Overzicht exploitatie

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Lasten	9.157	9.062	9.045	9.233
Baten	-171	-123	-123	-123
Saldo van lasten en baten	8.986	8.939	8.922	9.110
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-2	-1	-1	0
Saldo mutaties reserves	-2	-1	-1	0
Resultaat	8.984	8.938	8.921	9.110

3.6.4.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2019 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Tweede ijkmoment 2019				
1.2 Openbare orde en veiligheid	75	26	26	28
Kadernota 2020				
1.2 Openbare orde en veiligheid	0	0	0	470
Tweede ijkmoment 2019				
Overige mutaties	169	164	163	166
Totaal	244	190	189	663

3.6.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.743	4.806	4.806	4.806
1.2 Openbare orde en veiligheid	4.240	4.136	4.118	4.305
Totaal	8.983	8.942	8.924	9.111

3.6.4.4 Investeringen

Investeringen op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Vervanging camera toezicht	51	45	42	0
Vervanging camera toezicht js stadstoezicht 2023	0	0	0	42
Vervanging randapparatuur Meldkamer STZ	0	0	40	0
Vervanging Video managem syst Stadstoezicht	0	125	0	0
Totaal	51	170	82	42

3.6.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)

Het GGD Rampenopvangplan houdt het volgende in: ten tijde van crises en rampen zorgdragen voor de bescherming en bewaking van de gezondheid van burgers en wel in nauwe samenwerking en afstemming met ketenpartners. Na een crisissituatie wordt zo snel mogelijk herstel van (psychosociale) gezondheid en een veilige leefomgeving gerealiseerd, zoals die vóór de crisis aanwezig was.

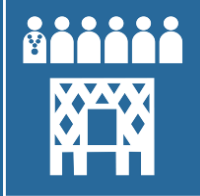
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)

De Veiligheidsregio Hollands Midden behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast realiseert het een gecoördineerde inzet van de bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering de leges voor de uitvoering van bijzondere wetten ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van een aanvraag en het verstrekken van bijv. een terrasvergunning of het houden van een evenement.

3.7 Bestuur en organisatie

Lasten in €
28.471.000

Baten in €
3.163.000

Percentage van totale uitgaven
11%

Waar staat het programma voor?

De gemeente Gouda staat met twee benen in de stad, werkt volop samen met bewoners en biedt initiatieven de ruimte. Daarom wordt actief gewerkt aan het stimuleren van bewonersinitiatieven en (burger-)participatie.

Naast de samenwerking met de inwoners van de stad, behartigt Gouda haar belangen ook samen met de omliggende gemeenten, onder meer in de regio Midden-Holland en in samenwerking met Alphen aan den Rijn en Woerden.

Wat wil Gouda bereiken?

Ruimte voor initiatieven

De gemeente wil aansluiten bij wat de stad vraagt en bewonersinitiatieven krijgen daarom de ruimte. De Goudse wijkteams worden ondersteund in hun samenbindende rol met extra budget voor groen en leefbaarheid. GoudApot krijgt de kans zich verder te ontwikkelen en zo breed mogelijk initiatieven te honoreren.

Regionale samenwerking

Steeds meer maatschappelijke vraagstukken vragen om een aanpak die de gemeentegrenzen overstijgt, denk aan opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, duurzaamheid, economie, natuur en toerisme of de inkoop van zorg. In de regio Midden-Holland is sprake van netwerksamenwerking tussen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas. In 2019 hebben zij een nieuwe agenda voor regionale samenwerking opgesteld onder de noemer 'De kracht van Midden-Holland: de regio van verbinding'. In 2020 en de daaropvolgende jaren wordt deze agenda uitgevoerd.

Ook in de netwerksamenwerking met Alphen aan den Rijn en Woerden wordt gewerkt aan een nieuwe stip op de horizon: een meerjarige samenwerkingsagenda. Bovendien zal de uitvoering van de regiodeal bodemdaling de komende jaren een belangrijk thema zijn in de samenwerking. Regionale samenwerking is tevens een belangrijk aspect in de toekomstvisie die in 2019 is vastgesteld ('Gouda ligt goud'). In 2020 zal geïnvesteerd worden in een nadere concretisering van de paragraaf, die zich richt op de positie van Gouda in de regio.

Tot slot is regionale samenwerking belangrijk voor de versterking van kaas als streekproduct. Samen met Bodegraven-Reeuwijk, Krimpenerwaard en Woerden en private partijen willen we Cheese Valley doorontwikkelen.

Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

€ 240

GoudApot volledig benut

4

Raadsbrede samenwerking op 4 onderwerpen

3.7.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Ruimte voor initiatieven

Participatie

Bewoners en andere belanghebbenden worden in een vroeg stadium betrokken bij nieuwe ontwikkelingen. De participatieladder wordt toegepast. Hierbij wordt duidelijk gecommuniceerd over de kaders en regels. De gemeente bepaalt het doel en zoekt daarbij het juiste participatieniveau, de juiste boodschap en de juiste middelen om in contact te komen. De gemeente staat ook open voor challenges in het kader van het Right to Challenge. Om participatie te bevorderen wordt gezocht naar kansen om fysieke en sociale projecten met elkaar te verbinden, de betrokkenheid van bewoners te vergroten en de sociale samenhang in een wijk te stimuleren.

Goudse wijkteams

De Goudse wijkteams ontvangen jaarlijks € 3.000 als werkbudget voor communicatie en kleine uitgaven. Om activiteiten van wijkteams die bijdragen aan de maatschappelijke opgaven op het gebied van veiligheid, leefbaarheid, energietransitie en groen mogelijk te maken, zijn er voor het tweede jaar op rij extra middelen beschikbaar voor 2020. Voor € 20.000 kunnen de wijkteams gezamenlijke voorstellen indienen. Eind 2020 wordt deze werkwijze geëvalueerd.

Doorontwikkeling GoudApot

De gemeente bekijkt in goed overleg met GoudApot hoe het concept ieder jaar verder kan worden ontwikkeld. GoudApot bereikt een brede groep van oude en nieuwe initiatiefnemers. Het budget van € 240.000 wordt jaarlijks nagenoeg volledig besteed aan zeer diverse activiteiten. Het bestuur van GoudApot zoekt naar een goede manier om ruimte te geven aan zowel terugkerende activiteiten als aan nieuwe initiatieven. In de aanloop naar de viering van Gouda 750 jaar zal er afstemming plaatsvinden tussen GoudApot en met het nog op te richten fonds Gouda750.

Samenwerking met Gouda Bruist

Gouda Bruist biedt een platform en een netwerk aan iedereen die in de stad actief is. Ongeveer 2.000 leden zijn actief op goudabruist.nl en maken gebruik van de activiteitenagenda, de sociale kaart en het platform. Voor de gemeente ontwikkelt Gouda Bruist op een aantal thema's nieuwe ideeën en methoden om participatie te bevorderen.

Regionale samenwerking

Samenwerking Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden

De gemeenten Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden werken al geruime tijd samen in een netwerkconstructie. Eind 2016 verankerden zij diverse samenwerkingsafspraken in een bestuursakkoord met de provincie Zuid-Holland, onder meer op het terrein van bodemdaling, toerisme en vervoer en een jaar later vonden alle partijen elkaar bij de aanpak van diverse projecten in het kader van Gebiedsgericht werken. In 2018 is de samenwerking verder geïntensiveerd en is een aanvraag ingediend, samen met nog vijf andere overheden, voor een regiodeal rondom bodemdaling en 2019 heeft onder meer in het teken gestaan van de invulling en ondertekening van deze deal.

Samenwerking Cheese Valley

Ook voor versterking van kaas als streekproduct is regionale samenwerking belangrijk. Samen met Bodegraven-Reeuwijk, Krimpenerwaard en Woerden en private partijen willen we Cheese Valley doorontwikkelen.

In 2020 en verder zetten Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden weer volgende stappen. In elk geval werken ze aan een nieuwe, meerjarige agenda, als basis voor de samenwerking. Dit gebeurt in nauwe afstemming met de omliggende gemeenten.

Daarnaast zal de uitvoering van de regiodeal de komende jaren een belangrijk speerpunt blijven. Vanuit Gouda zijn twee specifieke projecten aangedragen, met als doel deze onder de vlag van de regiodeal uit te voeren, namelijk (1) het opzetten van een kennis- en expertisecentrum bodemdaling, waarbij de eerste stap is om een (sluitende) businesscase te maken en (2) het vervaardigen van een toolbox voor historische steden met een zakkende bodem. Over de voortgang in de uitvoering van alle projecten onder de regiodeal vindt periodiek overleg plaats met de Rijksoverheid.

Tot slot werken Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden in 2020 aan een bidbook met als doel om het VNG-congres in 2022, een jubileumjaar voor alle drie de steden, in deze regio te organiseren. In de kadernota 2021 (die medio 2020 wordt vervaardigd) zal nader ingegaan worden op de benodigde financiële middelen, mocht de VNG besluiten het congres in het AGW-gebied te laten plaatsvinden. Het besluit van de VNG zal bekend worden gemaakt op het VNG-congres in 2021.

Samenwerking in de regio Midden-Holland

In de regio Midden-Holland staat vanaf 2020 en verder de uitvoering van de nieuwe strategische agenda centraal 'De kracht van Midden-Holland: regio van verbinding'.

In deze agenda is een aantal inhoudelijke accenten en speerpunten benoemd, namelijk:

1. Op weg naar 2050: regio Midden-Holland energieneutraal. Onder deze noemer wordt onder meer ingezet op een regionale energiestrategie, waarbij opgaven als de energietransitie, de ruimtelijke impact daarvan, klimaatadaptatie,

- duurzame opwekking van energie, circulaire economie alsmede een duurzame bebouwde omgeving en duurzame mobiliteit invulling krijgen.
2. Vitale regio en bereikbare woon- en werklocaties. Hierbij gaat het onder meer om het efficiënt verbinden van verschillende vervoerssystemen via openbaar vervoer, auto en fiets. In samenwerking met andere relevante partners, onder meer bij de provincie Zuid-Holland, wordt ingezet op diverse investeringen. Eén van de wensen is om een HOV-punt met P&R te realiseren (NS-station Gouweknoop) aan de westkant van Gouda, een traject dat een lange adem vergt, de samenwerking van veel partijen en genoeg financiële middelen. Ook zijn er ambities om te investeren in wegen om (ontwikkel)locaties goed bereikbaar te houden en in de versterking van de fietsinfrastructuur.
 3. Toekomstbestendige economie. Een toekomstbestendige economie vraagt onder meer om een aantrekkelijk vestigings-, ondernemers- en kennisklimaat, de benodigde aandacht voor innovatie en goede samenwerkingsverbanden binnen en tussen de private en de publieke sectoren. Randvoorwaarden om dit te realiseren zijn onder meer een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en een regionale aanpak gericht op de detailhandel, bedrijventerreinen en kantoorpanden.
 4. Voldoende en passende woningen van goede kwaliteit. In de regio Midden-Holland liggen kansen om een substantiële bijdrage te leveren aan de regionale, maar ook bovenregionale woningbouwopgave van de provincie Zuid-Holland. De inzet is de woningvoorraad dusdanig te vergroten dat deze voorraad in 2050 op orde is, rekening houdend met de demografische ontwikkelingen. Het gaat daarbij niet alleen om een kwantitatieve opgave, maar ook in kwalitatieve zin met passende woningen die betaalbaar zijn voor starters, duurzaam, geschikt voor de combinatie wonen-zorg en waar ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen, en dat in een kwalitatief hoogwaardige woon- en leefomgeving.

Toekomstvisie

In 2018 besloot de gemeenteraad van Gouda tot de start van een traject om te komen tot een toekomstvisie voor Gouda, een beeld van Gouda in 2030, bedoeld om te inspireren, richting te geven en als basis te dienen voor toekomstig handelen. In 2019 is deze visie opgeleverd en vastgesteld, onder de noemer 'Gouda ligt goed'. In deze visie is ook een paragraaf opgenomen over regionale samenwerking (paragraaf 5 van deel II), met als titel 'groter denken en positie kiezen'. In 2020 zal deze paragraaf nader geconcretiseerd worden. Dat betekent onder meer dat een verkenning plaatsvindt naar nieuwe mogelijke strategische allianties op grond van inhoudelijke opgaven.

Raadsbrede samenwerking

De volgende onderwerpen worden in 2020 raadsbreed opgepakt:

- Energietransitie (bestaande bouw);
- Klimaatadaptatie (water en groen);
- Omgevingswet en omgevingsvisie;
- Gouda 750 jaar.

Samen met de raad wordt gewerkt aan raadsbreed werken in de stad Gouda volgens de door de raad vastgestelde startnotitie met de doelen en uitgangspunten. De intentie van Raadsbreed werken is om meer betrokkenheid en draagvlak voor het democratisch proces en de besluitvorming te creëren en als college en raad samen met de stad op te trekken.

De onderwerpen die betrekking hebben op de gemeentelijke organisatie zijn ondergebracht in de paragraaf bedrijfsvoering.

3.7.2 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
	Wettelijke indicatoren op basis van eigen bronnen					
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2018	n.v.t.		
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2017	5,72		
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2018	€ 560		
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2018	3%		
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	2018	7%		

Tekstuele toelichting op de indicatoren.

Indicator	Toelichting
Formatie	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. In Gouda is dit niet van toepassing omdat de gemeente niet werkt met het principe van toegestane formatie.
Bezetting	Het geraamde werkelijk aantal fte's van het ambtelijk apparaat van de gemeente dat werkzaam is op peildatum 1 januari van het begrotingsjaar (Het is niet gebruikelijk de

Indicator	Toelichting
	werkelijke bezetting voor een toekomstig begrotingsjaar in te schatten. Voor de begroting 2018 wordt gerekend met de bezetting van 1 januari 2017).
Apparaatskosten	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
Externe inhuur	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces in verhouding tot het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves) volgens de begroting.

3.7.3 Wat gaat het kosten?

3.7.3.1 Overzicht exploitatie

Programma 7 Bestuur en organisatie

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Lasten	28.471	27.602	27.388	26.773
Baten	-3.163	-2.660	-2.660	-2.660
Saldo van lasten en baten	25.308	24.942	24.728	24.113
Toevoegingen aan reserves (lasten)	660	557	557	557
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-955	-725	-550	-548
Saldo mutaties reserves	-295	-168	7	9
Resultaat	25.013	24.774	24.735	24.122

3.7.3.2 Toelichting op de exploitatie

De 2e begrotingswijziging 2019 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Tweede ijkmoment 2019				
0.1 Bestuur	80	106	106	106
0.2 Burgerzaken	0	14	14	14
0.4 Overhead	0	140	140	137
Kadernota 2020				
0.4 Overhead	0	0	0	90
Tweede ijkmoment 2019				
Overige mutaties	689	658	616	539
Totaal	769	918	877	886

3.7.3.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
0.1 Bestuur	3.646	3.648	3.645	3.642
0.2 Burgerzaken	1.130	1.141	1.123	1.123
0.4 Overhead	20.540	20.159	19.965	19.353
Totaal	25.316	24.948	24.733	24.118

3.7.3.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Automatisering	400	275	275	550
Vervanging paternosterkasten 2022	0	0	120	0
Totaal	400	275	395	550

3.7.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Regio Midden-Holland (RMH)

In de regio Midden-Holland werken de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen. Daar ligt een formele GR (gemeenschappelijke regeling) aan ten grondslag, maar in de praktijk krijgt de

samenwerking in toenemende mate een netwerk-karakter. Als inhoudelijke basis is een aantal jaren geleden een gezamenlijke strategische agenda opgesteld.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de publieksleges ter dekking van de kosten voor de door burgerzaken diverse geleverde diensten

3.7.5 Overhead

3.7.5.1 Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in het programmaplan een overzicht van de overhead wordt opgenomen. Doordat de overhead in een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de volgende definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Vanwege administratief technische redenen heeft de gemeente ervoor gekozen de overhead in de programmabegroting 2019-2022 onderdeel uit te laten maken van programma 7 Bestuur en organisatie.

3.7.5.2 Toelichting op de overhead

Voorbeelden van kosten die tot de overhead worden gerekend zijn de salarislasten van leidinggevenden en van medewerkers van de afdeling financiën. Ook de exploitatielasten van het Huis van de Stad maken deel uit van de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, worden de overheadkosten centraal begroot. Voorheen werden deze kosten verdeeld over de programma's en niet apart inzichtelijk gemaakt.

De overheadkosten (inclusief het bedrag dat is toegerekend aan externe kostendragers) bedragen in het jaar 2020 € 20,5 miljoen en zijn daarmee 7,67% van de totale begroting.

Voor het specificeren van de overheadkosten hanteert de gemeente Gouda een indeling in elf onderdelen.

Onderdeel	Toelichting
Directie	Kosten van de 3 directieleden en de bijbehorende management ondersteuning.
Primair proces	Loonkosten van het personeel die niet direct aan een taakveld kunnen worden toegerekend, zoals alle leidinggevenden in het primaire proces en ondersteuning in het primaire proces (managementassistenten en administratieve medewerkers).
Bestuursondersteuning en Communicatie	Kosten die worden ingezet ten behoeve van de interne en externe communicatie en de bestuursondersteuning.
Concernstaf	Kosten die gemaakt worden ten behoeve van interne controle en advies.
Informatisering en Automatisering	Kosten die gemaakt worden voor het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerk beheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Ook vallen hier de telefoonkosten, de kopieerkosten en de kosten van DIV onder. Hiervoor zijn alle automatisering en ICT kosten doorgelopen en indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.
HRM	Kosten die gemaakt worden voor het personeelsbeheer, zoals de salariskosten van de HRM-medewerkers, de kosten van het personeelssysteem, concern brede opleidingskosten en trainingen, werving en selectie, arbodienst, OR, detachering en kosten organisatieontwikkeling.
Huisvesting	Kapitaallasten en onderhoud die betrekking hebben op het Huis van de Stad, alsmede waterverbruik, energiekosten, schoonmaakkosten, beveiliging en het onderhoud binnen het Huis van de Stad.
Facilitaire zaken	Kosten die betrekking hebben op het callcentrum, catering/ kantine, en portokosten.
Financiën	Kosten voor het voeren van de administratie, de planning- en controlfunctie en adviesfunctie op het gebied van financiën, treasury en fiscale zaken.
Inkoop	Kosten die worden gemaakt t.b.v. inkoop, waaronder ondersteuning aanbestedingen, ontwikkelen contractenbank en contractmanagement en de verzekeringen.
Juridische Zaken	Kosten die betrekking hebben op juridische zaken, zoals juridische advieskosten, proceskosten en schadevergoeding.

In het BBV is voor de grondexploitatie, investeringen en voorzieningen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoord van overheadkosten. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen. De overhead die door wordt berekend aan deze externe kostendragers bedraagt € 2,261 miljoen.

Toerekening overhead aan heffingen en tarieven

Doordat de overhead sinds de BBV wijziging op een apart overzicht wordt verantwoord en niet worden doorbelast aan de producten in het primaire proces, ontstaat een beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten binnen de programma's. Dit betekent niet dat de overhead buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van de heffingen en tarieven. Deze wordt namelijk extracomptabel (buiten de boekhouding om) berekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt (voor 2019: 7,75%; was 2018: 5%). De toegerekende overhead aan de heffingen en tarieven maken onderdeel uit van de in dit onderdeel gepresenteerde kosten van overhead.

3.7.5.3 Specificatie overhead

De specificatie van de lasten en baten van overhead leidt tot de volgende overzichten.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Beheer openbare ruimte	11	12	11	12
Bestuurs- en managementondersteuning	1.275	1.288	1.288	1.288
Centraal juridische afdeling	1.671	1.679	1.679	1.674
Concernstaf	506	511	511	511
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling	2.548	2.477	2.477	2.411
Directie algemeen	286	288	288	285
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	730	670	670	670
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	173	175	175	175
Facilitaire Zaken	2.448	2.702	2.700	2.699
Financiën	386	399	399	399
Human resource management	2.394	2.296	2.296	2.245
Informatievoorziening en automatisering	6.073	5.877	5.728	5.477
Inkomen	374	422	421	421
Maatschappelijk beleid	395	350	309	309
Projecten openbare ruimte	58	60	60	60
Regionale dienstverlening sociaal domein	1.112	332	332	313
Ruimtelijk beleid en advies	98	99	99	102
Services	1.200	1.210	1.210	1.210
Stadstoezicht	63	62	62	62
Veiligheid en wijken	399	404	404	184
Werk en Participatie	326	328	328	328
Zorg en welzijn	286	287	287	287
Totaal lasten	22.812	21.928	21.734	21.122

Centraal juridische afdeling	-72	-72	-72	-72
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling	-3	-3	-3	-3
Facilitaire Zaken	-459	-713	-713	-713
Informatievoorziening en automatisering	-963	-963	-963	-963
Maatschappelijk beleid	-18	-18	-18	-18
Regionale dienstverlening sociaal domein	-757	0	0	0
Totaal baten	-2.272	-1.769	-1.769	-1.769

3.7.5.4 Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moeten worden opgenomen in de begroting. Deze indicator drukt de totale overheadkosten uit in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves.

Bedragen x 1.000	2020	2021	2022	2023
Totale overheadkosten (programma totaal)	22.812	21.928	21.734	21.122
Toerekening externe kostendragers	-2.272	-1.769	-1.769	-1.769
Totale overheadkosten (excl toerekening)	20.540	20.159	19.965	19.353
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	267.796	271.271	271.133	269.734
Berekend overheadpercentage	7,67%	7,43%	7,36%	7,17%
Overheadpercentage gebruikt voor toerekening aan heffingen en tarieven	5%	5%	5%	5%

3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Lasten in €
6.137.000

Baten in €
187.018.000

Percentage van totale uitgaven
2%

Waar staat het programma voor?

In de zeven programma's van deze begroting zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen, de financiering, onvoorzien uitgaven en stelposten en ook de vennootschapsbelasting. Deze maken deel uit van Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

3.8.1 Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn gelden die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Voorbeelden zijn de uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten van gemeentelijke belastingen (OZB, precariobelasting etc.). Binnen de algemene dekkingsmiddelen wordt geen directe koppeling gelegd tussen middelen en doelstellingen. Daarom bevat dit onderdeel van de begroting geen overzicht met indicatoren.

De toelichting is opgebouwd aan de hand van de diverse taakvelden die binnen dit onderdeel worden verantwoord. In lijn met voorgaande jaren worden de volgende algemene dekkingsmiddelen onderscheiden:

- financiering/treasury;
- lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is;
- algemene uitkering uit het gemeentefonds;
- overige baten en lasten.

3.8.2 Toelichting op financiering

Treasury

Op het taakveld treasury worden het renteresultaat en het resultaat op deelnemingen verantwoord.

Het renteresultaat wordt ook wel aangeduid als het saldo van de financieringsfunctie. Dit geeft het saldo weer tussen enerzijds:

- de betaalde rente (last) over de aangegane langlopende leningen en over de aangetrokken kortlopende middelen zoals kasgeld en middelen in rekening courant en
- de ontvangen rente (baten) over de uitzettingen, zoals deposito's, verstrekte langlopende leningen en beleggingen en anderzijds de rente die wordt doorberekend aan de producten, de investeringen en de grondexploitaties.

Het resultaat op deelnemingen bestaat uit ontvangen dividend van aandelen BNG en Cyclus. Oasen keert geen dividend uit. Naast dividend wordt op deze post ook eventueel gerealiseerde koersresultaten als gevolg van verkoop van aandelen verantwoord.

Tot slot worden de kapitaallasten (rentelasten) voor deelnemingen in het aandelenkapitaal van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Cyclus N.V. en Oasen hier verantwoord.

Per saldo resteert een voordelig resultaat op het taakveld treasury dat schommelt rond de € 2 miljoen in de periode 2020-2023. In de paragraaf Financiering is een uitgebreide toelichting opgenomen.

3.8.3 Toelichting op algemene dekkingsmiddelen

Mutaties reserves

De bij dit onderdeel geraamde onttrekkingen zijn grotendeels een gevolg van de besluitvorming over de aanwending van de reserve sociaal domein en de algemene reserve. De nieuwe toevoeging betreft de opbrengst van het Bedrijfschap Regio Gouda in 2022. Zie verder hoofdstuk 5.3 Uiteenzetting van de financiële positie en hoofdstuk 5.9 Stand en verloop reserves. In de bijlagen zijn de reserves verder uitgesplitst.

Resultaat van de rekening (baten/lasten)

Dit taakveld toont in feite het begrotingssaldo, na alle toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Het begrotingssaldo kent het volgende meerjarige verloop.

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Begrotingssaldo	1.070	772	582	2.770

Een toelichting op de totstandkoming van dit resultaat is te vinden in het hoofdstuk Financiële begroting en meer specifiek in 5.5 Overzicht van baten en lasten. Het saldo wordt administratief technisch toegevoegd aan de algemene reserve.

Onroerende-zaakbelasting (woningen en niet-woningen)

De onroerende-zaakbelasting (OZB) is een belasting die gemeenten mogen heffen over woningen en niet-woningen. De OZB maakt onderdeel uit van de groep lokale heffingen (rioolheffing, OZB, afvalstoffenheffing, leges, parkeeropbrengsten, precariobelasting, hondenbelasting, havengelden, staangelden, marktgelden en toeristenbelasting) en genereert voor de gemeente Gouda binnen de lokale heffingen de op een na hoogste belastingopbrengst. De OZB kan worden gesplitst in een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting. De aanslagen OZB worden berekend op basis van de waarde van de onroerende zaken. Deze waardering dient de gemeente uit te voeren op grond van de [Wet waardering onroerende zaken](#) (Wet WOZ).

Het tarief voor de heffing van de OZB wordt jaarlijks gewijzigd. De aanslag OZB wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van de Wet WOZ wordt vastgesteld. Voor het jaar 2020 worden de onroerende zaken gewaardeerd naar waardepeildatum 1 januari 2019. In de paragraaf Lokale heffingen is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Aan de lastenkant worden kosten geraamd voor het innen van de opgelegde belastingen, de zogenaamde perceptiekosten. Feitelijk zijn dit alle personele en materiële kosten die verband houden met de oplegging, inning, afhandeling bezwaarschriften en de kosten van de uitvoering van de Wet WOZ.

Parkeerbelastingen

Tot dit taakveld behoren de heffing en invordering van parkeerbelasting, de opbrengsten van parkeerfaciliteiten en de opbrengsten uit boetes. In Gouda zorgen met name het betaalde straatparkeren rondom de binnenstad en de stationsparkeergarage voor jaarlijkse inkomsten. In de paragraaf Lokale heffingen is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Overige belastingen

Tot dit taakveld behoren overige gemeentelijke belastingen, zoals de precariobelasting en de hondenbelasting. In de paragraaf Lokale heffingen is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. De hoogte van de uitkering wordt bepaald op basis van objectieve maatstaven zoals bij voorbeeld het aantal inwoners, het aantal woonruimten en andere sociale en fysieke kenmerken van de gemeente.

De hoogte van raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de periode 2020-2023 is gebaseerd op informatie uit de meicirculaire gemeentefonds 2019 van het ministerie van BZK. De raad is voorafgaand aan de behandeling van de Kadernota 2020-2023 geïnformeerd over de uitkomsten van deze circulaire. In hoofdstuk 5.3 van deze begroting is de financiële uitwerking opgenomen.

Gedurende 2020 zullen naar verwachting de trajecten rond de heroverweging van de financiële verhouding en de herziening van de verdeelmodellen sociaal domein worden afgerond. Deze zijn gericht op de invoering van een nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2021. Hierbij zullen (opnieuw) herverdeeleffecten ontstaan.

Over de resultaten van de septembercirculaire 2019 wordt de raad afzonderlijk geïnformeerd. De uitkomsten worden bij de eerstvolgende begrotingswijziging verwerkt.

Overige baten en lasten

Binnen dit taakveld presenteert de gemeente de post onvoorziene uitgaven algemeen en de stelposten, waaronder de taakstellende bezuinigingen en ruimte voor nieuw beleid. Op dit taakveld komen ook de loonkosten voor bovenformatief personeel dat niet meer aan het werk is en de lasten en baten van gedetacheerd personeel.

Onvoorziene uitgaven

Wettelijk is voorgeschreven dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is opgenomen. Er zijn geen voorschriften, of normen, over de omvang hiervan. Het is aan de raad om aan te geven welke omvang zij nodig acht. De raming voor 2020 bedraagt € 151.000. Dit is het totaalbedrag dat beschikbaar is voor alle programma's tezamen, dat onder voorwaarden (onvoorzien, onvermijdbaar, onuitstelbaar) kan worden aangewend. De hoogte van de onvoorziene uitgaven is in basis overigens niet bedoeld om omvangrijke afwijkingen binnen de begroting op te vangen. Daarvoor dient de beschikbare weerstandscapaciteit. Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Stelposten

Stelposten zijn posten die wel in de begroting zijn meegenomen voor het algemeen beeld, maar nog niet zijn uitgewerkt of ingevuld. Dit omdat nog niet bekend is hoe de verdeling precies plaatsvindt. Het is wenselijk zo min mogelijk met stelposten te werken. Een positieve stelpost is nog toe te wijzen budget en een negatieve stelpost een nog in te vullen taakstelling.

Binnen de begroting van Gouda zijn de volgende stelposten verwerkt:

- Stelposten loon- en prijscompensatie: De inkomsten uit het gemeentefonds worden weergegeven in zogenaamde lopende prijzen. Dat betekent dat rekening is gehouden met de verwachte toekomstige cumulatieve loon- en prijsstijgingen. De loon- en prijsgevoelige budgetten in de Goudse begroting worden conform de Kadernota 2020-2023 in 2020 verhoogd met de 3,2% voor loongevoelige budgetten en 1,5% voor prijsgevoelige budgetten; zie ook het onderdeel Grondslagen in het hoofdstuk Financiële begroting.
- Stelpost taakmutaties algemene uitkering: De taakmutaties die genoemd worden in circulaire van het gemeentefonds worden in afwachting van nadere inhoudelijke en financiële onderbouwing geraamd op een afzonderlijke post in de begroting. Voor 2020 en verder kunnen nog middelen worden bestemd met betrekking Wmo, de Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang en - op grond van de meicirculaire 2018 - voor schulden en armoede.
- Stelpost uitbreiding Westergouwe: Een van de uitgangspunten voor de uitbreiding van Westergouwe is budgetneutraliteit ten aanzien van de gemeentelijke voorzieningen. De lasten van deze voorzieningen die te worden gedekt ten laste van de toename van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en van de OZB als gevolg van de nieuwbouw in Westergouwe.

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stelpost loon- en prijscompensatie	0	1.994	3.801	5.538
Stelpost taakmutaties algemene uitkering	156	331	330	330
Stelpost uitbreiding Westergouwe	0	17	403	379
Stelpost meerjarenbegroting 2019-2022 (precario)	0	0	0	-500
Totaal	156	2.342	4.534	5.747

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is vennootschapsbelastingplicht voor overheden effectief in werking getreden. Dit houdt in dat overheden vennootschapsbelasting (VPB) moeten betalen over de winst die zij met ondernemingsactiviteiten hebben.

Uit de inventarisatie gebaseerd op de jaarrekeningen 2015 t/m 2018 en de (concept)begroting 2019 en 2020 verwacht de gemeente Gouda bij de belastingaangifte over 2017 op basis van de huidige inzichten dat de clusters Parkeergarage en Straatparkeren door de ondernemerspoort gaan:

- voor het Straatparkeren kan een vrijstelling worden toegepast, waardoor geen VPB-druk ontstaat;
- voor het cluster Parkeergarage geldt geen vrijstelling en is de geraamde vennootschapsbelasting € 140.000 over de periode 2020-2023.

3.8.4 Wat gaat het opleveren?

3.8.4.1 Overzicht exploitatie

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Lasten	1.108	3.575	5.127	8.587
Baten	-180.286	-182.185	-185.426	-185.295
Saldo van lasten en baten	-179.178	-178.610	-180.299	-176.708
Toevoegingen aan reserves (lasten)	500	0	3.900	500
Onttrekkingen aan reserves (baten)				
Saldo mutaties reserves	500	0	3.900	500
Resultaat	-178.678	-178.610	-176.399	-176.208

3.8.4.2 Toelichting op de exploitatie

Uit de 2e begrotingswijziging 2019 zijn de volgende mutaties opgenomen (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Resultaat 2de raadswijziging 2019				
0.11 Resultaat vd rekening baten/lasten	-1.551	840	-556	-5.315
Meicirculaire 2019				
0.10 Mutaties reserves	1.275	-600	-2.353	0
0.61 OZB woningen	43	51	75	84
0.62 OZB niet-woningen	28	25	37	36
0.64 Belastingen overig	3	4	5	6
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	-3.571	-2.641	-228	-60
0.8 Overige baten en lasten	-140	173	166	7
Kadernota 2020				
0.10 Mutaties reserves	-400	-700	-710	0
0.5 Treasury	0	0	0	-150
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	-50
0.8 Overige baten en lasten	0	0	500	0
Tweede ijkmoment 2019				
0.10 Mutaties reserves	320	-1.007	-507	-7
0.5 Treasury	-502	215	-17	428
0.61 OZB woningen	0	0	0	0
0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	0	1	1	1
0.8 Overige baten en lasten	92	100	84	86
Overige mutaties	-4.859	-3.172	-2.151	-2.060
Geldleningen en afschrijvingen				
Tweede ijkmoment 2019	572	617	-6	-927
Kredieten				
Tweede ijkmoment 2019	10.714	14.565	2.463	11.709

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Reserves				
College- en raadsbesluiten				
Tweede ijkmoment 2019	2.379	2.028	-3.233	-62
Kadernota 2020	400	700	710	0
Meicirculaire 2019	-1.275	600	2.353	0
Overige mutaties	1.579	-816	438	5.335
Voorzieningen				
Tweede ijkmoment 2019	2.140	2.495	2.899	1.611
Totaal	7.248	13.479	-29	10.672

3.8.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit onderdeel van de begroting. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
0.10 Mutaties reserves	-1.701	-139	2.868	1.599
0.11 Resultaat vd rekening baten/lasten	1.070	772	582	2.770
0.5 Treasury	-2.356	-1.794	-2.244	-2.183
0.61 OZB woningen	-6.767	-6.906	-7.046	-7.194
0.62 OZB niet-woningen	-7.088	-7.226	-7.365	-7.510
0.63 Parkeerbelasting	-3.759	-3.769	-3.769	-3.779
0.64 Belastingen overig	-2.466	-2.475	-439	-449
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	-158.223	-159.929	-161.029	-164.487
0.8 Overige baten en lasten	413	2.718	1.010	6.123
Totaal	-180.877	-178.748	-177.432	-175.110

3.8.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting, de precariobelasting en de naheffingsaanslagen parkeerbelasting als algemeen dekkingsmiddel.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De gemeente Gouda heeft 82.446 aandelen BNG à € 2,50 nominaal van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en er zijn geen jaarlijkse bijdragen aan de BNG. De betrokkenheid van de BNG bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen beperkt zich tot de dividenduitkering die als algemeen dekkingsmiddel wordt gebruikt. Voor 2020 en verder wordt uitgegaan van een jaarlijkse dividenduitkering van € 175.000.

Oasen

De gemeente Gouda heeft 72 aandelen Oasen à € 455,00 nominaal van de in totaal 2.500 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en er zijn geen jaarlijkse bijdragen aan Oasen. De betrokkenheid van Oasen bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen is gering. Oasen keert geen dividend uit en levert in dit verband geen bijdrage aan de algemene dekkingsmiddelen.

4 Beleidsbegroting: paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Inleiding

Het lokale belastingbeleid voor het nieuwe begrotingsjaar wordt hieronder beschreven. De consequenties ervan worden nader uitgewerkt in het belastingvoorstel dat in de raadsvergadering van december wordt behandeld.

4.1.2 Beleid en belangrijkste wijzigingen in 2020

De uitgangspunten voor de tarieven zijn gebaseerd op het Coalitieakkoord 2018-2022: doordat het saldo van de belastingtarieven voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zal stijgen, wordt ernaar gestreefd om de OZB niet meer te laten stijgen dan het inflatiepercentage. Zoals in het coalitieakkoord aangegeven worden diverse mogelijkheden onderzocht om de lokale lasten voor alle inwoners te verlichten. In 2020 volgt een voorstel aan de raad met een plan van aanpak om Gouda binnen de top 25 van de duurste gemeenten te laten zakken.

De OZB stijging in 2020 blijft beperkt tot het inflatiepercentage van 1,5% (in 2019 betrof dit percentage 2,4%). Dit percentage is vermeld in de kadernota 2020-2023. De rioolheffing eigenaren stijgt conform de in het GRP afgesproken lijn met 10,5% en de rioolheffing gebruikers met 8,5%, inclusief 1,5% inflatie. De afvalstoffenheffing stijgt hoofdzakelijk als gevolg van hogere verwerkingskosten (nieuwe aanbesteding), gestegen verbrandingsbelasting, lagere inkomsten PMD en papier en lagere inkomsten uit afvalstoffenheffing door goed afval scheiden en door minder aanbieden van restafval dan voorzien. In 2020 stijgen de woonlasten voor de eigenaar-gebruiker van een woning met een WOZ-waarde van € 188.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2019) met 6,60%. De woonlasten voor de huurder stijgen in 2020 met 6,77%

4.1.3 Beleidsuitgangspunten gemeentelijke heffingen in 2020

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De OZB-ramingen zijn verhoogd met het inflatiepercentage van 1,5%. We volgen daarmee de indexatie (zoals opgenomen in de kadernota) op basis van 'prijsoverheidsconsumptie' op.

Voor de objecten die de gemiddelde waarde-ontwikkeling volgen, zal de OZB-aanslag 2020 dus met ongeveer 1,5% stijgen. De werkelijke OZB-tarieven 2020 worden nog gecorrigeerd op basis van de hertaxatie met als peildatum 1 januari 2019.

Reinigingsheffingen

De reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht) worden bepaald op basis van actuele berekeningen met kosten en opbrengsten met als uitgangspunt kostendekkende tarieven. Voor 2020 bestaat de afvalstoffenheffing uit een vast tarief (basis: 2019 € 209; de raad wordt voorgesteld om dit vaste tarief voor 2020 te verhogen met € 45) en een variabel tarief. Het variabele tarief van de afvalstoffenheffing 2020 is afhankelijk van het aantal maal door huishoudens aangeboden restafval in 2019. Bij de vaststelling van de Verordening Reinigingsheffingen 2020 (raadsbehandeling in december 2019) worden de definitieve tarieven 2020 vastgesteld.

Rioolheffingen en marktgeden

In 2014 heeft de raad besloten tot een nieuwe en toekomstbestendige financiering van de rioleringsystematiek. Zonder andere ontwikkelingen zouden de rioolheffingen de afgelopen jaren fors gestegen zijn (2019 17,4% ipv 11,4% voor het eigenarentarief). Gebaseerd op de actuele berekening stijgen de rioolheffingen 2020 als volgt: een verhoging van het eigenarentarief met 10,5% (inclusief 1,5% inflatie) en van het gebruikerstarief met 8,5% (inclusief 1,5% inflatie).

De verhoging van de marktgeden zal naar verwachting uitkomen op het inflatiepercentage van 1,5%.

Havengelden, hondenbelasting, toeristenbelasting, leges, precariobelasting en staangelden

De tarieven van de havengelden, hondenbelasting en toeristenbelasting worden verhoogd met het inflatiepercentage van 1,5%.

Voor wat betreft de toeristenbelasting wordt in het raadsvoorstel bij de belastingverordeningen voorgesteld om in de verordening een wijziging aan te brengen in de manier waarop de belasting wordt geheven. De BSGR wil de belastingheffing harmoniseren. Tot nu toe wordt er achteraf een aanslag opgelegd. Dat betekent dus dat de belastingplichtige exploitanten de toeristenbelasting een relatief lange tijd onder zich moeten houden en de gemeente de opbrengst pas laat ontvangt. De opbrengst van een belastingjaar wordt door de gemeente bijvoorbeeld pas in maart of april van het jaar daarop ontvangen. De voorlopige aanslag wordt aan het begin van het belastingjaar opgelegd, en mag vervolgens in meerdere maandelijkse termijnen worden betaald. De definitieve aanslag volgt na afloop van het belastingjaar. De belastingplichtige exploitanten hoeven de belasting dan minder lang onder zich te houden, de betalingen lopen veel meer parallel met het moment waarop de belasting door de exploitanten wordt ontvangen en de gemeente beschikt eerder over de opbrengst.

In algemene zin worden de legestarieven verhoogd met het inflatiepercentage van 1,5%. Waarschijnlijk zullen enkele nieuwe belastbare feiten worden opgenomen c.q. bestaande belastbare feiten worden gewijzigd in relatie tot onder meer gewijzigde regelgeving. Enkele tarieven worden aangepast om een betere aansluiting te krijgen tussen tijdsbesteding van

de behandeling van de aanvraag en de hoogte van het tarief. Verder moet rekening worden gehouden met de door de hogere overheid vastgestelde maximum tarieven.

De tarieven precariobelasting worden verhoogd met het inflatiepercentage van 1,5%. Het tarief voor kabels en leidingen blijft ongewijzigd, omdat verhoging hiervan niet meer is toegestaan en deze belasting met ingang van 2022 moet worden afgeschaft.

De staangelden worden verhoogd met het percentage van de maximale jaarlijkse huurverhoging voor woonwagendplaatsen van 3,1%.

Parkeerbelastingen

Vanaf 2020 mag het kostenelement van de naheffingsaanslag parkeerbelasting met € 1,80 worden verhoogd. Omdat de in rekening gebrachte kosten bij een naheffingsaanslag in Gouda niet kostendekkend zijn, wordt deze verhoging doorberekend. De kosten van de naheffingsaanslag komen daarmee op € 64,50.

4.1.4 Overzichten

In deze paragraaf staan de volgende overzichten:

1. overzicht lokale heffingen;
2. overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder.

1. Overzicht lokale heffingen

In het onderstaande overzicht staan de geraamde opbrengsten voor 2020.

Belasting	Geraamde opbrengst 2020	Geraamde Kwijtschelding 2020	Geraamde opbrengst 2019	Tarieven 2020
OZB eigenaar woning	7.495.559	6.940	7.349.195	0,1097%
OZB eigenaar niet-woning	4.107.228		4.045.464	0,3191%
OZB gebruiker niet-woning	3.161.143	3.060	3.113.455	0,2544%
Afvalstoffenheffing	9.842.000	722.500	8.624.529	299,00
Rioolheffing eigenaren	8.645.277		7.951.305	270,00
Rioolheffing gebruikers	9.273.718	609.795	8.529.299	264,30

De geraamde opbrengsten zijn bruto-opbrengsten zonder aftrek van geraamde kwijtscheldingen.

De OZB-tarieven zijn nog gebaseerd op de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2018 en moeten dus nog worden gecorrigeerd op basis van de hertaxatie met peildatum 1 januari 2019.

De OZB-tarieven van een niet-woning zijn inclusief een opslag van 7% ten behoeve van het Ondernemersfonds Gouda (OFG). Het OFG ontvangt jaarlijks een subsidie van 7% van de OZB-inkomsten van niet-woningen van twee jaar daarvoor. In de begroting 2020 is voor deze subsidie een bedrag van € 501.515 opgenomen.

De afvalstoffenheffing is de som van het vaste tarief (€ 254) en het gemiddelde variabele tarief (€ 45). De geraamde opbrengst afvalstoffenheffing is exclusief de reinigingsrechten bedrijven.

2. Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder

In onderstaande tabel is de lastendruk in Gouda in het jaar 2020 voor zowel een eigenaar-gebruiker als een huurder vermeld. Voor de berekening van de OZB is uitgegaan van een woning met een WOZ-waarde van € 188.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2019). Voor het bepalen van het tarief voor afvalstoffenheffing is uitgegaan van het vaste tarief vermeerderd met 30 aanbiedingen van 60 liter zakken. Het gemiddeld aantal aanbiedingen is lager dan voorheen geraamd. In de begroting 2019 is uitgegaan van 50 aanbiedingen. Dit aantal kan voor 2020 naar beneden worden bijgesteld tot 30. Ook voor de minicontainers is in de begroting 2019 uitgegaan van een hogere frequentie inzameling. Dit gemiddelde blijkt tevens naar beneden te kunnen worden bijgesteld.

	2019		2020		Verschil in %	
	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder
OZB eigenaar	203,22		206,24		1,5%	
Afvalstoffenheffing	284,00	284,00	299,00	299,00	5,2%	5,2%
Rioolheffing eigenaar	244,35		270,00		10,5%	
Rioolheffing gebruiker	243,60	243,60	264,30	264,30	8,5%	8,5%
Totaal	975,17	527,60	1.039,54	563,30	6,60%	6,70%

4.1.5 Kostenonderbouwing tarieven

De gemeente Gouda hanteert bij de vaststelling van de tarieven voor 2020 een rechtvaardige en kostendekkende tarifiering als uitgangspunt.

Onderstaand zijn de kostprijsonderbouwingen van de tarieven voor leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor 2020 weergegeven.

Titel 1 Algemene dienstverlening

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
1.1 Burgerlijke stand	130.193	10.233	4.823	145.249	112.928	112.928	77,7%
1.2 Reisdocumenten en NL ID-kaart	528.315	41.526	10.922	580.762	186.392	186.392	32,1%
1.3 Rijbewijzen	251.064	19.734	7.310	278.108	302.809	302.809	108,9%
1.4 Verstrekking Basisreg Personen	84.505	6.642	3.800	94.947	46.690	46.690	49,2%
1.5 Publiekszaken ov	153.524	12.067	1.741	167.332	127.547	127.547	76,2%
1.7 Gemeentearchief	3.337	262	0	3.599	2.283	2.283	63,4%
1.9 Geluidshinder	1.091	86	0	1.177	439	439	37,3%
1.11 Huisvestingswet	0	0	0	0	0	0	0,0%
1.13 Verkeer en Vervoer	95.430	7.501	7.172	110.103	38.612	38.612	35,1%
1.14 Leegstandwet	48.514	40	0	48.554	1.697	1.697	3,5%
1.16 Kansspelen	3.351	263	0	3.615	1.703	1.703	47,1%
1.17 Telecommunicatie	60.897	4.787	0	65.684	59.524	59.524	90,6%
1.18 Diversen	65.489	5.147	0	70.636	72.685	72.685	102,9%
Totaal titel 1	1.425.709	108.288	35.768	1.569.765	953.310	953.310	60,7%

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
2.1 Begripsomschrijving	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.2 Vooroverleg / beoordeling conceptaanvraag	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.3 Omgevingsvergunning	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.4 Vermindering	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.5 Teruggaaf	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.6 Intrekking Omgevingsvergunning	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.7 Wijziging omgverg agv wijz project	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.8 Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.9 -	0	0	0	0	0	0	0,0%
2.10 In deze titel niet benoemde beschikking	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal titel 2	1.626.623	127.853	301.718	2.056.194	1.766.304	1.766.304	85,9%

De lasten en baten binnen titel 2 (fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning) worden niet op hoofdstukniveau begroot maar op titelniveau. Het totaal van titel 2 heeft daarom betrekking op de totalen van hoofdstuk 2.1 tot en met hoofdstuk 2.10.

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
3.1 Horeca	96.388	7.024	0	103.412	14.233	14.233	13,8%
3.2 Organiseren evenementen of markten	111.705	8.780	0	120.485	13.485	13.485	11,2%
3.3 Prostitutiebedrijven	2.234	176	0	2.410	1.870	1.870	77,6%
3.4 Winkeltijdenwet	2.500	197	0	2.697	594	594	22,0%
3.5 Brandbeveiligingsverordening	0	0	0	0	0	0	0,0%
3.6 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal titel 3	212.827	16.176	0	229.003	30.180	30.180	13,2%

Recapitulatie

Titel	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
Titel 1	1.425.709	108.288	35.768	1.569.765	953.310	953.310	60,7%
Titel 2	1.626.623	127.853	301.718	2.056.194	1.766.304	1.766.304	85,9%
Titel 3	212.827	16.176	0	229.003	30.180	30.180	13,2%

Kostenonderbouwing legestarieven uit de Legesverordening

Voor de berekening van de kostendekkendheid van de legestarieven uit de legesverordening worden aan de kostenkant alle directe lasten die op de betreffende taakvelden staan, betrokken in de berekening. Het gaat hierbij om de taakvelden Burgerzaken, Openbare orde en veiligheid, Parkeren, Openbaar groen en (openlucht) recreatie, Milieubeheer en Wonen en bouwen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de kosten voor afdrachten van rijksleges voor rijbewijzen en reisdocumenten, inzet van de medewerkers van de Omgevingsdienst, maar ook aan automatiseringskosten en uren van medewerkers die direct kunnen worden toegerekend aan de betreffende producten.

De indirecte overheadlasten worden buiten de begroting om toegerekend op basis van de omvang van de taakvelden. De systematiek van toerekenen aan de hand van de omvang van het taakveld verdeelt de overhead over alle kosten. Het voordeel van deze systematiek is de eenvoud. Ten slotte wordt buiten de begroting om een deel van de btw op de legesgerelateerde kosten toegerekend.

Aan de batenkant worden de geraamde inkomsten in beeld gebracht. Wanneer de baten worden afgezet tegen de lasten resulteert de kostendekkendheid. Een kostendekkendheid van minder dan 100% impliceert dat de geraamde lasten de geraamde baten overschrijden.

Uit de tabel met betrekking tot de kostenonderbouwing van de leges blijkt dat de geraamde baten van de verordening niet uitgaan boven de totale geraamde lasten van de verordening. Dit geldt ook wanneer de drie titels in de legesverordening individueel worden bekeken. Enkel het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het afgeven, vernieuwen of omwisselen van een rijbewijs is meer dan kostendekkend. Hier ligt geen achterliggende beleidskeuze achter, het tarief is historisch zo gegroeid en volgt de door de overheid gemaximeerde tariefstelling. Kruissubsidie binnen een titel van de legesverordening is toegestaan en leidt niet tot problemen.

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing 2020

Uitgangspunt bij de bepaling van de hoogte van de afvalstoffenheffing 2020 is 100% kostendekking. Alle kosten die op het taakveld Afval staan, worden betrokken bij de berekening van de heffing. Het betreft hier zowel de kosten van afvalinzameling als van afvalverwerking. Daarnaast worden de kapitaallasten van reeds uitgevoerde investeringen (bijvoorbeeld ondergrondse containers) en de kosten van de kwijtscheldingen afvalstoffenheffing meegenomen. Een correctie wordt gemaakt voor de kosten en baten van het inzamelen van bedrijfsafval: deze posten worden buiten de heffingsberekening gehouden.

Ook kosten vanuit andere taakvelden die aan de afvalstoffenheffing dienen te worden toegerekend, tellen mee. Aan de hand van de capaciteitsraming worden kosten Handhaving (in dit geval reinigingsinspectie) toegerekend aan de afvalstoffenheffing. Op het taakveld Belastingen worden de perceptiekosten (kosten van aanslagoplegging en invordering van alle heffingen) verzameld. Op basis van het aantal aanslagregels afvalstoffenheffing vindt de toerekening aan Afval plaats. Vanuit het taakveld Verkeer en wegen wordt een deel van de kosten voor straatreiniging aan Afval toegerekend. Ook de kwijtscheldingen nemen we mee in de kostenonderbouwing.

De directe uurkosten van medewerkers worden toegerekend op basis van de raming van de directe uren. In de uiteindelijke hoogte van de afvalstoffenheffing wordt (buiten de begroting om) een deel van de btw op afval-gerelateerde kosten toegerekend. Sinds de introductie van het btw-compensatiefonds (per 1 januari 2003) hanteren gemeenten deze werkwijze. We vangen schommelingen in kosten zoveel mogelijk op in de kostenegaliseringsvoorziening afvalstoffenheffing. Zo voorkomen we dat de afvalstoffenheffing voor de burger sterk fluctueert.

Kostenonderbouwing rioolheffing 2020

Voor de berekening van de hoogte van de rioolheffing verzamelen we alle lasten die op het taakveld Riolering staan. Bij Riolering realiseert de gemeente 100% kostendekking. De grootste kostencomponenten binnen Riolering zijn de kapitaallasten van de historische investeringen (rioolvervanging). Daarnaast vormen de kosten van dagelijks- en groot onderhoud belangrijke kostencomponenten. Ook kwijtscheldingen van het opgelegde gebruikersdeel van de rioolheffing worden betrokken in de kosten van Riool.

Op het taakveld Belastingen worden de perceptiekosten (kosten van aanslagoplegging en invordering van alle heffingen) verzameld. Op basis van het aantal aanslagregels rioolheffing vindt de toerekening aan Riool plaats. Vanuit het taakveld Verkeer en vervoer wordt een deel van de kosten straatreiniging aan Riool toegerekend. Het betreft het deel dat betrekking heeft op het voorkomen van de vervuiling van het riool en de rioolkolken. Het deel van de kosten baggeren sloten en watergangen dat betrekking heeft op de verbetering van de waterkwaliteit, wordt toegerekend aan Riool. In het GRP 2019 –

2023 zijn afspraken gemaakt over een geleidelijke afbouw van de toerekening van baggerkosten en kosten straatreiniging aan riool. In de gemeentebegroting is voorzien in deze wijziging in toerekening. Dit leidt op termijn tot een reductie van de kosten riolering.

De directe uurkosten van medewerkers worden toegerekend op basis van de raming van de directe uren. In de uiteindelijke hoogte van de rioolheffing wordt, buiten de begroting om, een deel van de btw op riool-gerelateerde kosten toegerekend. Sinds de introductie van het btw-compensatiefonds hanteren gemeenten deze werkwijze. Met ingang van het jaar 2020 is de spaarvoorziening vervangingsinvesteringen riolering van voldoende omvang om vanuit deze voorziening de vervangingsinvesteringen riolering te bekostigen. Investeringsbudgetten die we over 40 jaar afschrijven zijn dan niet meer nodig.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de ontwikkeling van risico's en daarmee inzicht in de financiële weerbaarheid van de gemeente. In de kern gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Deze paragraaf geeft aanvullend de stand van zaken van een zestal financiële kengetallen: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de nota risicomanagement en weerstandsvermogen en de nota reserves en voorzieningen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de inzichten die vanuit het ministerie van BZK worden aangereikt (Financiële Regelgeving en Toezicht Decentrale Overheden).

4.2.2 Belangrijkste conclusies

De ratio van de weerstandscapaciteit bedraagt ultimo 2020, begin 2021, 1,21. Dit betekent dat het weerstandsvermogen de kwalificatie "voldoende" krijgt om de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen.

De Goudse schuldquote wordt door de VNG als neutraal (onder de norm van 130%) bestempeld.

De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten meerjarig volledig worden gedekt door structurele baten.

De woonlasten zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan de hoge kant. Onderzocht wordt op welke manier Gouda binnen de top 25 van de duurste gemeenten kan zakken over een periode van 10 jaar.

4.2.3 Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit : Benodigde weerstandscapaciteit

4.2.3.1 Beschikbaar weerstandsvermogen

Het beschikbaar weerstandsvermogen bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om financiële risico's (niet begrote kosten of tegenvallende opbrengsten) op te vangen. Dit is de som van de algemene reserve, de reserve sociaal domein en het saldo van mutaties in de exploitatiesfeer, voor zover dit saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve of de reserve sociaal domein.

De ontwikkeling van het beschikbaar weerstandsvermogen fluctueert met de jaarlijkse inkomsten en uitgaven van de gemeente Gouda. Het traceren van het beschikbaar weerstandsvermogen is begin 2019 aangescherpt, opdat een beter beeld wordt verkregen van dit beschikbaar weerstandsvermogen.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling meerjarig weergegeven. Aangezien het niet zeker is dat de begrote resultaten ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden en aangezien de bestemming van het rekeningresultaat voorbehouden is aan de gemeenteraad, kan het beschikbare weerstandsvermogen wijzigen als gevolg van het daadwerkelijk gerealiseerde resultaat en van besluitvorming in de gemeenteraad.

Omschrijving (*1.000)	2020	2021	2022	2023
Algemene Reserve (1 januari)	22.747	22.264	20.401	23.323
Reserve Sociaal domein (1 januari)	5.666	1.808	1.208	0
Beschikbaar weerstandsvermogen, primo	28.413	24.072	21.609	23.323
Mutatie algemene reserve	-253	-1.633	3.152	3.270
Mutatie reserve sociaal domein	-3.858	-600	-1.208	
Algemene reserve (31 december)	22.724	21.091	24.243	27.513
Reserve sociaal domein (31 december)	1.808	1.208	0	0
Beschikbaar weerstandsvermogen, ultimo	24.532	22.299	24.243	27.513

De startpositie per 1 januari 2019 correspondeert met de jaarstukken 2018, voordat besluitvorming ten aanzien van het rekeningresultaat heeft plaatsgevonden. Vervolgens is de resultaatbestemming verwerkt. In 2019 heeft ook al besluitvorming met betrekking tot de eerste begrotingswijziging plaatsgevonden, zodat ook deze in de bovenstaande tabel is opgenomen. Dit leidt dan tot een beschikbaar weerstandsvermogen van € 24.532.000 ultimo 2020. In de oorspronkelijke meerjarenraming waren al mutaties in de algemene reserve en in de reserve sociaal domein opgenomen. Deze zijn eveneens in de bovenstaande tabel opgenomen per jaar, opdat een meer zuiver beeld van de ontwikkeling van het beschikbaar vermogen wordt weergegeven. Daarnaast zijn de mutaties die worden voorgesteld in deze programmabegroting meegenomen. Uiteindelijk leidt dit tot een beschikbaar weerstandsvermogen van € 27.513.000 ultimo 2023.

4.2.3.2 Benodigd weerstandsvermogen

Het benodigd weerstandsvermogen is een optelsom van alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen. Voor het berekenen van het benodigd weerstandsvermogen maakt de gemeente Gouda een onderscheid tussen risico's verbonden aan grondexploitaties en overige risico's. De risico's verbonden aan grondexploitaties worden gekwantificeerd met behulp van de IFLO methode. Daarbij wordt een risico-opslag van 10% gehanteerd met betrekking tot de boekwaarden, de toekomstige opbrengsten en de toekomstige kosten. De overige risico's (going concern) worden gekwantificeerd met behulp van een Monte Carlo simulatie. Beide methoden zijn begin 2019 verder verfijnd om in deze begroting een zo goed mogelijk beeld te geven van het benodigd weerstandsvermogen.

In onderstaand tabel worden de risico's met de grootste financiële impact toegelicht.

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Grondexploitaties		
Bouwplannen en projecten	Westergouwe	In september 2018 heeft de raad fase drie toegevoegd aan fase een en twee. De risico's in de grondexploitatie voor fasen een en twee nemen geleidelijk af doordat er stap voor stap meer zekerheid komt over kosten en opbrengsten. Voor de eerste en tweede fase is een groot deel van de kosten en opbrengsten gerealiseerd. Voor fase drie bestaat meer onzekerheid over kosten en opbrengsten.
	Middenwillens	Binnen het project zijn nog een paar bouwkevels beschikbaar voor particuliere bouwers. Vanwege de grootte van de kevels is hiervoor een beperkte doelgroep van belangstellenden. Dat kan effect hebben op het tempo van verkoop. ProRail past geluidschermen langs het spoor aan vanwege spoorveiligheid en bereikbaarheid hulpverleners. De gemeente betaalt de kosten van deze aanpassingen. De kosten stijgen als gevolg van sterke prijsstijging in de bouw en de beperkte beschikbaarheid van spoorvrije werkdagen.
	Spoorzone	Binnen de grondexploitatie is nog 1 gemeentelijke kavel onverkocht. Vanuit de markt is belangstelling voor woningbouw op deze locatie. De locatie kent beperkingen door de ligging aan het spoor (geluid), de beperkte kavelomvang in relatie tot de noodzakelijke ruimte voor een bouwplaats. Hiermee is het een relatief complex project met hoger risicoprofiel en zijn de investeringskosten hoog. Hierdoor staat de grondwaarde onder druk. Gemeente voert met partijen gesprekken over programma en randvoorwaarden en hoopt met 1 partij in 2020 een concreet bouwplan te presenteren.
	Materiele Vaste Activa Sporzone	Gouda bezit een voorraad potentiële bouwgronden langs de spoorzone en rondom Westergouwe fase 1 die in de toekomst geschikt zijn voor bebouwing. Deze gronden worden gefaseerd in exploitatie genomen. De omvang van de ontwikkellocatie en daadwerkelijke bestemming volgt de actuele marktvrage. De percelen langs de spoorzone hebben een kantoorbestemming. De vraag naar bouwkevels voor kantoren is klein. Het aanbod aan beschikbare bestaande kantoorgebouwen is groot. Voor de kevels langs de spoorzone wordt een bestemmingsverbreding voorbereid. Hiermee wordt het afzetrisico van deze percelen verkleind. Wel blijft het risico rond lagere grondwaardes bestaan: de daadwerkelijke waarde hangt samen met de gekozen functie, het uit te geven bouwoppervlak en de fasering. De vraag naar nieuwbouwwoningen in Westergouwe is momenteel groot. De VON prijzen van woningen stijgen – helaas stijgen ook de bouwkosten. Dit kan in combinatie met de beperkte bouwcapaciteit de grondwaardes onder druk zetten. De waarde van toekomstige bouwgronden hangt samen met het gekozen bouwprogramma. Ambities en aanvullende eisen bepalen de daadwerkelijke grondprijzen. Dergelijke eisen zijn grotendeels gemeentelijke keuzes. Marktrisico's zijn moeilijker te beïnvloeden – wel kan door de gekozen fasering en kleinschalige deelgebieden snel worden ingespeeld op veranderingen in de vraag.
	Grondbank	Voor de Grondbank heeft de gemeente Gouda een voorziening getroffen. Het risico bestaat dat deze voorziening niet hoog genoeg is. De huidige waardering is gebaseerd op de in provinciale plannen vastgelegde perspectieven voor ontwikkeling van de Zuidplas. In 2019 is door de gemeente Zuidplas een concept Ontwikkelingsvisie vrijgegeven voor de inspraak. Medio 2020 zal duidelijk worden wat deze visie voor gevolgen heeft op de waarde van de Grondbank-gronden.

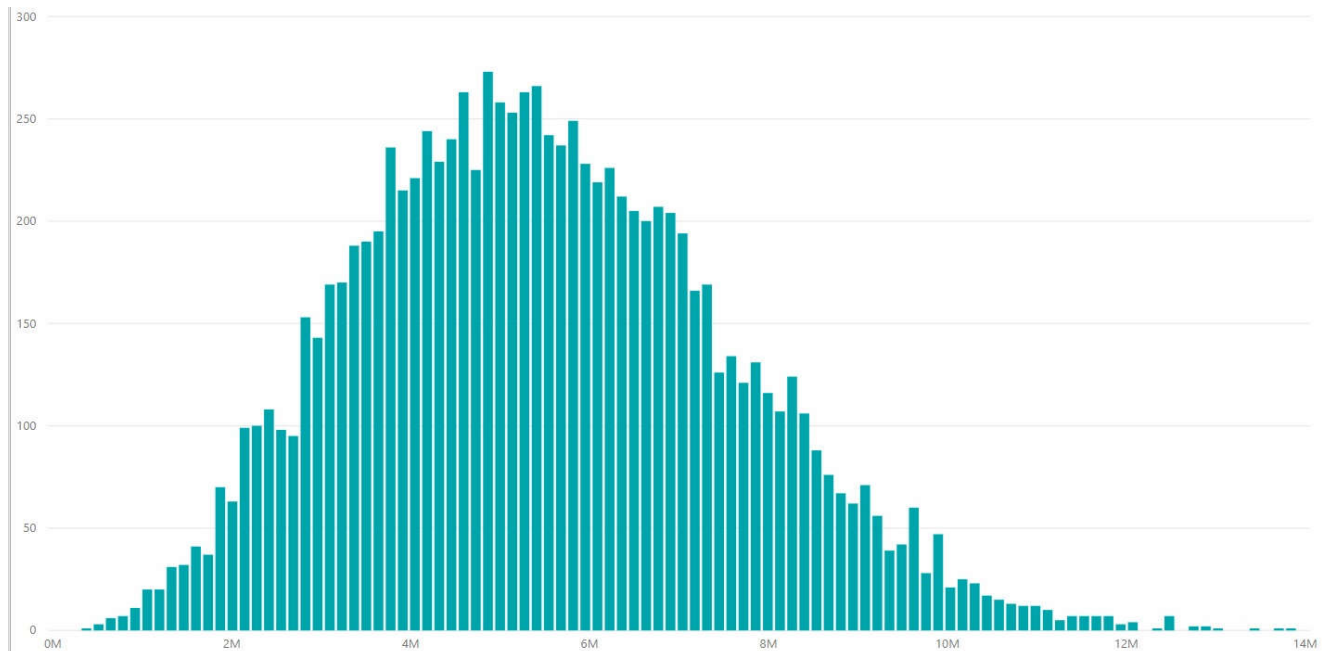
Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Going Concern		
Afvalverwerking	Terugname taken Cyclus	<p>Cyclus N.V. voerde tot en met 31 december 2018 taken uit op het gebied van afvalinzameling en -beheer. De taken zijn nu teruggenomen door de gemeente. Deels is dit onderhoud via aanbestedingsprocedures opnieuw gegund aan marktpartijen.</p> <p>Het risico is dat kosten hoger uitvallen dan begroot doordat gewerkt wordt met nieuwe mensen en nieuwe marktpartijen. Of doordat de sturing onvoldoende invulling krijgt. Bij nieuwe aanbestedingen speelt tevens het risico van stijgende bouwvoorwaarden.</p>
Digitalisering	Geheugen van Gouda	<p>Het Geheugen van Gouda is een groots opgezet programma waarbij een centraal organisatiegeheugen wordt opgezet met een focus op zaakgericht werken en centrale opslag van documenten.</p> <p>Belangrijkste risico's zijn:</p> <p>De capaciteit/ bemensing van het programma. Digivaardigheid van de organisatie, risico dat niet alle medewerkers mee kunnen of willen. Samenhang/ afhankelijkheden met andere programma's (bijv. omgevingswet, sociaal domein). Verantwoordelijkheid/ eigenaarschap van het management, bij overdracht van de taken naar de lijn. Afhankelijkheid van leveranciers met vertragingen als gevolg.</p>
Faciliteir	Langdurige stroomuitval	<p>Langdurige stroomuitval brengt de continuïteit van de dienstverlening in gevaar. De kans dat de elektriciteit langdurig uitvalt, wordt klein geacht. Ook zijn de nodige waarborgen ingebouwd (bijvoorbeeld noodaggregaat; noodaggregaat ondersteunt overigens niet alles, alleen meldkamer bestuurscentrum en enkele andere voorzieningen). Het kan voor komen dat één of meerdere ict-voorzieningen (langdurig) niet beschikbaar zijn. Hierdoor kunnen problemen ontstaan. Het kan bijvoorbeeld zijn dat bepaalde producten of diensten niet kunnen worden afgegeven of dat beveiligingssysteem niet werken. Hoewel de kans op uitval klein wordt geschat, kan de impact groot zijn.</p> <p>Bijkomend risico is dat de ict ondersteuning van andere gemeenten mogelijk niet kunnen worden uitgevoerd. Dit kan weer leiden tot mogelijke schade claims. Daarnaast kan imagoschade optreden. Risico is dat je aansprakelijk gesteld wordt door burgers/ bedrijven die daardoor persoonlijke schade hebben opgelopen.</p>
Fianciën	Specifieke Uitkeringen (SiSa)	<p>De gemeente ontvangt allerlei specifieke uitkeringen welke verantwoord dienen te worden via de systematiek van Single Information Single Audit (SISA). Indien de verantwoording niet of onvoldoende invulling krijgt, loopt de gemeente het risico dat de uitkering niet als een rechtmatige besteding wordt aangemerkt en terugbetaald moet worden. Naast het risico van terugbetaling, bestaat er een financieel risico als gevolg van extra werkzaamheden door de accountant en/of ambtelijke inzet.</p> <p>Als indicator kan het accountantsverslag dienen. Indien er een onzekerheid optreedt, wordt het gehele bedrag teruggevorderd.</p>
	Lagere uitkeringen vanuit het Rijk	<p>Risico is dat de inkomsten uit het Rijk lager uitvallen dan in de begroting is geraamd. Algemene en specifieke uitkeringen bepalen voor 63% van onze inkomsten zijn we hiervan afhankelijk (bron: jaarrekening 2018). Lagere inkomsten leiden tot een tegenvaller in de begroting. Om structurele tegenvallers op te vangen moeten inkomsten worden verhoogd of kosten worden verlaagd.</p> <p>De Algemene Uitkering kan lager uitvallen door ontwikkelingen in het accres (het fonds is via de normeringssystematiek gekoppeld aan de ontwikkeling van de accres relevante uitgaven (ARU) van het rijk; ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven (bijvoorbeeld aantal inwoners / woonruimten); effecten van taakmutaties (bijvoorbeeld bij nieuwe taken voor gemeenten).</p>
	Borgstellingen	<p>Het risico van borgstellingen is dat de betreffende instelling waarvoor de gemeente borg staat zijn financiële verplichtingen uit de lening niet meer kan nakomen. In dat geval wordt door de bank aanspraak gemaakt op de borgstelling. Om deze risicopositie te mitigeren vestigen we zo veel mogelijk zekerheden. Hoogste risico zijn de borgstellingen waar de minste zekerheden zijn gesteld.</p> <p>De boekwaarde van het totaal aan borgstellingen met hoger/hog risico profiel is € 5.317.000 en het totaal aan borgstellingen met een lager risicoprofiel € 20.153.000. Hoogste risico is de gemeentegarantie op een door de Stichting Cheese Experience Gouda bij BNG Bank gesloten geldlening tot een maximaal borgstellingsbedrag van € 3 miljoen. De gevestigde zekerheden bestaan onder andere uit gevestigde pandrechten.</p>
	Borgstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) en WSW- borgstellingen voor woningcorporaties	<p>Dit risico betreft aan particulieren en aan woningcorporaties verstrekte geldleningen waarvoor waarborgfondsen optreden als borg; de gemeente fungeert als achtervang (als secundaire of tertiaire zekerheid). De gemeente zal pas op deze borgstellingen worden aangesproken als het garantievermogen van de waarborgfondsen onvoldoende is om de betalingsverplichtingen voor rente en aflossing van de gewaarborgde geldleningen over te nemen van de in gebreke blijvende instelling.</p> <p>De kans dat de gemeente op deze achtervangpositie wordt aangesproken, wordt zeer klein geacht. Indien dat toch gebeurt, zal de aanspraak eerst op basis van 50/50 worden verdeeld tussen Rijk en gemeenten waarna het deel dat aan de gemeenten wordt toebedeeld op basis van een bepaalde verdeelsleutel wordt omgeslagen naar de deelnemende gemeenten. Het eventueel voor Gouda resterende deel zal nooit meer zijn dan globaal 5% van het garantiedrag en bestaan uit het verstrekken van een renteloze lening aan het betreffende</p>

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
		waarborgfonds. Het eventuele netto verlies voor de gemeente bestaat derhalve uit derving van rentevergoeding op de verstrekte renteloze geldlening.
	Saldo Financieringsfunctie	Volumerisico is het risico dat er een mismatch is tussen de werkelijke en de begrote financieringsbehoefte. Als het werkelijk investeringsniveau lager uitvalt dan ingeschat leidt dit tot een intern rentendeel, doordat er minder doorbelast kan worden aan het betreffende project. Voor het onttrekken van geld, betaalt de gemeente een vergoeding (rente). De rente wordt vervolgens intern doorbelast aan het betreffende project of dienstonderdeel. Voor het doorbelasten wordt vanaf 2018 een omslagrente gehanteerd en gefixeerd in de begroting. Dit brengt financiële- en beheerstechnische risico's met zich mee
	Afvalstoffenheffing	De afvalstoffenheffing bestaat omdat de gemeente de wettelijke plicht heeft huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Dit is geregeld in de Wet milieubeheer. De opbrengsten van de afvalstoffenheffing zijn kostendekkend (en mogen niet meer dan kostendekkend zijn). Dit is echter geen wettelijke verplichting. De kosten van de verwerking zijn enorm gestegen. Daarnaast zijn mensen ook beter afval gaan scheiden dan verwacht. Risico is dat dit leidt tot hogere heffingen (stijgende lastendruk). Als kostendekkendheid wordt losgelaten leidt dit tot een netto tekort.
Informatieveiligheid	Niet voldoen aan de privacy regelgeving (AVG)	Gemeenten verwerken voor de uitvoering van hun taken persoonsgegevens. Op grond van de op 25 mei 2018 in werking getreden Europese Algemene Verordening Persoonsgegevens zijn gemeenten ertoe gehouden om zorgvuldige verwerking van deze gegevens aantoonbaar te waarborgen. De nieuwe wetgeving is stevig, onder andere door het stellen van hoge boetes. Daarnaast zijn de inhoudelijke eisen streng, zoals het aanstellen van een data protection officer, het uitvoeren van risico-analyses, zogenoemde privacy impact assessments (PIA's) en het hebben van een actueel verwerkingenregister. Het risico blijft altijd aanwezig dat persoonsgegevens onzorgvuldig worden verwerkt, waaruit datalekken kunnen ontstaan. Dit kan leiden tot financiële schade, zoals opgelegde boetes. Ook kunnen datalekken of incidenten betrokkenen ernstig schaden en kan imago schade ontstaan voor de organisatie als een lek of incident bijvoorbeeld in de media veel aandacht krijgt.
	Informatieveiligheid	Door het uitvoeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid wordt via 103 controls en bijbehorende verplichte maatregelen de gemeentelijke informatievoorziening beschermt. Hoe een maatregel wordt ingezet hangt af van risico-analyse en kosten/baten analyse waarbij de proceseigenaar nu kan kiezen uit 3 niveaus van beveiligen op basis van het onderkende belang. Ondanks dat gestreefd wordt naar optimale informatieveiligheid is 100% een illusie. Ten aanzien van beschikbaarheid kan het voorkomen dat een kritieke enkelvoudige glasvezel verbinding wordt verbroken waardoor ICT voorzieningen niet of beperkt beschikbaar zijn totdat de verbinding is hersteld (backups en recovery). Continuïteit van de dienstverlening komt daardoor in gevaar (burgerservicezaken, handhaving, uitkeringen, vergunningen, enz). Ten aanzien van vertrouwelijkheid kan bijvoorbeeld door phishing mails informatie ontfoetselt worden. Ten aanzien van integriteit kan bijvoorbeeld door ransomware, productie- en back-up data door criminelen gecijferd worden en daarmee verloren gaan. We verzorgen ook de ICT voor de gemeentes Waddinxveen en Zuidplas. Bij incidenten bestaat hierbij de kans op claims omdat wij dienstverlening niet kunnen leveren.
Juridisch	Aansprakelijkheid	Niet of onvoldoende nakomen van contractuele afspraken en toezeggingen, onzorgvuldig handelen of onjuiste toepassing van regelgeving kan ertoe leiden dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld voor schade. Deze schade kan ontstaan in het openbaar gebied (letselschade, materiële schade, evenementen etc.) of door handelen/nalaten gemeente (onterecht weigeren/ verlenen vergunning, werken in de openbare ruimte). Het gaat hierbij om grotere schades die niet worden gedekt door de verzekering (contractuele aansprakelijkheid) of boven de dekking uitgaan.
	Vorderingen op personen/ bedrijven zijn niet te innen	Het opleggen van een last onder bestuursdwang, last onder dwangsom of een bestuurlijke boete zijn handhavinginstrumenten die gemeenten hebben om op te treden tegen overtredingen van de wet en illegale situaties. Het risico bestaat dat de aan de gemeente verschuldigde bedragen niet geïnd kunnen worden. Dit geldt ook voor andere vorderingen die de gemeente heeft op personen of bedrijven.
Onderwijs	Integraal Huisvestingsplan	De gemeente heeft de wettelijke taak scholen van adequate huisvesting te voorzien. Een deel van de schoolgebouwen is aan het eind van hun levensduur en voldoet zowel functioneel als technisch niet meer aan de eisen van deze tijd. Samen met de schoolbesturen en een extern adviesbureau is een integraal huisvestingsplan (IHP) opgeleverd voor de komende vijftien jaar. Op basis van gezamenlijke uitgangspunten en een quickscan van gebouwen zijn verschillende scenario's voorerschikking, nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen uitgewerkt. Het organiseren en bouwen van veel schoolgebouwen levert een aantal risico's op. Belangrijkste zijn: - Het risico dat kredieten onderwijshuisvesting overschreden worden en dat als gevolg daarvan de kapitaallasten voor de gemeente toenemen, eventueel in combinatie met een stijging van de schuldquote. - Het risico dat schoolbesturen (bijvoorbeeld door onvoorziene omstandigheden) tijdens de rit uitstappen en zich niet meer committeren aan het IHP. - Het risico dat de implementatie van het IHP vertraging oploopt als gevolg van onvoorziene omstandigheden. - Het risico dat de sturing en governance tekort schiet, waardoor de gemeente zijn grip op het programma verliest en het college en de raad niet meer tijdig kunnen bijsturen.

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Organisatie	Verbonden partijen	<p>Verbonden partijen zijn gemeentelijke samenwerkingsverbanden of deelnemingen die gevormd zijn om bepaalde taken bijvoorbeeld efficiënter uit te voeren. De gemeente Gouda heeft in de rechtspersonen bestuurlijke invloed en/of financiële belangen. De gemeentelijke bijdrage van Gouda aan de verbonden partijen bedroeg in 2018 € 34,3 miljoen.</p> <p>Bij samenwerkingsverbanden kunnen risico's ontstaan door: Uittredingen van deelnemers, het verminderen van bijdragen aan regelingen door de overheid, daling van reserves waardoor tekorten binnen de verbonden partij niet meer opgevangen kunnen worden. Andere markteisen. Daarnaast kennen we ook het risico dat de gemeentelijke indexering geen gelijke tred houdt met de CAO ontwikkelingen van gemeenschappelijke regelingen.</p>
	Bedrijfsvoering overig	De overige risico's inzake bedrijfsvoering (BDV) zijn de risico's waardoor de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komt zoals uitval, langdurige ziektes, grote uitstroom en problemen met invullen vacatures.
Sociaal Domein	Open einde regeling Jeugd en WMO	<p>De Wmo en Wet Jeugdzorg zijn open-einde regelingen en kennen daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. Jeugd advisering wordt door de Sociaal Teams uitgevoerd. WMO door de gemeente zelf. Er wordt met lokale en regionale partners samengewerkt, waarbij gemeente Gouda maatwerkvoorzieningen levert en optreedt op als financier.</p> <p>Extra groei, bovenop de geraamde groei, van de jeugdzorguitgaven blijft een risico. Als de zorgvraag hoger ligt dan geraamd is de gemeente wettelijk verplicht deze te leveren.</p>
	Participatiewet (BUIG)	Het PW-budget (v/h WWB BUIG-budget) is voor de gemeente Gouda sinds 2011 onvoldoende gebleken om de uitkeringen in het kader van de Participatiewet te betalen. Kenmerkend voor dit budget is dat deze een open einde regeling is. Vooraf is niet duidelijk hoe de bijstandsvraag zich zal ontwikkelen en in hoeverre het budget wordt overschreden. Gemeenten moeten een tekort op hun budget voor de Participatiewet zelf opvangen.
Vastgoed	Prijsstijgingen bouwsector	De economische groei leidt tot toenemende druk op de bouwkosten. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de toenemende vraag, tekort aan capaciteit en daarmee samenhangende hogere (loon)kosten. Deze toenemende druk vormt met name een financieel risico voor investeringsprojecten die nog aanbesteed worden of in uitvoering komen.
Veiligheid	Rampen en Crises	<p>Dit risico is de verzameling van alle veiligheidsrisico's: overstromingen, ordeverstoringen, treinongevallen, terrorisme. Hieronder worden per categorie de belangrijkste risico's genoemd.</p> <p>Natuur & Milieu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overstromingen (omdat Gouda een laaggelegen gebied is en aan een grote rivier ligt) - Extreme weersomstandigheden (droogte, extreme neerslag, windhozen) <p>Voorzieningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verstoring gasvoorziening - Verstoring elektriciteitsvoorziening - Verstoring drinkwatervoorziening <p>Gebouwde omgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grote branden - Instorting <p>Vervoer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spoorvervoerincidenten (vervoer gevaarlijke stoffen) - Wegvervoerincidenten <p>Gezondheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ziektegolven <p>Publieke veiligheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Extreem geweld - Verstoring openbare orde - Cybercrime

De toekomstige kasstromen bij grondexploitaties leveren per definitie risico's op. Opbrengsten kunnen tegenvallen, terwijl ook de kosten hoger kunnen uitvallen. Deze risico's kunnen worden gekwantificeerd, waarbij ervan uit wordt gegaan dat er een kans bestaat dat opbrengsten en kosten met 10% tegenvallen. Het benodigd weerstandsvermogen voor grondexploitaties komt dan uit op € 11.935.760.

Voor de going concern risico wordt een Monte Carlo simulatie uitgevoerd. De resultaten kunnen als volgt worden weergegeven:

De simulatie die is uitgevoerd met betrekking tot de overige procesrisico's (going concern) levert een benodigd weerstandsvermogen op van € 8.341.870. Daarbij wordt het gebruikelijke zekerheidspercentage van 90% gehanteerd.

Het benodigd weerstandsvermogen voor 2020 en verder bedraagt dan bij het opmaken van deze begroting € 20.277.630. De toename ten opzichte van het benodigd weerstandsvermogen, zoals vermeld in de jaarstukken 2018, is het gevolg van de verdere voortgang binnen de grondexploitaties. Hierbij zij gesteld, dat dit beeld een momentopname betreft uit september 2019. Naarmate de grondexploitaties verder vorderen, neemt het benodigde weerstandsvermogen weer af.

4.2.3.3 Beoordeling ratio weerstandsvermogensontwikkeling weerstandscapaciteit

Door het beschikbaar weerstandsvermogen te delen door het benodigd weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen van de gemeente verkregen.

In onderstaand tabel is de ontwikkeling meerjarig weergegeven.

Omschrijving (Bedragen x 1.000)	2020	2021	2022	2023
Beschikbaar weerstandsvermogen (zie par. 4.2.3.1)	24.531	22.299	24.243	27.513
Benodigd weerstandsvermogen (zie par. 4.2.3.2)	20.278	20.278	20.278	20.278
Weerstandsratio op 31 december	1,21	1,10	1,20	1,36

Aangezien de inschatting van het benodigd weerstandsvermogen een momentopname betreft, terwijl het beschikbare weerstandsvermogen meerjarig wordt berekend, rijst de vraag in hoeverre het juist is, om de ratio meerjarig weer te geven. Over een jaar zal het benodigd weerstandsvermogen immers lager zijn, omdat met name de grondexploitaties dan verder zijn gevorderd (met een navenante risicoreductie als gevolg). Overwogen kan worden om in komende begrotingen de ratio enkel voor het begrotingsjaar te presenteren, een werkwijze die in steeds meer gemeenten gevolgd wordt.

Door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen met de benodigde weerstandscapaciteit kan een kwalificatie worden gegeven over de toereikendheid van de weerstandscapaciteit.

Hiervoor wordt onderstaande tabel gehanteerd:

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Het beschikbaar weerstandsvermogen moet minimaal gelijk zijn aan het benodigd weerstandsvermogen om voldoende weerstand te kunnen bieden als de risico's zich daadwerkelijk voordoen.

De weerstandsratio kan voor Gouda ultimo 2020 als volgt worden berekend: $24.531/20.278 = 1,21$ en kwalificeert dan ook als voldoende.

4.2.4 Kengetallen

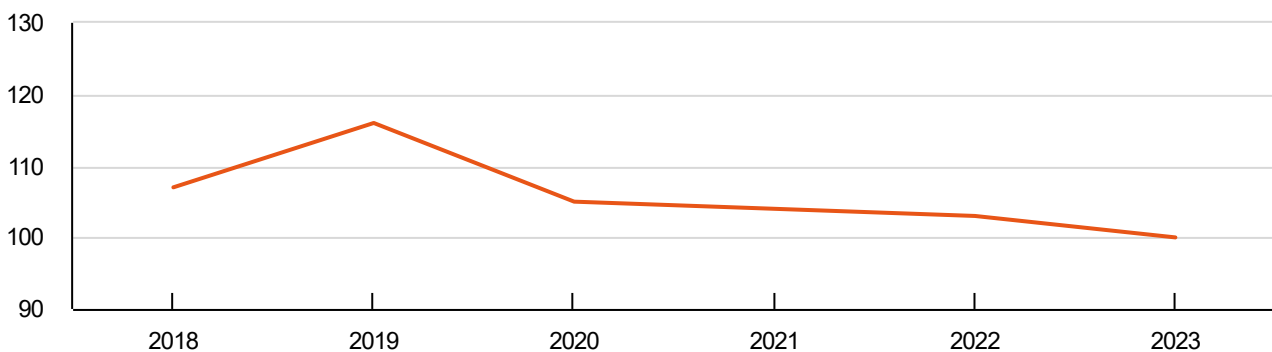
Het opnemen van financiële kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie. Ook geven de kengetallen meer inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Het biedt ook de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. We relateren de normering zoveel mogelijk aan normen die door de VNG zijn voorgesteld.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat gemeenten een basisset van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de jaarrekening en begroting:

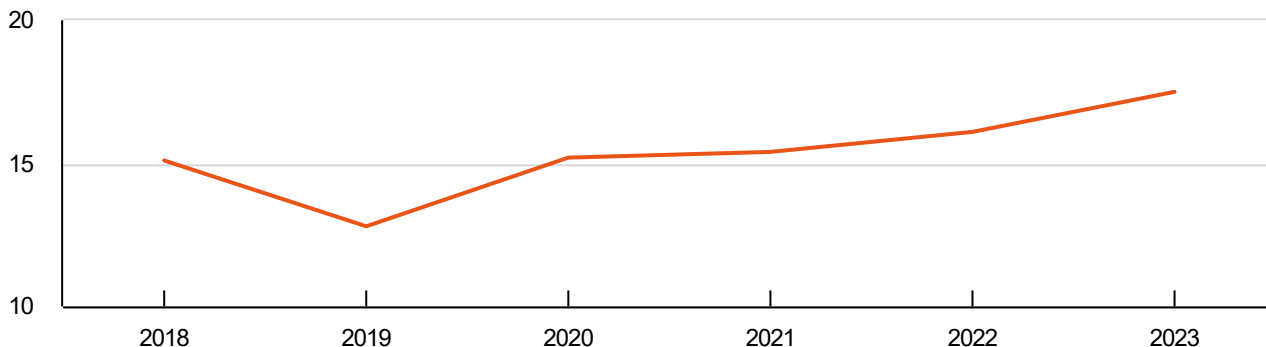
	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	normering
Netto schuldquote	107,3%	116,2%	104,8%	103,9%	103,0%	99,5%	< 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	106,4%	115,3%	104,2%	103,4%	102,5%	99,0%	< 130%
Solvabiliteitsratio	15,1%	12,8%	15,2%	15,4%	16,1%	17,5%	>20%
Structurele exploitatieruimte	>0%	>0%	>0%	>0%	>0%	>0%	>0%
Grondexploitatie	6,8%	6,2%	7,0%	4,4%	3,0%	0,8%	<10%
Belastingcapaciteit	137,9%	137,4%	144,5%	144,5%	144,5%	144,5%	100%

Ad 1: geen normering, moet in relatie worden gezien met de netto schuldquote

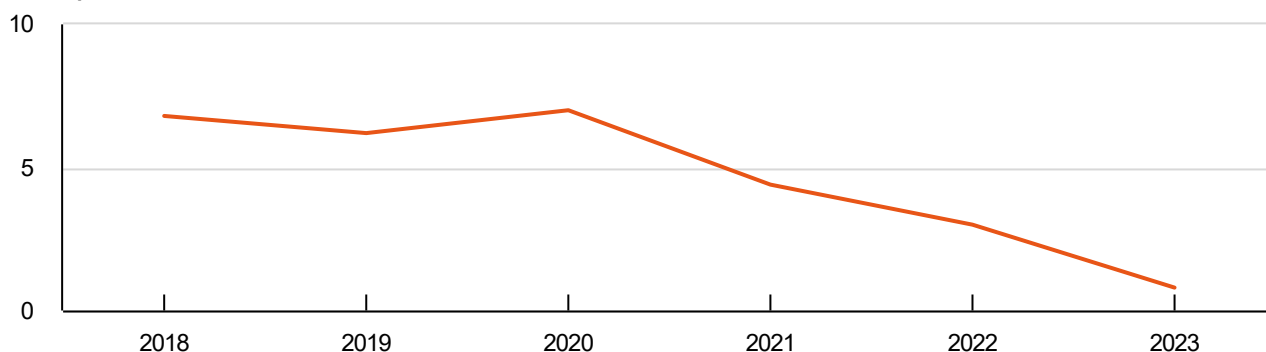
Netto schuldquote

Solvabiliteitsratio

Grondexploitatie

4.2.4.1 Toelichting

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

De schuldquote van de gemeente Gouda vertoont de komende jaren een dalende tendens en beweegt zich rond de 100%.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Solvabiliteitsrisico

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

In de periode 2020 tot en met 2023 neemt de solvabiliteit toe van 15,0% tot 17,5%. De VNG hanteert een norm van 20% als minimum.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft inzicht in welke mate de structurele lasten van de gemeente gedekt zijn door structurele baten. Dit is van belang om te beoordelen in welke mate de gemeente om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt. De begroting 2020-2023 van de gemeente Gouda laat zien dat structurele lasten volledig en incidentele lasten deels worden gedekt door structurele baten.

Grondexploitatie

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren betreft. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt door de VNG beschouwd als kwetsbaar.

In de periode 2020 tot en met 2023 ligt dit kengetal van de gemeente Gouda "veilig" onder de door de VNG gestelde norm van 10%.

Belastingcapaciteit

Het kengetal 'belastingcapaciteit' geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten voor de burger. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen.

Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, riolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een percentage boven de 100% betekent dat de woonlasten per huishouden hoger zijn dan het landelijk gemiddelde. Binnen de gemeente Gouda worden de hoge woonlasten enerzijds veroorzaakt door het relatief hoge aanslagbedrag voor OZB op woningen. Anderzijds komt dit door de stijging van de riolheffing, die nodig is om de financiering van de riolering toekomstbestendig te maken.

4.2.4.2 Conclusie

De Goudse schuldquote wordt als neutraal bestempeld, omdat deze onder de VNG-norm van 130% zit. De schuldquote laat meerjarig een dalende trend zien. De solvabiliteitsratio is langzaam aan het toenemen richting de norm van 20%.

De schuldquotes en de solvabiliteitsratio ontwikkelen zich dus de komende jaren in positieve zin met de aantekening dat als gevolg van de hogere ramingen van de exploitatiebaten vanaf 2020 deze quotes (extra) in positieve zin worden beïnvloed. De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten (waaronder die samenhangend zijn met de schuldenlast van de gemeente (rente en aflossing)), meerjarig volledig worden gedekt door structurele baten. De woonlasten zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan de hoge kant. De woonlasten zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan de hoge kant. Er wordt een onderzoek gestart om Gouda binnen de top 25 van de duurste gemeenten te laten zakken binnen een periode van 10 jaar.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

In deze paragraaf geven we een dwarsdoorsnede van de meerjarige uitgaven voor het onderhoud. We maken onderscheid in kapitaalgoederen in de openbare ruimte (bijvoorbeeld wegen, openbare verlichting, bruggen, openbaar groen en riolering) en gemeentelijke gebouwen (bijvoorbeeld Huis van de Stad, Schouwburg, Cultuurhuis De Garensponnerij).

De uitgaven zijn opgenomen in de verschillende programma's van de begroting.

Het onderhoudsbeleid is gebaseerd op de onderstaande nota's die door de raad zijn vastgesteld:

Nota	Datum vaststelling
Nota onderhoud schoolgebouwen	Vastgesteld op 12-12-2005
Nota onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten	Vastgesteld op 13-12-2006
Nota kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR)	Vastgesteld op 03-10-2005, actualisatie in 2018 (ter kennisname) aan de raad aangeboden
Nota lange-termijn-investeringen (LTI)	Vastgesteld op 25-05-2011
Nota beheerplan groot- en vervangingsonderhoud (GoVo)	Vastgesteld op 10-11-2012, actualisatie (ter kennisname) in 2018 aan de raad aangeboden
Nota verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP)	Vastgesteld op 06-03-2019
Nota onderhoud sporthallen en zwembaden	Vastgesteld op 27-06-2005

In totaal geeft Gouda jaarlijks rond de € 32 miljoen uit aan onderhoud van kapitaalgoederen. Omdat de onderhoudsbehoefte per jaar kan verschillen, kunnen de uitgaven ook jaarlijks verschillen. Daarom worden egalisatievoorzieningen gebruikt waaraan jaarlijks een bedrag wordt gedoteerd. In een jaar dat er minder wordt uitgegeven dan begroot, groeit de voorziening, en de middelen uit de voorziening zijn beschikbaar in een jaar waarin er meer wordt uitgegeven dan wordt toegevoegd aan de voorziening.

4.3.2 Onderwijsgebouwen

4.3.2.1 Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Die verantwoordelijkheid vertaalt zich in een zorgplicht voor de huisvesting. De schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor al het onderhoud aan hun schoolgebouwen. Hiervoor ontvangen zij een vergoeding van het Rijk. De gemeentelijke gymnastiekzalen zijn in de dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda ondergebracht. Sport.Gouda voert hier het beheer en onderhoud uit. Alleen de gymnastiekzaal aan de Snoystraat wordt nog door gemeente onderhouden en beheerd.

De gemeente stelt jaarlijks een programma Onderwijshuisvesting vast waarin de huisvesting- (en daaraan gerelateerde) aanvragen van de schoolbesturen zijn opgenomen.

4.3.2.2 Financiële middelen

Groot onderhoud

Bedragen * € 1.000	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand 1 januari	383	461	461	461	461	461
Dotatie	139	97	208	117	139	110
Uitputting	61	97	208	117	139	110

Dagelijks onderhoud

Voor het groot en dagelijks onderhoud van de bruikleenscholen (waar de gemeente wel eigenaar van is, maar die zonder huurvergoeding ter beschikking worden gesteld) en gymzalen blijft nog wel budget nodig. Voor het onderhoud aan deze gebouwen is in programma 1, Economie, werk en onderwijs in de begroting 2020 een budget van rond de € 93.500 beschikbaar.

4.3.3 Gemeentelijke gebouwen en objecten

4.3.3.1 Beleid

Het Meerjarig OnderhoudsPlan (MOP) 2014-2019 is opgesteld op basis van de onderhoudsbehoefte per object. Het uit te voeren onderhoud wordt per jaar binnen het beschikbare budget geprioriteerd op basis van de conditie van een pand en de daarmee samenhangende risico's.

De Goudse Schouwburg kent een eigen onderhoudsvoorziening. Ook voor de Schouwburg is een meerjarig onderhoudsplan opgesteld. De onderhoudsbehoefte is over de hele onderhoudscyclus groter dan de jaarlijkse dotatie in de voorziening. De algemene onderhoudsvoorziening biedt ruimte om een extra bijdrage te leveren aan het onderhoud van de Schouwburg.

4.3.3.2 Financiële middelen

Planmatig / groot onderhoud

Het planmatig en groot onderhoud wordt verrekend met een aantal onderhoudsvoorzieningen (Brandweerkazerne, Schouwburg, Huis van de Stad, Stationsgarage en gemeentelijke objecten). Vanuit de exploitatie vinden dotaties plaats aan deze onderhoudsvoorzieningen. In de begroting wordt rekening gehouden met het volgende verloop van deze voorzieningen:

Bedragen * € 1.000	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand 1 januari	2.087	2.340	3.413	3.526	3.784	4.035
Dotatie	1.085	2.234	1.150	1.141	1.133	1.133
Uitputting	832	1.161	1.037	883	883	883

Dagelijks onderhoud

Voor dagelijks onderhoud (contract- en klachtenonderhoud) is ongeveer € 190.000 begroot. Investerings van voldoende omvang die levensduurverlengend zijn, worden aangemeld voor het concerninvesteringsplan. Voor het Huis van de Stad is jaarlijks circa € 160.000 begroot voor dagelijks- en contractenonderhoud.

4.3.4 Openbare ruimte (wegen, kunstwerken, water en groen)

4.3.4.1 Beleid

Voor het dagelijks beheer van de stad wordt gewerkt met een landelijke beeldsystematiek op basis van het CROW.

Vanaf 2019 is Cyclus niet meer de uitvoerende partij voor het dagelijks onderhoud openbare ruimte. Het onderhoud is aanbesteed en gegund aan een aantal marktpartijen. De gemeente controleert de kwaliteit van het uitgevoerde onderhoud door maandelijks op 100 willekeurige punten kwaliteitsmetingen uit te voeren.

Het groot- en vervangingsonderhoud wordt uitgevoerd wanneer dit technisch noodzakelijk is op basis van door de raad vastgestelde normen. In het beheerplan is een lange termijn doorkijk gemaakt van de noodzakelijke onderhouds- en vervangingswerkzaamheden. De nota Beheerplan Groot- en vervangingsonderhoud, waarin de staat van de openbare ruimte wordt beschreven met een meerjarige doorkijk, is ter informatie in november 2018 aan de raad aangeboden. Dit proces volgt een tweejaarlijkse cyclus.

4.3.4.2 Financiële middelen

Groot- en vervangingsonderhoud openbaar gebied

Het groot onderhoud komt ten laste van de voorziening "Groot Onderhoud Openbare Ruimte" (GO-OR). Vanuit de exploitatie vinden dotaties plaats aan deze voorziening. Met ingang van 2017 is de nieuwe wetgeving Besluit Begroting en Verantwoording van kracht. Vanaf dat jaar is er de verplichting om investeringen met maatschappelijk nut te activeren (op investeringsbudgetten te verantwoorden en in meerdere jaren af te schrijven). De dotatie aan de voorziening Groot onderhoud openbare ruimte is met ingang van 2017 met € 3,5 miljoen verlaagd. Daarvoor in de plaats is er een reeks investeringsbudgetten opgenomen van € 3,5 miljoen per jaar. Voor de beschikbare middelen Onderhoud Openbare Ruimte heeft dit geen effect, op de langere termijn leidt dit echter tot (hogere) kapitaallasten.

Vervangingsinvesteringen openbare ruimte worden op basis van het beheerplan openbare ruimte geprogrammeerd en komen ten laste van de investeringsbudgetten VervangingsInvesteringen Openbare Ruimte (VI-OR)

In de begroting wordt rekening gehouden met het volgende verloop van deze voorziening groot onderhoud. Daarnaast is een reeks investeringsbudgetten VervangingsInvesteringen Openbare Ruimte opgenomen.

Bedragen * € 1.000	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand 1 januari	5.321	6.184	6.056	6.076	6.114	6.111
Dotatie	4.083	2.524	2.646	3.316	3.919	3.094
Uitputting	3.220	2.652	2.625	3.278	3.922	3.066
Investeringsbudgetten Vervangingen Openbare Ruimte	8.000	4.825	6.767	6.481	6.763	7.057

De vervangingsinvesteringen worden, conform de regeling Besluit begroting en Verantwoording, geactiveerd. De meerjaren kapitaallasten worden in de begroting verwerkt. De benodigde investeringsbudgetten worden opgenomen op het concern investeringsplan

Herstel zakkende bodem

Ook de ophoogprojecten worden vanuit de voorziening groot onderhoud openbare ruimte betaald. Met het afsluiten van het programma Achterstallig onderhoud Zakkende Bodem (2014) is het restantbudget aan de reguliere onderhoudsvoorziening

toegevoegd. Alle lopende en nieuwe ophoogprojecten worden sinds dat jaar vanuit de voorziening groot onderhoud betaald.

Dagelijks onderhoud

Voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud zijn de volgende middelen beschikbaar:

Bedragen * € 1.000	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Wegen / Kunstwerken - dagelijks onderhoud	4.853	5.091	4.523	4.137	4.234	4.331
Water - dagelijks onderhoud	263	230	234	234	234	234
Groen - dagelijks onderhoud	2.765	3.494	3.454	3.454	3.454	3.464

Het dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd door diverse partijen. De gemeente controleert maandelijks de kwaliteit van het uitgevoerde onderhoud op 100 willekeurige punten. Vanaf 2019 is de uitvoering van het dagelijks onderhoud ondergebracht bij diverse marktpartijen op basis van aanbestedingen.

4.3.5 Riolering

4.3.5.1 Beleid

In maart 2019 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2019-2023 (inclusief een doorkijk en planning over de lange termijn) door de gemeenteraad vastgesteld. De lijn die in het vorig GRP is ingezet met betrekking tot een toekomstbestendige financieringssysteem van de rioolkosten is hierbij doorgezet. Met ingang van 2020 zijn er geen investeringsbudgetten Riolering opgenomen. De opbouw van de meerjarige kapitaallasten stopt daarmee. Ook is er aandacht voor klimaatmaatregelen.

4.3.5.2 Financiële middelen

Gebaseerd op het GRP 219 -2023 is de planning voor de jaaruitgaven en de inkomsten voor de komende jaren als volgt:

Bedragen * € 1.000	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand voorziening per 1 januari	9.867	13.545	17.661	11.448	7.249	5.856
Totaal onderhoud incl. saldo BTW, kostentoe rekening en kwijtscheldingen	11.984	15.351	17.919	18.852	19.357	19.358
Opbrengst rioolheffing	15.657	16.481	17.919	18.853	19.358	19.358
Dotatie aan voorziening	3.678	2.986	3.589	5.316	6.379	6.964
Onttrekking aan voorziening	0	0	9.802	9.516	7.772	8.603

4.3.6 Sportgebouwen

4.3.6.1 Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de sporthallen, gymnastieklokalen en het Groenhovenbad in Gouda. De onderhoudsniveaus zijn vastgelegd in de Nota Sport en Bewegen in Gouda 2017-2022.

Sport.Gouda verzorgt voor de gemeente de uitvoering van het groot- en dagelijks onderhoud. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de sportclubs. De sportclubs onderhouden zelf hun eigen accommodaties.

De dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda is 2017 met een periode van vijf jaar verlengd. Na deze periode kan, op basis van de evaluatie, besloten worden om nogmaals met vijf jaar te verlengen.

4.3.6.2 Financiële middelen

Groot onderhoud

Het meerjarenonderhoudsplan is in 2015 opgesteld en loopt tien jaar. Tweejaarlijks actualiseren we dit plan.

Dagelijks onderhoud

Het contractonderhoud (jaarlijkse onderhoudsbeurten van installaties, schilderwerk, servicecontracten) en het klachtenonderhoud maakt deel uit van de meerjarenonderhoudsplannen.

4.4 Bedrijfsvoering

4.4.1 Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft als doel het zo optimaal mogelijk ondersteunen en uitvoeren van de programma's. In de praktijk moet dit tot uiting komen in het goed bedienen van de klanten van onze gemeente (inwoners, ondernemers en bezoekers), interne en externe processen efficiënt te laten verlopen en zorgvuldige besluitvorming te garanderen. In deze paragraaf worden de belangrijkste prioriteiten beschreven die gaan bijdragen aan het optimaliseren van de bedrijfsvoering in 2020.

4.4.2 Wat zijn de belangrijkste prioriteiten

- Gouda 2020+;
- Benutten mogelijkheden van alternatieve financieringsbronnen;
- Verbetering aansturing programma's en projecten en optimalisaties;
- Verbeteren planning en control cyclus;
- Digitalisering;
- Informatiebeveiliging;
- Privacy;
- Aanbestedingsbeleid.

4.4.2.1 Gouda 2020+: meegroeien met een snel veranderende samenleving

De sterk en snel veranderende samenleving vraagt om een ambtelijke organisatie die meebeweegt. Van ambtenaren wordt nieuwe kennis gevraagd en nieuwe competenties, werkwijzen moeten waar nodig worden aangepast en structuren en processen worden waar nodig bijgesteld. En tegelijkertijd blijven 'oude waarden' voor de ambtelijke organisatie nog steeds heel actueel en heel belangrijk: rechtvaardigheid, betrouwbaarheid en rechtmatigheid waren van cruciaal belang en zijn en blijven van cruciaal belang. Veel programma's en activiteiten in het programma Gouda 2020+ zullen de komende tijd verder worden uitgevoerd, waarbij eind 2019 er in ieder geval ook een evaluatie plaatsvindt van het programma Gouda 2020+.

Via de GoudAcademie biedt de gemeente Gouda diverse cursussen en trainingen aan medewerkers aan. Een individueel ontwikkelbudget prikkelt daarnaast medewerkers om eigen keuzes te maken voor hun eigen loopbaan, om zodoende op de korte maar ook op de lange termijn voldoende inzetbaar te zijn en te blijven.

Specifiek accent de komende tijd wordt gelegd op het versterken van de digitale vaardigheden van ambtenaren. In het verlengde daarvan gaat de gemeente Gouda door met de samenwerking met de Utrecht Dataschool op het gebied van datagedreven werken: welke eisen worden er aan medewerkers gesteld om succesvol én ethisch verantwoord gebruik te maken van beschikbare data ten behoeve van bedrijfsvoering, dienstverlening en beleidsvoorbereiding?

Voor de komende tijd zijn, naast de andere prioriteiten zoals beschreven in deze paragraaf, met name de volgende thema's belangrijk:

Meten van de tevredenheid

De in 2018 geïntroduceerde methode van klanttevredenheidsonderzoek (KTO) wordt uitgebreid door de tevredenheid van het klantcontact binnen de gehele organisatie mee te nemen. Zo wordt nu bijvoorbeeld ook specifiek de klanttevredenheid binnen het sociaal domein gemeten. Accent hierbij ligt o.a. bij het kortcyclisch lering trekking uit de metingen via het bespreken van de resultaten met de betrokken medewerkers.

Sociaal domein

De wijze waarop de gemeente de uitvoering van het sociaal domein organiseert, is een belangrijk onderwerp voor de komende jaren. Naast de effectiviteit van de sociale dienst, wordt gekeken naar de totale uitvoeringorganisatie van het sociaal domein. In 2015 heeft de gemeente er veel taken bijgekregen op het gebied van WMO, Jeugd en Participatie. Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren is het wenselijk om een volgende stap te zetten in de wijze waarop de gemeente Goud haar organisatie heeft ingericht. Een eenduidige integrale toegang, ontschot en integraal werken en verbetering van de dienstverlening aan de inwoners van de gemeente Gouda zijn daarbij de leidende principes. Het jaar 2020 wordt gebruikt om plannen uit te werken over hoe de organisatie er uit moet komen te zien en voor het hieraan gekoppelde besluitvormingstraject. 2021 wordt het jaar van implementatie.

Omgevingswet

De komende tijd zal de gemeentelijke organisatie zich verder voorbereiden op de introductie van de Omgevingswet. Deze wet vraagt van betrokken partijen en betrokken medewerkers een andere houding, andere kennis en vaardigheden. Ook de werkprocessen zullen deels moeten worden aangepast op deze nieuwe wet.

Zichtbaarheid op de arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is nog steeds zeer krap. Dit heeft gevolgen voor de ervaren werkdruk van medewerkers, daarnaast betekent het dat er extra externe inhuur moet plaatsvinden. De gemeente Gouda zet vol in op een sterke

arbeidsmarktpositie en heeft daarvoor onlangs een nieuwe website gelanceerd: www.werkenvoorgouda.nl. Daarnaast is de gemeente, o.a. via filmpjes, extra actief op LinkedIn. Dit vertaalt zich nu reeds in een beduidende groei van het aantal volgers en het lijkt erop dat ook het aantal reacties op vacatures inmiddels toeneemt.

Diversiteit

Mede geïnspireerd door het symposium 'Diversiteit' van begin 2019, maakt de gemeente Gouda werk van de diversiteit van het ambtenarenapparaat. In het najaar van 2019 worden er intern workshops gehouden voor leidinggevenden, om de werving en selectie zo 'divers' mogelijk te kunnen laten plaatsvinden. Daarnaast worden er voor medewerkers workshops aangeboden, waarbij medewerkers met elkaar in gesprek kunnen om de diverse aspecten van het (samen)werken in een diverse organisatie met elkaar te bespreken.

4.4.2.2 Maximaal benutten mogelijkheden van alternatieve financieringsbronnen

We willen alert zijn op kansen om externe financieringsbronnen te benutten.

Maximaal benutten mogelijkheden

De omvang van de leningenportefeuille is groot. Daarom kijken we bij projecten actief naar mogelijkheden om alternatieve financieringsbronnen in te zetten, bijvoorbeeld door cofinanciering van EU, Rijk, provincie of door private partijen en ondernemers uit de stad.

Inschatten en volgen van de liquiditeitsbehoefte

Vanwege de toenemende aandacht voor geldstromen zal bij investeringen en projectplannen een duidelijker inzicht worden verschaft in inkomende en uitgaande geldstromen.

4.4.2.3 Verbetering aansturing programma's en projecten en optimalisaties

Doel is het implementeren van een nieuwe werkwijze voor programmagericht en projectmatig werken. Ten eerste richt de nieuwe werkwijze zich op een zorgvuldige en integrale beleidsvoorbereiding en besluitvorming ten aanzien van de vastgestelde programma's en grote projecten. Ten tweede ondersteunt de nieuwe werkwijze resultaatgericht werken en voorziet in een uniforme aansturing van en rapportage over de vastgestelde programma's en grote projecten.

Implementeren programma en projectsturing

In het coalitieakkoord zijn 11 programma's benoemd (4 raadsprogramma's en 7 gewone programma's). Deze programma's worden nu programmatisch opgepakt. Hiervoor zijn programmamanagers benoemd en is in het eerste halfjaar is een leer- en ontwikkeltraject gestart voor hen. Dit resulteert in een meer methodisch en gestructureerde aanpak van de programma's. Deze aanpak wordt in 2020 verder geprofessionaliseerd.

4.4.2.4 Optimaliseren van de planning en control cyclus

Ook voor het jaar 2020 en verder zal de planning & control functie verder worden geoptimaliseerd, zodat de gemeente zijn middelen nog rechtmatiger, doelmatiger en doeltreffender kan inzetten. Daarnaast vindt deze optimalisatie plaats in het kader van de rechtmatigheidsverklaring, die vanaf 2021 door de gemeente zelf moet worden afgegeven. Een dergelijke verklaring vereist, dat de interne controle functie goed geborgd is binnen de organisatie en hiertoe zullen de nodige stappen gezet moeten worden.

Optimaliseren dashboard bedrijfsvoering

Doel van het dashboard bedrijfsvoering is het maandelijks geautomatiseerd kunnen rapporteren op de voortgang van de vastgestelde indicatoren bedrijfsvoering.

In 2020 wordt het dashboard verder geoptimaliseerd door het toevoegen van nieuwe indicatoren. Dit wordt vergemakkelijkt doordat steeds meer processen in het zaakstelsel komen en de managementinformatie daardoor verbeterd.

4.4.2.5 Digitalisering

Doel van digitalisering is het bouwen van een toekomstbestendige ambtelijke organisatie door het efficiënter maken van werkprocessen en verbeteren van de informatiehuishouding.

Verdere implementatie Geheugen van Gouda

Het doel van het programma "Geheugen van Gouda" is de (digitale) dienstverlening te verbeteren door informatie op een betere manier te verwerken en op te slaan en onze processen volledig te digitaliseren waarbij we uitgaan van digitale inclusie. Om de dienstverlening verder te digitaliseren wordt de digitale balie organisatiebreed geïmplementeerd en worden samenwerkingsomgevingen ingericht. De verdere beschikbaarstelling van de digitale dienstverlening, met ondersteuning van de zaakoplossing, vindt plaats op basis van een organisatiebrede inventarisatie van onze producten en diensten.

Voortzetten en uitbreiden van het ICT beheer

De samenwerking voor het ICT-beheer met de buurgemeenten Waddinxveen en Zuidplas wordt naar tevredenheid van alle partijen voortgezet. In 2020 wordt er voorzichtig samengewerkt op de gebieden van applicaties en informatiemanagement.

Standaardisatie ICT

De organisatie heeft zich ten doel gesteld door standaardisatie het aantal applicaties waar mogelijk terug te dringen. In 2020 wordt de lijn voortgezet om zo min mogelijk maatwerk en zoveel mogelijk gebruik te maken van standaard beheer en applicaties. In het informatieplan wordt aangegeven hoe de sturing op het aantal applicaties wordt ingericht en welke maatregelen worden genomen.

Uitfaseren overbodige applicaties

In 2019 zijn (proces)inventarisaties uitgevoerd binnen de diverse bedrijfsapplicaties. Na het uitsfaseren van de eerste applicaties (WebNext en Melddesk) wordt in 2020 een vervolg gegeven aan het uitsfaseren. Tijdens de implementatie van de zaakoplossing zullen diverse applicaties tijdelijk parallel aan elkaar blijven functioneren, totdat alle processen hiernaar overgezet zijn. De historie van de uitgefaseerde applicaties wordt opgenomen in het digitale geheugen; het pre-depot.

Optimalisatie applicatie MOG

De processen voor meldingen openbaar gebied worden, als onderdeel Geheugen van Gouda, ingericht in de zaakoplossing.

Digitalisering processen sociaal domein

Verbetering van de dienstverlening aan de inwoners en inzicht in de effectiviteit van onze maatregelen zijn belangrijke onderdelen van de opgave voor het sociaal domein. In 2019 is gestart met de digitalisering van de dienstverlening om inwoners online inzicht te geven in bijv. de uitkeringspecificaties en de status van een aanvraag. Dit is een meerjarige opgave, welk in 2020 verder wordt geïmplementeerd. Daarnaast wordt informatievoorziening verder geoptimaliseerd om een beter inzicht te kunnen krijgen in te behalen beleidsdoelen, te bereiken effecten en financiën. In het primaire proces wordt zoveel mogelijk gestreefd naar digitalisering van de papieren stroom en de uitwisseling van informatie met partners. Hierbij wordt nadrukkelijk aangesloten bij de procesinrichting en kanalen die door het Geheugen van Gouda worden ingericht.

4.4.2.6 Informatiebeveiligingsbeleid

Uitgangspunt informatiebeveiligingsbeleid is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) die als gemeentelijk basisnormenkader voor informatieveiligheid is gekozen en vanaf 01-01-2020 van kracht is. De BIO is de opvolger is van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). Na het transitie jaar 2019, moet daadwerkelijk volgens de BIO gewerkt en verantwoord worden.

De eigen toezichthouder, de gemeenteraad, wordt in het jaarverslag geïnformeerd over informatieveiligheid. De evaluatie hiervoor vindt sinds 2017 via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) plaats. Eind 2020 zal voor het eerst volgens het nieuwe normenkader BIO worden geëvalueerd.

Evalueren en implementeren van de verbetermaatregelen vanuit ENSIA auditsine Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

Verbeterpunten uit de voorgaande audits worden opgepakt en beveiligingsmaatregelen worden geactualiseerd op basis van nieuwe bedreigingen en kwetsbaarheden.

Aanpassen van de informatiebeveiligingsorganisatie en werkwijze.

De BIO bevat minder maatregelen maar maatregelen zijn wel altijd verplicht. Ook de wijze van verantwoording veranderd waardoor onder meer ENSIA opnieuw is ingericht. De veranderde en extra taken zijn aangepast aan de BIO en zijn vooralsnog zonder formatieve uitbreiding binnen de informatiebeveiligingsorganisatie belegd. Lopende 2020 zal deze situatie geëvalueerd worden.

4.4.2.7 Privacy

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Het is een strenge wet die vereist dat Gouda aantoonbaar aan de nieuwe wet voldoet (compliance). Dit vergt organisatiebreed veel maatregelen. Een belangrijke maatregel is het in kaart brengen van gegevensverwerkingsrisico's. Op de meest privacygevoelige werkvelden, zoals binnen het sociaal domein en openbare orde en veiligheid, heeft dit inmiddels plaatsgevonden. Naar gelang de stand van zaken zijn in 2020 de bijbehorende beheersmaatregelen gerealiseerd of geoptimaliseerd, zodat binnen deze hoogste risico-aandachtsgebieden ook op operationeel niveau sprake is van passende waarborgen. De Functionaris Gegevensbescherming heeft zijn eerste jaarverslag over 2018 uitgebracht, waarin hij concludeerde dat Gouda zich onderscheidt door bewuste sturing op doeltreffendheid en doelmatigheid van het treffen van maatregelen om aan de AVG te voldoen.

Eindrealisatie van het project Gouda Privacyproof

In 2017 is het project Gouda Privacyproof opgestart om alle maatregelen in kaart te brengen en te volbrengen. In 2020 zijn alle implementatiemaatregelen ingevoerd en operationeel.

4.4.2.8 Aanbestedingsbeleid

In het bestuursakkoord 2018-2022 is afgesproken expliciet aandacht te besteden aan de lokale economie en lokale ondernemers.

Uitgangspunt opgenomen in beleid

Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Gouda voorziet hierin met het uitgangspunt dat in gevallen waar een enkelvoudig onderhandse offerteaanvraag en/of een meervoudig onderhandse offerteaanvraag is toegestaan, we rekening houden met de lokale economie en de lokale ondernemers. Bij de meervoudig onderhandse offerteaanvragen streeft de gemeente ernaar minimaal 1 lokaal of regionaal bedrijf uit te nodigen om een offerte uit te brengen.

Uitvoeren steekproef

Jaarlijks wordt een steekproef uitgevoerd om de resultaten op dit vlak te meten, hier wordt over gerapporteerd bij de jaarrekening.

4.4.3 Personeel

4.4.3.1 Bezetting

De bezetting van de ambtelijke organisatie was 456.3 fte op 1 september 2019. Een stijging ten opzichte van de bezetting op 1 september 2018 (437.3). Een verklaring hiervoor is het feit dat de organisatie extra taken heeft gekregen en daarvoor formatie beschikbaar is gesteld en er in is geslaagd om succesvoller te opereren op de arbeidsmarkt.

4.4.3.2 Loonkosten

De verwachte loonkosten stijgen van € 40,1 miljoen naar € 40,5 miljoen (2023). Het algemene beeld is dat de begrote loonkosten op eenzelfde niveau blijven. Ten opzichte van eerdere jaren is er wel sprake van een stijging door tijdelijk extra middelen in het Sociaal Domein en op basis van afspraken in het coalitie-akkoord, in het Ruimtelijk Domein door intensivering van de activiteiten Stadsmarketing - Promotie Toerisme, inzet op Energietransitie en Versnelling Woningbouw. Daarnaast is het effect van de terugname taken Cyclus (Integraal beheer openbare ruimte) zichtbaar. De aansturing, coördinatie en toezicht vindt nu vanuit de gemeente Gouda plaats binnen de bepaalde budgetten.

Het loonkostenbudget betreft een inschatting van kosten voor de benodigde personele capaciteit om de gepresenteerde beleidsambities te realiseren.

Bedragen * € 1.000	Begroting 2019 na wijziging	2020	2021	2022	2023
Ambtelijke organisatie	38.275	39.736	39.120	38.664	38.684
College van BenW	752	776	784	784	784
Gemeenteraad	677	699	706	706	706
Griffie	390	356	359	359	359
Rekenkamer	15	15	15	15	15
Totaal	40.109	41.582	40.984	40.528	40.548

4.4.4 Doelstellingen bedrijfsvoering

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2020
Personeel		
Verzuim	<p>Doelstelling is bepaald in overleg met de arbodienst, op basis van huidige personele samenstelling.</p> <p>In 2018 liet het verzuim in eerste instantie een lichte daling zien en vervolgens een stijging. Hoewel we met ons verzuimpercentage nog iets onder het niveau liggen van vergelijkbare gemeenten, nemen we hiermee geen genoegen. Middels aanscherping van de afspraken met de Arbodienst en via training van leidinggevenden, wordt beoogd om het verzuim weer te laten zakken. De aandacht wordt vooral gericht op de groep langdurig verzuimenden.</p> <p>De meldingsfrequentie is in 2018 beter dan het gestelde doel. Ook in 2020 wordt gestreefd naar een lagere meldingsfrequentie.</p>	4,6% inclusief langdurig verzuim frequentie 1,1 (huidig verzuim per 1 september 2019: 6,6% frequentie 0,9)
Salarislasten	<p>De kosten aan salarissen inclusief sociale lasten zijn een belangrijke post in de begroting van de gemeente (plm. 14% van totale lasten). Reden om actief te sturen op realisatie en uitputting.</p>	De salarislasten blijven binnen het begrote budget. (2018: begroot € 38,1 miljoen Uitkomst € 35,3 miljoen)

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2020
Inhuur externen	In 2018 bedroegen de kosten van de inhuur van externen 13% van het totaal van salarislasteren en kosten externe inhuur. Door het verhogen van de interne flexibiliteit en door meer grip op het inhuurproces wordt beoogd om de kosten van inhuur zo laag mogelijk te houden. Tegelijkertijd heeft de organisatie te maken met moeilijk te vervullen vacatures en is inhuur dan soms nodig om de projecten voor de stad te kunnen continueren.	Norm: maximaal 20 % van de totale loonkosten + totale kosten van de externe inhuur.
Financiën		
Exploitatiesaldo	De meerjarenbegroting is sluitend als er goede verhouding is tussen baten en lasten.	Het verwachte saldo van baten en lasten in het meerjarenperspectief is > 0
Weerstandsvermogen	Een reservepositie is adequaat als de reserves voldoende zijn om mogelijke risico's (voor zover die te kwantificeren zijn) op te kunnen vangen.	De verhouding (ratio) tussen het aanwezige en het minimaal beschikbare weerstandsvermogen ligt tussen 1 en 1,4.
Schuldenplafond	De omvang van de leningenportefeuille (langlopend + kortlopend) van de gemeente Gouda is hoog, uitgaande van de VNG-normering. Een solide of acceptabele schuldpositie vraagt om bewaking van de omvang middels een plafond.	Het gehanteerde schuldenplafond bedraagt: € 305 miljoen per 31/12/2020, € 300 miljoen per 31/12/2021 en € 295 miljoen per 31/12/2022
Handremprocedure	Indien de sluitende meerjarenbegroting onder druk dreigt te komen, de ratio voor het weerstandsvermogen < 1 dreigt te worden of het schuldenplafond overschreden dreigt te worden (dan wel een combinatie van deze factoren) dan geldt een handremprocedure. Dat houdt in dat alles tijdig in werking moet worden gesteld om binnen de normen te blijven en dat reeds gemaakte inhoudelijke afspraken – ook die in voorliggend akkoord – allemaal ter discussie mogen worden gesteld.	Opereren binnen marges van het financieel kader en niet inzetten van handremprocedure.
Factuur afhandeling	De wettelijke betalingstermijn voor facturen bedraagt standaard 30 dagen.	De gemeente Gouda betaalt ten minste 85% van de facturen binnen 30 dagen na ontvangst van de factuur (2018: 91%)
ICT		
Geheugen van Gouda	Gouda maakt een ontwikkeling door van taakgericht naar zaakgericht werken. Daartoe is het programma Het geheugen van Gouda opgezet.	In 2020 zijn 80% van alle zaaktypen ingericht, is een samenwerkingsomgeving beschikbaar, en zijn de bouwstenen om volledig digitaal te kunnen werken, zoals de elektronische handtekening, beschikbaar.
ICT-infrastructuur	Om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen is en wordt in de ICT geïnvesteerd. Hierdoor is de performance geleidelijk verbeterd.	In 2020 is beschikbaarheid van de ICT-infrastructuur binnen de afgesproken gebruikstijden 99,5% (2019: 99,7%).
Informatiebeveiliging	Informatiebeveiliging gaat over beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie. In 2019 is door het college het Strategisch Informatiebeveiligingsbeleid conform de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) vastgesteld. Door het uitvoeren van de BIO, via het implementeren van maatregelen, wordt de gemeentelijke informatievoorziening beschermt. Daarnaast is landelijk de door VNG ontwikkelde ENSIA methodiek voor de verantwoording van de informatiebeveiliging uitgerold. In het jaarverslag wordt de gemeenteraad als toezichthouder hierover geïnformeerd.	In 2020 wordt gewerkt en verantwoord conform de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Alle maatregelen zijn ingevoerd en aandachtspunten vanuit ENSIA worden opgevolgd.

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2020
Privacy en datalekken	Op 25 mei 2018 is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming in werking getreden. De AVG stelt stevige boetes op het onzorgvuldig omgaan met persoonsgegevens: 20 miljoen of 4% van de jaaromzet als dit hoger is. Het project Gouda Privacyproof is met haar implementatiemaatregelen ten behoeve van het aantoonbaar kunnen voldoen aan de AVG eind 2018 op 88%.	Eindrealisatie van het project Gouda Privacyproof. Alle implementatiemaatregelen zijn ingevoerd en operationeel, zoals het in kaart hebben gebracht van de ketenregie op het gebied van het verwerken van persoonsgegevens.
Juridische zaken		
Voorkomen van bezwaarschriften	<p>Het aantal en type bezwaarschriften geeft inzicht in de uitwerking van gemeentelijk beleid in de praktijk en de kwaliteit van de uitvoering.</p> <p>De gemeente stelt zich ook in 2020 ten doel om het aantal ingediende bezwaren terug te dringen door het verbeteren van de kwaliteit van besluiten. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van mediationvaardigheden om formele procedures te voorkomen.</p> <p>Tot slot wordt aandacht gegeven aan persoonlijk contact bij het voorbereiden van besluiten om ontevredenheid en onduidelijkheden voor te zijn.</p> <p>De verwachting is dat het aantal bezwaarschriften stabiel zal blijven. De regels voor het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval en de handhaving daarvan zijn inmiddels bekend en leveren minder bezwaren op. In het ruimtelijk domein neemt het aantal bezwaren toe (meer bouwinitiatieven).</p>	Doelstelling is maximaal 400 bezwaarschriften per jaar te ontvangen en 100% binnen 18 weken af te doen.

4.5 Financiering

4.5.1 Waarin geeft de paragraaf financiering inzicht?

De paragraaf geeft inzicht in de ontwikkelingen in de financiering het begrotingsjaar en behandelt de beleidsvoornemens voor het komende jaar.

In de paragraaf komen achtereenvolgens aan de orde:

- De belangrijkste conclusies;
- Het wettelijk kader van de paragraaf financiering;
- Het gemeentelijke financieringsbeleid;
- De rente-ontwikkelingen;
- De ontwikkeling van de leningenportefeuille;
- Het risicobeheer.

4.5.2 Belangrijkste conclusies uit de paragraaf financiering

- De renteniveaus zijn historisch laag en voor looptijden van 20 jaar is de rente lager dan 0,50%.
- Uit hoofde van risicobeheersing wordt nagedacht over transacties die inspelen op de extreem lage renteniveaus.
- Verwacht renteresultaat over 2020 € 1,5 miljoen positief.
- In 2020 zal naar verwachting € 24 miljoen aan langlopende financieringsmiddelen worden aangetrokken. Hierbij wordt ook gekeken naar het vereenvoudigen van de leningenportefeuille.
- In verdere jaren ontstaat een substantiële financieringsbehoefte, met name door herfinanciering en investeringen in scholen en duurzaamheidsmaatregelen.
- Alternatieve financieringsconstructies (niet bancaire financiering) worden bij aangewezen projecten onderzocht.

4.5.3 Wettelijk kader

Het beheersen van de risico's die verband houden met de financiering is een belangrijke taak van de gemeente. In de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) is een aantal beheersmaatregelen vastgelegd die vervolgens nader zijn uitgewerkt in het gemeentelijk treasurystatuut. Het treasurystatuut wordt periodiek geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad. Het statuut is eind 2019 geactualiseerd. Voor de begroting 2020-2023 is de actuele versie van 2015 leidend.

Enkele belangrijke punten uit het treasurystatuut zijn:

- Het beleid is erop gericht dat er altijd voldoende financiële middelen beschikbaar zijn zodat de gemeente haar publieke taak op verantwoorde wijze kan uitvoeren.
- Het aangaan en verstrekken van geldleningen is alleen toegestaan als deze worden gebruikt in het kader van de publieke taak.
- Het gebruik van financiële derivaten is toegestaan indien deze 1 op 1 zijn gekoppeld aan een lening.
- Het verstrekken van geldleningen groter dan € 500.000 worden altijd bekrachtigd door de gemeenteraad.
- Uitzettingen (beleggingen) vinden alleen plaats bij Nederlandse overheidsinstellingen of financiële instellingen met een kredietwaardigheid van minimaal AA.
- Bij gebruik van financiële producten en samenwerking met financiële instellingen wordt de mate van duurzaamheid meegewogen in het keuzeprocess. In de praktijk wordt hierbij gekeken naar het beleid van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) van de instelling.

Daarnaast moet de gemeente zich conformeren aan de voorschriften uit de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) en het zogenaamde Schatkistbankieren.

- De Wet HOF is erop gericht om het begrotingstekort en de staatsschuld terug te dringen. Onder bepaalde voorwaarden (meerjarige overschrijding macronorm voor decentrale overheden) mag het structurele tekort niet meer bedragen dan 0,5% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Om dit te monitoren is aan gemeenten de verplichting opgelegd om een overzicht van het EMU-saldo in de programmabegroting op te nemen (zie paragraaf 5.3.9 EMU-saldo).
- In de spelregels van het schatkistbankieren is vastgelegd dat een gemeente tijdelijk overtollige middelen moet beleggen bij het Rijk (of bij andere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen). Het bedrag dat naar verwachting wordt uitgezet bij het Rijk is terug te vinden in het overzicht met uitgezette gelden.

4.5.4 Gemeentefinanciering

4.5.4.1 Financieringsbeleid

Het financieringsbeleid wordt uitgevoerd door de treasury van de afdeling Financiën en gedurende het jaar uitgevoerd in samenwerking met het treasury comité.

Het treasuryproces wordt in control gehouden door een adequate administratieve organisatie en interne controle vastgelegd in het handboek treasury, dat eind 2019 is geactualiseerd.

Het financieringsbeleid is er op gericht een efficiënte financiering te realiseren. Wij doen dat door op grond van de liquiditeitsplanning en de analyse van de meerjarige financieringsbehoefte te streven naar een optimale verhouding tussen kortlopende en langlopende financieringsmiddelen rekening houdend met marktontwikkelingen.

Uitgangspunten zijn:

- Kasgeldlimiet van ongeveer € 22 miljoen zoveel mogelijk benutten.
- Langlopende financieringsmiddelen aantrekken tegen looptijden van 20 jaar tenzij deze aantoonbaar korter benodigd zijn.
- Beheersen van renterisico's, eventueel door middel van financiële derivaten.

Daarnaast wordt permanent afgewogen op welke wijze er geprofiteerd kan worden van bijzondere marktomstandigheden, op dit ogenblik specifiek de extreem lage renteniveaus. De komende jaren (2020-2022) wordt verwacht dat jaarlijks ongeveer € 20 miljoen aan nieuwe langlopende geldleningen wordt aangetrokken (zie ook de tabel in het hieronder weergegeven onderdeel leningenportefeuille). Door die volumes (al dan niet gedeeltelijk) eerder aan te trekken dan strikt noodzakelijk of door de renteniveaus waartegen de volumes op termijn kunnen worden gefinancierd eerder vast te leggen kan enerzijds geprofiteerd worden van de lage rente en anderzijds het risico op stijgende rente worden beperkt of afgewend. Bij deze afweging wordt ook gekeken naar eventuele mogelijkheden om de leningenportefeuille te vereenvoudigen, bijvoorbeeld het omzetten van een groep leningen in één nieuwe lening tegen gelijkblijvende rentelasten.

In 2020 wordt aan het financieringsbeleid als volgt invulling gegeven:

Prioriteiten	Doelstelling	Activiteiten 2020
Beheersen omvang leningenportefeuille	Blijven onder het schuldenplafond van € 305 miljoen op 31-12-2020	<ul style="list-style-type: none">• Permanent bewaken of voorgenomen nieuwe besluitvorming in lijn blijft met meerjarig afnemend schuldenplafond;• Actief monitoren van mogelijkheden van alternatieve financieringsconstructies (balansverkorting).
Beheersen financieringsbehoefte	<ul style="list-style-type: none">■ Kasgeldlimiet: 8,5%■ Renterisiconorm op vaste schuld: 20%■ Limiet schatkistbankieren 0,75%	Verbeteren van inzicht in de cashflows van met name: <ul style="list-style-type: none">• de grondexploitaties;• de aanwendingen van reserves/voorzieningen;• investeringen uit het CIP.
Beheersen renterisico's	Zo goedkoop mogelijk en ≤ de rekenrente uit de begroting financieren, i.c.m. het tijdig signaleren en beperken van risico's	Rente-ontwikkelingen nauwgezet volgen; zo nodig renteniveaus voor in de toekomst benodigde financieringsmiddelen eerder vastleggen en/of inzetten van financiële derivaten.
Onderhouden administratieve organisatie van de treasuryfunctie	In control houden van de treasuryfunctie	Treasury-activiteiten worden uitgevoerd conform de procesbeschrijvingen in het handboek Treasury.
Onderhouden cashflowprognose	De cashflowprognoses met horizon van < 2 jaar is voldoende betrouwbaar	Verder optimaliseren informatievoorziening tussen de afdelingen beleid, uitvoering en financiën, o.a. binnen programma-/projectsturing.

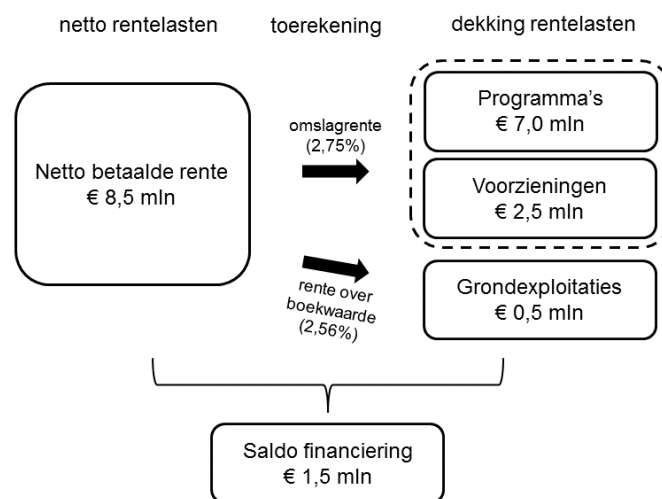
4.5.4.2 Rente

Voor de begroting 2020 wordt rekening gehouden met € 8,5 miljoen aan rentekosten (zie a). Via de methodiek van de renteomslag wordt totaal € 9,5 miljoen aan rentelasten (zie e) omgeslagen over de activa en daarmee doorbelast aan de taakvelden; daarnaast wordt € 0,5 miljoen doorberekend aan de grondexploitaties (zie c). Het verwachte renteresultaat voor 2020 komt op € 1,5 miljoen (zie f) (2018: € 1,4 miljoen).

De rentekosten zijn € 0,6 miljoen lager dan in 2019, grotendeels als gevolg van herfinanciering tegen lage rentepercentages. Gevolg hiervan is dat ook minder rente wordt doorberekend aan de activa, hetgeen leidt tot lagere kapitaallasten in de programma's.

Schema rentetoerekening jaar 2020 (in €)

	Omschrijving		
a	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering		8.486.564
b	De externe rentebaten		-39.039
	Totaal door te berekenen externe rente		8.447.525
c	De rente die aan de grondexploitaties wordt worden doorberekend	-523.214	
c	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	Saldo door te rekenen externe rente		-523.214
d1	Rente over eigen vermogen	0	
d2	Rente over voorzieningen die gewaardeerd zijn op contante waarde	0	
			0
	De geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		7.924.311
e	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)		9.481.665
f	Renteresultaat op het taakveld treasury		-1.557.354

Bij de programmabegroting 2020-2023 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

	2020	2021	2022	2023
Omslagrente	2,75%	2,50%	2,50%	2,25%
Rente over boekwaarden grondexploitaties	2,56%	2,41%	2,26%	2,26%
Rekenrente in de grondexploitaties	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Rekenrente aan te trekken kort geld	0,10%	0,30%	0,50%	0,70%
Rekenrente aan te trekken lang geld	0,50%	0,60%	0,80%	1,00%

De hoogte van de omslagrente, de rente over de boekwaarden van de grondexploitaties en de hoogte van de rekenrente in de grondexploitaties zijn vastgesteld op basis van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) hiervoor stelt.

Ten aanzien van de meerjarige ontwikkeling van de omslagrente bestaat het risico dat deze, als gevolg van de lage renteniveaus waartegen we kunnen lenen, in de toekomst nog verder naar beneden moet worden bijgesteld. Bij de ijkmomenten zal steeds een nieuwe analyse van de verwachte toekomstige ontwikkeling plaatsvinden.

De rekenrente voor aan te trekken kort- en lang geld zijn afgeleid van de actuele marktverwachtingen.

De verwachting is dat zowel de korte als de lange rente in 2020 historisch laag zullen blijven maar op enig moment wel iets zullen gaan oplopen. Vanwege de toenemende onzekerheid in de verdere toekomst is de verwachting dat het oplopen van de rente zich na 2020 zal voortzetten.

4.5.4.3 Leningenportefeuille

De afgelopen jaren is de bewustwording rond schuldposities, juist ook van overheden, sterk toegenomen. Het college heeft het verder beperken van de schuldpositie als belangrijke opgave benoemd waarbij een jaarlijks met € 5 miljoen dalend schuldenplafond is overeengekomen. In de kadernota 2020 is het schuldenplafond per ultimo 2020 ongewijzigd vastgesteld op € 305 miljoen.

Op basis van het verwachte verloop van de reserves en voorzieningen, grondexploitaties, investeringen en uitzettingen is een inschatting gemaakt van de ontwikkeling van het de komende jaren benodigde vreemd vermogen en van de verwachte gemiddelde rentevoet van het vreemd vermogen.

Onderstaande tabel maakt de ontwikkelingen in de omvang van de opgenomen gelden (inclusief de financieringsbehoefte) zichtbaar en toont ook de invloed daarvan op de gemiddelde te betalen rente. De mutaties die onder renterisico op vaste schuld vermeld zijn, zijn in deze tabel verwerkt.

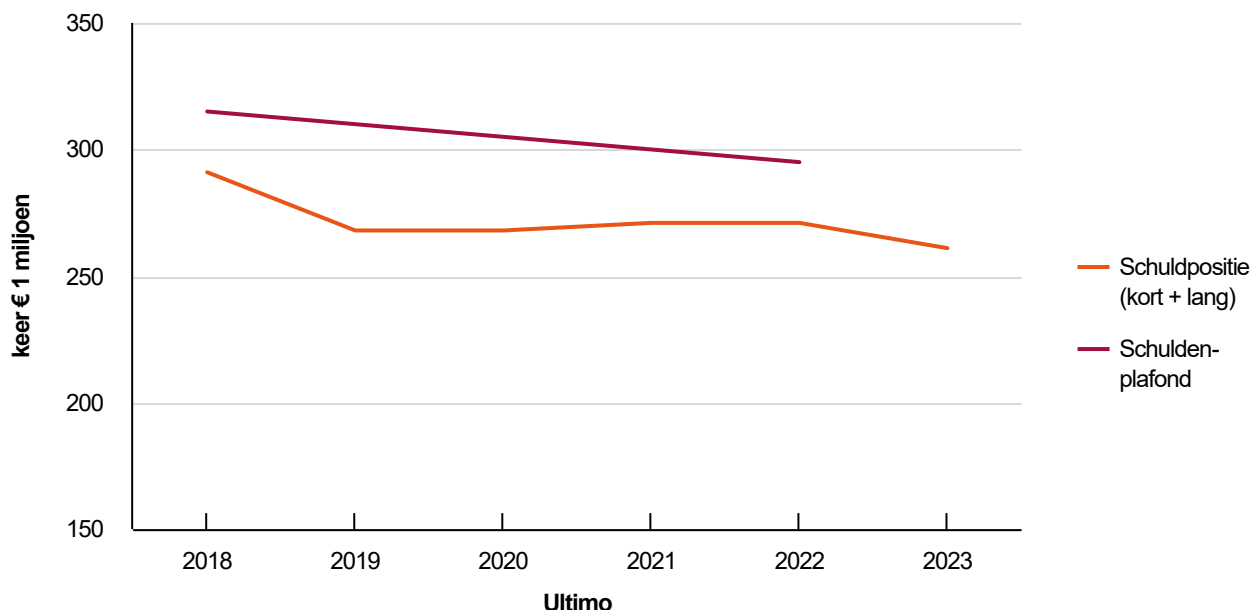
Mutaties in opgenomen kortlopende en langlopende gelden (o/g) (bedragen x € 1.000.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verwachte stand per 1 januari	268,4	268,1	270,7	270,9	260,9	259,5	259,3
Reguliere aflossingen	14,2	13,0	14,2	15,3	17,0	18,2	19,9
Algehele aflossingen (contractueel)	0,0	7,5	8,5	27,8	0,0	15,0	8,0
Nieuwe leningen	24,0	23,0	22,9	33,3	20,7	33,0	28,0
Mutatie korte financiering	-10,1	0,1	0,0	-0,2	-5,1	0,0	0,0
Verwachte stand per 31 december	268,1	270,7	270,9	260,9	259,5	259,3	259,4
Schuldenplafond	305,0	300,0	295,0				
Ruimte onder het schuldenplafond	36,9	29,3	24,1				
Gemiddelde rente per 31 december	3,07%	3,05%	3,00%	2,96%	2,92%	2,88%	2,84%

Voor 2020 bedraagt de verwachte omvang van de nieuw aan te trekken langlopende financieringsmiddelen € 24 miljoen. Dit bedrag wordt grotendeels aangewend ter financiering van voorgenomen investeringen. De schuldpositie, bestaande uit langlopende en kortlopende aangetrokken financieringsmiddelen bedraagt eind 2020 naar verwachting ± € 268 miljoen, € 32 miljoen onder het in de Kadernota 2020 vastgelegde schuldenplafond.

Meerjarig wordt op basis van de actuele inzichten de volgende ontwikkeling van de (korte- en langlopende) leningenportefeuille verwacht:

Ontwikkeling leningenportefeuille 2018 t/m 2023

In lijn met deze afname vertoont ook de netto schuldquote een dalende trend. Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Ultimo 2018 had de gemeente Gouda een netto schuldquote van 107,3. De schuldquote vormt onderdeel van de kengetallen, zoals weergegeven in paragraaf 4.2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

4.5.4.4 Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het financieringsbeleid bij de gemeente Gouda zijn renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.

De Wet Fido kent een tweetal wettelijke normen te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm, die beogen om de renterisico's van lagere overheden binnen de perken te houden en te beheersen. De kasgeldlimiet ziet hierbij op het beheersen van de kortlopende schuld (met een looptijd korter dan 1 jaar) en de renterisiconorm op het beheersen van de langlopende schuld (met een looptijd langer dan 1 jaar).

kasgeldlimiet

Om grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente te vermijden is de omvang van de korte financiering door de wet FIDO begrenst op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar, met een minimum van € 0,3 miljoen. Het is hierbij niet toegestaan meer dan twee kwartalen achtereen de kasgeldlimiet te overschrijden.

Kasgeldlimiet

Bedragen * € 1.000.000 grondslag: omvang begroting per 1-1-2020	rekening 2018 ultimo	begroting 2019 gemiddeld	begroting 2020 1e kwartaal	begroting 2020 2e kwartaal	begroting 2020 3e kwartaal	begroting 2020 4e kwartaal
Begrotingstotaal	247	260	256	256	256	256
Norm (%)	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	21	22	22	22	22	22
Gemiddelde kortlopende schuld (negatief betekent schuld, positief betekent tegoed)	-8	-5	-15	-20	-10	-10
Ruimte (+) / overschrijding (-)	+13	+17	+7	+2	+12	+12

Bovenstaande tabel toont aan dat de gemeente Gouda de renterisico's op korte schuld beheerst binnen de daarvoor gestelde wettelijke kaders. Bij een eventuele transactie waarbij korte schuld wordt omgezet in lange schuld, beïnvloedt dit de ruimte onder de limiet positief.

Renterisico norm

Om grote fluctuaties in de rentelasten bij lange financiering te vermijden is door de wet FIDO bepaald dat een gemeente elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal mag aflossen. Doel van de norm is dat gemeenten de renterisico's over de jaren spreiden.

Onderstaand de renterisico's met betrekking tot de vaste schuld.

Renterisico norm

Bedragen * € 1.000.000 grondslag: omvang begroting per 1-1-2020	2020	2021	2022	2023
Begrotingstotaal	256	263	265	265
Norm (%)	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	51	53	53	53
Aflossingsverplichtingen op vaste schuld	14	21	23	43
Ruimte (+) / overschrijding (-)	+37	+32	+20	+10

Bovenstaande tabel geeft aan dat het renterisico op de vaste schuld van de gemeente Gouda in de periode 2020 tot en met 2023 ruim binnen de wettelijk gestelde normen blijft.

Kredietrisico

De gemeenteraad heeft als algemeen uitgangspunt vastgesteld dat alleen leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Andere uitzettingen zijn op grond van de Wet Fido niet toegestaan. Eventuele overtollige financiering mag uitsluitend nog worden belegd bij banken die voldoen aan de juiste kredietwaardigheid, de Rijksoverheid of medeoverheden.

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartij bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstreckte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Kredietrisico op verstrekte gelden

Bedragen * € 1.000	Rekening 2018	Begroting 2019	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023
Publieke taak							
Leningen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen	266	71	57	47	43	43	43
Leningen aan woningbouwverenigingen	0	0	0	0	0	0	0
Prudent beheer							
Financiële instellingen (rating A en hoger)	16	16	2.299	2.299	2.299	2.299	2.299
Totaal	282	87	2.356	2.346	2.342	2.342	2.342

Er wordt deelgenomen in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (€ 2.283.000 eind 2019) waarover kredietrisico wordt gelopen. In de begroting 2019-2022 is dit abusievelijk niet verwerkt.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat er onvoldoende middelen zijn om aan directe betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. Dit risico wordt beheerst door een actief liquiditeitenbeheer dat wordt ondersteund door een permanent onderhouden liquiditeitsplanning met een horizon van ongeveer 2 jaar.

Op basis van onderbouwde voorspellingen van de in- en uitgaande geldstromen kan tijdig actie worden ondernomen om tekorten aan te vullen en overschotten uit te zetten. De liquiditeitsplanning wordt ook ingezet als hulpmiddel om de renterisico's te bepalen en het dagelijks saldo te beheren. Bovendien is een gemeente zeer kredietwaardig en altijd in staat geld uit de kapitaalmarkt te halen.

4.6 Investerings

4.6.1 Inleiding

De gemeente staat voortdurend voor de uitdaging om met beperkte middelen taken en investeringen uit te voeren. Gouda geeft hierbij prioriteit aan woningbouw, onderwijshuisvesting, verbetering kwaliteit bestaand groen, onderhoud sport, stadsmarketing en veiligheid.

De investeringen leveren een positieve bijdrage aan de fysieke leefomgeving, waardoor de stad voor inwoners, bedrijven en toeristen aantrekkelijk blijft. Daarom blijft het college in de begroting ruimte maken voor zowel investeringen met een economisch als een maatschappelijk nut.

4.6.2 Geldstromen door investeringen

In de begroting wordt jaarlijks een meerjarige investeringsplanning opgesteld. Met dit instrument wordt de omvang van de investeringskredieten en de kapitaallasten vastgesteld. Bij iedere programmabegroting wordt een inschatting van de verwachte operationele, investerings- en financieringskasstromen opgesteld, waardoor liquiditeits- en renterisico's beheersbaar blijven.

Op basis van prioriteiten uit de programmabegroting 2019-2022 en de kaders voor de programmabegroting 2020-2023 is een investeringsplanning tot stand gekomen.

Voor de leesbaarheid wordt in de presentatie onderscheid gemaakt tussen:

1. Investerings > € 500.000 met een incidenteel karakter;
2. Investerings > € 500.000 met een planmatig karakter
3. Investerings <= € 500.000

De kapitaallasten die uit deze investeringen voortvloeien zijn meegenomen in de exploitatielasten voor de jaren 2020 e.v.

Het totaalbedrag aan investeringen per jaar is als volgt:

Planning jaar gereed (bedragen in € mln.)	2020	2021	2022	2023
Investeringsbudget > € 500.000	27,9	30,7	25,9	20,2
Investeringsbudget <= € 500.000	2,4	1,4	1,1	1,2
Totaal investeringsbudget (CIP)	30,3	32,1	27,0	21,4

Overzicht met geplande investeringen met een incidenteel karakter > € 500.000

Omschrijving	Programma	Taakveld 2020	2020	2021	2022	2023
Vernieuwbouw De Ark	1	4.2 Onderwijshuisvesting	5,3			
Renovatie De Goudse Waarden	1	4.2 Onderwijshuisvesting			8,1	
Vorbereiding, niet-commerciële voorzieningen Westergouwe	1	4.2 Onderwijshuisvesting			0,5	
Doorontwikkeling 2de verdieping Chocoladefabriek	3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1,0			
Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied	3	2.1 Verkeer en Vervoer		4,1		
Maatregelen knelpunten verkeer en VCP (VerkeersCirculatieplan 2020-2021)	3	2.1 Verkeer en vervoer		5,8		
Aanpassing Lekkenburg	4	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1,6			
Totaal			7,9	9,9	8,6	0,0

Overzicht met geplande investeringen met een planmatig karakter > € 500.000

Omschrijving	Programma	Taakveld 2020	2020	2021	2022	2023
Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (IHP)	1	4.2 Onderwijshuisvesting	2,6	5,5	2,9	4,9
Rioleringskrediet (40 jr)	2	7.2 Riolerings	9,6	9,4	7,6	8,5
Project Programmering deel 1 (Voormalige onderhoudsvoorziening openbare ruimte)	3	2.1 Verkeer en vervoer	3,5	3,5	3,5	3,5
Project Programmering deel 2 (Wegen - 10jr)	3	2.1 Verkeer en vervoer	2,7	0,5	1,3	1,3
Project Programmering deel 3 (Wegen - 40jr)	3	2.1 Verkeer en vervoer	0,0	1,9	2,0	1,4
Verduurzaming Vastgoed	3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1,6	0,0	0,0	0,0
Automatisering	7	0.4 Overhead	0,0	0,0	0,0	0,6
Totaal			20,0	20,8	17,3	20,2

4.7 Verbonden partijen

4.7.1 Inleiding

Gemeenten werken met elkaar in veel samenwerkingsverbanden. De gedachte daarachter is dat taken bij een gezamenlijke uitvoering effectiever en efficiënter kunnen worden uitgevoerd. Een van de vormen van samenwerkingsverbanden wordt gevormd door de verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waar de gemeente bestuurlijke invloed kan uitoefenen en waarmee financiële belangen gemoeid zijn.

Deze paragraaf geeft inzicht in de verbonden partijen van de gemeente en de risico's die hiermee (mogelijk) gelopen worden. Tevens worden de actuele beleidsontwikkelingen genoemd zoals opgenomen in de begrotingen 2019 van deze verbonden partijen.

4.7.2 Belangrijkste conclusies

Uit de specifieke aandachtspunten en de nadere informatie die is opgenomen in onderstaande paragrafen komen geen aanwijzingen dat de gemeente voor bepaalde financiële risico's specifiek weerstandsvermogen zou moeten aanhouden.

Het weerstandsvermogen van de Veiligheidsregio Hollands Midden en het Streekarchief Midden-Holland is momenteel onder het gewenste niveau. Er worden maatregelen genomen om het weerstandsvermogen weer op peil te krijgen.

4.7.3 Belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen

4.7.3.1 Regio Midden Holland

Voor regio Midden-Holland wordt uitvoering gegeven aan de in 2019 opgestelde nieuwe strategische agenda voor regionale samenwerking "De kracht van Midden-Holland: de regio van verbinding" met 4 overkoepelende thema's:

- Op weg naar 2050: regio Midden-Holland energieneutraal;
- Vitale regio en bereikbare woon-werklocaties;
- Toekomstbestendige economie;
- Voldoende passende woningen van goede kwaliteit

Daarnaast wordt met Alphen aan de Rijn, Gouda en Woerden gewerkt aan het opstellen van een nieuwe meerjarige agenda als basis voor de regionale samenwerking.

4.7.3.2 ODMH

Duurzaamheid

Het thema duurzaamheid staat prominent op de agenda bij gemeenten en provincie als gevolg van de klimaatdoelstellingen in Parijs. Het algemeen bestuur heeft aangegeven duurzaamheidsthema's in gezamenlijkheid af te stemmen en op te willen pakken naar het voorbeeld van de 'Regionale Energiestrategie'. Zij sturen aan op een regionale opschaling en versnelling. Ook de provincie levert (gestart in 2018 en doorlopend in 2019 en 2020) een bijdrage in de vorm van ondersteuning middels het leveren van een energietransitieregisseur.

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet betekent dat er veel verandert. Bij het opstellen van Omgevingsvisies, gemeentelijke Omgevingsplannen en de provinciale Omgevingsverordening is de bij de ODMH aanwezige expertise en informatie over de fysieke leefomgeving benodigd. De wet treedt naar verwachting op 1 januari 2021 in werking. De ODMH bereidt zich, gezamenlijk met de opdrachtgevers en ketenpartners, voor op de toekomstige ontwikkelingen rondom de Omgevingswet.

4.7.3.3 Groenalliantie Midden-Holland en omstreken

De Groenalliantie zet het uitvoeren van de (voorgenomen) investeringen in het kader van het programma [Kwaliteitsimpuls Recreatiegebieden](#) (tot in 2021) voort. Zij werkt daarbij samen met Staatsbosbeheer; SBB voert het beheer van de gebieden uit maar biedt ook andere professionele inbreng. De samenwerking is eerst voor 2 jaar aangegaan (2017 en 2018). Gezien de positieve ervaringen is een nieuwe overeenkomst aangegaan per 1 januari 2019 tot 1 januari 2016.

In alle gebieden van de Groenalliantie zijn verbeteringen en aanvullingen in de recreatieve voorzieningen uitgevoerd. Een aantal maatregelen wordt komende periode nog uitgevoerd. In de Goudse gebieden van de Groenalliantie is bij de Oostpolder een informatief bord geplaatst over de historie van de polders rondom Gouda; er wordt nog onderzocht hoe de verbinding met het Weegje kan worden verbeterd (ook in beheer bij de Groenalliantie). In de Goudse Hout is een natuurspeeltuin gemaakt en is de entree aan de kant van de wielerveding aantrekkelijker ingericht; een deel van dit werk moet nog uitgevoerd worden. Op termijn zijn nog meer maatregelen voorzien voor de Goudse Hout; de planvorming daarvoor is in een afrondend stadium in overleg met gebruikersgroepen en bewoners.

De Groenalliantie kijkt in samenwerking met andere partijen welke mogelijkheden zij ziet voor wandel- en fietsroutes in de wijde omgeving.

4.7.3.4 Promen

Met Promen is het 'Hoofdlijnenbesluit 2018-2025' afgesloten. Hiermee is een financiële en juridische knip ingevoerd tussen de Sociale Werkvoorziening en de BV die Participatiewet (PW) dienstverlening uitvoert. De BV die de PW dienstverlening uitvoert (re-integratiemodules, diverse arbeidscontracten zoals 'Beschut Werk', Garantiebaan en Regulier contract) heet ProWork. Jaarlijks maakt de gemeente Gouda maatwerkafspraken met ProWork. Voor de WSW, die wordt uitgevoerd door Promen, zal de kostprijs per WSW-fte de komende jaren stijgen. Daarnaast neemt het aantal WSW'ers af. Om te voorkomen dat de exploitatietekorten toenemen, wordt continue de formatie van leiding en staf teruggebracht en worden de bedrijfskosten verlaagd. Beide onderdelen (Promen en ProWork) zorgen ervoor dat – buiten onverwachte wijzigingen in wet- en regelgeving - er geen grote begrotingstekorten te verwachten zijn.

4.7.3.5 RDOG HM

Om aansluiting te houden bij de veranderende omgeving maakt de RDOG HM zich sterk voor een aantal thema's waaraan gemeenten de komende periode prioriteit geven (besluitvorming hierover vindt in september 2019 plaats).

De thema's zijn:

- Leefstijl en preventieakkoord
- Gezondheidspotentieel benutten
- Gezondheid in de sociale en fysieke omgeving

Ook is de GGD actief betrokken bij (beleids)advisering op het gebied van Huiselijk geweld, de aanpak personen met verward gedrag, de Wet verplichte GGZ en het zorg en veiligheidshuis.

4.7.3.6 Grondbank RZG Zuidplas

Als belangrijkste ontwikkeling voor de Grondbank RZG Zuidplas geldt de bepaling van het (woon)programma in de Zuidplaspolder en de ruimtelijke vertaling daarvan naar de grondeigendommen van de Grondbank. Aanvullende voorzieningen zijn nodig, als de waardering van de gronden lager uitvalt dan verwacht. Als er geen ontwikkelperspectief is voor de Zuidplaspolder kan het verlies oplopen tot circa 60 mln. waarvan reeds 21 mln. is voorzien. Gouda draagt hiervan 6%.

4.7.3.7 Veiligheidsregio Hollands Midden

Brandweer

In 2019 is de reorganisatie als gevolg van de regionalisering van de brandweer volledig afgerond en is er sprake van één brandweerkorps Hollands Midden. Een grote opgave voor 2020 e.v. is de brandweertzorg voor te zetten met tegelijkertijd grote investeringen in materieelvervanging, arbeidshygiëne, uitruk op maat en brandveilig leven. Verder zijn demografische, maatschappelijke en technologische ontwikkelingen (o.a. vrijwilligers werven en behouden, complexere branden vanwege technologische ontwikkelingen, tweede loopbaanbeleid en mogelijke consequenties Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) voor vrijwilligers) van invloed op de regionale brandweer. Momenteel worden de gevolgen van deze ontwikkelingen voor het huidige bedrijfsmodel van de brandweer onderzocht.

Door modernisering van het waterleidingnet zal de brandweer minder een beroep kunnen doen op het waterleidingnet. Dit heeft geleid tot een nieuw bluswatervoorzieningsconcept. De basis van dit concept, de brandkraan, blijft het zelfde maar er zijn in de toekomst aanzienlijk minder brandkranen nodig. Daar waar onvoldoende bluswater uit de brandkranen gebruikt kan worden zullen er waterwagens met een watertransportsysteem ingezet worden. Met dit nieuwe concept wordt een pilot gedraaid gedurende de periode 2018-2020.

Gemeenschappelijke Meldkamer Hollands Midden

In 2021 start de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS). Bij de overgang naar de LMS dient het beheer van de meldkamer (incl. de governance) opnieuw ingeregeld te worden. Hieraan wordt gewerkt. Verder krijgt de meldkamer als startmotor bij de incidentbestrijding/crisisbeheersing een steeds meer centrale positie in de informatiestromen van hulpdiensten. In goede afstemming en samenwerking met de hulpdiensten wordt dit nader ingevuld. Daarnaast spelen nieuwe innovaties (o.a. introductie locatiebepalingstechniek, 112-app, beeld-/videosturing) een steeds belangrijke rol in het werk van de meldkamer.

Oranje Kolom

De Oranje kolom ofwel bevolkingszorg staat voor de gebundelde krachten van de gemeenten in de Veiligheidsregio Hollands Midden. In de Oranje Kolom wordt samengewerkt als het gaat om crisisbeheersing (bevolkingszorg). Vanuit de veiligheidsregio worden de gemeenten hierin ondersteund door het Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing (BGC).

Een belangrijk punt bij bevolkingszorg is dat het aantal verminderd zelfredzamen toe neemt. Om hier goed mee om te gaan dient de informatiepositie versterkt te worden en de risicocommunicatie meer toegesneden te worden. Crisiscommunicatie neemt ook in belang toe en zal zowel tijdens crisis als in de nafase versterkt moeten worden. Hieraan wordt door de veiligheidsregio gewerkt. Ontwikkelingen die verder van belang zijn voor de Oranje kolom zijn onder meer de dreiging van extreem geweld en hybride dreigingen (politieke en maatschappelijke ondermijning). Hierop zal onder meer ingespeeld worden door meer realistisch te oefenen.

4.7.3.8 Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland

De deelnemersbijdrage is voor 2020 ook weer bepaald door de uitkomsten van het kostprijscalculatiemodel. De bijdrage is bepaald door een indexatie voor lonen en prijzen o.b.v. de verwachting prijs overheidsconsumptie van het CPB in de septembercirculaire. De deelnemersbijdrage is een voorschot. Na afloop van het jaar vindt een afrekening plaats op basis van het werkelijk aantal aanslagen, aanslagregels, getaxeerde objecten e.d.

De bijdrage voor 2020 is nog steeds lager dan de deelnemersbijdrage in 2018, toen deze nog niet werd bepaald door de uitkomsten van het kostprijscalculatiemodel.

De gemeente Leiderdorp treedt in 2020 toe tot de gemeenschappelijke regeling BSGR. Dit levert voor de huidige deelnemers een klein financieel voordeel op. Hoe groot het voordeel voor de gemeente Gouda zal zijn, is nog niet aan te geven. Omdat de definitieve bijdrage achteraf wordt vastgesteld aan de hand van de totale kosten in relatie tot de producten die een deelnemer bij de BSGR heeft afgenomen is de kostprijscalculatie inclusief de kosten van de gemeente Leiderdorp begin 2021 beschikbaar.

De werkzaamheden vanwege de verplichte overgang per 01-01-2022 naar een gewijzigde maatvoering voor de waardebeoordeling van woningen worden voortgezet. De huidige maatvoering van inhoud/bruto-vloeroppervlakte wordt dan vervangen door de gebruiksoppervlakte.

De kosten vanwege de verplichte overgang per 01-01-2022 naar een gewijzigde maatvoering voor de waardebeoordeling van woningen worden gedekt uit een door de BSGR gevormde bestemmingsreserve.

Duurzaamheid en energietransitie is ook een hoog aandachtspunt. Zowel in politiek Den Haag als lokaal is er toenemende aandacht voor de relatie tussen duurzaamheidsinvesteringen in (met name) woningen, de WOZ- waarde en de belastingheffing. Er wordt de komende tijd dan ook veel aandacht besteed aan een efficiënte wijze van inventariseren van energiebesparende maatregelen.

4.7.4 Aspecten jaarrekening 2018

4.7.4.1 Algemene aspecten

De gemeente heeft de beschikking over alle vastgestelde jaarrekeningen 2018 van de verbonden partijen inclusief de accountantsverklaringen. In de accountantsverklaringen wordt aandacht besteed aan de continuïteit van de ondernemingen. Per verbonden partij wordt inzicht gegeven in het financieel belang van de gemeente en wordt aandacht besteed aan het financieel risico.

Daarbij is uitgangspunt dat de verbonden partij zelf zorgt voor borging van haar financiële risico's middels een weerstandsvermogen. Dit om te voorkomen dat deelnemende gemeenten in verbonden partijen financiële nadelen moeten bekostigen.

4.7.4.2 Specifieke aspecten

Veiligheidsregio Hollands Midden

De accountant heeft in haar controle van de jaarrekening 2017 vastgesteld dat de een deel van de inkoop nog niet aan de geldende Europese Inkoop en aanbestedingsregels voldoet. Dat heeft er toe geleid dat er een controle verklaring met beperking t.a.v. van de rechtmatigheid is afgegeven. De raad heeft aan VRHM verzocht om dit jaar met een plan van aanpak te komen om te voldoen aan de vereisten van de geldende inkoop- en aanbestedingsregels.

Op dit moment is het saldo van de algemene reserve onvoldoende om de risico's af te dekken. Er zijn worden maatregelen genomen om het saldo van de algemene reserve te verhogen zodat het weerstandsvermogen voldoende is om de risico's te dekken.

Streekarchief Midden-Holland

De in 2018 - 2019 afgesproken maatregelen voor herstructurering van de begroting en het planmatig opbouwen van de vermogenspositie (opstellen en vaststellen van de PDC, verhoging van de gemeentelijke bijdrage met een bedrag van € 50.000, instelling van een financiële werkgroep met de opdracht om samen met het Streekarchief een taakstellende begroting voor 2020 op te stellen en een plan om reserves op een aanvaardbaar niveau te krijgen en voor 2019 een start maken met het aanzuiveren van de reserves) zijn doorgevoerd. De begroting 2020 is volgens de PDC ingericht.

4.7.5 Beleidskader

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en daaruit voortvloeiende richtlijnen geven specifieke voorschriften mee over aspecten inzake verbonden partijen. Voorschrift is dat gemeenten in de paragraaf verbonden partijen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening de visie op en beleid omtrent verbonden partijen opnemen. De visie en het beleid zijn beschreven in de door de raad vastgestelde nota verbonden partijen.

In het najaar van 2019 wordt een actuele beleidsnota verbonden partijen ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Met deze kadernota vindt vernieuwing plaats van de in 2012 vastgestelde kadernota.

4.7.6 Soort verbonden partijen

Er zijn twee soorten verbonden partijen te weten:

- publiekrechtelijke verbonden partijen
- privaatrechtelijke verbonden partijen

4.7.6.1 Publiekrechtelijke verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid: het openbaar lichaam en de bedrijfsvoeringsorganisatie. Geregeld in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr).

Gouda neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen:

1. Regio Midden Holland;
2. Omgevingsdienst Midden-Holland;
3. Groenalliantie Midden-Holland en omstreken;
4. Streekarchief Midden-Holland;
5. Promen;
6. Bedrijvenschap Regio Gouda;
7. Grondbank RZG Zuidplas;
8. Regionale dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden;
9. Veiligheidsregio Hollands Midden;
10. Belasting samenwerking Gouwe Rijnland.

4.7.6.2 Privaatrechtelijke verbonden partijen

Een besloten vennootschap (B.V.) of naamloze vennootschap (N.V.) waarin de gemeente aandelen heeft. Dit is geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Ook stichtingen of een (coöperatieve) verenigingen kunnen verbonden partij zijn.

Voor Gouda gaat dit om de volgende partijen:

1. B.V. Sport.Gouda;
2. N.V. BNG;
3. Oasen N.V.;
4. N.V. Cyclus;
5. Coöperatieve Parkeerservice U.A..

4.7.7 Lijst Verbonden Partijen

Met de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in 2016 is de gemeente voortaan verplicht om in de paragraaf Verbonden Partijen een overzicht op te nemen.

Per verbonden partij is een overzicht opgenomen met daarin opgenomen:

- Doel en openbaar belang
- Wijze van dienen gemeentebelang
- Beleidsvoornemens
- Risico's
- Financiële gegevens

4.7.7.1 Gemeenschappelijke regelingen

4.7.7.1.1 Regio Midden Holland

Naam verbonden partij	Regio Midden Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.regiomiddenholland.nl
Programma(s)	7. Bestuur en organisatie
Taakveld	0.1 Bestuur
Aard	GR
Deelnemerspercentage	20% (Ieder AB lid heeft 1 stem)
Doel en openbaar belang	Regionale beleidsvorming en strategische belangenbehartiging van de aangesloten gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.
Beleidsvoornemens 2020	Uitvoering van de in 2019 opgestelde nieuwe agenda voor regionale samenwerking "De kracht van Midden-Holland: de regio van verbinding" met 4 thema's: - Op weg naar 2050: regio Midden-Holland energieneutraal; - Vitale regio en bereikbare woon-werklocaties; - Toekomstbestendige economie; - Voldoende passende woningen van goede kwaliteit

Naam verbonden partij	Regio Midden Holland
	Met Alphen aan de Rijn, Gouda en Woerden het opstellen van een nieuwe meerjarige agenda als basis voor de regionale samenwerking;
Risico's	
Bijdrage in 2020	€ 127.952
Bijdrage t.o.v. totaal	31%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	745	696	430
Vreemd vermogen	ultimo	390	484	749
Resultaat		291	184	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.2 Omgevingsdienst Midden-Holland

Naam verbonden partij	Omgevingsdienst Midden Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.odmh.nl
Programma(s)	2. Energie en klimaat 3; Wonen en leefomgeving
Taakveld	7.4 Milieubeheer; 8.3 Wonen en bouwen
Aard	GR
Deelnemerspercentage	17,0% (Stemverhouding op basis van budget € 100.000 = 1 stem)
Doel en openbaar belang	Bijdrage leveren aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen, waarvan 1 lid zitting heeft in het DB.
Beleidsvoornemens 2020	In gezamenlijk afstemmen van duurzaamheidsthema's naar het voorbeeld van de "Regionale Energiestrategie". Ondersteuning gemeenten bij de implementatie van de Omgevingswet, en de realisatie van milieu- en duurzaamheidsdoelstellingen. Verbeteren dienstverlening aan burgers en bedrijven.
Risico's	De ODMH heeft een risicoanalyse uitgevoerd volgens de systematiek van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR), welke uitwijst dat het ODMH over een adequaat weerstandsvermogen beschikt. Dit betekent dat alle additionele resultaten terugvloeien naar de deelnemers. De risicoanalyse zal jaarlijks worden herhaald, om te kunnen beschikken over een actueel risicobeeld en een richtpunt te hebben bij de wegging van de financiële buffer.
Bijdrage in 2020	€ 3.033.795
Bijdrage t.o.v. totaal	17%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	3.493	2.746	2.310
Vreemd vermogen	ultimo	8.538	8.763	8.701
Resultaat		895	292	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.3 Groenalliantie Midden-Holland en omstreken

Naam verbonden partij	Groenalliantie Midden-Holland en omstreken
Vestigingsplaats	Schiedam
Website	www.heerlijkbuiten.nl/natuur_en_recreatieschappen/groenalliantie-middenholland.nl
Programma(s)	1.Economie en onderwijs; 2 Energie en klimaat; 5.Cultuur, sport en recreatie;
Taakveld	3.4 Economische promotie; 7.4 Milieubeheer; 5.1 Sportbeleid en activering
Aard	GR
Deelnemerspercentage	20%; 5 deelnemende gemeenten met elk 2 AB-leden; ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang	Beheer van recreatieterreinen voor regionale dagrecreatie in Gouda, Bodegraven-Reeuwijk, Waddinxveen, Krimpenerwaard en enkele kleinere gebieden. Daarnaast is men beheerder en ontwikkelaar van routestructuren in het Groene Hart.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee leden die door de raad en het college zijn aangewezen. In de gebiedsadviescommissies zitten 2 raadsleden.
Beleidsvoornemens 2020	Uitvoeren van investeringen o.b.v. de Kwaliteitsimpuls in vrijwel alle beheergebieden; blijven investeren in de routestructuren; versterken van de samenwerking met allereerst Staatsbosbeheer en daarnaast met andere gebiedspartijen voor recreatie en natuurbeheer; grootschalige vervanging van boomopstanden als gevolg van de essentaksterfte.
Risico's	De financiële bijdrage van de provincie wordt afgebouwd naar 90%; onduidelijk is wat er gebeurt vanaf 2026 met de provinciale bijdrage. Bij de herijking van de begroting in 2019 zal het bestuur

Naam verbonden partij	Groenalliantie Midden-Holland en omstreken
	de eerste stappen zetten om de dekking van het eventueel voorzienbare tekort in 2026 meerjarig te vertalen naar concrete (begrotings-)maatregelen.
Bijdrage in 2020	€ 539.600
Bijdrage t.o.v. totaal	38%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	8.107	8.225	4.811
Vreemd vermogen	ultimo	3.460	4.354	3.738
Resultaat		179	172	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.4 Streekarchief Midden-Holland

Naam verbonden partij	Streekarchief Midden-Holland
Vestigingsplaats:	Gouda
Website:	www.samh.nl
Programma(s):	5. Cultuur sport en recreatie
Taalveld(en):	5.5 Cultureel erfgoed
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	20% Ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang:	SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.
Beleidsvoornemens 2020:	Op de beleidsvisie "Paradoxen" is een vervolg/aanvulling geschreven "Naar een 3-dimensionaal verleden". Deze is nog niet vastgesteld door het bestuur. We gaan al wél van de uitgangspunten uit die daarin geformuleerd staan. De focus van het Streekarchief is duidelijk. Ze adviseert vanuit de wettelijke verantwoordelijkheid over goede inrichting van de archiveringsprocessen met het oog op toegankelijkheid, ze zijn een betrouwbare kennis (een kennisplatform) voor burgers op zoek naar (overheids)informatie en zijn partner in lokale erfgoedprojecten die door burgers opgezet worden.
Risico's:	De structurele financiële problematiek. Egalisatievoorziening.
Bijdrage in 2020	€ 472.006
Bijdrage t.o.v. totaal	38%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	282	260	249
Vreemd vermogen	ultimo	303	272	220
Resultaat		-52	10	12
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.5 Promen

Naam verbonden partij	Promen
Vestigingsplaats	Capelle aan den IJssel
Website	www.promen.nl
Programma(s)	4. Sociaal domein,
Taakveld	6.4 Begeleide participatie; 6.5 Arbeidsparticipatie
Aard	GR
Deelnemerspercentage	36%
Doel en openbaar belang:	Uitvoering geven aan de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast het uitvoeren van re-integratieactiviteiten voor werkzoekenden met een Participatiewet-uitkering.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het DB en AB zit een collegelid dat door het college is aangewezen.
Beleidsvoornemens 2020	Volgen in een ondernemingsplan 2020 dat in november naar de raad komt voor een zienswijze.
Risico's	Een financieel risico waar de gemeente mee te maken krijgt is het updaten van de functiebeschrijvingen van leidinggevenden en staf. Dit traject wordt medio 2019 afgerond en

Naam verbonden partij	Promen
	worden gemaakte keuzes betrokken bij de opstelling van het ondernemingsplan 2020 in het njaar van 2019.
Bijdrage in 2020	€ 10.197.000
Bijdrage t.o.v. totaal	38%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	1.783	1.855	1670
Vreemd vermogen	ultimo	8.037	8.233	8324
Resultaat		313	110	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	Ondernemingsplan

4.7.7.1.6 Bedrijvenschap Regio Gouda

Naam verbonden partij	Bedrijvenschap
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.gouwepark.nl
Programma(s)	1. Economie, werk en onderwijs
Taakveld	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Aard	GR
Deelnemerspercentage	13,3% (leder AB-lid heeft 1 stem)
Doel en openbaar belang	Het in een samenwerkingsverband van Gouda, Waddinxveen en Zuidplas ontwikkelen van een bedrijventerrein Gouwe Park.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De leden van het AB worden door de raden danwel uit de colleges aangewezen. Hiervan moet tenminste 1 lid deel uitmaken van het college van B&W. De gemeente Gouda wijst de plaatsvervangend voorzitter aan.
Beleidsvoornemens 2020	Inzet op het voor eind 2021 uitgeven van de resterende bedrijfsgronden en realiseren van de hiermede verband houdende civieltechnische werken.
Risico's	Vertraging in de verwachte uitgifte van de resterende bedrijfsgronden
Bijdrage in 2020	0
Bijdrage t.o.v. totaal	0

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	5832,9	€ 9.040	€ 10.449
Vreemd vermogen	ultimo	9.454	530	€ 100
Resultaat		0	0	0
Bron		jaarrekening	begroting	begroting

4.7.7.1.7 Grondbank RZG Zuidplas

Naam verbonden partij	Grondbank RZG Zuidplas
Vestigingsplaats:	Den Haag
Website:	www.ontwikkelingzuidplaspolder.nl
Programma(s):	3. Wonen en leefomgeving
Taalveld(en):	8.3 Wonen en bouwen
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	5% leder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang:	Het verwerven van strategische grondposities in de Zuidplaspolder voor een integrale gebiedsontwikkeling. Tevens de verkoop van de verworven gronden tegen een zo gunstig mogelijke waarde ontwikkeling van deze gronden.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen. Het college van Gouda doet een bindende voordracht voor het DB-lid.
Beleidsvoornemens 2020:	
Risico's:	
Bijdrage in 2020	€ 135.000
Bijdrage t.o.v. totaal	6%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	-21.458	-17.875	0
Vreemd vermogen	ultimo	96.382	93.187	95.500

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Resultaat		1.375	3.583	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.8 Regionale dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden

Naam verbonden partij	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden
Vestigingsplaats	Leiden
Website	www.rdog.nl
Programma(s)	4. Sociaal domein; 6. Leefbaarheid en veiligheid
Taakveld	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-; 1.2 Openbare orde en veiligheid
Aard	GR
Deelnemerspercentage	8% Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Doel en openbaar belang	De RDOG bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de burgers in de regio Hollands Midden in normale en crisisonstandigheden. Daarnaast zet de RDOG in om effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zit een lid die door de raad is aangewezen. Het lid maakt deel uit van het college.
Beleidsvoornemens 2020	Vitale ouderen: zo lang mogelijk gezond zelfstandig wonen. Verkleining van gezondheidsverschillen: verschillen overbruggen tussen lage inkomens en opleiding. Bevorderen van een gezonde omgeving: kwaliteit van leefomgeving door o.a. Omgevingswet. Versterking van sociale en fysieke veiligheid: beschermen tegen gevaar in de openbare ruimte.
Risico's	Digitaal dossier, strak projectmanagement; Veilig Thuis: capaciteit vs taken cq meer meldingen; Wegvallen markt taken: heldere tarifiering; Onrechtmatige aanbestedingen: beheersing van complexe materie; Project RDOG 2024 (toekomstbestendige RDOG HM); governance goed invullen; Privacy en integriteit: medewerkers opleiden; aansluiting JGZ op Jeugdhulp: permanente aandacht; indexeringsproblematiek; budgetproblematiek voor uitvoering wettelijke taken.
Bijdrage in 2020	€ 4.006.000
Bijdrage t.o.v. totaal	9%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	923	3.627	3533
Vreemd vermogen	ultimo	29.911	25.780	29.983
Resultaat		708	833	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.9 Veiligheidsregio Hollands Midden

Naam verbonden partij	Veiligheidsregio Hollands Midden
Vestigingsplaats	Leiden
Website	www.vrhm.nl
Programma(s)	6. Leefbaarheid en veiligheid
Taakveld	1.2 Openbare orde en veiligheid
Aard	GR
Deelnemerspercentage	8% Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Doel en openbaar belang	Belangenbehartiging van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast aan het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	Het AB wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Beleidsvoornemens 2020	
Risico's	
Bijdrage in 2020	€ 4.631.107
Bijdrage t.o.v. totaal	9,3%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	5.966	5.837	4493
Vreemd vermogen	ultimo	28.772	27.334	26353
Resultaat		-249	300	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.1.10 Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland

Naam verbonden partij	Belastingensamenwerking Gouwe Rijnland
Vestigingsplaats:	Leiden
Website:	www.bsgr.nl
Programma(s):	1 economie, werk en onderwijs ; 2.Energie en klimaat; 3 wonen en leefomgeving; 5 cultuur, sport en recreatie; 7 bestuur en organisatie 8. Financiering en algemene Dekkingsmiddelen
Taalveld(en):	3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (marktgeden) 3.4 economische promotie (toeristenbelasting) 7.4 Milieubeheer; (7.2 riolering; 7.3 afval; 8.3 wonen en bouwen (leges bouwvergunningen) 2.3 recreatieve havens (haven- en liggelden) ; 0.2 burgerzaken 0.61 OZB woningen; 0.62 OZB niet woningen; 0.63 Parkeerbelasting; 0.64 Belastingen overig
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	10,22% Aantal stemmen gerelateerd aan bijdrage in kalenderjaar
Doel en openbaar belang:	Het heffen en invorderen van lokale belastingen voor de deelnemers. Daarnaast het bepalen van de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in deze gemeente.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zit een collegelid die door het college benoemd is.
Beleidsvoornemens 2020:	
Risico's:	
Bijdrage in 2020	€ 1.196.356
Bijdrage t.o.v. totaal	10%

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	2.094	2.055	641
Vreemd vermogen	ultimo	10.714	4.825	5.639
Resultaat		1294	624	0
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.2 Overige verbonden partijen

4.7.7.2.1 B.V. Sport.Gouda

Naam verbonden partij	B.V. Sport.Gouda
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.sportpuntgouda.nl
Programma(s)	5. Cultuur, Sport en recreatie
Taakveld	5.1 Sportbeleid en activering; 5.2 Sportaccommodaties
Aard	BV
Deelnemerspercentage	100% stemrecht als aandeelhouder
Doel en openbaar belang:	Het realiseren, beheren en exploiteren van voorzieningen en accommodaties op het gebied van sport, ontspanning en recreatie, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en velden. Daarnaast worden voor derden activiteiten uitgevoerd zoals buitenschoolse activiteiten, organisatie en uitvoering van sportevenementen, arrangementen voor bedrijfssporten en advies & consult.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.
Beleidsvoornemens 2020	
Risico's	
Bijdrage in 2020	Dit wordt de bijdrage 2019 (€ 4.990.244,-) + indexering 2020
Bijdrage t.o.v. totaal	n.v.t.

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	1.467	1.228	nb
Vreemd vermogen	ultimo	3.481	1.427	nb
Resultaat		-164	-239	-69
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.2.2 N.V. BNG

Naam verbonden partij	N.V. BNG
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	www.BNG.nl
Programma(s)	8. Dekkingsmiddelen
Taakveld	0.8 Overige baten en lasten
Aard	NV
Deelnemerspercentage	0,15%. Er is stemrecht via de aandeelhouder.
Doel en openbaar belang	Het uitvoeren van gespecialiseerde financiële dienstverlening voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.
Beleidsvoornemens 2020	
Risico's	
Bijdrage in 2020	geen
Bijdrage tov het totaal	nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	4.220.000	4.257.000	nb
Vreemd vermogen	ultimo	135.805.000	133.252.000	nb
Resultaat		393.000	337.000	nb
Bron		jaarrekening	jaarrekening	

4.7.7.2.3 Oasen N.V

Naam verbonden partij	Oasen N.V.
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.oasen.nl
Programma(s)	8. Dekkingsmiddelen
Taakveld	0.8 Overige baten en lasten
Aard	NV
Deelnemerspercentage	9,63% stemrecht als aandeelhouder.
Doel en openbaar belang	Het leveren van drinkwater voor de inwoners van Gouda en een groot aantal andere gemeenten in het Groene Hart.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid.
Beleidsvoornemens 2020	
Risico's	
Bijdrage in 2020	geen
Bijdrage t.o.v. totaal	nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	103.668	108.494	nb
Vreemd vermogen	ultimo	162.538	159.959	nb
Resultaat		6.583	4.826	nb
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.2.4 N.V. Cyclus

Naam verbonden partij	N.V. Cyclus
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.cyclusnv.nl
Programma(s)	3. Wonen en leefomgeving
Taakveld	5.7 Openbaar groen; 8.3 Wonen en bouwen
Aard	NV
Deelnemerspercentage	Stemrecht als aandeelhouder 23,5 %

Naam verbonden partij	N.V. Cyclus
Doel en openbaar belang	Advisering en uitvoering afvalbeheer (inzameling, verwerking), reiniging en gladheidsbestrijding. Daarnaast wordt ook informatie en advies gegeven over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij ook een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.
Beleidsvoornemens 2020	Op basis van de DVO's wordt de prestatie gemonitord. Waar nodig worden aanvullende afspraken gemaakt.
Risico's	De recent afgesloten DVO's bieden voor de komende jaren uitvoerings- en financiële zekerheid. De effecten van landelijke nieuwe wet- en regelgeving kunnen consequenties hebben op de DVO-afspraken en daarmee ook voor Gouda een financiële impact hebben.
Bijdrage in 2020	
Bijdrage tov totaal	nb

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	11.408	9.105	nb
Vreemd vermogen	ultimo	21.695	31.051	nb
Resultaat		608	426	nb
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.7.2.5 Coöperatieve Parkeerservice U.A.

Naam verbonden partij	Coöperatieve Parkeerservice u.a.
Vestigingsplaats	
Website	www. Parkeerservice.nl
Programma(s)	3. Wonen en leefomgeving
Taakveld	2.2 Parkeren
Aard	Coöperatie
Deelnemerspercentage	6,25%
Doel en openbaar belang	ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente wordt vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering (ALV).
Beleidsvoornemens 2020	
Risico's	
Bijdrage in 2020	€ 250.000
Bijdrage tov totaal	nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2017	2018	2019
Eigen vermogen	ultimo	3.116	2.588	nb
Vreemd vermogen	ultimo	1.552	2.197	nb
Resultaat		-183	-528	nb
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.8 Grondbeleid

4.8.1 Inleiding

Deze paragraaf bevat:

- de uitgangspunten van het gemeentelijk grondbeleid;
- het financiële effect van de grondexploitaties;
- de stand van zaken van gemeentelijke projecten.

4.8.2 Belangrijkste wijzigingen en bevindingen

De gemeente actualiseert tenminste 1 maal per jaar alle actieve grondexploitatieberekeningen. De resultaten van deze actualisatie worden gelijktijdig met de jaarrekening aan de gemeenteraad gepresenteerd.

Bij planscopewijzigingen of onvoorziene grote financiële tegenvallers binnen een specifiek project, wordt hiervan buiten de geplande momenten om melding gedaan door het college aan de gemeenteraad.

De woningmarkt blijft aantrekken. De verkooptijd voor bestaande woningen is kort en er wordt steeds vaker boven de vraagprijs geboden. Door de lage Europese rekenrente dalen de hypotheekrentes, waardoor er meer financieringsruimte ontstaat. Dit versterkt de stijgende trend van woningprijzen. De prijzen voor nieuwbouwwoningen staat onder druk door de investeringen in gasloze energiesystemen en de vraag naar energieneutrale woonconcepten. Daarnaast stijgen de bouwkosten bij nieuwbouw sterk door beperkte capaciteit bij bouwbedrijven en toeleveranciers. Deze bouwkostenstijging kan niet volledig worden vertaald in hogere woningprijzen, wat de grondprijzen en ontwikkelmarges drukt.

De kantorenmarkt blijft moeilijk. De lokale vraag is naar kantoorruimte is gering. De bestaande voorraad is veelal verouderd. Hierdoor blijven huurprijzen achter bij de landelijke trend. Transformatie naar nieuwe functies en het verbeteren van de bestaande voorraad komt inmiddels op gang.

In het eerste kwartaal 2019 zijn de grondexploitaties geactualiseerd en de resultaten zijn in juni 2019 via het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) in de raad gepresenteerd. Vanwege de vertrouwelijkheid van de plannen (onderhandelingspositie van de gemeente) worden alleen de totaalbedragen genoemd. Het financiële effect van de grondexploitaties op het weerstandsvermogen is € 0,44 miljoen voordelig. Er waren dit jaar geen afboekingen. De totale voorziening voor grondexploitaties bedraagt per 31 december 2018 € 5,5 miljoen op eindwaarde.

Voor de nog niet in exploitatie genomen gronden binnen Spoorzone A1 en Westergouwe (Materieel Vaste Activa) is in 2017 een reserve gevormd vanwege de in 2016 gewijzigde BBV regelgeving.

Voor het eerste kwartaal van 2020 is de volgende actualisatie gepland.

4.8.3 Visie gemeentelijk grondbeleid

In 2017 is de nota Grondbeleid herzien. Het grondbeleid is een middel om beleidsdoelstellingen van de gemeente mogelijk te maken. Sociale woningbouw, middenhuur, duurzame ontwikkeling en vergroening en energietransitie zijn daarbij als speerpunten benoemd. De gemeente past actief grondbeleid toe waar het nodig is en hanteert faciliterend grondbeleid waar het kan.

In Gouda zijn meerdere percelen in erfpacht uitgegeven. De meeste erfpachters krijgen de kans om deze grond te kopen. Voor sociale woningbouw, middenhuur en bijzondere woonvormen is het mogelijk om grond in erfpacht te nemen.

Handboek grondzaken

Het handboek grondzaken bevat rekenspelregels. Als voorbeeld: vaste grondprijzen bij sociale woningbouw en bedrijfsterreinen, residueel rekenen bij koopwoningen. Daarnaast bevat het handboek instrumenten waarmee maatwerk kan worden geleverd rond gemeentelijke ambities bij het bevorderen van middenhuur, energietransitie, duurzaam ontwikkelen, extra kwaliteit etc. Op projectniveau wordt steeds de afweging gemaakt rond diverse ambities en doelstellingen in relatie tot het financiële resultaat. Het college legt jaarlijks verantwoording af aan de gemeenteraad bij het MPG over het toepassen van het grondbeleid instrumentarium.

Grondprijzenbrief

De grondprijzenbrief bevat grondprijzen voor bijvoorbeeld sociale woningbouw, maatschappelijke instellingen en bedrijfsterreinen. Deze grondprijzen worden jaarlijks geactualiseerd. Het college stelt de grondprijzenbrief vast.

Het college is bevoegd tot het doen van aan- en verkopen van grond en panden zolang dit past binnen de vastgestelde kaders. Deze kaders worden door de gemeenteraad gesteld bij grondexploitaties of bij een begroting waarin een voornemen tot aan- of verkoop is opgenomen.

4.8.4 Uitvoering van het grondbeleid

Het project Middenwillens is bijna klaar. De belangrijkste bouwlocaties zijn daarmee Spoorzone, Westergouwe en private projecten in bestaand stedelijk gebied. Hierdoor neemt het belang van een heldere regierol door de gemeente bij projecten via faciliterend grondbeleid (exploitatieplan of -overeenkomst en het bestemmingsplan) toe. De gemeente heeft bij faciliterend grondbeleid minder sturing op de projecten, maar de gemeente loopt ook veel minder financiële risico's. Als de gemeente al grond bezit, is actief grondbeleid logisch.

4.8.5 Actualiteiten van het grondbeleid

In het grondbeleid zijn rekenregels opgenomen voor grondprijsstijging tussen het moment van ondertekening projectovereenkomst en afname grond. Bij stijging van de woningwaarde profiteert de gemeente mee via een stijging van de grondprijs. Door de energietransitie nemen de investeringen toe en stijgt ook de woningwaarde. Voor zover de stijging van de woningwaarde ontstaat door de investeringen in energietransitie, ziet de gemeente voor dat aandeel af van de gebruikelijke grondprijsstijging. Hiermee wordt een verdere stimulering van de energietransitie beoogd.

4.8.6 Plan resultaten en risico's grondexploitaties

Bij de jaarrekening worden de grondexploitaties geactualiseerd. Daarbij worden planningen herzien, indexen geactualiseerd en gerealiseerde kosten en opbrengsten verwerkt. Inhoudelijke beleidskeuzes en of planscope wijzigingen worden voorafgaand aan de actualisatie afzonderlijk ter besluitvorming aangeboden.

De actualisatie van grondexploitaties geeft per project een resultaat op eindwaarde. Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel worden voorzieningen getroffen bij projecten die sluiten met een financieel tekort. Gemeente is terughoudend ten aanzien van winstnemingen. In principe wordt pas winst genomen bij het afsluiten van een project.

Per project volgt een overzicht van de stand van zaken en de geplande activiteiten.

Spoorzone

De grondexploitatie beperkt zich tot het noordelijk deelgebied tussen de Spoorstraat en de Dreef. Het hoofdkantoor van Rabobank Gouwestreek is opgeleverd. Voor de onverkochte kavels wordt de bestemming verruimd om andere functies naast kantoren mogelijk te maken.

Voor de kavel tussen Rabobank en Cinema Gouda is een plan met woningbouw in voorbereiding. In 2020 wordt hiervoor het bestemmingsplan in procedure gebracht, waarna in 2021 gestart kan worden met de bouw. De kavel van NS is verkocht aan een projectontwikkelaar die hier eind 2020 een hotel en appartementen wil realiseren.

Westergouwe

Westergouwe 1^e fase is gereed en fase 2 is in verkoop. De start bouw van de 2^e fase wordt verwacht eind 2019. De planvorming voor fase 3 is opgestart. De programmering past binnen de kaders van de Regionale Woonagenda en sluit aan bij de Goudse woningbehoefteraming.

Middenwillens

Het betreft een project van de gemeente en Slokker Vastgoed met ruim 200 woningen. Op het gemeentelijke deel zijn circa 120 woningen gebouwd. Van de 5 vrije kavels zijn er inmiddels 3 bebouwd en is er 1 in optie genomen. In 2019 / 2020 worden door ProRail in samenwerking met gemeente nooddeuren in het geluidsscherm en brandaanvalspunten aangebracht voor het vergroten van de veiligheid langs het spoor. Hiermee is het grootste deel van de werkzaamheden afgerond en kan de grondexploitatie in 2020 worden afgesloten.

5 Financiële begroting

5.1 Inleiding

In de financiële begroting wordt ingegaan op de exploitatie en de balans. Dit met als doel het inzicht in de gemeentelijke financiën te vergroten.

Allereerst worden de actuele uitgangspunten van het financieel beleid toegelicht. Daarna wordt een uitgebreide toelichting op de financiële positie gepresenteerd, waarbij aandacht wordt besteed aan de totstandkoming van het begrotingssaldo, het meerjarenperspectief, de geprognosticeerde balans en het EMU-saldo. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een aantal specificaties (per programma, incidentele baten en lasten, concerninvesteringsplan, financieringspositie, reserves, voorzieningen en arbeidskosten gerelateerde verplichtingen).

5.2 Financieel beleid en indicatoren

De uitgangspunten voor het financieel kader zijn vastgelegd in het coalitieakkoord 2018-2022.

De sturing van de financiële positie van de gemeente Gouda wordt langs drie invalshoeken vormgegeven:

1. een sluitende meerjarenbegroting (exploitatie);
2. een adequate reservepositie (weerstandvermogen) en
3. een solide schuldbestand (leningen).

In alle opzichten wordt een financieel sluitende programmabegroting 2020-2023 aangeboden:

- Alle jaarschijven in het meerjarenperspectief tonen positieve saldi;
- De weerstandsratio bevindt zich binnen de bandbreedte van 1,21 (in jaar 2020) en 1,36 (in jaar 2023);
- De leningenportefeuille (kortlopende en langlopende geldleningen) neemt licht af van maximaal € 268 miljoen eind 2020 naar verwachting tot € 261 miljoen eind 2023. In de tussenliggende jaren (2021 en 2022) is echter een tijdelijke toename zichtbaar.

5.3 Uiteenzetting van de financiële positie en toelichting

5.3.1 Ontwikkeling van het meerjarenperspectief 2020-2023

De basis voor het meerjarenperspectief 2020-2023 ligt in de Kadernota 2020-2023, die 17 juli 2019 door de gemeenteraad is vastgesteld. De effecten van de meicirculaire 2019 konden niet meer in die kadernota worden meegenomen. Via een afzonderlijk raadmemo van 2 juli 2019 zijn die met de raad gedeeld en nu alsnog verwerkt in deze begroting evenals de bijstellingen op basis van de voortgang in 2019. Zie daartoe onderstaande tabel.

In de tabel betekent een positief bedrag een overschot of voordeel voor het perspectief. Bij een negatief bedrag gaat het om een nadeel of tekort. De in de tabel geschetste ontwikkelingen worden hierna verder uitgewerkt en toegelicht.

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
Meerjarenperspectief 2020-2023 conform Kadernota 2020-2023	2.798	285	1.132	6.492
Aanvullend:				
Meicirculaire 2019	-1.288	-546	-1.022	-3.534
Geactualiseerd meerjarenperspectief t.b.v. programmabegroting 2020-2023 (na verwerking meicirculaire)	1.510	-261	110	2.958
2e ijkmoment 2019:				
Uitwerkingsverschillen/correcties Kadernota	-450	-534	-941	-682
College- en raadsbesluiten	2	2	2	2
Voortgang 2019	8	1.565	1.409	492
Budgetneutrale wijzigingen	0	0	0	0
sub-totaal	-440	1.033	471	-188
Geactualiseerd meerjarenperspectief programmabegroting 2020-2023	1.070	772	582	2.770

Sluitende begroting

Voor 2020 en verder wordt een financieel sluitende begroting gepresenteerd. Alle jaarschijven in het meerjarenperspectief vertonen positieve saldi.

5.3.2 Kadernota 2020-2023

In hoofdstuk 3 van de Kadernota 2020-2023 zijn de intensiveringen uitgebreid beschreven. In de voorliggende programmabegroting worden deze onderwerpen financieel administratief verwerkt. Het volgende overzicht bevat de intensiveringen waarvan de lasten rechtstreeks ten laste van de exploitatie worden gebracht.

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kadernota				
P1: Extra reclame-inkomsten	0	0	0	100
P1: Investeringsbudget inrichting openbaar gebied Agnietenstraat en Korte Veste	0	-25	-25	-25
P1: Kapitaallasten IHP 2017	0	0	0	-807
P1: Kapitaallasten IHP herijking financiële reeks	-78	-32	100	29
P1: Onderwijs: huur school Wereldwijs	0	-145	-145	-145
P1: Uitvoering triple helix agenda (capaciteit)	0	0	0	-50
P1: Uitvoering triple helix agenda (werkbudget)	0	0	0	-30
P2: Bodemdaling (structurele capaciteit)	-80	-80	-80	-80
P2: Capaciteit energietransitie	0	0	0	-240
P2: Fonds Duurzaam Funderingsherstel	0	0	0	-140
P2: Intensivering duurzaamheid (structureel hogere bijdrage ODMH)	-65	-65	-65	-65
P3: Energie openbare verlichting	0	0	0	50
P3: Extra parkeerinkomsten Stationsgarage	0	0	0	50
P3: Groenalliantie	0	0	0	20
P3: Taakterugname Cyclus	0	0	0	500
P3: Versnelde dotatie reserve Groenfonds	400	700	0	0
P3: Versnelde dotatie reserve Woningbouw	0	0	710	0
P5: Evenementen	0	0	0	-50
P5: Kinderbibliotheek	0	0	0	-170
P5: Kinderboerderij	0	0	0	-35
P5: Ontwikkeling Grondbank	0	0	0	40
P5: Stadsmarketing	0	0	0	-185
P6: Leefbaarheid en Veiligheid	0	0	0	-510
P7: Taakstelling ambtelijke organisatie	0	0	0	150
P8: Vrijval stelpost taakstelling 2022 sluitende begroting	0	0	-500	0
Totaal	177	353	-5	-1.593

5.3.3 Meicirculaire 2019

In de [raadsmemo van 2 juli 2019](#) zijn de effecten van de meicirculaire 2019 als volgt toegelicht.

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
Bruto-effect meicirculaire (+ betekent positief voor het perspectief)	3.571	2.641	228	60
Totaal te oormerken bedragen	-4.859	-1.774	-1.360	-3.594
Netto-effect meicirculaire (- betekent negatief voor het perspectief)	-1.288	867	-1.132	-3.534

De meicirculaire leidt tot hogere inkomsten voor de gemeente. Door het oormerken van bedragen conform bestaande regels en werkwijzen neemt de bestedingsruimte af hetgeen voor vrijwel alle jaren een negatief effect heeft op het financieel perspectief.

Een nadere uitwerking van de geoordeelde bedragen staat in het volgende overzicht. Het oormerken van bedragen zorgt in vrijwel alle gevallen voor een verlaging van het bruto-effect van de circulaire en is de reden dat de bedragen negatief worden vermeld.

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
Geormerkte bedragen:				
A. Loon- en prijscompensatie (- = aanvullend benodigd)	-27	-346	-359	-212
B. Mutaties in de niet-geïntegreerde onderdelen van de voormalige integratie-uitkering sociaal domein	-2.302	-2.230	-2.055	-2.161
C1. Uitkering tekorten jeugdhulp (€ 4,24 miljoen in periode '19-'21)	-1.275	-1.287		
C2. Inzet van uitkering onder C1. ten gunste van het financieel perspectief		3.300	940	
C3. Additionele dekking tekort jeugdhulp vanuit reserve sociaal domein			1.301	
D. Taakmutaties en wijzigingen in gelabelde uitkeringen en/of geïntegreerde onderdelen m.b.t. het sociaal domein	-1.251	-1.209	-1.264	-1.299
E. Overige mutaties in taken en gelabelde uitkeringen	-4	-2	78	78
Totaal geormerkte bedragen	-4.859	-1.774	-1.360	-3.594

Bijstelling n.a.v. actualisatie reserve sociaal domein

Tijdens het 2^e ijkmoment 2019 is de reserve Sociaal domein geactualiseerd en is gesteld dat de tekorten jeugdhulp vanaf 2021 een structureel karakter hebben. Na uitputting van de reserve Sociaal domein zullen deze ten laste van het perspectief gebracht worden.

Dit resulteert in een aanpassing van de geormerkte bedragen (regels C1 t/m C3):

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
Geormerkte bedragen:				
C1. Uitkering tekorten jeugdhulp (€ 4,24 miljoen in periode '19-'21)	-1.275	-1.287		
C2. Inzet van uitkering onder C1. ten gunste van het financieel perspectief		1.887	2.353	
C3. Additionele dekking tekort jeugdhulp vanuit reserve sociaal domein			0	
Totaal geormerkte bedragen	-1.275	600	2.353	
Vershil met raadsmemo meicirculaire (- betekent verlaging perspectief)	0	-1.413	112	

Dit verschil zorgt respectievelijk voor een verhoging van € 1.413.000 en een verlaging van het geormerkte bedrag € 112.000 in 2021 en 2022. Dit resulteert in een aanzienlijke verslechtering van het netto-effect in 2021 en in een lichte verbetering van het netto-effect in 2022.

Daarmee zijn de effecten van de meicirculaire als volgt verwerkt in de programmabegroting.

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
Bruto-effect meicirculaire (+ betekent positief voor het perspectief)	3.571	2.641	228	60
Totaal te oormerken bedragen	-4.859	-1.774	-1.360	-3.594
Bijstelling n.a.v. actualisatie reserve sociaal domein (C2 en C3)		-1.413	112	
Netto-effect meicirculaire na actualisatie reserve Sociaal domein (- betekent negatief voor het perspectief)	-1.288	-546	-1.022	-3.534

5.3.4 2e ijkmoment 2019

Bij het 2^e ijkmoment 2019 worden onder andere de financiële afwijkingen in beeld gebracht die voortvloeien uit de eerste acht maanden van 2019. De afwijkingen die betrekking hebben op het jaar 2019 zijn verwerkt in de 2^e begrotingswijziging 2019, die afzonderlijk door de raad wordt vastgesteld. De financiële afwijkingen die betrekking hebben op 2020 en latere jaren komen aan de orde in deze programmabegroting.

5.3.4.1 Uitwerkingsverschillen Kadernota 2020-2023

Bij de uitwerking van de Kadernota 2020-2023 in de voorliggende programmabegroting is gebleken dat enkele ramingen of uitgangspunten bijgesteld moeten worden. De financiële gevolgen zijn weergegeven in de onderstaande tabel. Negatieve bedragen betekenen een nadeel voor het financieel perspectief.

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
Uitwerkingsverschillen/correcties Kadernota 2020-2023:				
P1: Kapitaallasten IHP herijking financiële reeks	156	64	-200	-58
P1: Kapitaallasten herinrichting Agnietenstraat	0	-6	-5	-5
P3: Versnelde dotatie reserve Woningbouw	0	0	-140	0
P8: Loon- en prijscompensatie	-606	-592	-595	-619
Totaal	-450	-534	-941	-682

P1: Kapitaallasten IHP herijking financiële reeks

Herbeoordeling van de in de kadernota opgevoerde kapitaallasten leidt tot een aanpaste reeks. Voor de totale periode 2020-2023 heeft dit een negatief effect op het perspectief van € 38.000.

P1: Kapitaallasten herinrichting Agnietenstraat

Een nadere uitwerking van de plannen is de basis voor een concretisering van de verwachte kapitaallasten.

P3: Versnelde dotatie reserve Woningbouw

In de Kadernota 2020-2023 is rekening gehouden met het naar voren halen van de dotatie aan de reserve Versnelling woningbouw van 2022 naar 2019. Hiermee was een bedrag gemoeid van € 710.000. Bij de uitwerking bleek dat de voorgenomen dotatie in 2022 reeds verlaagd was met een budget voor 'Wonen boven winkels' van € 90.000 en een werkbudget van € 50.000, beschikbaar gesteld bij de 1^e begrotingswijziging 2019.

P8: Loon- en prijscompensatie

Op basis van de loon- en prijsgevoelige budgetten en de in de kadernota 2020-2023 opgenomen percentages, is bij de uitwerking van de meicirculaire 2019 een te laag bedrag voor loon- en prijscompensatie afgezonderd.

5.3.4.2 College- en raadsbesluiten

In de loop van het jaar nemen het college en de gemeenteraad op grond van hun bevoegdheden besluiten waar financiële consequenties aan zitten. Deze worden dan verwerkt in het eerstvolgende ijkmoment van de PenC-cyclus. De besluiten uit 2019 met financiële gevolgen voor 2020 en verder staan in de onderstaande tabel.

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
P3: Conversie erfpacht appartementencomplex Bodegraafsestraatweg 1-3	2	2	2	2
P3: Uitgifte grond in erfpacht Dunantsingel	0	0	0	0
P3: Uitgifte grond in erfpacht Nieuwe Gouwe oostzijde	0	0	0	0
P3: MPG 2019 (jaarstukken 2018)	0	0	0	0
Totaal	2	2	2	2

P3: Conversie erfpacht appartementencomplex Bodegraafsestraatweg 1-3

De meerjarige effecten van de conversie van de erfpacht voor het appartementencomplex Bodegraafsestraatweg 1-3 zijn financieel administratief in deze begroting verwerkt.

P3: Uitgifte grond in erfpacht Dunantsingel

In 2019 is de uitgifte van grond in erfpacht aan de Dunantsingel in het kadaster ingeschreven. De meerjarige kapitaallasten en canonopbrengsten zijn verwerkt in deze begroting.

P3: Uitgifte grond in erfpacht Nieuwe Gouwe oostzijde

In 2019 is de uitgifte van grond in erfpacht aan de Nieuwe Gouwe Oostzijde in het kadaster ingeschreven. De meerjarige kapitaallasten en canonopbrengsten worden geraamd.

P3: MPG 2019 (jaarrekening 2018)

Op 17 juli 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met de actualisatie van de grondexploitaties (MPG). De financiële gevolgen van die herziene grondexploitaties zijn per saldo nihil.

5.3.4.3 Voortgang 2019

Exploitatie

In het navolgende overzicht staan de afwijkingen binnen de exploitatie van de gemeente.

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
P1: Nelson Mandela centrum: herrekening post vooruitbetaalde bedragen	-128	0	0	0
P2: Riool: kostendekkendheid	250	250	250	250
P3: Beheer gronden: actualisatie meerjarige inkomsten	-23	-23	-23	-23
P3: Beheer onroerende zaken: actualisatie inkomsten en uitgaven	-35	0	0	0
P3: Bouwleges en uitvoeringskosten BWT	-40	0	0	0
P3: Reserve versnellen woningbouw: verschuiving jaren	-500	500	0	0
P3: Omgevingswet kasschuif	-150	100	50	0
P4: Armoedebeleid	-150	-250	-250	-250
P4: Jeugd zorg in natura	0	-500	787	787
P5: Meerjarig ontwikkel- en onderhoudsplan sport	-300	0	0	0
P6: Impulsbudget weerbaarheid	-75	0	0	0
P7: Nieuwe gemeente-cao 2019	0	-389	-389	-390

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
P7: AVG	-80	-80	-80	-80
P8: Financieringsfunctie: financieringsbehoefte	523	-536	-611	-1.288
P8: Financieringsfunctie: lagere marktrente	-21	321	628	860
P8: Meicirculaire 2019: Beheerovereenkomst DSO-LV	-71	-73	-76	-78
P8: Meicirculaire 2019: landelijke vreemdelingenvoorzieningen	-21	-19	0	0
P8: Spaaroptie	0	500	500	0
Div: Actualisatie CIP	829	1.629	768	703
Totaal	8	1.430	1.554	492

P1: Nelson Mandela centrum: herrekening van de post vooruitbetaalde bedragen

In 2011 is de huurovereenkomst van het Nelson Mandelacentrum, ten behoeve van de openbare school Wereldwijs, door de gemeente voor 10 jaar afgekocht. In vervolg op de jaarrekening 2018 is de termijn aangepast waardoor in 2020 voor het laatst een nadeel genomen moet worden.

P2: Riool: kostendekkendheid

Op basis van de calculatie en de effecten van het GRP 2019-2023 ontstaat voor riool meerjarig een voordeel voor het perspectief.

P3: Beheer gronden: actualisatie meerjarige inkomsten

Op basis van de laatste inzichten zijn de meerjarige opbrengsten van de verhuurde gronden en erfpachtgronden geactualiseerd.

P3: Beheer onroerende zaken: actualisatie meerjarige inkomsten

Op basis van de laatste inzichten zijn de kosten en opbrengsten van de onroerende zaken voor 2020 (gedeeltelijk) geactualiseerd. Het gaat om het saldo van een aantal meevallers en tegenvallers.

P3: Bouwleges en uitvoeringskosten BWT

Voor het jaar 2020 is de prognose bouwleges aangepast op basis van actuele inzichten. Ook is er budget noodzakelijk voor het bouwplanbegeleidingsteam Westergouwe en de secretariaatsfunctie ARK.

P3: Reserve versnellen woningbouw: verschuiving jaren

Op basis van de afspraken over eerder beschikbaar zijn van middelen in deze reserve wordt voorgesteld de dotatie die begroot stond voor 2021 in het jaar 2020 plaats te laten vinden.

P3: Omgevingswet: kasschuif

Op basis van de afspraken over het eerder beschikbaar zijn van middelen in deze reserve wordt voorgesteld de dotatie die begroot stond voor 2021 in het jaar 2020 plaats te laten vinden.

P4: Armoedebeleid

De uitgaven voor het nieuw ingezette beleid zijn hoger dan verwacht. Met name van de stadspas wordt veel gebruikt gemaakt. Ook de verruiming van de regeling van de individuele inkomensvoetstuk zorgt voor fors hogere uitgaven. Met het huidige beleid is budget voor armoede structureel niet meer toereikend.

P4: Jeugd zorg in natura

Het structurele tekort op jeugd van € 500.000 wordt in de jaren 2021-2023 gedekt uit de extra rijksmiddelen van € 1,29 miljoen per jaar. Het saldo komt ten gunste van het perspectief. In de jaren vanaf 2024 komt het tekort ten laste van het perspectief. De gemeente handelt conform de richtlijn van de provincie door de uitkering voor de tekorten jeugdzorg na 2021 door te trekken in 2022 en 2023 op het niveau van 2021.

P5: Meerjarig ontwikkel- en onderhoudsplan sport

In het coalitieakkoord is € 2 miljoen beschikbaar gesteld voor achterstallig onderhoud van sportaccommodaties. Een gedeelte hiervan is in de vorm van kapitaallasten bij het 1e ijkmoment 2019 aangewend voor de ombouw van het hoofdveld van GC&FC Olympia van natuurgras naar kunstgras. Het nog resterende budget uit de jaarschijf 2019 schuift door naar 2020.

P6: Impulsbudget weerbaarheid

Een deel van de activiteiten zal in 2020 plaatsvinden; voorgesteld wordt om € 75.000 van het beschikbaar gestelde budget van € 120.000 door te schuiven naar 2020.

P7: Nieuwe gemeente-cao 2019

Dit is het cao-effect ten opzichte van de Kadernota 2019 en 2020. Een bandbreedte van € 50.000 is aangehouden.

P7: AVG

In verband met de toegenomen werkzaamheden op het gebied van privacy en de juridische consequenties daarvan wordt voorgesteld structureel aanvullend budget ter beschikking te stellen ter dekking van de meerkosten van deze activiteiten.

P8: Financieringsfunctie: financieringsbehoefte

Op grond van de jaarlijks uit te voeren analyse op de ontwikkeling van de meerjarige financieringsbehoefte zijn bovenstaande mutaties tot stand gekomen. De grootste oorzaak zijn de verschuivingen in de fasering van de investeringen.

P8: Financieringsfunctie: lagere markttrente

De renteniveaus van aan te trekken langlopende financieringsmiddelen zijn de laatste maanden fors gedaald. Op basis van de jaarlijks uit te voeren analyse op de ontwikkeling van de meerjarige financieringsbehoefte zijn de effecten op de te verwachten te betalen rente op in de toekomst aan te trekken financieringsmiddelen naar beneden bijgesteld.

P8: Meicirculaire 2019: Beheerovereenkomst DSO-LV

Op 18 december 2018 hebben de VNG, het IPO, de UvW en de Minister van BZK de beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet - Landelijke Voorziening (DSO-LV) ondertekend. Op grond van deze overeenkomst gaan gemeenten vanaf 1 januari 2020 jaarlijks € 18 miljoen bijdragen aan de kosten van het basisniveau DSO-LV en het informatiepunt Omgevingswet via een uitname uit het gemeentefonds. Voorgesteld wordt het bedrag ten laste van het perspectief te brengen.

P8: Meicirculaire 2019: landelijke vreemdelingenvoorzieningen

Rijk en gemeenten hebben samenwerkingsafspraken gemaakt voor de ontwikkeling van Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen. Daartoe stelt het Rijk een bedrag beschikbaar en wordt tevens in totaal € 16,5 miljoen van de algemene uitkering herverdeeld. Er is derhalve sprake van een verlaging van de uitkering uit het gemeentefonds zonder taakvermindering voor de gemeente. Daarom wordt voorgesteld het betreffende bedrag ten laste van het financieel perspectief te brengen.

P8: Spaaroptie

De spaaroptie wordt geschrapt in 2021 en 2022.

Div: Actualisatie CIP

De actualisatie van het concerninvesteringsplan waaronder het verschuiven van het 'jaar gereed' van de investering in de Goudse Waarden en in De Ark, leiden per saldo tot voordelen voor het perspectief. Ook de verlaging van de rekenrente vanaf 2021 naar 2,5% werkt positief uit op het financieel perspectief (€ 0,6 miljoen in 2021 en 2022, € 1,2 miljoen in 2023).

Verrekeningen met reserves

Naast de afwijkingen die ten laste van de exploitatie worden gebracht, zijn er afwijkingen die verrekend kunnen of moeten worden met reserves. Zie daartoe de volgende overzichten.

Algemene reserve

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
P3: Achterstanden dagelijks onderhoud openbare ruimte	-481			
P3: Intensivering activiteiten ruimtelijke plannen	-250	-250		
P4: Nieuw beleid sociaal domein, waarvan:				
- Versterking communicatie	-80	-80	-80	
- Preventie schulden	-175	-175	0	
- Inclusie	-100	-100	-100	
- Integrale uitvoeringsorganisatie SD	-200	-200	-50	
- Preventie	-100	-100	-100	
P8: GR Bedrijvenschap Regio Gouda: winstuitkering			3.900	
P8: Groenimpuls: verbetering bestaand groen openbare ruimte		500	1.000	
P8: Af te wikkelen op de algemene reserve (+ onttrekken; - toevoegen)	1.386	905	-3.570	
Totaal ten gunste van het perspectief	0	500	1.000	0

P3: Achterstanden dagelijks onderhoud openbare ruimte

Bij de jaarrekening 2018 is € 1.277.471 vanuit de voorziening groot onderhoud openbare ruimte vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve dat betrekking heeft op dagelijks onderhoud openbare ruimte. In de eerste maanden van 2019 zijn achterstanden geconstateerd op het dagelijks onderhoud. Naast de € 797.000 die is ingezet in 2019 is het voorstel om de overige € 481.000 in te zetten in 2020 ter dekking van kosten wegwerken achterstanden dagelijks onderhoud en het bedrag te onttrekken aan de algemene reserve.

P3: Intensivering activiteiten ruimtelijke plannen

Voorgesteld wordt om voor de intensivering van de activiteiten voor ruimtelijke plannen in de jaren 2020 en 2021 € 250.000 per jaar beschikbaar te stellen ten laste van de algemene reserve.

P4: Nieuw beleid sociaal domein

In vervolg op de in het coalitieakkoord verwoorde beleidsambities met betrekking tot het sociaal domein wordt voorgesteld om aanvullende maatregelen in te zetten.

P8: Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Regio Gouda: winstuitkering

De gemeente Gouda neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Regio Gouda. Dit betreft de ontwikkeling van een bedrijventerrein. Dit terrein is nagenoeg volledig gerealiseerd en kent een positieve boekwaarde. Er wordt voorgesteld deze verwachte boekwinst in 2022 als dotatie aan de algemene reserve toe te voegen.

P8: Groenimpuls: verbetering bestaand groen openbare ruimte

De incidentele kosten van de verbetering bestaand groen openbare ruimte worden gedekt uit de algemene reserve. Deze post betreft een aanvulling op een eerdere begrotingswijziging (uit coalitieakkoord).

Per saldo komt van de verrekeningen met de algemene reserve in 2021 € 500.000 en in 2022 € 1.000.000 ten gunste van het perspectief.

Reserve sociaal domein

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
P4: Schuldhulpverlening: Inzet ervaringsdeskundigen	-43			
P4: Taakstelling sociaal domein	-790			
P4: Tekort jeugd 2020	-500			
P4: Jeugd vanaf 2021		-365		
P8: Af te wikkelen op de reserve sociaal domein (+ onttrekken; - toevoegen)	1.333		-1.145	
Totaal ten laste van het perspectief	0	-365	-1.145	0

P4: Schuldhulpverlening: Inzet ervaringsdeskundigen

Conform de motie van de gemeenteraad van 29 november 2017 wordt een experiment voor de duur van twee jaar gestart met ervaringsdeskundigen schuldhulpverlening, in de rol van voorlichter en ondersteuner van inwoners met schulden zowel individueel als groepsgewijs; conform BenW-besluit d.d. 28 mei 2019. Voorgesteld wordt om de kosten te dekken uit de reserve Sociaal domein.

P4: Taakstelling sociaal domein

Voor het sociaal domein is voor 2020 en verder een taakstelling opgelegd van € 2.000.000. Ondanks de genomen maatregelen zal de taakstelling in 2020 niet volledig gerealiseerd worden (€ 790.000). Dit komt onder andere doordat de volumegroei groter is dan het verwachte voordeel op de genomen maatregelen. Er wordt wel gekeken naar nieuwe maatregelen en de terugvalopties om de taakstelling in 2020 uiteindelijk toch te kunnen realiseren. Vanaf 2021 wordt er vooralsnog vanuit gegaan dat de taakstellingen wel volledig gerealiseerd zullen worden.

P4: Jeugd tekort Zorg in natura 2020

Het tekort op Jeugd Zorg in natura 2020 wordt gedekt ten laste van de reserve Sociaal domein.

P4: Jeugd 2021

Het al eerdere voorziene tekort op jeugd in 2021 wordt afgewikkeld op het perspectief.

P8: Af te wikkelen met de reserve Sociaal domein

In 2020 wordt € 1,3 miljoen onttrokken aan de reserve Sociaal domein voor diverse tekorten of nadelen in de exploitatie. Om te voorkomen dat de reserve daarna in 2022 ongeoorloofd negatief wordt, is een administratieve correctie nodig.

Reserve versnellen woningbouw

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
P3: Activiteiten ruimtelijke plannen	-180			
P8: Onttrekking aan de reserve versnellen woningbouw	180			
Totaal ten gunste van het perspectief	0			

P3: De personele kosten die in 2020 gepaard gaan met de activiteiten ruimtelijke plannen worden gedekt uit de reserve Versnellen woningbouw.

5.3.5 Budgetneutrale wijzigingen

De voorgaande secties van dit hoofdstuk bevatten voorstellen die effect hebben op het (meerjaren)perspectief. Hierna volgen de voorstellen voor de zogenaamde budgetneutrale wijzigingen. Het gaat bijvoorbeeld om aanpassingen van de exploitatiebudgetten aan de lasten- en batenkant voor dezelfde bedragen of het overhevelen van budgetten van het ene programma naar het andere. Ofschoon geen enkele wijziging effect heeft op het financieel perspectief, valt de vaststelling onder het budgetrecht van de gemeenteraad.

Programma 1

Actualisatie budgetten onderwijshuisvesting

Op basis van de laatste inzichten worden de ramingen voor onderwijshuisvesting geactualiseerd. Per saldo gaat het om een bedrag van € 34.000.

Promotie toerisme: exploitatiebudget omzetten in P-budget

Een deel van het exploitatiebudget wordt omgezet naar P-budget ter dekking van de personele kosten. Het betreft een bedrag van € 185.000 voor 2020 en verder.

Programma 3

Budgetten dagelijks beheer openbare ruimte

Deerschikking van de budgetten dagelijks beheer openbare ruimte vindt structureel budgetneutraal plaats.

Openbare ruimte Westergouwe

De kosten van het beheer openbare ruimte Westergouwe fase 1 worden vanaf 2020 structureel gedekt uit de daarvoor benoemde begrotingspost Westergouwe.

Parkeerautomaten - contant geld

Het budget voor het ophalen en tellen van contant geld parkeerautomaten wordt overgeheveld naar het functionele programma.

Stadsecoloog

De meerjaren personeelslasten van de stadsecoloog (€ 28.500) worden gedekt uit exploitatiebudget Groen.

Stadsmarketing

De budgetten voor de VVV-activiteiten (stadsmarketing) zijn bij het eerste ijkmoment 2019 op een verkeerd programma geraamd. Deze wijziging is daar een budgetneutrale correctie op.

Programma 4

Actualiseren bijdrage RDOG

De bijdrage aan de RDOG wordt in de begroting geactualiseerd. Dit wordt gedekt binnen programma 4.

Eigen bijdrage Wmo

De begroting van de eigen bijdrage Wmo is geactualiseerd. Enerzijds in het kader van realistisch begroten. Anderzijds i.v.m. het effect op het abonnementstarief, dat gedekt zal worden uit de extra ontvangen rijksmiddelen. Per saldo is dit budgetneutraal.

Realistisch begroten sociaal domein

Er is realistisch begroot tussen de Wmo- en Jeugd-middelen, wat taakveldoverschrijdende budgetoverhevelingen tot gevolg heeft. Dit is per saldo budgetneutraal.

Stijging kosten Jeugdbeschermings-tafel (JB-tafel)

Het budget van de JB-tafel (Gouda-deel) wordt geactualiseerd op basis van de begroting 2019. Dit wordt gedekt binnen programma 4.

Subsidie OCW Regenboogsteden

Gouda ontvangt van 2019-2022 een subsidie van € 20.000 per jaar t.b.v. inclusie, diversiteit en burgerschap. Dit is budgetneutraal.

Programma 6

Ondermijningsfonds

Vanuit het Ondermijningsfonds van het Rijk ontvangt Gouda € 165.000 op basis van het opgestelde Projectplan 'familie-aanpak en gezonde horeca'. Dit betreft een budgetneutrale wijziging.

Programma 7

RDS

Dit betreft een herschikking van het budget voor Contractmanagement MH. Dit is een budgetneutrale wijziging.

Waarderingskamer

Overhevelen budget Waarderingskamer van programma Bestuur en Organisatie naar programma Algemene Dekkingsmiddelen.

P-budget en inkomsten MBL (overhead)

Er worden uren doorbelast naar regiogemeenten m.b.t. volwasseneneducatie. Per saldo is dit budgetneutraal.

Programma 8

ROO herschikking

Dit betreft een budgetneutrale wijziging waarmee de dotatie en de onttrekking met hetzelfde bedrag aangepast worden. Hierdoor wordt de begroting 2020 beter afgestemd ten opzichte van de verwachte realisatie.

Overig

Doorbelaste loonkosten

Bij diverse afdelingen vindt een herschikking plaats van de doorbelaste loonkosten naar de verschillende programma's en taakvelden. Dit betreft een budgetneutrale wijziging.

Interne doorbelastingen

Om de administratieve last te beperken op de bedrijfsvoeringskosten wordt voorgesteld om de interne doorbelastingen voor kantinekosten, porti- en verzendkosten, licentiekosten en kleurafdrukken af te schaffen en alle hiervoor beschikbare budgetten centraal neer te zetten bij FAZ en INA. Dit betreft een budgetneutrale wijziging.

5.3.6 Financiële gevolgen per programma

In onderstaand overzicht zijn per programma de financiële gevolgen opgenomen van het bestaande beleid en van het 1e en 2e ijkmoment 2019 op de programmasaldi.

bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
01 Economie, werk en onderwijs				
Bestaand beleid	12.269	12.910	12.779	11.994
Eerste ijkmoment	156	-24	-64	-66
Tweede ijkmoment	21	-263	-207	864
Saldo programma	12.446	12.623	12.508	12.792
02 Energie en klimaat				
Bestaand beleid	-2.413	-2.266	-2.112	-2.652
Eerste ijkmoment	3	3	3	3
Tweede ijkmoment	-214	-225	-226	203
Saldo programma	-2.624	-2.488	-2.335	-2.446
03 Wonen en leefomgeving				
Bestaand beleid	24.084	25.447	26.134	25.061
Eerste ijkmoment	62	-298	-552	222
Tweede ijkmoment	1.289	-34	757	80
Saldo programma	25.435	25.115	26.339	25.363
04 Sociaal domein				
Bestaand beleid	88.272	86.982	86.668	87.534
Eerste ijkmoment	858	612	1.612	510
Tweede ijkmoment	6.607	5.940	4.162	4.012
Saldo programma	95.737	93.534	92.442	92.056
05 Cultuur, sport en recreatie				
Bestaand beleid	15.087	15.830	14.945	13.772
Eerste ijkmoment	-38	68	-218	64
Tweede ijkmoment	545	184	100	283
Saldo programma	15.594	16.082	14.827	14.119
06 Leefbaarheid en veiligheid				
Bestaand beleid	8.605	8.588	8.571	8.285
Eerste ijkmoment	136	162	161	161
Tweede ijkmoment	244	190	189	664
Saldo programma	8.985	8.940	8.921	9.110
07 Bestuur en organisatie				
Bestaand beleid	24.388	23.933	23.773	23.228
Eerste ijkmoment	151	90	78	0
Tweede ijkmoment	769	918	877	886
Saldo programma	25.308	24.941	24.728	24.114
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen				
Bestaand beleid	-170.292	-171.426	-170.760	-167.223
Eerste ijkmoment	-1.328	-612	-1.019	-893
Tweede ijkmoment	-9.261	-6.710	-5.653	-6.994
Saldo programma	-180.881	-178.748	-177.432	-175.110

5.3.7 Geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de bezittingen en de schulden van de gemeente.

Activa

bedragen * € 1.000	01-01-2020	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
VASTE ACTIVA					
Materiele vaste activa	342.451	340.024	346.157	352.844	352.283
Immateriele vaste activa	13.526	13.096	12.666	12.236	11.806
Financiële vaste activa	3.406	3.396	3.392	3.392	3.392
TOTAAL VASTE ACTIVA	359.384	356.516	362.214	368.471	367.481
VLOTTENDE ACTIVA					
Voorraden/ bouwgrond in expl.	22.796	18.604	12.039	8.187	2.090
Voorzieningen grondexploitaties	-5.488	-5.488	-5.488	-5.488	-5.488
Totaal voorraden	17.308	13.116	6.552	2.699	-3.397
Uitzettingen	19.400	19.400	19.400	19.400	19.400
Liquide middelen	30	30	30	30	30
Overlopende activa	12.900	12.900	12.900	12.900	12.900
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	49.638	45.446	38.882	35.029	28.933
TOTAAL GENERAAL ACTIVA	409.022	401.962	401.096	403.501	396.414

Passiva

bedragen * € 1.000	01-01-2020	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
VASTE PASSIVA					
Algemene reserve	37.854	35.834	35.502	38.942	43.298
Bestemmingsreserves	23.789	25.177	26.142	26.151	26.164
Totaal eigen vermogen	61.643	61.010	61.644	65.093	69.462
Voorzieningen	34.690	28.492	24.471	23.207	21.728
Opgenomen langlopende geldleningen	248.360	258.129	260.650	260.871	250.894
Totaal vreemd vermogen	283.049	286.622	285.122	284.078	272.622
TOTAAL VASTE PASSIVA	344.692	347.632	346.766	349.171	342.084
VLOTTENDE PASSIVA					
Kortlopende schulden:					
Opgenomen kasgeldleningen	20.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Overige kortlopende schulden	21.330	21.330	21.330	21.330	21.330
Totaal kortlopende schulden	41.330	31.330	31.330	31.330	31.330
Totaal overlopende passiva	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	64.330	54.330	54.330	54.330	54.330
TOTAAL GENERAAL PASSIVA	409.022	401.962	401.096	403.501	396.414

5.3.8 EMU-saldo

Het overzicht van het EMU-saldo is een verplicht onderdeel in de begroting. Samen met de geprognosticeerde balans geeft het inzicht in toekomstige ontwikkelingen van de financieringsbehoefte van de gemeente Gouda.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
		Volgens begroting 2020	Volgens meerjarenraming in begroting 2020	Volgens meerjarenraming in begroting 2020	Volgens meerjarenraming in begroting 2020
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	0	-632	634	3.449	4.369
Mutatie (im)materiële vaste activa	-2.764	-2.858	5.703	6.257	-991
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0	0
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.510	-4.715	-6.920	-3.992	-6.125
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	4.273	6.941	1.850	1.184	11.485

De begroting van Gouda is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo van Gouda voor 2020 komt uit op € 6.941.000, wat betekent dat in EMU-termen de inkomsten € 6.941.000 groter zijn dan de uitgaven.

In de jaren tot en met 2015 werden er een individuele referentiewaarden van het EMU-tekort vastgesteld. Voor 2019-2022 is het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gesteld op 0,4%. Er is geen onderverdeling naar gemeenten, provincies en waterschappen vastgesteld. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

5.4 Grondslagen

In dit hoofdstuk staan de financiële uitgangspunten die zijn gebruikt bij de totstandkoming van de ramingen in de financiële begroting.

Waar ramingen worden verhoogd wegens inflatie gebeurt dit deels op basis van de Kadernota 2020 en deels op basis van de meicirculaire 2019. Voor het jaar 2020 is het uitgangspunt de Kadernota, met 3,2% voor de lonen en 1,5% voor de prijsstijgingen. Voor de periode 2021 - 2023 zijn de inflatiepercentages uit de meicirculaire 2019 het uitgangspunt.

Voor de berekening van de financieringslasten in 2020 wordt uitgegaan van:

- de door de budgethouders aangegeven uitputtingsritmes voor kredieten, reserves en voorzieningen;
- (vastgestelde) grondexploitaties die gefinancierd worden afhankelijk van de mogelijkheid/wenselijkheid tot het fixeren van het renterisico in de respectievelijke projecten en/of afhankelijk van het specifieke cashflowverloop;
- rekenrente aan te trekken kort geld van 0,10% in 2020 oplopend tot 2,25% in 2023;
- rekenrente aan te trekken lang geld van 0,50% in 2020 oplopend tot 1,00% in 2023;
- een omslagrente van 2,75%;
- rekenrente grondexploitaties 3%;
- het ten laste brengen van de rente 'tijdens de bouw' aan het krediet;
- concerninvesteringsplan 2020-2023 dat is opgenomen als bijlage bij deze programmabegroting;
- geraamde dotaties en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen die met deze programmabegroting worden vastgesteld, waarbij het kapitaalbeslag als gevolg van de aanwending van reserves en voorzieningen en investeringen uit het concerninvesteringsplan wordt gefinancierd door middel van langlopende en kortlopende geldleningen.

De ramingen in deze financiële begroting zijn gebaseerd op de bedragen voor 2019 inclusief de 1e begrotingswijziging 2019. Deze bedragen zijn aangevuld met de financiële gevolgen van de ontwikkelingen na het vaststellen van die 1e begrotingswijziging. Zie daarvoor elders in het hoofdstuk Uiteenzetting van de financiële positie en toelichting.

5.5 Overzicht van baten en lasten

In het onderstaande overzicht worden meerjarig per programma alle lasten, baten en het saldo weergegeven. Ook de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn gespecificeerd per programma. Onderaan het overzicht staat het totaal resultaat, dat administratief technisch wordt afgewikkeld ten gunste van de algemene reserve.

Bedragen * € 1.000		Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	2020	2021	2022	2023
01 Economie, werk en onderwijs	Lasten	21.323	19.890	20.454	19.719	19.330	19.616
	Baten	-6.722	-7.420	-8.007	-7.098	-6.821	-6.824
	Saldo	14.601	12.470	12.447	12.622	12.508	12.792
02 Energie en klimaat	Lasten	23.146	24.590	26.320	27.610	28.367	28.357
	Baten	-26.810	-26.214	-28.945	-30.097	-30.702	-30.802
	Saldo	-3.664	-1.624	-2.625	-2.488	-2.334	-2.445
03 Wonen en leefomgeving	Lasten	45.151	46.588	42.161	45.022	44.177	42.836
	Baten	-26.734	-19.719	-16.726	-19.908	-17.838	-17.472
	Saldo	18.417	26.869	25.435	25.115	26.339	25.364
04 Sociaal domein	Lasten	114.870	122.250	123.125	120.824	120.918	120.512
	Baten	-29.462	-27.955	-27.388	-27.288	-28.475	-28.455
	Saldo	85.409	94.295	95.737	93.535	92.443	92.057
05 Cultuur, sport en recreatie	Lasten	16.341	16.891	18.228	18.717	17.461	16.753
	Baten	-2.507	-2.594	-2.634	-2.634	-2.634	-2.634
	Saldo	13.834	14.296	15.593	16.083	14.826	14.119
06 Leefbaarheid en veiligheid	Lasten	9.254	9.806	9.157	9.062	9.045	9.233
	Baten	-177	-242	-171	-123	-123	-123
	Saldo	9.077	9.564	8.986	8.940	8.922	9.110
07 Bestuur en organisatie	Lasten	27.432	28.437	28.471	27.602	27.388	26.773
	Baten	-4.306	-3.610	-3.163	-2.660	-2.660	-2.660
	Saldo	23.125	24.827	25.308	24.942	24.728	24.113
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	Lasten	1.728	48	38	2.803	4.545	5.816
	Baten	-172.143	-180.016	-180.286	-182.185	-185.426	-185.295
	Saldo	-170.415	-179.967	-180.248	-179.382	-180.881	-179.479
Totaal van baten en lasten	Lasten	259.245	268.500	267.953	271.359	271.231	269.896
	Baten	-268.861	-267.770	-267.321	-271.993	-274.680	-274.265
	Saldo	-9.616	730	632	-634	-3.449	-4.369
Dotatie reserve P 01	Lasten	128	0	0	0	0	0
Dotatie reserve P 02	Lasten	0	5.003	3.870	2.939	1.577	1.167
Dotatie reserve P 03	Lasten	0	1.000	0	0	0	0
Dotatie reserve P 05	Lasten	0	54	0	0	0	0
Dotatie reserve P 06	Lasten	3.196	0	0	0	0	0
Dotatie reserve P 07	Lasten	557	620	660	557	557	557
Dotatie reserve P 08	Lasten	800	0	500	0	3.900	500
	Totaal	4.680	6.676	5.029	3.495	6.034	2.224
Onttrekking reserve P 01	Baten	-260	-79	-303	-113	-37	-37
Onttrekking reserve P 02	Baten	-95	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve P 03	Baten	-893	-2.156	-721	-740	-1.041	-40
Onttrekking reserve P 04	Baten	-3.199	-3.590	-4.400	-1.080	-1.537	0
Onttrekking reserve P 05	Baten	-4.488	-146	-350	-975	0	0
Onttrekking reserve P 06	Baten	-1.979	-1.178	-2	-1	-1	0
Onttrekking reserve P 07	Baten	-1.063	-891	-955	-725	-550	-548
Onttrekking reserve P 08	Baten	-736	-115	0	0	0	0
	Totaal	-12.713	-8.156	-6.732	-3.634	-3.167	-625
Saldo mutaties reserves	Saldo	-8.033	-1.480	-1.702	-139	2.867	1.599
Totaal Resultaat	Voordeel	17.649	750	1.070	772	582	2.770
	Nadeel	0	0	0	0	0	0
	Saldo	17.649	750	1.070	772	582	2.770

Programma	Omschrijving baten (bedragen * € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Programma 01					
Programma 02					
Programma 03	Achterstanden dagelijks onderhoud openbare ruimte (Algemene reserve)	-481			
	Activiteiten ruimtelijke plannen (Reserve Versnellen woningbouw)	-180			
	Capaciteit ruimtelijke plannen (Algemene reserve)	-250	-250		
	Speelplekken (Algemene reserve)	-50	-50		
	Verbetering Groen (Algemene reserve)		-500	-1.000	
Programma 04	Maatwerk Jeugd (Reserve SD)	-4.300			
	Schuldhelpverlening (Reserve SD)	-43			
	Nieuw beleid sociaal domein, waarvan				
	- Communicatie-adviseur (Algemene reserve)	-80	-80	-80	
	- Preventie schulden (Algemene reserve)	-175	-175		
	- Inclusie (Algemene reserve)	-100	-100	-100	
	- Integrale uitvoeringsorganisatie SD (Algemene reserve)	-200	-200	-50	
	- Preventie (Algemene reserve)	-100	-100	-100	
Programma 05	Sportimpuls	-60			
	Restauraties monumenten	-150	-150		
	Gouda 750 jaar stadsrechten		-750		
	Grondexploitatie	-11.495	-13.959	-11.621	-11.256
Programma 06					
Programma 07	Contractmanagement MH	-741			
Programma 08	GR Bedrijvenschap Regio Gouda			-3.900	
	Totaal incidentele baten	-18.405	-16.314	-16.851	-11.256

Exploitatie voor bestemming (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Totaal lasten	267.953	271.359	271.231	269.896
Totaal baten	-267.321	-271.993	-274.680	-274.265
Saldo (- = voordeel)	632	-634	-3.449	-4.369
Mutaties reserves				
Storting in reserves	5.029	3.495	6.034	2.224
Putting uit reserves	-6.732	-3.634	-3.167	-625
Saldo reserves	-1.702	-139	2.867	1.599
Saldo begroting na bestemming (- = voordeel)	-1.070	-772	-582	-2.770
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-3.265	-1.270	0	0
Structureel begrotingssaldo	-4.335	-2.042	-582	-2.770

Geconcludeerd kan worden dat meerjarig geen structurele lasten worden gedekt door incidentele baten en dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is.

5.7 Concerninvesteringsplan

Investerings hebben als kenmerk dat zij duurzaam zijn. Een investering gaat meerdere jaren mee. Op het moment dat een investering plaatsvindt (aanschaf c.q. bouw van een object) worden de uitgaven gedaan. Deze uitgaven leiden echter niet direct tot lasten in de exploitatiebegroting. Toerekening van de kapitaallasten (afschrijving en rentekosten) vindt voor de eerste keer plaats in het jaar nadat een investering is opgeleverd. Het aantal jaren dat de kapitaallasten worden toegerekend is afhankelijk van het soort investering.

Met het vaststellen van deze programmabegroting autoriseert de raad de investeringen uit de jaarschijf 2020. Zie hiervoor de bijlage Concerninvesteringsplan 2020-2024.

De investeringen, die nu in het CIP zijn opgenomen, leiden bij gehele realisatie tot de volgende kapitaallasten:

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Staat van Activa	25.492	23.557	22.400	20.441
Investerings met jaar gereed 2019	1.678	1.607	1.576	1.465
Investerings met jaar gereed 2020	0	1.991	1.954	1.874
Investerings met jaar gereed 2021	0	0	1.978	1.889
Investerings met jaar gereed 2022	0	0	0	1.639
Totaal	27.170	27.156	27.908	27.308

Op de bovenste regel staan de kapitaallasten van de huidige staat van activa, dus de investeringen die in het verleden gedaan zijn. Daaronder staan de kapitaallasten die voortvloeien uit de jaarschijven (jaar gereed 2019) 2020 tot en met 2023.

5.8 Financiering

De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de toekomstige ontwikkeling van de omvang van de leningenportefeuille (het lange vreemd vermogen). Uit de onderstaande investerings- en financieringsstaat blijken de verwachte financieringstekorten voor de jaren 2020 tot en met 2023. Deze verwachte tekorten zijn gefixeerd op de omvang van de kasgeldlimiet.

Gedetailleerde informatie over financiering, treasury, leningenportefeuille etc. is opgenomen in de zogenaamde paragraaf financiering binnen deze programmabegroting.

Bedragen * € 1.000	ultimo 2020	ultimo 2021	ultimo 2022	ultimo 2023
INVESTERINGEN				
(Im)materiële vaste activa	353.119	358.822	365.080	364.089
Financiële vaste activa	3.396	3.392	3.392	3.392
Totaal vaste activa	356.516	362.214	368.471	367.481
Onderhanden werk (grondexploitaties)	18.604	12.039	8.187	2.090
TOTAAL VASTE ACTIVA EN ONDERHANDEN WERK	375.119	374.253	376.658	369.571
FINANCIERING				
Eigen vermogen:				
Algemene reserve (inclusief reserve Sociaal Domein, reserve 3D's en Egalisatiereserve Openbare ruimte)	35.834	35.502	38.942	43.298
Bestemmingsreserves	25.177	26.142	26.151	26.164
Vreemd vermogen:				
Voorzieningen (inclusief voorzieningen grondexploitaties)	33.980	29.959	28.695	27.216
Opgenomen langlopende geldleningen	258.129	260.650	260.871	250.894
TOTAAL FINANCIERINGSMIDDELEN	353.119	352.253	354.658	347.571
FINANCIERINGSTEKORT (+) OF OVERSCHOT (-)	22.000	22.000	22.000	22.000

5.9 Stand en verloop reserves

Hieronder volgt een overzicht per programma van het geprognosticeerde verloop van de reserves. Hierin zijn de beginstanden, de mutaties en de eindstanden voor de periode 2019-2022 opgenomen. Het begrotingssaldo c.q. het meerjarenperspectief is afgewikkeld ten gunste van de algemene reserve, die gekoppeld is aan Financiering en algemene dekkingsmiddelen. Aanvullend is op grond van wettelijke voorschriften in de bijlagen een overzicht opgenomen met een specificatie per reserve.

Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	2.592	2.562	2.523	2.485
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	30	39	38	37
Stand per 31 december	2.562	2.523	2.485	2.448

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	9.607	11.145	12.143	12.185
Vermeerderingen	1.578	1.038	82	81
Verminderingen	40	40	40	40
Stand per 31 december	11.145	12.143	12.185	12.226

Programma 4 Sociaal domein

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	8.229	8.229	8.229	8.229
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	8.229	8.229	8.229	8.229

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	2.067	2.067	2.067	2.067
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	2.067	2.067	2.067	2.067

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	896	896	896	896
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	896	896	896	896

Programma 7 Bestuur en organisatie

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	396	276	283	289
Vermeerderingen	660	557	556	557
Verminderingen	780	550	550	548
Stand per 31 december	276	283	289	298

Programma 8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	37.854	35.834	35.502	38.942
Vermeerderingen	3.861	2.673	5.977	4.356
Verminderingen	5.881	3.005	2.537	0
Stand per 31 december	35.834	35.502	38.942	43.298

Totaal programma's

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	61.643	61.010	61.644	65.093
Vermeerderingen	6.099	4.268	6.616	4.994
Verminderingen	6.732	3.634	3.167	625
Stand per 31 december	61.010	61.644	65.093	69.462

5.10 Stand en verloop voorzieningen

Hieronder volgt een overzicht per programma van het geprognosticeerde verloop van de voorzieningen. Hierin zijn de beginstanden, de mutaties en de eindstanden voor de periode 2019-2022 opgenomen. Aanvullend is op grond van wettelijke voorschriften in de bijlagen een overzicht opgenomen met een specificatie per voorziening.

Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	18.122	11.909	7.710	6.317
Vermeerderingen	3.797	5.433	6.517	7.073
Verminderingen	10.010	9.632	7.910	8.713
Stand per 31 december	11.909	7.710	6.317	4.677

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	11.064	11.157	11.412	11.619
Vermeerderingen	3.753	4.415	5.010	4.184
Verminderingen	3.660	4.160	4.803	3.947
Stand per 31 december	11.157	11.412	11.619	11.856

Programma 4 Sociaal domein

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	52	52	52	52
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	52	52	52	52

Programma 7 Bestuur en organisatie

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	5.451	5.373	5.296	5.219
Vermeerderingen	102	103	103	103
Verminderingen	180	180	180	180
Stand per 31 december	5.373	5.296	5.219	5.142

Totaal programma's

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	34.689	28.492	24.471	23.207
Vermeerderingen	7.653	9.951	11.629	11.360
Verminderingen	13.850	13.972	12.893	12.839
Stand per 31 december	28.492	24.471	23.207	21.728

5.11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Overeenkomstig de artikelen 20 en 22 van het BBV dient afzonderlijk aandacht te worden besteed aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Alle bedoelde verplichtingen zijn in de exploitatiebegroting verwerkt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die niet jaarlijks terugkeren of niet van vergelijkbaar volume zijn, gebruikt Gouda de voorziening spaarurenverlof (uitsterfconstructie voor een verlofspaarregeling voor medewerkers tot 1 april 2006) en de voorziening APPA voor (voormalig) wethouders.

6 Besluit bij Programmabegroting 2020-2023

(voorgesteld) besluit van
de gemeenteraad

voorstelnummer: 3352

onderwerp: Programmabegroting 2020-2023

De raad van de gemeente Gouda;

gelezen het voorstel van 1 oktober 2019;

gelet op artikel 189 en 191 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De Programmabegroting 2020-2023 vast te stellen;
2. Niet langer te doteren aan de reserve Sociaal Domein en bij nihil deze reserve op te heffen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 12 november 2019.

De raad der gemeente voornoemd,

, griffier ,voorzitter

mr. drs. E.J. Karman-Moerman M. Salet

7 Bijlagen

7.1 Concerninvesteringsplan 2020-2024

Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal-lasten 2020	Kapitaal-lasten 2021	Kapitaal-lasten 2022	Kapitaal-lasten 2023
Investerings economisch nut						
IHP 2020	2020	2.570.000		192.750	189.538	180.543
IHP 2021	2021	5.500.000			412.500	392.563
IHP 2022	2022	2.900.000				210.250
IHP 2023	2023	4.950.000				
Permanente uitbreiding De Triangel met 4 lokalen, Coniferensingel 20	2021	200.000			15.000	14.275
Renovatie Goudse Waarden	2022	8.072.000				585.220
Vernieuwbouw De Ark	2020	5.320.175		399.013	392.363	373.743
Vorbereiding, niet-commerciële voorzieningen Westergouwe (2007) gesloten deel	2022	517.500				24.582
Voorzieningencluster (School) 1 bouwkosten	2024	1.865.000				
WesterG: Totaal (opsomming van alle onderdelen)	2024 - 2027	37.285.798				
Totaal investeringen met economisch nut		69.180.473	0	591.763	1.009.401	1.781.176
Investerings met maatschappelijk nut						
Watersysteem Historische Binnenstad deel 2	2019	109.129	7.366	6.984	6.875	6.526
Totaal investeringen met maatschappelijk nut		109.129	7.366	6.984	6.875	6.526
TOTAAL PROGRAMMA 1		69.289.602	7.366	598.747	1.016.276	1.787.702

Programma 2 Energie en klimaat

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal-lasten 2020	Kapitaal-lasten 2021	Kapitaal-lasten 2022	Kapitaal-lasten 2023
Investerings economisch nut						
Investerings afvalinzamelingen	2019	433.105	40.784	38.980	38.258	36.670
Rioleringskrediet 2019 - 15jr	2019	124.620	11.735	11.216	11.008	10.551
Rioleringskrediet 2019 - 40jr	2019	6.106.380	320.585	301.503	297.687	279.749
Rioleringskrediet 2020 - 15jr/40 jaar Totaal	2020 - 2025	51.278.250				
Vorbereidings krediet ECO park	2019	165.798	37.719	36.476	35.647	34.652
Totaal investeringen met economisch nut		58.108.153	410.823	388.175	382.600	361.622
TOTAAL PROGRAMMA 2		58.108.153	410.823	388.175	382.600	361.622

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal-lasten 2020	Kapitaal-lasten 2021	Kapitaal-lasten 2022	Kapitaal-lasten 2023
Investerings economisch nut						
Doorontwikkeling 2de verdieping Chocoladefabriek	2020	780.000		58.500	57.525	54.795
Inv woonw-terreinen div. 51 plaatsen	2019	32.417	3.052	2.917	2.863	2.745
Verduurzaming Vastgoed 2018	2020	860.594		64.545	63.469	60.457
Verduurzaming Vastgoed 2019	2020	752.173		56.413	55.473	52.841
Verduurzaming Vastgoed 2020	2020	166.440		12.483	12.275	11.692
Vervangen computers best.Selectief Toegangssysteem Binnenstad (zakpalen)	2023	350.000				
WW-Standplaats EMT betonplaat	2020	350.000		22.750	22.400	21.245
Totaal investeringen met economisch nut		3.291.624	3.052	217.608	214.005	203.775
Investerings met maatschappelijk nut						
Herinr.Sportlaan js 2018	2022	235.000				17.038
Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied	2021	4.057.000			304.275	289.568

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal- lasten 2020	Kapitaal- lasten 2021	Kapitaal- lasten 2022	Kapitaal- lasten 2023
Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2019	2019	400.012	91.002	88.002	86.002	83.602
Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2020	2020	250.000	0	56.250	55.000	53.375
Investerings PP jaarschijf 2019	2019	3.500.000	446.250	428.750	420.000	405.125
Investerings PP jaarschijf 2020	2020	3.500.000		437.500	428.750	413.000
Investerings PP jaarschijf 2021	2021	3.500.000			437.500	420.875
Investerings PP jaarschijf 2022	2022	3.500.000				428.750
Investerings PP jaarschijf 2023	2023	3.500.000				
Investerings PP jaarschijf 2024	2024	3.500.000				
Mobiliteitsplan js 2018 en 2019	2019	68.471	15.577	15.063	14.721	14.310
Mobiliteitsplan js 2020	2020	230.000		51.750	50.600	49.105
Mobiliteitsplan js 2021	2021	280.000			63.000	61.040
Maatregelen knelpunten verkeer en VCP (VerkeersCirculatieplan 2020-2021)	2021	5.824.300			436.823	415.709
PP CIP jaarschijf 2019	2019	1.155.000	147.263	141.488	138.600	133.691
PP CIP jaarschijf 2020	2020	2.700.000		337.500	330.750	318.600
PP CIP jaarschijf 2021	2021	538.000			67.250	64.695
PP CIP jaarschijf 2022	2022	1.280.000				156.800
PP CIP jaarschijf 2023	2023	1.280.000				
PP CIP jaarschijf 2024	2024	1.280.000				
PP Lange Termijn Investerings (LTI) jaarschijf 2019	2019	170.283	8.940	8.408	8.301	7.801
PP Lange Termijn Investerings (LTI) jaarschijf 2021	2021	1.875.421			93.772	88.028
PP Lange Termijn Investerings (LTI) jaarschijf 2022	2022	1.983.337				94.208
PP Lange Termijn Investerings (LTI) jaarschijf 2023	2023	1.428.872				
PP Lange Termijn Investerings (LTI) jaarschijf 2024	2024	1.487.146				
Vervanging Kade - en Walmuren 2023	2024	3.500.000				
Vervanging VRI Goejanverwelledijk - Fluwelensingel - Haastrechtsebrug, nr 24 (2017)	2023	395.000				
Vervanging VRI Graaf Florisweg - Zwarteweg - Steijnpad, nr 40 (2018)	2021	180.750			22.594	21.735
Herinrichting Agnietenstraat	2020	400.000		30.000	29.500	28.100
GP: Afrit Goudse Poort - reconstructie	2020	85.000		10.625	10.413	10.030
Totaal investeringen met maatschappelijk nut		52.083.592	709.032	1.605.336	2.997.851	3.575.185
TOTAAL PROGRAMMA 3		55.375.216	712.084	1.822.944	3.211.856	3.778.960

Programma 4 Sociaal domein

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal- lasten 2020	Kapitaal- lasten 2021	Kapitaal- lasten 2022	Kapitaal- lasten 2023
Investerings economisch nut						
Aanpassing Lekkenburg: Bouwkundig 20 jr	2020	668.642		50.148	49.312	46.972
Aanpassing Lekkenburg: Installaties 15jr	2020	936.808		85.874	84.313	80.722
Totaal investeringen met economisch nut		1.605.450	0	136.022	133.625	127.694
TOTAAL PROGRAMMA 4		1.605.450	0	136.022	133.625	127.694

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal- lasten 2020	Kapitaal- lasten 2021	Kapitaal- lasten 2022	Kapitaal- lasten 2023
Investerings economisch nut						
Mammoet/handbalveld Vires (2021)	2021	45.000			4.125	3.945
Ombouw hoofdveld Olympia naar kunstgras	2019	726.400	80.509	77.180	75.666	72.791
Sporthal Tobbe (10 jaar)	2019	456.618	58.219	55.936	54.794	52.854
Sportvelden (2020) 1	2020	70.000		7.583	7.437	7.146
Sportvelden (2020) 2	2020	70.000		7.583	7.437	7.146
Sportvelden (2020) 3	2020	70.000		7.583	7.437	7.146

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal- lasten 2020	Kapitaal- lasten 2021	Kapitaal- lasten 2022	Kapitaal- lasten 2023
Sportvelden (2021)	2021	180.000			19.500	18.713
Sportvelden (2022)	2022	305.000				32.280
Sportvelden (2023)	2023	305.000				
Sportvelden (2024)	2024	305.000				
Sportvelden (2025)	2025	305.000				
Vervanging hekwerken (2020)	2020	15.400		1.155	1.136	1.082
Vervanging hekwerken (2021)	2021	15.400		0	1.155	1.099
Zonnecollectoren (480 m2) Groenhovenbad	2019	89.750	6.956	6.620	6.507	6.204
Zonnepanelen (325) Mammoet	2019	44.654	3.461	3.294	3.238	3.087
Zonnepanelen (600) Groenhovenbad	2019	237.688	18.420	17.529	17.232	16.430
Zonnepanelen (88) Zebra	2019	8.628	668	636	625	596
Totaal investeringen met economisch nut		3.249.538	168.233	185.099	206.289	230.519
Investerings met maatschappelijk nut						
Terreinrichting tijdelijke sporthal Tobbe	2019	383.000	48.833	46.918	45.960	44.332
TOTAAL PROGRAMMA 5		3.632.538	217.066	232.017	252.249	274.851

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal- lasten 2020	Kapitaal- lasten 2021	Kapitaal- lasten 2022	Kapitaal- lasten 2023
Investerings economisch nut						
Parkeerautomaten - aanpassingen	2019	227.856	29.052	27.913	27.343	26.375
Vervanging camera toezicht js 2018	2019	26.750	6.086	5.885	5.751	5.591
Vervanging camera toezicht js 2019	2019	43.787	9.961	9.633	9.414	9.151
Vervanging camera toezicht js 2020	2020	51.000		11.475	11.220	10.889
Vervanging camera toezicht js 2021	2021	45.000			10.125	9.810
Vervanging camera toezicht js 2022	2022	42.000				9.345
Vervanging camera toezicht js stadstoezicht 2023	2023	42.000				
Vervanging camera toezicht js stadstoezicht 2024	2024	42.000				
Vervanging camera toezicht js stadstoezicht 2025	2025	44.000				
Vervanging randapparatuur Meldkamer STZ	2022	40.000				8.900
Vervanging Video managem syst Stadstoezicht	2021	125.000			28.125	27.250
Totaal investeringen met economisch nut		729.393	45.099	54.906	91.978	107.311
TOTAAL PROGRAMMA 6		729.393	45.099	54.906	91.978	107.311

Programma 7 Bestuur en organisatie

Omschrijving	Jaar gereed	Netto krediet	Kapitaal- lasten 2020	Kapitaal- lasten 2021	Kapitaal- lasten 2022	Kapitaal- lasten 2023
Investerings economisch nut						
Audiovisuele middelen vergadercentrum raad	2019	488.749	111.191	107.525	105.081	102.149
Automatisering 2019	2019	450.000	102.375	99.000	96.750	94.050
Automatisering 2020	2020	400.000		90.000	88.000	85.400
Automatisering 2021	2021	275.000			61.875	59.950
Automatisering 2022	2022	275.000				61.188
Automatisering 2023	2023	550.000				
Automatisering 2024	2024	250.000				
Iedereen een smartphone (3 jr)	2019	150.000	54.125	52.500	51.250	
Verv / inrichting archiefruimten 2032	2032	60.000				
Verv.koffieautomaten HvdS	2019	25.000	3.188	3.063	3.000	2.894
Vervanging meubilair HvdS	2019	125.000	11.771	11.250	11.041	10.583
Vervanging paternosterkasten 2022	2022	120.000	0	0	0	10.700
Zonwering HvdS	2019	29.000	2.731	2.610	2.561	2.455
Totaal investeringen met economisch nut		3.197.749	285.381	365.948	419.558	429.369
TOTAAL PROGRAMMA 7		3.197.749	285.381	365.948	419.558	429.369

7.2 Specificatie per reserve en voorziening

7.2.1 Verloop per reserve

Reserve Revitalisering Goudse Poort: programma 1

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	1.032	1.002	963	925
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	30	39	38	37
Stand per 31 december	1.002	963	925	888

Reserve Onderwijshuisvesting: programma 3

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	1.560	1.560	1.560	1.560
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.560	1.560	1.560	1.560

Reserve Wijkontwikkeling: programma 3

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	536	536	536	536
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	536	536	536	536

Reserve Actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen: programma 3

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	7	7	7	7
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	7	7	7	7

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden 3 Notenboomen: programma 3

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	246	246	246	246
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	246	246	246	246

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk: programma 3

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	486	486	486	486
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	486	486	486	486

Reserve versnellen woningbouw en (gebieds)transformatie: programma 3

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	2.100	3.597	4.554	4.553
Vermeerderingen	1.497	957	0	0
Verminderingen	0	0	1	0
Stand per 31 december	3.597	4.554	4.553	4.553

Reserve parkeren: programma 3

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	705	747	788	830
Vermeerderingen	82	81	82	81
Verminderingen	40	40	40	40
Stand per 31 december	747	788	830	871

Reserve zuidelijk stationsgebied: programma 3

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	3.576	3.576	3.576	3.576
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	3.576	3.576	3.576	3.576

Reserve Groenfonds: programma 4

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	1.952	1.952	1.952	1.952
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.952	1.952	1.952	1.952

Reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang: programma 4

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	8.229	8.229	8.229	8.229
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	8.229	8.229	8.229	8.229

Reserve cultuur- en erfgoedfonds: programma 5

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	317	317	317	317
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	317	317	317	317

Reserve vm. NIEGG Spoorzone en Westergouwe: programma 5

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	1.750	1.750	1.750	1.750
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.750	1.750	1.750	1.750

Reserve niet gesprongen explosieven WO2: programma 6

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	896	896	896	896
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	896	896	896	896

Reserve organisatieontwikkeling: programma 7

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	396	276	283	289
Vermeerderingen	660	557	556	557
Verminderingen	780	550	550	548
Stand per 31 december	276	283	289	298

Algemene reserve: programma 8

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	22.977	22.724	21.091	24.243
Vermeerderingen	1.570	772	4.482	3.271
Verminderingen	1.823	2.405	1.330	0
Stand per 31 december	22.724	21.091	24.243	27.514

Egalisatiereserve openbare ruimte: programma 8

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	8.601	10.892	12.792	14.288
Vermeerderingen	2.291	1.900	1.496	1.086
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	10.892	12.792	14.288	15.374

Reserve Sociaal Domein: programma 8

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	5.666	1.807	1.207	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	3.859	600	1.207	0
Stand per 31 december	1.807	1.207	0	0

Reserve Cofinanciering Regionale Projecten: programma 8

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	610	410	410	410
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	200	0	0	0
Stand per 31 december	410	410	410	410

Totaal programma's

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	61.643	61.010	61.644	65.093
Vermeerderingen	6.099	4.268	6.616	4.994
Verminderingen	6.732	3.634	3.167	625
Stand per 31 december	61.010	61.644	65.093	69.462

7.2.2 Verloop per voorziening

Programma 1 Voorziening riolering

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	17.661	11.448	7.249	5.856
Vermeerderingen	3.589	5.316	6.379	6.963
Verminderingen	9.802	9515	7772	8603
Stand per 31 december	11.448	7.249	5.856	4.216

Programma 1 Voorziening planmatig onderhoud gem. onderwijsgebouwen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	461	461	461	461
Vermeerderingen	208	117	139	110
Verminderingen	208	117	139	110
Stand per 31 december	461	461	461	461

Programma 3 Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	558	576	674	772
Vermeerderingen	113	113	113	113
Verminderingen	95	15	15	15
Stand per 31 december	576	674	772	870

Programma 3 Voorziening deelname grondbank Zuidplas

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	1.320	1.320	1.320	1.320
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.320	1.320	1.320	1.320

Programma 3 Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	6.379	6.400	6.438	6.435
Vermeerderingen	2.646	3.316	3.919	3.094
Verminderingen	2.625	3278	3922	3066
Stand per 31 december	6.400	6.438	6.435	6.463

Programma 3 Voorziening onderhoud stationsgarage

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	203	222	234	245
Vermeerderingen	46	46	45	46
Verminderingen	27	34	34	34
Stand per 31 december	222	234	245	257

Programma 3 Voorziening verhuurdersonderhoud schouwburg

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	474	587	465	342
Vermeerderingen	174	174	174	174
Verminderingen	61	296	297	296
Stand per 31 december	587	465	342	220

Programma 3 Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	2.130	2.052	2.282	2.504
Vermeerderingen	774	765	757	757
Verminderingen	852	535	535	535
Stand per 31 december	2.052	2.282	2.504	2.726

Programma 4 Voorziening pijporgel aula begraafplaats

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	52	52	52	52
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	52	52	52	52

Programma 7 Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	5.404	5.286	5.168	5.050
Vermeerderingen	60	60	60	60
Verminderingen	178	178	178	178
Stand per 31 december	5.286	5.168	5.050	4.932

Programma 7 Voorziening spaaruren verlof

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	14	14	14	14
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	14	14	14	14

Programma 7 Voorziening onderhoud Huis van de Stad

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	33	73	114	155
Vermeerderingen	42	42	42	42
Verminderingen	2	1	1	1
Stand per 31 december	73	114	155	196

Totaal programma 's

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	34.689	28.492	24.471	23.207
Vermeerderingen	7.653	9.950	11.629	11.360
Verminderingen	13.850	13.971	12.893	12.839
Stand per 31 december	28.492	24.471	23.207	21.728

7.3 Financiële onderbouwing taakvelden

Vanaf begrotingsjaar 2017 zijn gemeenten verplicht om een overzicht op te nemen waarin de lasten en baten van de gemeente verdeeld worden naar (hoofd)taakvelden. Deze (hoofd)taakvelden zijn door het Rijk vastgesteld. Hierdoor kunnen gemeenten makkelijker met elkaar vergeleken worden. De volgende hoofdtaakvelden worden onderscheiden:

Nummer	Omschrijving taakveld
0.	Bestuur en ondersteuning
1.	Veiligheid
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat
3.	Economie
4.	Onderwijs
5.	Sport, cultuur en recreatie
6.	Sociaal domein
7.	Volksgezondheid en milieu
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De programmabegroting 2020 ingedeeld naar taakvelden ziet er als volgt uit:

Taakvelden: Lasten	Progr.	realisatie 2018	2019	2020	2021	2022	2023
0.1 Bestuur	7	3.522	3.461	3.704	3.707	3.705	3.702
0.10 Mutaties reserves	8	4.680	4.000	5.029	3.495	6.034	2.224
0.11 Resultaat vd rekening baten/lasten	8	17.649	1.614	1.070	772	582	2.770
0.2 Burgerzaken	7	2.193	1.997	1.959	1.973	1.955	1.955
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	5.147	6.170	4.953	4.778	4.747	4.530
0.4 Overhead	7	21.717	22.009	22.808	21.922	21.728	21.116
0.5 Treasury	8	-1.180	-1.674	-2.094	-1.533	-1.983	-1.924
0.61 OZB woningen	8	590	671	693	693	693	693
0.62 OZB niet-woningen	8	265	303	179	179	179	179
0.63 Parkeerbelasting	8	157	166	117	117	117	117
0.64 Belastingen overig	8	71	85	87	87	87	87
0.8 Overige baten en lasten	8	1.808	1.247	1.056	3.258	5.451	6.664
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	4.689	4.636	4.790	4.852	4.852	4.852
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	4.565	4.321	4.366	4.210	4.193	4.381
2.1 Verkeer en vervoer	3	15.075	14.440	14.260	14.562	15.706	16.110
2.2 Parkeren	3	1.091	1.006	1.249	1.255	1.213	1.204
2.3 Recreatieve havens	5	234	263	257	260	260	260
2.4 Economische havens en waterwegen	1	868	769	831	974	1.117	1.260
2.5 Openbaar vervoer	3	128	126	125	118	116	109
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	1.990	716	1.240	336	56	54
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	1.289	125	176	177	177	177
3.4 Economische promotie	1	1.117	2.368	2.759	2.547	2.470	2.181
4.2 Onderwijshuisvesting	1	9.262	7.054	7.412	7.591	7.477	7.913
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	6.797	7.419	8.037	8.094	8.031	8.031
5.1 Sportbeleid en activering	5	5.614	6.110	6.646	6.483	6.294	5.908
5.2 Sportaccommodaties	5	2.702	2.798	2.990	2.871	2.764	2.717
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en -part	5	3.650	3.891	3.809	3.768	3.753	3.478
5.4 Musea	5	2.091	2.143	2.155	2.157	2.157	2.157
5.5 Cultureel erfgoed	5	232	229	460	1.223	236	236
5.6 Media	5	1.818	1.841	1.910	1.957	1.997	1.997
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	3	4.430	4.477	5.431	5.934	6.382	5.378
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	7.216	7.538	7.298	7.140	7.518	7.174
6.2 Wijkteams	4	6.302	6.423	6.586	6.587	6.587	6.587
6.3 Inkomensregelingen	4	32.426	31.953	32.605	32.654	32.561	32.564
6.4 Begeleide participatie	4	10.955	11.001	11.017	10.506	10.410	10.213
6.5 Arbeidsparticipatie	4	3.223	3.009	3.598	3.399	3.469	3.577
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	4	2.408	2.925	2.932	2.940	2.940	2.940
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4	10.343	12.481	12.802	12.795	12.817	12.827
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4	16.268	15.592	18.850	17.401	17.141	17.154
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	4	18.543	20.372	21.069	21.061	21.134	21.135

Taakvelden: Lasten	Progr.	realisatie 2018	2019	2020	2021	2022	2023
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	4.688	2.326	3.723	3.727	3.727	3.728
7.1 Volksgezondheid	4	2.489	2.487	2.612	2.581	2.581	2.581
7.2 Riolering	2	13.109	14.676	15.240	16.353	17.046	17.043
7.3 Afval	2	8.391	7.635	8.756	8.929	8.993	9.094
7.4 Milieubeheer	2	1.645	2.142	2.324	2.328	2.328	2.221
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	4	24	41	32	32	32	32
8.1 Ruimtelijke ordening	3	1.585	2.114	2.401	1.762	1.662	1.662
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen)	3	12.433	10.428	10.304	13.681	11.621	11.256
8.3 Wonen en bouwen	3	5.263	2.619	3.438	2.932	2.730	2.585
Subtotaal lasten		281.574	260.543	274.053	275.627	277.847	274.890

Taakvelden: Baten	Progr.	realisatie 2018	2019	2020	2021	2022	2023
0.1 Bestuur	7	-61	-61	-61	-61	-61	-61
0.10 Mutaties reserves	8	-12.713	-4.197	-6.732	-3.634	-3.167	-625
0.2 Burgerzaken	7	-1.437	-899	-830	-830	-830	-830
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	-5.825	-4.301	-4.247	-4.334	-4.324	-4.323
0.4 Overhead	7	-2.808	-2.261	-2.272	-1.769	-1.769	-1.769
0.5 Treasury	8	-1.233	-256	-262	-261	-260	-258
0.61 OZB woningen	8	-7.441	-7.349	-7.460	-7.599	-7.739	-7.887
0.62 OZB niet-woningen	8	-7.186	-7.158	-7.268	-7.406	-7.544	-7.690
0.63 Parkeerbelasting	8	-3.999	-3.735	-3.876	-3.886	-3.886	-3.896
0.64 Belastingen overig	8	-2.426	-2.556	-2.554	-2.564	-527	-537
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	8	-148.535	-153.125	-158.223	-159.929	-161.029	-164.487
0.8 Overige baten en lasten	8	-1.267	-622	-643	-541	-4.441	-541
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	-37	-46	-47	-47	-47	-47
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	-140	-117	-124	-76	-76	-76
2.1 Verkeer en vervoer	3	-2.089	-160	-111	-111	-111	-111
2.2 Parkeren	3	0	-10	-10	-10	-10	-10
2.3 Recreatieve havens	5	-97	-104	-105	-105	-105	-105
2.4 Economische havens en waterwegen	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	-330	-667	-1.191	-279	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	-160	-153	-153	-153	-153	-153
3.4 Economische promotie	1	-547	-486	-551	-553	-556	-558
4.2 Onderwijshuisvesting	1	-319	-200	-302	-302	-302	-302
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	-5.365	-5.340	-5.809	-5.809	-5.809	-5.809
5.2 Sportaccommodaties	5	-2.410	-2.524	-2.529	-2.529	-2.529	-2.529
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurparticipatie	5	-1	0	0	0	0	0
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	3	-581	-100	-100	-100	-100	-100
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	-657	-88	-290	-290	-290	-270
6.3 Inkomensregelingen	4	-24.990	-24.507	-25.609	-25.509	-25.409	-25.409
6.5 Arbeidsparticipatie	4	-387	0	0	0	0	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4	-867	-1.082	-429	-429	-429	-429
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4	0	0	0	0	-1.287	-1.287
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	4	-890	0	-890	-890	-890	-890
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	-1.726	-98	-170	-170	-170	-170
7.2 Riolering	2	-15.655	-16.483	-17.919	-18.853	-19.358	-19.358
7.3 Afval	2	-11.106	-9.806	-11.026	-11.244	-11.344	-11.444
7.4 Milieubeheer	2	-49	0	0	0	0	0
8.1 Ruimtelijke ordening	3	-170	-1	-1	-1	-1	-1
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen)	3	-14.523	-10.428	-10.304	-13.681	-11.621	-11.256
8.3 Wonen en bouwen	3	-3.548	-1.622	-1.953	-1.671	-1.671	-1.671
Subtotaal baten		-281.574	-260.543	-274.053	-275.627	-277.847	-274.890

Onderstaande tabel toont de samenhang tussen de programma's en de taakvelden voor de jaarschijf 2020.

Programma's/taakvelden	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Totaal
Lasten										
01 Economie, werk en onderwijs	0	0	831	4.174	15.449	0	0	0	0	20.454
02 Energie en klimaat	0	0	0	0	0	0	0	26.320	0	26.320
03 Wonen en leefomgeving	4.953	0	15.633	0	0	4.975	0	0	16.143	41.704
04 Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	120.711	2.644	0	123.355
05 Cultuur, sport en recreatie	0	0	257	0	0	17.971	0	0	0	18.228
06 Leefbaarheid en veiligheid	0	9.157	0	0	0	0	0	0	0	9.157
07 Bestuur en organisatie	28.471	0	0	0	0	0	0	0	0	28.471
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	6.364	0	0	0	0	0	0	0	0	6.364
Mutaties reserves i.v.m. programma's										0
Saldo rekening										0
Subtotaal lasten	39.788	9.157	16.721	4.174	15.449	22.946	120.711	28.964	16.143	274.053

Programma's/taakvelden	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Totaal
Baten										
01 Economie, werk en onderwijs	0	0	-1	-1.894	-6.111	0	0	0	0	-8.007
02 Energie en klimaat	0	0	0	0	0	0	0	-28.945	0	-28.945
03 Wonen en leefomgeving	-4.247	0	-121	0	0	-100	0	0	-12.258	-16.726
04 Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	-27.388	0	0	-27.388
05 Cultuur, sport en recreatie	0	0	-105	0	0	-2.529	0	0	0	-2.634
06 Leefbaarheid en veiligheid	0	-171	0	0	0	0	0	0	0	-171
07 Bestuur en organisatie	-3.163	0	0	0	0	0	0	0	0	-3.163
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	-187.018	0	0	0	0	0	0	0	0	-187.018
Mutaties reserves i.v.m. programma's										0
Subtotaal baten	-194.428	-171	-227	-1.894	-6.111	-2.629	-27.388	-28.945	-12.258	-274.053
Resultaat	-154.640	8.986	16.494	2.280	9.338	20.317	93.323	19	3.885	0

Colofon
uitgave: gemeente Gouda

Foto voorkant gemeente Gouda
© gemeente Gouda, oktober 2019